

DE LESSEN VAN DE
ARABISCHE TAAL
VOOR NIET-ARABISCHSPREKENDEN

ARABISCH VOLGENS DE MEDINA METHODE

Deel 3

Dr. V. Abdur Rahim

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

*[Ik begin] in de Naam van Allah,
de Uiterst Barmhartige, de Meest Genadevolle.*

Allah, de Verhevene, openbaart:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

سُورَةُ يُوسُفَ

Vrije vertaling:

{Voorwaar, Wij hebben het (de Koran) geopenbaard als een Arabische Koran, opdat jullie zullen nadenken.}

Soerah Yoesoef, Vers 2

De bekende Koranuitlegger imam Ibn Kathir zegt hierover:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾ وذلك لأن لغة العرب أفصح اللغات وأبينها وأوسعها وأكثرها تأدية للمعاني التي تقوم بالنفوس، فلهذا أنزل أشرف الكتب بأشرف اللغات، على أشرف الرسل، بسفارة أشرف الملائكة، وكان ذلك في أشرف بقاع الأرض، وابتدى إنزاله في أشرف شهور السنة وهو رمضان، فكمل من كل الوجوه. (تفسير ابن كثير)

Vrije vertaling:

“{Voorwaar, Wij hebben het (de Koran) geopenbaard als een Arabische Koran, opdat jullie zullen nadenken}: en dat is omdat de taal van de Arabieren de meest welsprekende en duidelijkste van de talen is, de meest uitgebreide en het meest expressief is voor de betekenis die in iemands gedachte kan opkomen.

Hierom heeft Allah het Edelste Boek (nl. de Koran) in de edelste taal (nl. het Arabisch) aan de edelste Boodschapper (nl. Profeet Mohammed ﷺ) geopenbaard, via de edelste van de Engelen (nl. Engel Djibriel ﷺ), in het edelste land, en het begin van de Openbaring in de edelste maand van het jaar – en dat is [de maand] Ramadan. Dus de Koran is volmaakt in elk aspect.”

(Tafsir Ibn Kathir)

دُرُوسُ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ لِغَيْرِ النَّاطِقِينَ بِهَا

DE LESSEN VAN DE
ARABISCHE TAAL
VOOR NIET-ARABISCHSPREKENDEN

Door:

Dr. V. Abdur Rahim

Vertaler:

Mohammed Ahmad Khan

الْجُزْءُ الثَّالِثُ

Deel 3

Publicatiejaar: 2019 | 1441 na de emigratie van Profeet Mohammed ﷺ (de Hidjrah)

Versie 1.1

Deel 3

Vertaling van: *Durus al-Lughat al-'Arabiyyah li Ghair an-Naatiqiena Bihaa*

Titel in het Arabisch: دُرُوسُ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ لِغَيْرِ النَّاطِقِينَ بِهَا

Vrije vertaling van de titel: "De lessen van de Arabische taal voor niet-Arabischsprekenden"

Auteur: Doctor V. Abdur Rahim

Vertaler: Mohammed Ahmad Khan

E-mail: uitgeverij.alqalam@gmail.com

© 2019 Uitgeverij al-Qalam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de vertaler.

~ Grote dank gaat uit naar de auteur van het boek, dr. V. Abdur Rahim, voor het geven van zijn toestemming om dit boek te mogen vertalen.

Inhoudsopgave

Voorwoord van de auteur	11
Voorwoord van de vertaler	13
Les 1	15
Les 2	39
Les 3	46
Les 4	56
Les 5	59
Les 6	64
Les 7	67
Les 8	69
Les 9	72
Les 10	80
Les 11	84
Les 12	96
Les 13	102
Les 14	107
Les 15	110
Les 16	122
Les 17	129
Les 18	138
Les 19	150
Les 20	160
Les 21	165
Les 22	184
Les 23	191
Les 24	200
Les 25	207
Les 26	218
Les 27	232
Les 28	243

Les 29	251
Les 30	255
Les 31	260
Les 32	267
Les 33	278
Les 34	287
Woordenlijst	300
Appendix	311
Register	319

Voorwoord van de auteur

Het langverwachte begeleidende boek van deel 3 van *Durus al-Lughat al-‘Arabiyyah li Ghair an-Naatiqiena Bihaa* is nu in jouw handen, Alhamdulillah.

Net zoals in het begeleidende boek van deel 1 en 2, wordt ook in dit begeleidende boek een uitgebreide uitleg gegeven van alle grammaticale regels die in elke les voorkomt. Een vertaling van de vragen die in de oefeningssectie voorkomen, wordt ook gegeven. Onderdelen die geen vragen bevatten, zijn weggelaten. De betekenis van nieuwe woorden wordt niet in elke les gegeven, maar aan het einde komt een woordenlijst aan bod van belangrijke woorden die in het hele boek voorkomen.¹

De lezer wordt geadviseerd om gebruik te maken van een woordenboek om de betekenissen te vinden van de woorden die niet in de woordenlijst voorkomen. Wij bevelen het gebruik van Hans Wehr's woordenboek aan: "A Dictionary of Modern Written Arabic" (*Een Woordenboek van Modern Geschreven Arabisch*). In alle goede Arabische woordenboeken zijn woorden alleen onder de stamletters te vinden.

Dus woorden als «مَكْتُوبٌ», «مَكْتُوبٌ», «كَاتِبٌ» zijn te vinden onder: «كَتَبَ». En woorden als «مَكْسُورٌ», «تَكْسَرُ», «انْكَسَرَ» zijn te vinden onder: «كَسَرَ».

In Europese woordenboeken van het Arabisch worden de Abwaab van de Mazied aangeduid door middel van de volgende getallen: II «فَعْلٌ»; III «فَاعِلٌ»; IV «أَفْعَلٌ»; V «تَفَعَّلَ»; VI «تَفَاعَلَ»; VII «انْفَعَلَ»; VIII «اِفْتَعَلَ»; IX «اِفْعَلَ»; X «اِسْتَفْعَلَ».

In Hans Wehr's woordenboek worden de Baab van de Thoelaathie Moedjarrad en zijn Masdar als volgt aangegeven:

قتل qatala u (qatl) to kill, slay, murder.

Zoals je kunt zien, kan de klinker van de tweede stamletter in de Maadiy worden geleerd uit de Latijnse transcriptie. De klinker van de tweede stamletter in de Moedaari' wordt apart weergegeven. De Masdar staat tussen haakjes.

Een diptoot wordt aangegeven door een klein nummer 2 erna.

Voorbeeld: أحمر *aḥmar*², f. *ḥamrā*², pl. حمر *ḥumr* red.

Beide, *aḥmar* en *ḥamraa'*, hebben het kleine nummer 2, wat betekent dat zij diptoten zijn. De letter "f." staat voor: feminine [vrouwelijk].

¹ Er zijn drie bijlagen aan het einde van het Arabische [tekst]boek. De eerste is een lijst van de Masdar patronen van de *Thoelaathie Moedjarrad* werkwoorden. De tweede is een lijst van de patronen van het gebroken meervoud. De derde bevat algemene vragen over het hele boek.

Een goed woordenboek van het Arabisch naar het Arabisch is *al-Moe'djam al-Wasiet* «المُعْجَمُ الوَسِيطُ», dat een publicatie is van de Academie van de Arabische Taal, Cairo. Een beknopt woordenboek van het klassiek Arabisch naar het Arabisch is *al-Misbaah al-Moenier* «المِصْبَاحُ الْمُنِيرُ», geschreven door al-Fayyoemi.

Voor een diepgaande studie dient de student de zesdelige *As-Sihaah* «الصِّحَاحُ» van al-Djawhari te raadplegen. Hierin zijn de woorden gerangschikt conform hun laatste letter.

Voor verdere studie worden de volgende boeken aanbevolen:

- 1) *Qisas an-Nabiyyin* «قِصَصُ النَّبِيِّينَ» door Shaykh Abul Hasan an-Nadwi.
- 2) *Noesoes min al-Hadith an-Nabawiyy ash-Sharief* «نُصُوصٌ مِنَ الْحَدِيثِ النَّبَوِيِّ الشَّرِيفِ» door Dr. V. Abdur Rahim (een I.F.T. publicatie).
- 3) *Noesoes Islaamiyyah* «نُصُوصٌ إِسْلَامِيَّةٌ» door Dr. V. Abdur Rahim (een I.F.T. publicatie).

De student maakt in deel 3 kennis met de Glorieuze Koran en bestudeert vele [Koran]verzen. De lezer wordt geadviseerd om Soerah al-Baqarah te lezen met behulp van een goede vertaling van de betekenissen.

Later kan hij *al-Moes'ief fie Loeghah wa I'raab Soerah Yoesoef* «المُسْعِفُ فِي لُغَةِ وَإِعْرَابِ سُورَةِ يُوسُفَ» van de auteur [d.w.z. Dr. V. Abdur Rahim] lezen, wat een grammaticale ontleding is van Soerah Yoesoef.

Moge Allah ﷻ ons allemaal helpen om de Arabische taal te leren, zodat wij Zijn Boek kunnen begrijpen.

De auteur

[Dr. V. Abdur Rahim]

Al-Madinah al-Munawwarah

27-02-1420 AH = 11-06-1999 CE

Voorwoord van de vertaler

Alle lof komt toe aan Allah, de Heer van alle werelden. Moge vrede en zegeningen van Allah met de Profeet Mohammed zijn, evenals met zijn familie en zijn metgezellen.

Het bestuderen van het klassiek Arabisch «الْفُصْحَى» (*al-Foeshaa*) is van essentieel belang voor degenen die een goed begrip willen hebben van de Koran en Hadith. Een goede leermethode is daarom onmisbaar om dit doel te behalen.

Het boek *Durus al-Lughat al-‘Arabiyyah li Ghair an-Naatiqiiena Bihaa*, dat vertaald kan worden als “de lessen van de Arabische taal voor niet-Arabischsprekenden”, is één van de beste boeken om het klassiek Arabisch te leren voor niet-Arabischsprekenden. Dit boek, beter bekend als “de Medina methode”, bestaat uit drie delen en is ontwikkeld door de Islamitische Universiteit in Medina voor studenten die het klassiek Arabisch niet machtig zijn. Elk deel is voorzien van een begeleidend boek waarin de grammaticale regels van de lessen aan bod komen.

Het boek dat voor u ligt, is de Nederlandse vertaling van het derde deel van het begeleidende boek. Net zoals in de vertaling van deel 1 en 2 van het begeleidende boek, wordt ook in dit deel uitgebreid ingegaan op de grammaticale regels. In deze Nederlandse vertaling heb ik extra tussenkopjes toegevoegd, zodat de structuur van de tekst duidelijker wordt. Daarnaast heb ik extra voorbeelden, schema’s, wetenswaardigheden, voetnoten en voorbeelden uit de Koran toegevoegd, zodat u de grammaticale regels beter zult begrijpen. Als laatste heb ik een register toegevoegd, zodat dit boek als een naslagwerk kan worden gebruikt.

Het bestuderen van ‘Ilm al-Balaaghah «عِلْمُ الْبَلَاغَةِ»

Na het bestuderen van de Medina methode bent u nog niet klaar. Het is hierna belangrijk dat u ook ‘Ilm al-Balaaghah (*de wetenschap van retorica*) bestudeert. Net zoals de Nederlandse taal, en overigens de meeste talen in de wereld, stijlfiguren kent, kent de Arabische taal ook stijlfiguren.² Sterker nog: de Arabische taal is erg rijk aan stijlfiguren. De Arabieren van vroeger maakten veelvuldig gebruik van stijlfiguren, omdat dit een teken is van welsprekendheid. In de Koran en Hadith komen stijlfiguren veelvuldig voor.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَأَخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ {En verlaag jouw vleugel voor de gelovigen.}³

“Verlaag jouw vleugel voor de gelovigen” is figuurlijk taalgebruik voor: wees zachtvaardig voor de gelovigen.

² Een stijlfiguur is kort gezegd een speciale manier om iets te zeggen. Enkele voorbeelden van stijlfiguren zijn: beeldspraak, metafoor, eufemisme, hyperbool, litotes en metonymie.

³ Soerah al-Hidjr, Vers 88 (Soerah 15:88).

Een voorbeeld uit de Hadith:

عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَسْرِعُكُمْ لِحَاقًا بِي أَطُولُكُمْ يَدًا».

(صَحِيحُ مُسْلِمٍ)

Vrije vertaling:

Overgeleverd van ‘Aa-ieshah رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا, de moeder van de gelovigen, dat zij heeft gezegd: ‘De Boodschapper van Allah ﷺ heeft gezegd: “Degene die de langste handen onder jullie (d.w.z. onder de echtgenotes van de Profeet ﷺ) heeft, zal mij het snelst ontmoeten.”

(Sahieh Moeslim)

De Profeet Mohammed ﷺ bedoelde hier niet de letterlijke betekenis van “de langste handen hebben”, maar hij ﷺ bedoelde hiermee degene die de meeste liefdadigheid geeft.

Om een goed begrip van de Koran en Hadith te hebben, is het dus belangrijk om ook de stijlfiguren van de Arabische taal te kennen. In ‘Ilm al-Balaaghah (*de wetenschap van retorica*) leert u hier meer over. In de Medina methode heeft u hier geen kennis mee gemaakt. Daarom is het belangrijk dat u na de Medina methode ook ‘Ilm al-Balaaghah bestudeert.

Een goed boek waarmee u kunt beginnen, is *al-Balaaghah al-Waadihah* «الْبَلَاغَةُ الْوَاضِحَةُ» van de auteurs Ali al-Jarim en Mustafa Amin.

Tot slot

Ik wil eenieder bedanken die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van dit boek. Mijn grote dank gaat uit naar alle nalezers, van wie ik nuttige feedback heb mogen ontvangen. Daarnaast gaat mijn grote dank uit naar de auteur van het boek, dr. V. Abdur Rahim, voor zijn toestemming om dit boek te mogen vertalen.

Ik hoop dat de vertaling van de begeleidende boeken van de Medina methode u op weg zal helpen om de Koran en Hadith rechtstreeks vanuit het Arabisch te kunnen begrijpen. Ik vraag aan iedere moslim voor wie dit boek nuttig is geweest, om een *Doe‘aa*’ (smeekebede) voor mij, mijn ouders, mijn familie, mijn leraren (*Shoeyoekh*), de nalezers en alle moslims te verrichten.

De vertaler
Mohammed

Les 1

In deze les leren we:

- de verbuiging van naamwoorden;
- de wijzen van het werkwoord/de modus van het werkwoord.

a) De verbuiging van naamwoorden

We hebben in deel 1 en 2 gezien dat de meeste Arabische naamwoorden verbuigbaar zijn. Dit houdt in dat zij hun functie in de zin aangeven door middel van hun uitgang.⁴

Er zijn drie uitgangen:

- de Dammah (◌ِ): dit geeft de Raf'-positie «الرَّفْعُ» aan.⁵ Een naamwoord (*Ism*) met deze uitgang wordt **Marfoe'** «مَرْفُوعٌ» genoemd.
- de Fathah (◌َ): dit geeft de Nasb-positie «النَّصْبُ» aan.⁶ Een naamwoord (*Ism*) met deze uitgang wordt **Mansoeb** «مَنْصُوبٌ» genoemd.
- de Kasrah (◌ِ): dit geeft de Djarr-positie «الْجَرُّ» aan.⁷ Een naamwoord (*Ism*) met deze uitgang wordt **Madjroer** «مَجْرُورٌ» genoemd.

Voorbeelden:

- دَخَلَ الْمُدَرِّسُ “De leraar kwam binnen.”

Hier is het woord *al-moedarris-oe* «الْمُدَرِّسُ» Marfoe' «مَرْفُوعٌ», omdat het de Faa'iel «الْفَاعِلُ» (onderwerp) is.

- سَأَلْتُ الْمُدَرِّسَ “Ik vroeg aan de leraar.”

Hier is het woord *al-moedarris-a* «الْمُدَرِّسَ» Mansoeb «مَنْصُوبٌ», omdat het de Mafoel Bihi «الْمَفْعُولُ بِهِ» (lijdend voorwerp) is.

- هَذِهِ سَيَّارَةُ الْمُدَرِّسِ “Dit is de auto van de leraar.”

Hier is het woord *al-moedarris-ie* «الْمُدَرِّسِ» Madjroer «مَجْرُورٌ», omdat het Moedaaf Ilaih «مُضَافٌ إِلَيْهِ» is.

⁴ Met “uitgang” wordt hier bedoeld: het eind van een woord.

⁵ De Raf'-positie wordt in het Nederlands “nominatief” of “eerste naamval” genoemd.

⁶ De Nasb-positie wordt in het Nederlands “accusatief” of “vierde naamval” genoemd.

⁷ De Djarr-positie wordt in het Nederlands “genitief” of “tweede naamval” genoemd.

Deze uitgangen⁸ worden ‘Alaamaat al-I’raab al-Asliyyah «الْأَصْلِيَّةُ» (primaire uitgangen) genoemd.

Er zijn ook andere uitgangen die ‘Alaamaat al-I’raab al-Far’iyyah «الْفَرَعِيَّةُ» (secundaire uitgangen) worden genoemd.

De volgende groepen van naamwoorden hebben de secundaire uitgangen:

1. **Djam‘ al-Moe-annath as-Saalim** «جَمْعُ الْمُؤَنَّثِ السَّالِمِ» (het ongebroken vrouwelijk meervoud): alleen de Nasb-uitgang is in deze groep anders. Het krijgt een Kasrah in plaats van een Fathah.

Voorbeeld:

- سَأَلَتِ الْمُدْرِسَةُ الْمُدَرِّسَاتِ “De directrice vroeg de onderwijzeressen.”

Hier krijgt *al-Moedarrisaat-ie* «الْمُدَرِّسَاتِ» een Kasrah in plaats van een Fathah, omdat het ongebroken vrouwelijk meervoud is.

Merk op dat de Nasb-uitgang in deze groep hetzelfde eruitziet als de Djarr-uitgang.

Voorbeelden:

- رَأَيْتُ السَّيَّارَاتِ “Ik zag de auto’s.”

Hier is *as-Sayyaaraat-ie* «السَّيَّارَاتِ» Mansoeb «مَنْصُوبٌ», omdat het Maf’oel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ» is.

- خَرَجَ النَّاسُ مِنَ السَّيَّارَاتِ “De mensen kwamen uit de auto’s.”

Hier is *as-Sayyaaraat-ie* «السَّيَّارَاتِ» Madjroer «مَجْرُورٌ», omdat het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr.

2. **Al-Mamnoe‘ minas Sarf** «الْمَمْنُوعُ مِنَ الصَّرْفِ» (diptoot): in deze groep krijgt de Djarr-uitgang een Fathah in plaats van een Kasrah.

Voorbeeld:

- هَذَا كِتَابُ زَيْنَبٍ “Dit is het boek van Zainab.” of “Dit is Zainabs boek.”

Hier heeft *Zainab-a* «زَيْنَبٍ» een Fathah in plaats van een Kasrah, omdat het een diptoot is.

⁸ Namelijk: Dammah «ُ», Fathah «َ» en Kasrah «ِ».

Merk op dat de Djarr-uitgang in deze groep hetzelfde eruitziet als de Nasb-uitgang.

Voorbeelden:

- سَأَلْتُ زَيْنَبَ “Ik vroeg aan Zainab.”

Hier is *Zainab-a* «زَيْنَبَ» Mansoeb «مَنْصُوبٌ», omdat het Mafoel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ» is.

- ذَهَبْتُ إِلَى زَيْنَبَ “Ik ging naar Zainab.”

Hier is *Zainab-a* «زَيْنَبَ» Madjroer «مَجْرُورٌ», omdat het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr.

3. Al-Asmaa' al-Gamsah «الْأَسْمَاءُ الْغَمْسَةُ» (de vijf naamwoorden):

«أَبٌ», «أَخٌ», «حَمٌ», «فَمٌ», «ذُو»⁹

Deze naamwoorden krijgen alleen de secundaire uitgangen wanneer zij Moedaaf «مُضَافٌ» zijn én de Moedaaf Ilaih «مُضَافٌ إِلَيْهِ» niet het bezittelijk voornaamwoord van de eerste persoon enkelvoud «يَ» is.

In deze groep is de Raf'-uitgang *Waaw* «و», de Nasb-uitgang *Alief* «ا» en de Djarr-uitgang *Yaa* «ي».

Voorbeelden:

- مَاذَا قَالَ أَبُو بِلَالٍ “Wat heeft de vader van Bilaal gezegd?”

Merk op dat het «أَبُو» – met een Waaw – is, en niet: «أَبٌ».

- أَعْرِفُ أَبَا بِلَالٍ “Ik ken de vader van Bilaal.”

Merk op dat het «أَبَا» – met een Alief – is, en niet: «أَبٌ».

- ذَهَبْتُ إِلَى أَبِي بِلَالٍ “Ik ben naar de vader van Bilaal gegaan.”

Merk op dat het «أَبِي» – met een Yaa – is, en niet: «أَبٌ».

⁹ Het woord «أَبٌ» betekent: “vader”. Het woord «أَخٌ» betekent: “broer”. Het woord «حَمٌ» houdt in: het mannelijke familielid van de echtgenoot, zoals zijn broer en vader. Het woord «فَمٌ» betekent: “mond”. En het woord «ذُو» – dat altijd Moedaaf is – betekent: “bezitter van”, “hebben”, “bezitten”.

De Moedaaf Ilaih «مُضَافٌ إِلَيْهِ» kan een bezittelijk voornaamwoord zijn.

Voorbeelden:

- أَيْنَ ذَهَبَ أَخُوكَ؟ “Waar is jouw broer gegaan?” (akhoe-ka)
- مَا رَأَيْتُ أَخَاكَ “Ik heb jouw broer niet gezien.” (akhaa-ka)
- مَا اسْمُ أَخِيكَ؟ “Wat is de naam van jouw broer?” (akhie-ka)

Als de Moedaaf Ilaih het bezittelijk voornaamwoord van de eerste persoon enkelvoud is («يَ»), dan blijft het naamwoord (*Ism*) onveranderd.

Voorbeelden:

- يَدْرُسُ أَخِي بِالْجَامِعَةِ “Mijn broer studeert aan de universiteit.”
- أَتَعْرِفُ أَخِي؟ “Ken jij mijn broer?”
- خُذِ الْعُنْوَانَ مِنْ أَخِي “Neem het adres van mijn broer.”

Het woord «فَمٌّ» “mond” kan op twee manieren worden gebruikt:

1. met de Miem «م»;
2. zonder de Miem.

Wanneer het met de Miem wordt gebruikt, dan wordt het gevormd conform de primaire uitgangen.¹⁰

Voorbeelden:

- فَمُّكَ نَظِيفٌ “Jouw mond is schoon.”
- افْتَحْ فَمَكَ “Open jouw mond.”
- مَاذَا فِي فَمِكَ؟ “Wat is er in jouw mond?”

¹⁰ De primaire uitgangen zijn: Dammah «ُ», Fathah «َ» en Kasrah «ِ».

Als de Miem «م» wordt weggelaten, dan wordt het gevormd net zoals “al-Asmaa’ al-Gamsah” «الْأَسْمَاءُ الْخَمْسَةُ» (*de vijf naamwoorden*).

Voorbeelden:

- فُؤَكَ صَغِيرٌ “Jouw mond is klein.” (foe-ka)
- اِفْتَحْ فَاكَ “Open jouw mond.” (faa-ka)
- مَاذَا فِي فِيكَ؟ “Wat is er in jouw mond?” (fie-ka)

Zoals we hebben gezien, worden de al-Asmaa’ al-Gamsah (*vijf naamwoorden*) alleen verbogen met de speciale secundaire uitgangen wanneer ze Moedaaf zijn. Anders worden ze verbogen conform de primaire uitgangen.

Voorbeelden:

- هُوَ أَخٌ “Hij is een broeder.” → أَيْنَ الْأَخُ؟ “Waar is de broeder?”
- رَأَيْتُ أَخًا “Ik zag een broeder.” → سَأَلْتُ الْأَخَ “Ik vroeg aan de broeder.”
- هَذَا مِنْ أَخٍ “Dit is van een broeder.” → هَذِهِ سَيَّارَةُ الْأَخِ “Dit is de auto van de broeder.”

4. Djam’ al-Moedhakkar as-Saalim «جَمْعُ الْمَذَكَّرِ السَّالِمِ» (*het ongebroken mannelijk meervoud*): deze groep heeft -oe(na) «وُونَ» als Raf-uitgang, en -ie(na) «يَيْنَ» als Nasb-uitgang en Djarr-uitgang.

Voorbeelden:

- دَخَلَ الْمُدَرِّسُونَ الْفَصْلَ “De leraren kwamen de klas binnen.”¹¹
Hier is het woord *al-moedarris-oena* «الْمُدَرِّسُونَ» Marfoe «مَرْفُوعٌ».
- مَا سَأَلْتُ الْمُدَرِّسِينَ “Ik vroeg niet aan de leraren.”¹²
Hier is het woord *al-moedarris-iena* «الْمُدَرِّسِينَ» Mansoeb «مَنْصُوبٌ».
- أَيْنَ عُرْفَةُ الْمُدَرِّسِينَ؟ “Waar is de kamer van de leraren?”
Hier is het woord *al-moedarris-iena* «الْمُدَرِّسِينَ» Madjroer «مَجْرُورٌ».

¹¹ Een andere mogelijke vertaling: “De leraren zijn de klas binnengekomen.”

¹² Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb niet aan de leraren gevraagd.”

Merk op dat in deze groep de Nasb-uitgang hetzelfde eruitziet als de Djarr-uitgang.

De «ن» van -oe(na) en -ie(na) wordt weggelaten wanneer het naamwoord Moedaaf «مُضَافٌ» is.

Voorbeelden:

- أَيْنَ مُدَرِّسُو الْقُرْآنِ؟ “Waar zijn de Koranleraren?”¹³
- أَرَأَيْتَ مُدَرِّسِي الْقُرْآنِ؟ “Heb jij de Koranleraren gezien?”¹⁴

In les 9 zul je meer over de weglating van de Noen leren.

5. Al-Moethannaa «الْمُثْنَى» (het tweevoud): het tweevoud heeft -aa(ni) «انِ» als Raf'-uitgang, en -ai(ni) «ينِ» als Nasb-uitgang en Djarr-uitgang.

Voorbeelden:

- أَجَاءَ الْمُدَرِّسَانِ الْجَدِيدَانِ؟ “Zijn de twee nieuwe leraren gekomen?” (al-Moedarris-aani)
- أَرَأَيْتَ الْمُدَرِّسَيْنِ الْجَدِيدَيْنِ؟ “Heb jij de twee nieuwe leraren gezien?” (al-Moedarris-aini)
- أَسْأَلُ عَنِ الْمُدَرِّسَيْنِ الْجَدِيدَيْنِ. “Ik vraag over de twee nieuwe leraren.”
(al-Moedarris-aini)

De Noen «ن» van -aa(ni) en -ai(ni) wordt weggelaten wanneer het naamwoord Moedaaf «مُضَافٌ» is.

Voorbeelden:

- أَيْنَ تَدْرُسُ أُخْتَا بِلَالٍ؟ “Waar studeren de twee zussen van Bilaal?” (oekht-aa)
- أَتَعْرِفِينَ أُخْتَيِ بِلَالٍ؟ “Ken jij de twee zussen van Bilaal?” (oekht-ai)
- أَكْتُبَتِ إِلَى أُخْتَيِ بِلَالٍ؟ “Heb jij naar de zussen van Bilaal geschreven?” (oekht-ai)

¹³ Letterlijke vertaling: “Waar zijn de leraren van de Koran?”

¹⁴ Het is dus onjuist om te zeggen: «أَرَأَيْتَ مُدَرِّسِينَ الْقُرْآنِ؟», «أَيْنَ مُدَرِّسُونَ الْقُرْآنِ؟».

De verborgen uitgangen

«الْإِعْرَابُ التَّقْدِيرِيُّ»

Er zijn drie groepen naamwoorden waarbij de uitgangen¹⁵ niet verschijnen vanwege fonetische redenen. Deze groepen naamwoorden zijn:

1. De **Maqsoer** «الْمَقْصُورُ»: dit is een naamwoord (*Ism*) dat eindigt op een lange “-a”.

Voorbeelden:

- الْعَصَا “de stok”
- الْفَتَى “de jongeman”
- الْمُسْتَشْفَى “het ziekenhuis”

Alle drie de uitgangen zijn verborgen in de Maqsoer.

Voorbeelden:

- قَتَلَ الْفَتَى الْأَفْعَى بِالْعَصَا “De jongeman doodde de slang met de stok.”¹⁶

Hier is het woord *al-fataa* «الْفَتَى» de Faa’iel «فَاعِلٌ», maar het heeft geen **oe**-uitgang.¹⁷

Het woord *al-af’aa* «الْأَفْعَى» is Maf’oel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ», maar het heeft geen **a**-uitgang.¹⁸

En het woord *al-‘asaa* «الْعَصَا» is voorafgegaan door een Harf Djarr, en dus is het Madjroer. Maar het heeft geen **ie**-uitgang.¹⁹

Vergelijk deze zin met de volgende zin die dezelfde betekenis heeft:

- قَتَلَ الْوَلَدُ الْحَيَّةَ بِالْعُودِ “De jongeman doodde de slang met de stok.”²⁰
(*qatala l-walad-oe l-hayyat-a bie l-‘oed-ie*)

In deze naamwoorden verschijnen alle uitgangen.²¹

¹⁵ Met “uitgang” wordt hier bedoeld: het eind van een woord.

¹⁶ Een andere mogelijke vertaling: “De jongeman heeft de slang met de stok gedood.”

¹⁷ Met andere woorden: het eindigt niet op een Dammah.

¹⁸ Met andere woorden: het eindigt niet op een Fathah.

¹⁹ Met andere woorden: het eindigt niet op een Kasrah.

²⁰ Een andere mogelijke vertaling: “De jongeman heeft de slang met de stok gedood.”

²¹ Namelijk: Dammah «ُ», Fathah «َ» en Kasrah «ِ».

2. De Moedaaf van het bezittelijk voornaamwoord van de eerste persoon enkelvoud

«المُضَافُ إِلَى يَاءِ الْمُتَكَلِّمِ» (زَمِيلِي) «mijn klasgenoot».

In deze groep zijn alle drie de uitgangen ook verborgen.

Voorbeeld:

- دَعَا جَدِّي أَسْتَاذِي مَعَ زُمَلَائِي “Mijn opa heeft mijn leraar met mijn klasgenoten uitgenodigd.”

Hier is het woord *djadd-ie* «جَدِّي» Faa’iel «فَاعِلٌ». Het woord *oestaadh-ie* «أَسْتَاذِي» is Mafoel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ» en het woord *zoemalaa-ie* «زُمَلَائِي» is Moedaaf Ilaih «مُضَافٌ إِلَيْهِ».

Maar bij geen één van de drie is de bijbehorende uitgang zichtbaar.

Vergelijk dit met:

- دَعَا جَدُّكَ أَسْتَاذَكَ مَعَ زُمَلَائِكَ “Jouw opa heeft jouw leraar met jouw klasgenoten uitgenodigd.”

Hier heeft het woord *djadd-oe-ka* «جَدُّكَ» de oe-uitgang (*Dammah*). Het woord *oestaadh-a-ka* «أَسْتَاذَكَ» heeft de a-uitgang (*Fathah*) en het woord *zoemalaa-ie-ka* «زُمَلَائِكَ» heeft de ie-uitgang (*Kasrah*).

3. De Manqoes «الْمَنْقُوصُ»: dit is een naamwoord dat eindigt op een originele Yaa «ي».²²

Voorbeelden:

- الْقَاضِي “de rechter”
- الْمُحَامِي “de advocaat”
- الْجَانِي “de dader”

In deze groep zijn de oe-uitgang en de ie-uitgang verborgen, terwijl de a-uitgang wel zichtbaar is.

Voorbeeld:

- سَأَلَ الْقَاضِي الْمُحَامِي عَنِ الْجَانِي “De rechter vroeg aan de advocaat over de dader.”

Hier heeft het woord *al-Qaadiy* «الْقَاضِي», dat Marfoe ‘مَرْفُوعٌ’ is, en *al-Djaaniy* «الْجَانِي», dat Madjroer «مَجْرُورٌ» is, geen [zichtbare] uitgang.

²² De Yaa is origineel omdat het onderdeel is van het woord.

Maar het woord *al-Moehaamiy* «المُحَامِي», dat Mansoeb is, heeft de **a**-uitgang.

Als de Manqoes een Tanwien krijgt, dan verliest het de laatste letter Yaa.

Voorbeelden:

- قَاضٍ “een rechter” Dit is oorspronkelijk: قَاضِي

Na het verlies van de **oe**-uitgang en de letter Yaa is het woord als volgt geworden: **Qaadi-n** (Qaadiy-oe-n → Qaadi-n).

Maar in de Mansoeb positie keert de letter Yaa terug.

Voorbeelden:

- هَذَا قَاضٍ “Dit is een rechter.”
- سَأَلْتُ قَاضِيًا “Ik vroeg aan een rechter.”
- هَذَا بَيْتُ قَاضٍ “Dit is het huis van een rechter.”

Merk op dat de Yaa van de Manqoes alleen in de volgende drie gevallen wordt behouden:

1. Als de Manqoes het bepaalde lidwoord “-al” «الْ» heeft.

Voorbeelden:

- الْمُحَامِي “de advocaat”
- الْوَادِي “de vallei”
- الْقَاضِي “de rechter”

2. Als de Mansgoes Moedaaf «مُضَافٌ» is.

Voorbeelden:

- قَاضِي مَكَّةَ “de rechter van Makkah”
- مُحَامِي الدِّفَاعِ “de advocaat van de verdediging”
- وَادِي الْعَقِيقِ “de vallei van ‘Aqieq (in Madinah Moenawwarah)”

3. Als de Manqoes Mansoeb «مَنْصُوبٌ» is.

Voorbeelden:

- عَبَرْتُ وَادِيًا "Ik doorkruiste een vallei."
- سَأَلْتُ قَاضِيًا "Ik vroeg een rechter."
- أُرِيدُ ثَانِيًا "Ik wil een tweede."

De onverbuigbare naamwoorden

«الْمَبْنِيُّ مِنَ الْأَسْمَاءِ»

We hebben gezien dat de meeste Arabische naamwoorden verbuigbaar zijn. Sommige naamwoorden zijn onverbuigbaar: zij geven niet hun functie in de zin aan door hun uitgang te veranderen.

De volgende groepen naamwoorden zijn onverbuigbaar (*Mabniy*):

1. De voornaamwoorden «الضَّمَائِرُ» (*Damaa-ier*).

Voorbeelden:

- أَنَا “ik”
- أَنْتَ “jij” (♂)²³
- هُوَ “hij”

Zo ook zijn *-toe* en *-hoe* in «رَأَيْتُهُ» “ik zag hem” voorbeelden van voornaamwoorden. Hetzelfde geldt voor *-ka* in «كِتَابُكَ» “jouw boek” en *-haa* in «كِتَابُهَا» “haar boek”.

Je hebt waarschijnlijk opgemerkt dat er twee groepen voornaamwoorden zijn. Eén groep wordt gebruikt als Raf'-voornaamwoorden, en de andere groep als Nasb- en Djarr'-voornaamwoorden.²⁴

Voorbeelden:

- نَحْنُ طُلَّابٌ “Wij zijn studenten.”
- أَرَأَيْتَنَّا؟ “Heb je ons gezien?”
- هَذَا بَيْتُنَا “Dit is ons huis.”

Maar de veranderingen die de voornaamwoorden ondergaan, hebben geen patroon. Dus elke vorm van het voornaamwoord wordt beschouwd als een aparte entiteit. Dit is waarom de voornaamwoorden geclassificeerd worden als onverbuigbaar (*Mabniy*), alhoewel zij wel veranderingen ondergaan om hun functie in de zin aan te geven.

²³ Het Marssymbool (♂) gebruiken wij om aan te geven dat het om de mannelijke vorm gaat. Het Venussymbool (♀) gebruiken wij om aan te geven dat het om de vrouwelijke vorm gaat.

²⁴ Zie les 27 voor meer informatie.

2. De aanwijzende voornaamwoorden «أَسْمَاءُ الْإِشَارَةِ» (*Asmaa' al-Ishaarah*).

Voorbeelden:

- أُولَئِكَ “zij” (mv.)	- هَذِهِ “deze/dit” (♀ enk.)
- هَؤُلَاءِ “deze(n)” (mv.)	- هَذَا “deze/dit” (♂ enk.)
- ذَلِكَ “die/dat” (♂ enk.)	- تِلْكَ “deze/dit” (♀ enk.)

Maar «هَذَانِ» en «هَاتَانِ» zijn verbuigbaar (*Moe'rab*).

3. Betrekkelijke voornaamwoorden «الْأَسْمَاءُ الْمُؤَصُّوْلَةُ» (*al-Asmaa' al-Mawsoelah*).

Voorbeelden:

- اللَّاتِي “degenen” (♀ mv.)	- الَّتِي “zij” (♀ enk.)
- الَّذِينَ “degenen” (♂ mv.)	- الَّذِي “degene” (♂ enk.)

Maar «اللَّذَانِ» en «اللَّتَانِ» zijn verbuigbaar (*Moe'rab*).

4. Enkele vragende woorden «الْأَسْمَاءُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*Asmaa' al-Istifhaam*).

Voorbeelden:

- كَيْفَ “hoe”	- أَيْنَ “wanneer”
- مَتَى “wanneer”	- مَنْ “wie”
- مَا “wat”	

5. Enkele bijwoorden «الظُّرُوفُ» (Zoeroef).

Voorbeelden:

-	الآن	“nu”		-	حَيْثُ	“van waar”, “alwaar”
-	أَمْسٍ	“gisteren”		-	إِذَا	“indien”

6. Asmaa-oel Fi'l «أَسْمَاءُ الْفِعْلِ»: een Ismoel Fi'l is een Ism (naamwoord) met de betekenis van een Fi'l (werkwoord).

Voorbeelden:

- أَفٍّ “Ik ben geïrriteerd.”
- آهِ “Ik voel pijn.”
- آمِينَ “Accepteer (mijn bede).”

7. Samengestelde getallen: deze getallen zijn «أَحَدَ عَشَرَ» tot en met «تِسْعَةَ عَشَرَ» [11 t/m 99], samen met hun vrouwelijke vorm. Alleen het eerste gedeelte van «اِثْنَا عَشَرَ» [12] en «اِثْنَتَا عَشَرَ»²⁵ is verbuigbaar (Moe‘rab).

We zeggen met betrekking tot een Moe‘rab naamwoord: “Het is Marfoe‘, Mansoeb of Madjroer.”

Maar we zeggen met betrekking tot een Mabniy naamwoord: “Het is in de plaats van Raf‘, Nasb of Djarr» «فِي مَحَلِّ رَفْعٍ ، فِي مَحَلِّ نَصْبٍ ، فِي مَحَلِّ جَرٍّ».

Dit omdat een Mabniy naamwoord niet Marfoe‘, Mansoeb of Madjroer kan zijn, maar het neemt een plek in die behoort tot een Marfoe‘, Mansoeb of Madjroer naamwoord.

En als een Mabniy naamwoord vervangen zou worden door een Moe‘rab woord, dan zal het Marfoe‘, Mansoeb of Madjroer zijn.

Voorbeelden:

- رَأَيْتُ بِلَالًا “Ik zag Bilaal.”
- رَأَيْتُ هَذَا “Ik zag dit.”

²⁵ Zoals het is uitgelegd in deel 2, les 24 punt 3 van het begeleidende boek.

In het eerste voorbeeld is het woord «بَلَاً» Mansoeb, omdat het Maf'oeel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ» is. Maar in «رَأَيْتُ هَذَا» is het aanwijzend voornaamwoord «هَذَا» “in de plaats van Nasb” «بَلَاً», omdat het dezelfde plek inneemt als de Mansoeb «بَلَاً».

Wanneer is een Ism Marfoe'?

Een Ism (*naamwoord*) is Marfoe'²⁶ wanneer het:

1. Moebtada' «الْمُبْتَدَأُ» is.

Voorbeeld:

- الله أَكْبَرُ “Allah is de Grootste.”

2. Gabar «الْحَبَرُ» is.

Voorbeeld:

- الله أَكْبَرُ “Allah is de Grootste.”

3. De Ism van *Kaana* «إِسْمُ كَانَ» is.²⁷

Voorbeeld:

- كَانَ الْبَابُ مَفْتُوحًا “De deur was open.”

4. De Gabar van *Ienna* «حَبَرُ إِنَّ» is.²⁸

Voorbeeld:

- إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ “Voorwaar, Allah is Meest Vergevingsgezind.”

5. Faa'iel «فَاعِلٌ» (*onderwerp*) is.

Voorbeeld:

- خَلَقَنَا اللَّهُ “Allah heeft ons geschapen.”

²⁶ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie (*nominatief*).

²⁷ Dit geldt ook voor de Ism van de zusters van «كَانَ». De Ism van de zusters van «كَانَ» zijn dus ook Marfoe'.

De zusters van *Kaana* «كَانَ» zijn: «أَصْبَحَ»، «أَضْحَى»، «أَمْسَى»، «بَاتَ»، «ظَلَّ»، «لَيْسَ»، «صَارَ»، «مَا دَامَ»، «مَا زَالَ»، «مَا انْفَكَّ»، «مَا فَتَى»، «مَا بَرَحَ».

²⁸ Dit geldt ook voor de Gabar van de zusters van «إِنَّ». De Gabar van de zusters van «إِنَّ» zijn dus ook Marfoe'.

De zusters van *Ienna* «إِنَّ» zijn: «أَنَّ»، «كَأَنَّ»، «لَكِنَّ»، «لَيْتَ»، «لَعَلَّ».

6. Naa-ieb al-Faa'iel «نَائِبُ الْفَاعِلِ» (*de plaatsvervanger van de Faa'iel*) is.²⁹

Voorbeeld:

- خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ طِينٍ “De mens is van klei geschapen.”

²⁹ Naa-'ieb al-Faa'iel is het onderwerp van een werkwoord in de passieve vorm (zie hierover meer in les 3).

Wanneer is een Ism Mansoeb?

Een Ism (*naamwoord*) is Mansoeb³⁰ wanneer het:

1. De Ism van *Ienna* «إِنَّ» is.³¹

Voorbeeld:

- إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ “Voorwaar, Allah is Meest Vergevingsgezind.”

2. De Gabar van *Kaana* «كَانَ» is.³²

Voorbeeld:

- كَانَ الطَّعَامُ لَذِيذًا “Het eten was lekker.”

3. Al-Maf’oel Bihi «الْمَفْعُولُ بِهِ» (*lijdend voorwerp*) is.

Voorbeeld:

- فَهِمْتُ الدَّرْسَ “Ik heb de les begrepen.”

4. Al-Maf’oel Fihi «الْمَفْعُولُ فِيهِ» is.³³

Voorbeelden:

- Mijn vader reisde 's nachts. سَافَرَ أَبِي لَيْلًا.
- De leraar zat bij de directeur. جَلَسَ الْمُدَرِّسُ عِنْدَ الْمُدِيرِ.

5. Al-Maf’oel Lahoe «الْمَفْعُولُ لَهُ» / Al-Maf’oel Lie Adjlihie «الْمَفْعُولُ لِأَجْلِهِ» is.³⁴

Voorbeeld:

- مَا خَرَجْتُ مِنَ الْبَيْتِ خَوْفًا مِنَ الْحَرِّ “Ik heb het huis niet verlaten, uit vrees voor de hitte.”

³⁰ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie (*accusatief*).

³¹ Dit geldt ook voor de Ism van de zusters van «إِنَّ». De Ism van de zusters van «إِنَّ» is dus ook Mansoeb.

³² Dit geldt ook voor de Gabar van de zusters van «كَانَ». De Gabar van de zusters van «كَانَ» is dus ook Mansoeb.

³³ Al-Maf’oel Fihi is een bijwoord van plaats of tijd (zie les 12 voor meer informatie).

³⁴ Al-Maf’oel Lahoe/Al-Maf’oel Lie Adjlihie is een Ism die de reden aangeeft waarom iets wordt gedaan.

6. Al-Maf'oe' Ma'ahoe «الْمَفْعُولُ مَعَهُ» is.³⁵

Voorbeelden:

- سِرْتُ وَالْجَبَلَ “Ik liep langs de berg.”
- ذَهَبْتُ وَخَالِدًا إِلَى السُّوقِ “Ik ben samen met Gaalied naar de markt gegaan.”

7. Al-Maf'oe' al-Moetlaq «الْمَفْعُولُ الْمُطْلَقُ» is.³⁶

Voorbeeld:

- أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا “Gedenk Allah (ﷻ) veel.”

8. Haal «الْحَالُ» (toestandsaccusatief) is.³⁷

Voorbeeld:

- جَدِّي يُصَلِّي قَاعِدًا “Mijn opa bidt zittend.”

9. At-Tamyiez «التَّمْيِيزُ» (accusatief als bepaling van specificatie) is.³⁸

Voorbeeld:

- أَنَا أَحْسَنُ مِنْكَ حَقًّا “Ik ben beter dan jij wat betreft handschrift.”

10. Al-Moestathnaa «الْمُسْتَثْنَى» is.³⁹

Voorbeeld:

- حَضَرَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ إِلَّا حَامِدًا “Alle studenten waren aanwezig behalve Haamied.”

³⁵ Al-Maf'oe' Ma'ahoe is een Ism (naamwoord) die na de Waaw komt die “samen met” betekent.

³⁶ Al-Maf'oe' al-Moetlaq is de Masdar (infinitief) van het werkwoord dat in de zin voorkomt (zie les 28).

³⁷ Haal is een bijwoord dat de wijze van iets aanduidt (zie les 31).

³⁸ At-Tamyiez is een Ism die de betekenis van een vaag woord specificeert. Iemand kan beter dan de ander zijn op verschillende gebieden; en “wat betreft handschrift” specificeert dit.

³⁹ Al-Moestathnaa is de Ism die na «إِلَّا» “behalve” komt (zie les 32).

11. Al-Moenaadaa «الْمُنَادَى» is.⁴⁰

Voorbeeld:

- يَا عَبْدَ اللَّهِ “O Abdoellah!”

Wanneer is een Ism Madjroer?

Een Ism (*naamwoord*) is Madjroer⁴¹ wanneer het:

1. Moedaaf Ilaih «الْمُضَافُ إِلَيْهِ» is.

Voorbeeld:

- الْقُرْآنُ كِتَابُ اللَّهِ “De Koran is het Boek van Allah.”

2. Vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr «الْمَسْبُوقُ بِحَرْفٍ جَرٍّ».

Voorbeeld:

- الطُّلَّابُ فِي الْفَصْلِ “De studenten zijn in de klas.”

⁴⁰ Dit heb je in deel 2 geleerd (zie: deel 2, les 18 punt 4 van het begeleidende boek). Al-Moenaadaa is een Ism die vooraf wordt gegaan door een Harf an-Nidaa’ «حَرْفُ النِّدَاءِ» (*vocatief partikel*).

Een voorbeeld van een Harf an-Nidaa’ is: «يَا» “O”.

⁴¹ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Kasrah positie (*genitief*).

Isms van afhankelijke verbuiging

«التَّوَابِعُ»

Er zijn vier grammaticale elementen die zelf geen onafhankelijke verbuiging hebben. Zij zijn afhankelijk van andere Isms⁴² (naamwoorden) voor hun verbuiging.

Deze zijn:

1. De Na't «النَّعْتُ» (bijvoeglijk naamwoord):⁴³ het volgt de Man'oet in zijn verbuiging op. De Man'oet is de Ism die door de Na't wordt omschreven.

Voorbeelden:

- Was de nieuwe student aanwezig? أَحْضَرَ الطَّالِبُ الْجَدِيدُ؟
- De directeur zoekt de nieuwe student. يَطْلُبُ الْمُدِيرُ الطَّالِبَ الْجَدِيدَ.
- Dit is het schrift van de nieuwe student. هَذَا دَفْتَرُ الطَّالِبِ الْجَدِيدِ.

In deze zinnen volgt de Na't «الْجَدِيدُ» de Man'oet «الطَّالِبُ» in de I'raab (verbuiging) op.⁴⁴

2. De Tawkied «التَّوَكِيدُ»:⁴⁵ een Ism die benadrukking aanduidt, zoals: «كُلُّهُمْ» “zij allen” en «نَفْسُهُ» “hemzelf/zichzelf”.

Voorbeelden:

- Alle studenten waren aanwezig. حَضَرَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ.
- Ik vroeg alle studenten. سَأَلْتُ الطُّلَّابَ كُلَّهُمْ.
- Ik groette alle studenten. سَلَّمْتُ عَلَى الطُّلَّابِ كُلِّهِمْ.
- De directeur zelf vertelde mij dit. قَالَ لِي هَذَا الْمُدِيرُ نَفْسُهُ.
- Ik vroeg de directeur zelf. سَأَلْتُ الْمُدِيرَ نَفْسَهُ.
- Ik groette de directeur zelf. سَلَّمْتُ عَلَى الْمُدِيرِ نَفْسِهِ.

⁴² Het meervoud van het woord Ism «إِسْمٌ» (naamwoord) is: «أَسْمَاءٌ» (naamwoorden). Om de leesbaarheid van de tekst te vergroten, zullen wij het woord “Isms” als meervoud gebruiken in plaats van Asmaa’.

⁴³ Na't wordt ook wel “Sifah” «الصِّفَةُ» genoemd.

⁴⁴ I'raab houdt hier in: de verbuiging van de uitgang.

⁴⁵ Tawkied «التَّوَكِيدُ» wordt ook geschreven als: “Ta'kied” «التَّأْكِيدُ». Beide termen worden gebruikt. In deel 2, les 18 punt 3 van het begeleidende boek wordt Tawkied als “Ta'kied” geschreven.

Hier volgen de Tawkied «كُلَّ، نَفْس» de Moe'akkad «الطَّلَاب، المُدِير» op. De Moe'akkad «المُؤَكَّد» is de Ism (*naamwoord*) die wordt benadrukt.

3. De Ma'toef «الْمَعْطُوفُ»: een Ism die aan een andere Ism is verbonden door middel van een verbindingswoord, zoals «وَ» “en”.

Voorbeelden:

- Haamied en zijn vriend zijn naar buiten gegaan. خَرَجَ حَامِدٌ وَصَدِيقُهُ.
- De directeur zocht Haamied en zijn vriend. طَلَبَ الْمُدِيرُ حَامِدًا وَصَدِيقَهُ.
- Waar zijn de boeken van Haamied en van zijn vriend? أَيْنَ كُتُبُ حَامِدٍ وَصَدِيقِهِ؟

4. De Badal «الْبَدَلُ»:⁴⁶ een Ism die een bijstelling/appositie is van een andere Ism.

Voorbeelden:

- Is jouw broer Haashiem geslaagd? أُنَجِّحَ أَخُوكَ هَاشِمًا؟
- Ik ken jouw broer Haashiem. أَعْرِفُ أَخَاكَ هَاشِمًا.
- Waar is de kamer van jouw broer Haashiem? أَيْنَ غُرْفَتُهُ أَخِيكَ هَاشِمٍ؟
- Is de student geslaagd? أُنَجِّحَ هَذَا الطَّالِبَ؟
- Ik ken deze student. أَعْرِفُ هَذَا الطَّالِبَ.
- Waar is de kamer van deze student? أَيْنَ غُرْفَتُهُ هَذَا الطَّالِبِ؟

⁴⁶ Zie hierover meer in les 21, punt 9.

De wijzen van het werkwoord

« فِي الْأَفْعَالِ »

In les 10 van deel 2 heb je geleerd dat de Arabische werkwoorden drie vormen hebben:

- de Maadiy « الْمَاضِي » (*verleden tijd*);
- de Moedaari' « الْمُضَارِعُ » (*tegenwoordige tijd/toekomende tijd*);
- de Amr « الْأَمْرُ » (*gebiedende wijs*).

De Maadiy en de Amr ondergaan geen veranderingen. Zij zijn dus Mabniy (*onverbuigbaar*).

De Moedaari' ondergaat wel veranderingen om zijn functie in de zin aan te geven. Het is dus Moe'rab (*verbuigbaar*). Net zoals de Ism drie toestanden heeft, heeft de Moedaari' ook drie toestanden die **wijzen** of **modi**⁴⁷ worden genoemd. Deze zijn: Marfoe', Mansoeb en Madjzoem. Je hebt dit ook geleerd in deel 2 (les 18 en les 21).⁴⁸

De Moedaari' is Mabniy wanneer het gekoppeld wordt aan de Damier (*voornaamwoord*) van de tweede en derde persoon vrouwelijk meervoud.⁴⁹

Voorbeelden:

- De zusters schrijven.

الْأَخَوَاتُ يَكْتُبْنَ.

- Wat schrijven jullie, o zusters?

مَاذَا تَكْتُبْنَ يَا أَخَوَاتُ؟

Deze twee vormen blijven onveranderd.

'Alaamaat al-I'raab al-Asliyyah wal Far'iiyyah

De **vier vormen** eindigen in de Marfoe' op een Dammah « ُ », in de Mansoeb op een Fathah « َ » en in de Madjzoem op een Soekoen « ِ ».

Voorbeelden:

Marfoe': يَكْتُبُ، تَكْتُبُ، أَكْتُبُ، نَكْتُبُ (yaktoeb-oe, taktoeb-oe, aktoeb-oe, naktoeb-oe)

Mansoeb: لَنْ يَكْتُبَ، لَنْ تَكْتُبَ، لَنْ أَكْتُبَ، لَنْ نَكْتُبَ (lan yaktoeb-a, lan taktoeb-a, lan aktoeb-a, lan naktoeb-a)

⁴⁷ Enkelvoud: modus.

⁴⁸ Marfoe' en Mansoeb zijn van toepassing op zowel de Ism (*naamwoord*) als de Fi'l (*werkwoord*). Dit terwijl Madjroer alleen van toepassing is op de Ism, en Madjzoem alleen van toepassing is op de Fi'l.

⁴⁹ Kortom: de Fi'l Moedaari' is Mabniy wanneer het gekoppeld wordt aan de Noen an-Nieswah « نُونُ النِّسْوَةِ » (*de Noen van de vrouwelijkheid*). Daarnaast is de Fi'l Moedaari' ook Mabniy wanneer het gekoppeld wordt aan de Noen at-Tawkied (zie les 33).

Madjzoem: لَمْ يَكْتُبْ، لَمْ تَكْتُبْ، لَمْ أَكْتُبْ، لَمْ نَكْتُبْ (lam yaktoeb, lam taktoeb, lam aktoeb, lam naktoeb)

Dit zijn de 'Alaamaat al-Asliyyah «الْعَلَامَاتُ الْأَصْلِيَّةُ» (primaire uitgangen) in de Moedaari'.⁵⁰

Er zijn ook 'Alaamaat al-Far'iyyah «الْعَلَامَاتُ الْفَرْعِيَّةُ» (secundaire uitgangen) in de Moedaari'.

Deze zijn te vinden in de volgende werkwoorden of werkwoordsvormen:

1. In al-Af'aal al-Gamsah «الْأَفْعَالُ الْخَمْسَةُ» (de vijf werkwoorden)⁵¹ is het behouden van de Noen aan het einde de Marfoe'-uitgang. De weglating ervan is de uitgang van de Mansoeb en Madjzoem vorm.

Voorbeelden:

Marfoe': يَكْتُبَانِ، تَكْتُبَانِ، يَكْتُبُونَ، تَكْتُبُونَ، تَكْتُبِينَ (yaktoebaa-nie, taktoebaa-nie, yaktoeboe-na, taktoeboe-na, taktoebie-na)

Mansoeb: لَنْ يَكْتُبَا، لَنْ تَكْتُبَا، لَنْ يَكْتُبُوا، لَنْ تَكْتُبُوا، لَنْ تَكْتُبِي (lan yaktoebaa, lan taktoebaa, lan taktoeboe, lan toektoebie)

Madjzoem: لَمْ يَكْتُبَا، لَمْ تَكْتُبَا، لَمْ يَكْتُبُوا، لَمْ تَكْتُبُوا، لَمْ تَكْتُبِي (lam yaktoebaa, lam taktoebaa, lam yaktoeboe, lam taktoeboe, lam taktoebie)

2. In de Naaqis werkwoorden⁵² is de uitgang van de Madjzoem vorm het weglaten van de derde stamletter die een zwakke letter is (zie les 28 van deel 2). Fonetisch gezien komt het neer op de verkorting van de lange klinker.

Voorbeelden:

- يَتْلُو (yatloe) → لَمْ يَتْلُ (lam yatloe)
- يَبْكِي (yabkie) → لَمْ يَبْكْ (lam yabkie)
- يَنْسَى (yansaa) → لَمْ يَنْسَ (lam yansa)

⁵⁰ Kortom: de 'Alaamaat al-Asliyyah «الْعَلَامَاتُ الْأَصْلِيَّةُ» (primaire uitgangen) in de Moedaari' zijn: Dammah «ُ», Fathah «َ» en Soekoen «ِ».

⁵¹ De vormen van al-Af'aal al-Gamsah zijn: «يَفْعَلُونَ»، «تَفْعَلُونَ»، «يَفْعَلَانِ»، «تَفْعَلَانِ».

⁵² Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

De verborgen uitgangen

«الْإِعْرَابُ التَّقْدِيرِيُّ»

a) In de Naaqis werkwoorden⁵³ zijn de volgende uitgangen verborgen:

1. Het **oe**-einde van de Raf' in werkwoorden die eindigen op een Yaa «ي», Waaw «و» en Alief «ا».

Voorbeelden:

- أَمْشِي "Ik loop." (*amshie*) Dit is oorspronkelijk: أَمْشِي
- أَتْلُو "Ik reciteer." (*atloe*) Dit is oorspronkelijk: أَتْلُو
- أَنْسَى "Ik vergeet." (*ansaa*) Dit is oorspronkelijk: أَنْسَى

2. Het **a**-einde van de Nasb in werkwoorden die eindigen op een Alief «ا».

Voorbeeld:

- أُرِيدُ أَنْ أَنْسَى "Ik wil vergeten." (*ansaa*)

Maar dit a-einde verschijnt wel in werkwoorden die eindigen op een Yaa «ي» en Waaw «و».

Voorbeelden:

- أُرِيدُ أَنْ أَمْشِيَ "Ik wil lopen." (*amshiey-a*)
- أُرِيدُ أَنْ أَتْلُو "Ik wil reciteren." (*atloew-a*)

b) De Soekoen van de Djazm in de Moeda“af werkwoorden.

Voorbeelden:

- لَمْ أَحْجِجْ "Ik heb de Hadj niet verricht."

Hier vervalt de Dammah van «أَحْجِجْ» (*ahoejj-oe*) na «لَمْ». Het wordt: «لَمْ أَحْجِجْ» (*ahoejj*). Aangezien het Iltiqaa'-oes Saakinain⁵⁴ «التَّعَاؤُ السَّاكِينَيْنِ» met zich meebrengt, wordt er een Fathah toegevoegd. Het wordt dus: «لَمْ أَحْجِجْ» (*lam hoejj-a*).⁵⁵

⁵³ Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

⁵⁴ Iltiqaa'-oes Saakinain houdt in dat twee klinkerloze letters naast elkaar staan (zie: deel 2, les 5 punt 3 van het begeleidende boek voor meer informatie).

⁵⁵ Kortom: «لَمْ أَحْجِجْ» → «لَمْ أَحْجِجْ» → «لَمْ أَحْجِجْ» → «لَمْ أَحْجِجْ». Zie hierover meer in les 29 van deel 2.

Les 2

In deze les leren we het volgende:

1) De Waaw «و» kan een letter zijn, zoals in «وَلَدٌ» , «لَوْ». En het kan een woord zijn, zoals in «أَيُّنَ بِلَالٌ وَحَامِدٌ؟» “Waar zijn Bilaal en Haamied?”

Het woord «و» heeft vele betekenissen. In deze les zullen we drie ervan leren. Deze zijn:

a. “en”

Voorbeelden:

- Ik wil een boek en een pen. أُرِيدُ كِتَابًا وَقَلَمًا.
- Zoebair en Haamied zijn naar buiten gegaan. خَرَجَ الزُّبَيْرُ وَحَامِدٌ.

Het woord «و» is in deze betekenis een Harf al-‘Atf «حَرْفُ الْعَطْفِ» (voegwoord).

b. “bij”, zoals het wordt gebruikt in een eed (Qasam).

Voorbeeld:

- Bij Allah! Ik heb hem niet gezien. وَاللَّهِ مَا رَأَيْتُهُ.

Het woord «و» is in deze betekenis een Harf Djarr «حَرْفُ الْجَرِّ».

- c. De derde soort van Waaw wordt **Waaw al-Haal** «وَاوُ الْحَالِ» (de Waaw van de toestand) genoemd. Het staat vóór een ondergeschikte Djoemlah Ismiyyah (nominale zin). Deze zin beschrijft in welke omstandigheid de handeling van de hoofdzin plaatsvond.⁵⁶

Voorbeelden:

- Ik kwam de moskee binnen, terwijl de imam Roekoe‘ deed. دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَالْإِمَامُ يَرْكَعُ.
- Mijn vader overleed, terwijl ik klein was. مَاتَ أَبِي وَأَنَا صَغِيرٌ.
- De jongen kwam naar mij, terwijl hij huilde. جَاءَنِي الْوَلَدُ وَهُوَ يَبْكِي.
- Eet niet, terwijl je vol zit. لَا تَأْكُلْ وَأَنْتَ شَبْعَانُ.
- De leraar kwam de klas binnen, terwijl hij veel boeken droeg. دَخَلَ الْمُدَرِّسُ الْفَصْلَ وَهُوَ يَحْمِلُ كُتُبًا كَثِيرَةً.

⁵⁶ De Waaw al-Haal kan worden vertaald als: “terwijl”.

Merk op dat het werkwoord in de Moedaari‘ dient te staan, wanneer de Gabar van deze ondergeschikte Djoemlah Ismiyyah een werkwoord is.

Voorbeelden van de Waaw al-Haal uit de Koran:

- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنتُمْ سُكَرَىٰ﴾ {O jullie die geloven! Nader niet tot het gebed **terwijl** jullie in een bedwelmende staat verkeren.}⁵⁷
- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنتُمْ حُرُمٌ﴾ {O jullie die geloven! Dood geen wild **terwijl** jullie je in de gewijde staat (tijdens de bedevaart) bevinden.}⁵⁸

2) We hebben in les 1 van deel 2 gezien dat «لَعَلَّ» “hoop” of “vrees” aanduidt.⁵⁹

Voorbeeld:

- Ik hoop dat het goed gaat met hem.

لَعَلَّهُ بِخَيْرٍ.

De betekenis van “hoop” wordt at-Taradjjie «التَّرَجِّي» genoemd.

- Ik vrees dat hij ziek is.

لَعَلَّهُ مَرِيضٌ.

De betekenis van “vrees” wordt al-Ieshfaaq «الإِشْفَاقُ» genoemd.

Een ander voorbeeld van al-Ieshfaaq «الإِشْفَاقُ» is de Hadith waarin de Profeet ﷺ heeft gezegd:

- “Ik vrees dat ik geen Hadj zal verrichten na dit jaar van mij.” لَعَلِّي لَا أَحُجُّ بَعْدَ عَامِي هَذَا.

⁵⁷ Soerah an-Nisaa', Vers 43 (Soerah 4:43).

⁵⁸ Soerah al-Maa-idah, Vers 95 (Soerah 5:95).

⁵⁹ Ter herinnering: het woord «لَعَلَّ» is één van de zusters van *lenna* «لَنَّ».

3) De zin «إِلَيْكُمْ أَمْثَلَةٌ أُخْرَى» betekent: “Nemen jullie wat meer voorbeelden.”

Hier is «إِلَيْكُمْ» een Ismoel Fi'l «إِسْمُ الْفِعْلِ».⁶⁰ Het bestaat uit de Harf Djarr (*voorzetsel*) «إِلَى» “naar” en de Damier (*voornaamwoord*) «كُمْ» “jullie”. Maar in deze constructie betekent het: “neem”, “pak”.

En het woord «أَمْثَلَةٌ» is Mansoeb⁶¹ omdat het Mafoel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ» is.

De radio- en tv-omroepers zeggen: «إِلَيْكُمْ نَشْرَةُ الْأَخْبَارِ». Dit betekent letterlijk: “Neem het nieuwsbulletin.”

De Damier verandert in de vorm van de persoon tot wie het is gericht.

Voorbeelden:

- Pak dit boek, o Ibraahiem. إِلَيْكَ هَذَا الْكِتَابَ يَا إِبْرَاهِيمَ.
- Pak de lepels, o mijn zus. إِلَيْكِ الْمَلَاعِقَ يَا أُخْتِي.
- Pak deze schrijfblokken, o zusters. إِلَيْكُنَّ هَذِهِ الدَّفَاتِرَ يَا أَخَوَاتُ.

4) Het woord «أَشْيَاءُ» “dingen” is Ghair Moensarief «غَيْرُ مُنْصَرِفٍ» (*diptoot*), omdat het oorspronkelijk «أَفْعِلَاءُ» is, conform het patroon «أَفْعِلَاءُ».⁶²

Enkele andere woorden conform dit patroon:

- أَنْبِيَاءُ “Profeten”
- أَصْدِقَاءُ “vrienden”
- أَغْنِيَاءُ “rijken”

⁶⁰ Een Ismoel Fi'l is een Ism (*naamwoord*), maar het heeft de betekenis van een Fi'l (*werkwoord*). Een voorbeeld hiervan is het woord «أَمِينَ» “Aamien” dat een Ism is, maar het heeft de betekenis van «إِسْتَجِبْ» “verhoor”, “accepteer”. Zie: deel 2, les 18 punt 5 van het begeleidende boek voor meer informatie.

⁶¹ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie.

⁶² We hebben geleerd dat woorden conform dit patroon Ghair Moensarief/al-Mamnoe' minas Sarf zijn (zie: deel 1, les 22 van het begeleidende boek). In les 34 zullen we meer over Ghair Moensarief/al-Mamnoe' minas Sarf leren.

5) De Maadiy (*verleden tijd*) wordt ook gebruikt om een wens uit te drukken.⁶³

Voorbeelden:

- Moge Allah hem genadig zijn. رَحِمَهُ اللَّهُ.
- Moge Allah hem vergeven. غَفَرَ اللَّهُ لَهُ.
- Moge Allah hem gezondheid schenken. شَفَاهُ اللَّهُ.

De Maadiy wordt in deze betekenis ontkennend gemaakt door middel van het partikel «لَا».

Voorbeelden:

- Moge Allah je niets onaangenaams laten zien. لَا أَرَاكَ اللَّهُ مَكْرُوهًا.
- Moge Allah jouw mond niet breken.⁶⁴ لَا فَضَّ اللَّهُ فَاكَ.

6) De zin «هَلْ مِنْ سُؤَالٍ؟» betekent: “Nog vragen?”

De volledige constructie van deze zin is als volgt: «هَلْ مِنْ سُؤَالٍ عِنْدَكَ؟» “Heb jij nog vragen?”

Hier is «سُؤَالٍ» de Moebtada’ en «عِنْدَكَ» is de Gabar. En «مِنْ» wordt in deze constructie **Mien az-Zaa-iedah** «مِنْ الرَّائِدَةُ» (*de extra Mien*) genoemd. Deze extra *Mien* wordt gebruikt om de betekenis van de zin te benadrukken.

Er zijn twee voorwaarden voor het gebruiken van deze extra *Mien* «مِنْ». Deze zijn:

1. De zin moet een ontkenning «النَّفْيُ», verbod «النَّهْيُ» of vraag «الْإِسْتِفْهَامُ» bevatten.
De vraag mag alleen met het partikel «هَلْ» beginnen.
2. De Ism (*naamwoord*) na de extra *Mien* «مِنْ» dient onbepaald te zijn.

⁶³ Met andere woorden: de Maadiy wordt ook gebruikt om een wens in de tegenwoordige of toekomstige tijd uit te drukken.

⁶⁴ Hiermee wordt bedoeld: “Moge Allah jouw mond behoeden”. Dit wordt gezegd als waardering voor een mooie uitspraak. Het betekent: “Wat heb je dat mooi gezegd!”

Voorbeelden:

Ontkenning «النَّفْيِ»:	مَا غَابَ مِنْ أَحَدٍ	“Niemand is absent.”
	مَا رَأَيْتُ مِنْ أَحَدٍ	“Ik heb niemand gezien.”
Verbod «النَّهْيِ»:	لَا يَخْرُجُ مِنْ أَحَدٍ	“Niemand moet naar buiten gaan!”
	لَا تَكْتُبُ مِنْ شَيْءٍ	“Schrijf niets!”
Vraag «الِاسْتِفْهَامِ»:	هَلْ مِنْ سَوَالٍ؟	“Nog vragen?”
	هَلْ مِنْ جَدِيدٍ؟	“Iets nieuws?”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ﴾

{Op de Dag waarop Wij tegen de Hel zullen zeggen: “Ben je al vol?” En zij zal (dan) zeggen: “Is er nog meer?”}⁶⁵

Merk op dat de Ism (naamwoord) na de extra *Mien* «مِنْ» Madjroer⁶⁶ is, vanwege deze «مِنْ». Hierdoor verliest de Ism zijn originele uitgang.⁶⁷

Voorbeelden:

- مَا رَأَيْتُ أَحَدًا: het woord «أَحَدًا» is Mansoeb⁶⁸ omdat het Mafoel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ» is.

Maar na de introductie van de extra *Mien* «مِنْ» verliest het zijn Nasb-uitgang en krijgt het de Djarr-uitgang, hoewel zijn functie blijft zoals het voorheen was (namelijk Mafoel Bihi).⁶⁹

- مَا حَضَرَ أَحَدٌ: het woord «أَحَدٌ» is Marfoe⁷⁰ omdat het Faa'iel «فَاعِلٌ» (onderwerp) is.

Na de introductie van de extra *Mien* «مِنْ» wordt het Madjroer, hoewel het Faa'iel «فَاعِلٌ» in de zin blijft.⁷¹

⁶⁵ Soerah Qaaf, Vers 30 (Soerah 50:30).

⁶⁶ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Kasrah positie.

⁶⁷ Met “uitgang” wordt hier bedoeld: het eind van een woord.

⁶⁸ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie.

⁶⁹ De zin wordt met de extra *Mien* «مِنْ» als volgt: «مَا رَأَيْتُ مِنْ أَحَدٍ».

⁷⁰ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie.

⁷¹ De zin wordt met de extra *Mien* «مِنْ» als volgt: «مَا حَضَرَ مِنْ أَحَدٍ».

7) Het woord «لَدَى» (*ladaa*) is een Zarf «الظَّرْفُ» (*bijwoordelijke bepaling*) en heeft dezelfde betekenis als «عِنْدَ» “bij”.⁷²

Voorbeeld:

- Wat heb jij?⁷³ مَاذَا لَدَيْكَ؟

Merk op dat de Alief van «لَدَى» in een Yaa verandert wanneer zijn Moedaaf Ilaih een Damier (*voornaamwoord*) is.

Voorbeeld:

- لَدَى الْبَابِ (*ladaa*) → maar: لَدَيْكَ (*ladai-ka*) “bij jou”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ﴾ {En bij Ons is een Boek dat met de waarheid spreekt.}⁷⁴
 - ﴿كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾ {Elke groep is blij over datgene wat bij hen is.}⁷⁵

8) De zin «دَخَلْتُ عَلَى الْمُدِيرِ» betekent: “Ik ben naar het kantoor van de directeur gegaan.”⁷⁶

9) Het meervoud van «مَعْنَى» “een betekenis” is: «مَعَانٍ» “betekenissen”.

En met het bepaalde lidwoord “-al” «الْ» wordt het: «الْمَعَانِي» “de betekenis”.

Hier zijn wat meer Isms (*naamwoorden*) die hun meervoud conform dit patroon vormen:

- جَارِيَةٌ “een meisje” → جَوَارٍ (الْجَوَارِي) “meisjes”
 - لَيْلَةٌ “een nacht” → لَيَالٍ (الْلَيَالِي) “nachten”
 - نَادٍ “een club” → نَوَادٍ (النَّوَادِي) “clubs”

⁷² Vervoeging van «لَدَى» “bij”:

لَدَيْهِ ، لَدَيْهِمَا ، لَدَيْهِمْ ؛ لَدَيْهَا ، لَدَيْهِمَا ، لَدَيْهِنَّ ؛ لَدَيْكَ ، لَدَيْكُمَا ، لَدَيْكُم ؛ لَدَيْكِ ، لَدَيْكُمَا ، لَدَيْكُنَّ ؛ لَدَيَّ ، لَدَيْنَا

⁷³ Letterlijke vertaling: “Wat is er bij jou?”

⁷⁴ Soerah al-Moe’minoen, Vers 62 (Soerah 23:62).

⁷⁵ Soerah ar-Roem, Vers 32 (Soerah 30:32).

⁷⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Ik ging naar het kantoor van de directeur.”

Deze Isms (*naamwoorden*) worden net zoals de Manqoes⁷⁷ verbogen (zie les 1).

Voorbeelden:

Marfoe':⁷⁸ لِلْوَاوِ مَعَانٍ كَثِيرَةٌ “De Waaw heeft veel betekenissen.” (*ma'aani-n*)

Mansoeb:⁷⁹ أَعْرِفُ لِلْوَاوِ مَعَانِي كَثِيرَةً “Ik ken veel betekenissen van de Waaw.” (*ma'aaniy-a*)

Madjroer:⁸⁰ تَأْتِي الْوَاوُ لِمَعَانٍ كَثِيرَةٍ “De Waaw wordt in veel betekenissen gebruikt.”
(*ma'aani-n*)

Hieronder volgen er voorbeelden met “-al” «ال»:⁸¹

Marfoe': الْمَعَانِي كَثِيرَةٌ “De betekenissen zijn veel.” (*al-ma'aanie*)

Mansoeb: أَكْتَبْتَ الْمَعَانِي؟ “Heb jij de betekenissen geschreven?” (*al-ma'aaniy-a*)

Madjroer: سَأَلْتُ الْمُدْرِسَ عَنِ الْمَعَانِي “Ik vroeg de leraar over de betekenissen.”⁸²
(*al-ma'aanie*)

⁷⁷ Manqoes is een Ism (*naamwoord*) die eindigt op een originele Yaa «ي», zoals: «الْقَاضِي» , «الْمُحَامِي» , «الْجَانِي».

⁷⁸ Marfoe' houdt in dat het woord zich in de Dammah positie bevindt.

⁷⁹ Mansoeb houdt in dat het woord zich in de Fathah positie bevindt.

⁸⁰ Madjroer houdt in dat het woord zich in de Kasrah positie bevindt.

⁸¹ Zie ook: les 34.

⁸² Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de leraar over de betekenissen gevraagd.”

Les 3

In deze les leren we het volgende:

1) **Al-Madjhoel** «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُولِ» (*de passieve vorm*):⁸³ in de passieve vorm is het onderwerp (*Faa'iel*) weggelaten en het lijdend voorwerp (*Maf' oel Bihi*) neemt de plek van het onderwerp in.

Hier volgt een voorbeeld van de passieve vorm in het Nederlands:

- De soldaat doodde de spion. → De spion werd gedood.

Laten we nu kijken hoe we hetzelfde idee in het Arabisch uitdrukken:

- Actieve vorm «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُومِ»:⁸⁴ قَتَلَ الْجُنْدِيُّ الْجَاسُوسَ
- Passieve vorm «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُولِ»:⁸⁵ قُتِلَ الْجَاسُوسُ

Merk op dat de *Faa'iel* «الْجُنْدِيُّ» in de passieve vorm is weggelaten en de *Maf' oel Bihi* (*lijdend voorwerp*) zijn plek heeft ingenomen. De *Maf' oel Bihi* is nu *Marfoe'* geworden.

Het⁸⁶ wordt nu **Naa-ieb al-Faa'iel** «نَائِبُ الْفَاعِلِ» (*de plaatsvervanger van de Faa'iel*) genoemd.

In het Nederlands kunnen we zeggen:

1. de spion werd gedood; *of*
2. de spion werd gedood door de soldaat.

De tweede zinsconstructie is niet mogelijk in het Arabisch.

Het vormen van de Madjhoel vorm

Het originele werkwoord ondergaat bepaalde veranderingen wanneer het wordt omgezet in de Madjhoel vorm (*passieve vorm*).

In de Maadiy

In de Maadiy (*verleden tijd*) krijgt de eerste stamletter een Dammah en de tweede stamletter krijgt een Kasrah.

⁸³ Een andere benaming voor de passieve vorm is: "de lijdende vorm".

⁸⁴ Al-Fi'l al-Mabniy lil Ma'loem «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُومِ» (*actieve vorm*).

⁸⁵ Al-Fi'l al-Mabniy lil Madjhoel «الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُولِ» (*passieve vorm*).

⁸⁶ Dat wil zeggen: de *Maf' oel Bihi*.

- Voorbeeld van de Maadiy:

- قَتَلَ “Hij doodde” → قُتِلَ “Hij werd gedood” (qatala – qoetiela)

Als de tweede stamletter oorspronkelijk al een Kasrah had, dan blijft die Kasrah staan.

Voorbeelden:

- شَرَبَ “Hij dronk” → شُرِبَ “Het werd gedronken” (sharieba – shoerieba)
 - سَمِعَ “Hij hoorde” → سُمِعَ “Hij werd gehoord” (sami’a – soemie’a)

In de Moedaari’

In de Moedaari’ (*tegenwoordige/toekomende tijd*) krijgt de ‘Alamaat al-Moedaari’⁸⁷ een Dammah en de tweede stamletter krijgt een Fathah.

- Voorbeeld van de Moedaari’:

- يَفْتُلُ “Hij doodt” → يُفْتَلُ “Hij wordt gedood” (yaqtoeloe – yoeqtaloe)

Als de tweede stamletter oorspronkelijk al een Fathah had, dan blijft die Fathah staan.

Voorbeelden:

- يَفْتَحُ “Hij opent” → يُفْتَحُ “Het wordt geopend” (yaftaḥoe – yoeftaḥoe)
 - يَفْرَأُ “Hij leest” → يُفْرَأُ “Het wordt gelezen” (yaqra’oe – yoeqra’oe)

Je weet dat de Waaw «و» in de Moedaari’ wordt weggelaten, als het de eerste stamletter is (zie: deel 2, les 26). Maar in de Madjhoel vorm (*passieve vorm*) komt de Waaw terug.

Voorbeelden:

- يَجِدُ “Hij vindt”⁸⁸ → يُوجَدُ “Hij wordt gevonden”
 - يَلِدُ “Hij draagt (een kind)”⁸⁹ → يُؤَلَدُ “Hij wordt geboren”

⁸⁷ De letters «ن», «ي», «ت», «أ» die de Moedaari’ voorafgaan, zoals in: «نكتب», «أكتب», «تكتب», «يكتب» worden Hoeroef al-Moedaari’ah «حُرُوفُ الْمُضَارَعَةِ» (de letters van de Moedaari’) of ‘Alamaat al-Moedaari’ «عَلَامَاتُ الْمُضَارَعَةِ» (de kenmerken van de Moedaari’) genoemd. Deze letters zijn gecombineerd in het volgende geheugensteuntje: «أَتَيْنَ».

⁸⁸ Het woord «يَجِدُ» is oorspronkelijk: «يُوجَدُ».

⁸⁹ Het woord «يَلِدُ» is oorspronkelijk: «يُؤَلَدُ».

Hier zijn wat meer voorbeelden van de Madjhoel vorm:

- De mens werd geschapen van klei. خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ طِينٍ.
- In welk jaar ben je geboren؟ فِي أَيِّ عَامٍ وُلِدْتَ؟
- Duizenden mensen worden gedood in de oorlogen. يُقْتَلُ آلَافٌ مِنَ النَّاسِ فِي الْحُرُوبِ.
- Dit boek wordt niet gevonden in de boekenwinkels. لَا يُوجَدُ هَذَا الْكِتَابُ فِي الْمَكْتَبَاتِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ﴾ {Hij heeft niet verwekt, noch is Hij verwekt.}⁹⁰

Een voorbeeld uit de Hadith:

- “Een gelovige wordt niet twee keer van dezelfde hol gebeten (door een slang).”⁹¹
لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ. (مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ)

Een vrouwelijke Naa-ieb al-Faa'iel

Als de Naa-ieb al-Faa'iel «نَائِبُ الْفَاعِلِ» (de plaatsvervanger van de Faa'iel) vrouwelijk is, dan dient het werkwoord ook vrouwelijk te zijn.

Voorbeelden:

- Over wat werd Aaminah gevraagd؟ عَمَّ سُئِلَتْ آمِنَةُ؟
- Soerah al-Faatihah wordt in elke Rak'ah gereciteerd. تُقْرَأُ سُورَةُ الْفَاتِحَةِ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ.

Maf'oeel Bihi als een Damier

Als de Maf'oeel Bihi «مَنْعُولٌ بِهِ» van de actieve vorm een Damier (voornaamwoord) is, dan wordt zijn corresponderende Raf'-vorm gebruikt voor de Naa-ieb al-Faa'iel «نَائِبُ الْفَاعِلِ», zoals het is uitgelegd in oefening 7 van het tekstboek.⁹²

Voorbeelden:

- قَتَلَهُمُ الْمُجْرِمُونَ “De criminelen hebben hen gedood.” → قُتِلُوا “Zij werden gedood.”
- سَأَلَنِي الْمُدِيرُ “De directeur vroeg aan mij.” → سُئِلْتُ “Ik werd gevraagd.”

⁹⁰ Soerah al-Iglaas, Vers 3 (Soerah 112:3).

⁹¹ Dat wil zeggen dat hij niet dezelfde fout herhaalt. Deze Hadith staat in Sahieh al-Boekhari en Sahieh Moeslim.

⁹² Op de volgende bladzijde tref je een schematisch overzicht aan van de corresponderende Raf'-vormen.

Schematisch overzicht van de corresponderende Raf'-vormen (1/2):

(أ) جَدْوُلُ الْفِعْلِ الْمَاضِي

نَائِبُ الْفَاعِلِ	الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُولِ	الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُومِ
ضَمِيرٌ مُسْتَتِرٌ	سُئِلَ	سَأَلَهُ الْمُدَرِّسُ
الْأَلِفُ	سُئِلَا	سَأَلَهُمَا الْمُدَرِّسُ
الْوَاوُ	سُئِلُوا	سَأَلَهُمُ الْمُدَرِّسُ
ضَمِيرٌ مُسْتَتِرٌ	سُئِلَتْ	سَأَلَهَا الْأَبُ
الْأَلِفُ	سُئِلَتَا	سَأَلَهُمَا الْأَبُ
النُّونُ	سُئِلْنَ	سَأَلَهُنَّ الْأَبُ
التَّاءُ	سُئِلْتَ	سَأَلَكَ الْمُدَرِّسُ
الْأَلِفُ	سُئِلْتُمَا	سَأَلَكُمَا الْمُدَرِّسُ
تُمُ	سُئِلْتُمْ	سَأَلَكُمُ الْمُدَرِّسُ
التَّاءُ	سُئِلْتَ	سَأَلَكَ الْأَبُ
الْأَلِفُ	سُئِلْتُمَا	سَأَلَكُمَا الْأَبُ
تُنَّ	سُئِلْتُنَّ	سَأَلَكُنَّ الْأَبُ
التَّاءُ	سُئِلْتُ	سَأَلَنِي الْمُدَرِّسُ
نَا	سُئِلْنَا	سَأَلَنَا الْمُدَرِّسُ

Schematisch overzicht van de corresponderende Raf'-vormen (2/2):

(ب) جَدْوَلُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ

نَائِبُ الْفَاعِلِ	الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُولِ	الْفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُومِ
ضَمِيرٌ مُسْتَتِرٌ	يُسْأَلُ	يَسْأَلُهُ الْمُدَرِّسُ
الْأَلِفُ	يُسْأَلَانِ	يَسْأَلُهُمَا الْمُدَرِّسُ
الْوَاوُ	يُسْأَلُونَ	يَسْأَلُهُمُ الْمُدَرِّسُ
ضَمِيرٌ مُسْتَتِرٌ	تُسْأَلُ	يَسْأَلُهَا الْأَبُ
الْأَلِفُ	تُسْأَلَانِ	يَسْأَلُهُمَا الْأَبُ
النُّونُ	يُسْأَلْنَ	يَسْأَلُهُنَّ الْأَبُ
ضَمِيرٌ مُسْتَتِرٌ	تُسْأَلُ	يَسْأَلُكَ الْمُدَرِّسُ
الْأَلِفُ	تُسْأَلَانِ	يَسْأَلُكُمَا الْمُدَرِّسُ
الْوَاوُ	تُسْأَلُونَ	يَسْأَلُكُمُ الْمُدَرِّسُ
الْيَاءُ	تُسْأَلَيْنِ	يَسْأَلُكَ الْأَبُ
الْأَلِفُ	تُسْأَلَانِ	يَسْأَلُكُمَا الْأَبُ
النُّونُ	تُسْأَلْنَ	يَسْأَلُكُنَّ الْأَبُ
ضَمِيرٌ مُسْتَتِرٌ	أُسْأَلُ	يَسْأَلُنِي الْمُدَرِّسُ
ضَمِيرٌ مُسْتَتِرٌ	نُسْأَلُ	يَسْأَلُنَا الْمُدَرِّسُ

2) De zin «وُلِدْتُ عَامَ سَبْعَةِ وَسِتِّينَ وَتِسْعِمِائَةٍ وَأَلْفٍ لِلْمِيلَادِ» betekent: “Ik ben geboren in het jaar 1967 C.E.”⁹³

Hier is het woord «عَامَ» Mansoeb, omdat het Mafoel Fihi «مَفْعُولٌ فِيهِ» is.

Een Mafoel Fihi is een Ism (*naamwoord*) die de tijd van de handeling aanduidt (*bijwoord*). Het heeft geen Tanwien omdat het Moedaaf is.⁹⁴

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Ik was vrijdag in Makkah. كُنْتُ فِي مَكَّةَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.
- Waar gaan jullie deze avond naartoe? أَيْنَ تَذْهَبُونَ هَذَا الْمَسَاءَ؟
- Ik zal de Franse taal volgend jaar bestuderen, indien Allah het wil. سَأَدْرُسُ اللُّغَةَ الْفَرَنْسِيَّةَ الْعَامَ الْقَادِمَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

3) Bepaalde eigennamen hebben «أَلْ», zoals: «الرُّبَيْرُ», «الْحُسَيْنُ», «الْحَسَنُ». Wanneer het partikel «يَا» vóór zulke eigennamen komt te staan, dan komt de «أَلْ» te vervallen.

Voorbeelden:

- يَا رُبَيْرُ “O Zoebair” Dus niet: يَا الرُّبَيْرُ
- يَا حُسَيْنُ “O Hoesein” Dus niet: يَا الْحُسَيْنُ
- يَا حَسَنُ “O Hasan” Dus niet: يَا الْحَسَنُ

4) Het woord «هِنْدِيٌّ» betekent: “Indiaas”.

Dit is gevormd van «الْهِنْدُ» door «يٌّ» (-iyy-oen) aan het einde toe te voegen. Dit proces wordt Nasab «النَّسَبُ» genoemd. De Ism (*naamwoord*) wordt na de toevoeging van deze «يٌّ»⁹⁵ Mansoeb «الْمَنْسُوبُ» genoemd.⁹⁶

⁹³ “C.E.” staat voor de Engelse benaming “Christian Era” (*christelijke tijdperk*). We gebruiken niet “A.D.” omdat het staat voor de Latijnse benaming “Anno Domini”, wat betekent: “in het jaar van (onze) Heer”.

⁹⁴ Handig om te weten: een Zarf in een Djoemlah Fi’liyyah wordt ook wel “Mafoel Fihi” «مَفْعُولٌ فِيهِ» genoemd.

⁹⁵ Deze Yaa wordt “Yaa an-Niesbah” «يَاءُ النَّسَبَةِ» (*de Yaa van de relatie/de Yaa van de afkomst*) genoemd. Deze Yaa bevestigt een relatie/afkomst.

⁹⁶ Niet te verwarren met het woord “Mansoeb” «مَنْسُوبٌ» dat met de letter Saad «ص» wordt geschreven.

Merk op dat bepaalde Isms (*naamwoorden*) onregelmatige Mansoeb-vormen hebben.

Voorbeelden:

- أَخَوِيَّ	“broederlijk”	Dit is gevormd van: أَخٌ
- أَبَوِيَّ	“vaderlijk”	Dit is gevormd van: أَبٌ
- نَبَوِيَّ	“profetisch”	Dit is gevormd van: نَبِيٌّ

5) Het woord «أُخْرَى» “ander(e)” (♀) is het meervoud van: «أُخْرَى» “ander(e)” (♀). Dit woord is Ghair Moensarief «غَيْرُ مُنْصَرَفٍ» (*diptoot*).⁹⁷

Het meervoud van «آخَرُ» “ander(e)” (♂) is: «آخِرُونَ» “andere(n)” (♂).

Voorbeelden:

- Bilaal en een andere student waren vandaag afwezig.	غَابَ الْيَوْمَ بِلَالٌ وَطَالِبٌ آخَرٌ.
- Bilaal en andere studenten waren vandaag afwezig.	غَابَ الْيَوْمَ بِلَالٌ وَطُلَّابٌ آخِرُونَ.
- Zainab en een andere studente waren afwezig.	غَابَتْ زَيْنَبُ وَطَالِبَةٌ أُخْرَى.
- Zainab en andere studentes waren afwezig.	غَابَتْ زَيْنَبُ وَطَالِبَاتٌ أُخَرٌ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾

{Maar wie van jullie ziek is of op reis is, (diegene dient) dan hetzelfde aantal op andere dagen (in te halen).}⁹⁸

Aangezien «أَيَّامٍ» “dagen” een Ism (*naamwoord*) is die geen verstand heeft, kan ook het enkelvoud «أُخْرَى» ermee worden gebruikt.

Voorbeeld:

- De hotels zijn deze dagen duur, maar zij zijn goedkoop op andere dagen.
- الْفَنَادِقُ غَالِيَةٌ هَذِهِ الْأَيَّامَ، وَلَكِنَّهَا رَخِيصَةٌ فِي أَيَّامٍ أُخْرَى.

⁹⁷ Ghair Moensarief wordt ook “al-Mamnoe’ minas Sarf” «الْمَمْنُوعُ مِنَ الصَّرْفِ» genoemd.

⁹⁸ Soerah al-Baqarah, Vers 184 (Soerah 2:184).

6) Het woord «صَلَّى» betekent: “Hij verrichtte het gebed.”

De Moedaari‘ is: «يُصَلِّي» “Hij verricht het gebed.”

De Amr is: «صَلِّ» “Verricht het gebed.”

De bewoording «صَلَّى بِنَا» betekent: “Hij leidde ons in het gebed.” Dat wil zeggen: hij was onze imam. Dus «صَلِّ بِنَا» betekent: “Leid ons in het gebed als de imam.”

7) «إِمَّا ... وَإِمَّا» betekent: “ofwel ... of”.

Voorbeelden:

- Een naamwoord is ofwel mannelijk of vrouwelijk. الْإِسْمُ إِمَّا مُذَكَّرٌ وَإِمَّا مُؤَنَّثٌ.
- Ofwel bezoek jij mij of ik bezoek jou. إِمَّا تَزُورُنِي وَإِمَّا أَزُورُكَ.

8) Zie les 24 van deel 2 van het begeleidende boek voor de I‘raab (*verbuiging*) van «ثَلَاثُمِائَةٍ» tot en met «تِسْعُمِائَةٍ» [300 t/m 900].

9) Het woord «الْيَهُودُ» “Joden” is een **Ism al-Djins al-Djam‘iy** «الْجِنْسُ الْجَمْعِيُّ» (*collectief zelfstandig naamwoord/collectivum*).

De Ism al-Djins al-Djam‘iy kent twee soorten:

1. Eén soort die zijn enkelvoud maakt door middel van «يَّ» (*-iyy-oen*).

Voorbeelden:

- عَرَبٌ “Arabieren” → عَرَبِيٌّ “een Arabier”
- تُرْكٌ “Turken” → تُرْكِيٌّ “een Turk”
- اِنْكِلِيزٌ “Engelsen” → اِنْكِلِيزِيٌّ “een Engelsman”

Merk op dat deze «يَّ» niet “de Yaa van Nasab” is, die we zojuist bij punt 4 hebben geleerd.

2. Eén soort die zijn enkelvoud maakt door middel van de Taa' Marboetah (ة).

Voorbeelden:

- ثُفَّاحٌ	“appels”	→	ثُفَّاحَةٌ	“een appel”
- شَجَرٌ	“bomen”	→	شَجَرَةٌ	“een boom”
- سَمَكٌ	“vissen”	→	سَمَكَةٌ	“een vis”
- عِنَبٌ	“druiven”	→	عِنَبَةٌ	“een druif”
- مَوْزٌ	“bananen”	→	مَوْزَةٌ	“een banaan”

Denk na over de volgende voorbeelden om het gebruik van het enkelvoud en het meervoud goed te begrijpen:

- Als de dokter aan jou vraagt van welk fruit jij houdt, dan zeg je: «أُحِبُّ الْمَوْزَ» “Ik houd van bananen.”
- En als hij aan jou vraagt hoeveel bananen je na de lunch eet, dan zeg je: «أَكُلُ مَوْزَةً» “Ik eet een banaan.”

Op dezelfde manier zeg je:

- Ik houd van de Arabieren, omdat de Profeet ﷺ een Arabier was.

أُحِبُّ الْعَرَبَ لِأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَبِيٌّ.

Merk op dat de tweevoudsvorm gevormd wordt van de enkelvoudsvorm.

Voorbeelden:

- عَرَبِيَّانِ	“twee Arabieren”	Dus niet: عَرَبَانِ
- مَوْزَتَانِ	“twee bananen”	Dus niet: مَوْزَانِ

10) Dit zijn de namen van de islamitische maanden:

1. الْمُحَرَّمُ	“Moeharram”	7. رَجَبُ	“Radjab”
2. صَفَرُ	“Safar”	8. شَعْبَانُ	“Sha‘baan”
3. رَبِيعُ الْأَوَّلِ	“Rabie‘ al-Awwal” ⁹⁹	9. رَمَضَانُ	“Ramadaan” ¹⁰⁰
4. رَبِيعُ الْآخِرِ	“Rabie‘ al-Aagier” ¹⁰¹	10. شَوَّالُ	“Shawwaal”
5. جُمَادِي الْأَوَّلِ	“Djoemaad al-Oelaa”	11. ذُو الْقَعْدَةِ	“Dhoe al-Qa‘dah”
6. جُمَادِي الْآخِرَةِ	“Djoemaad al-Aagierah” ¹⁰²	12. ذُو الْحِجَّةِ	“Dhoe al-Hiedjdjah” ¹⁰³

11) Het woord «الْحَرْبُ» “oorlog” is vrouwelijk.

Je zegt dus:

- الْحَرْبُ الْعَالَمِيَّةُ الْأَوَّلَى “de Eerste Wereldoorlog”
- الْحَرْبُ الْعَالَمِيَّةُ الثَّانِيَّةُ “de Tweede Wereldoorlog”

⁹⁹ Het woord *Rabie‘* «رَبِيعُ» is een eigennaam (‘*Alam*). Om deze reden krijgt zijn Na’t “-al” «الْ».

Handig om te weten: in de maand Rabie‘ al-Awwal is onze geliefde Profeet Mohammed ﷺ geboren.

¹⁰⁰ De namen *Sha‘baan* «شَعْبَانُ» en *Ramadaan* «رَمَضَانُ» zijn al-Mamnoe‘ minas Sarf/Ghair Moensarief (*diploot*). Zie hierover meer in les 34.

¹⁰¹ Deze maand wordt ook “Rabie‘ ath-Thaaniy” «رَبِيعُ الثَّانِي» genoemd.

¹⁰² Deze maand wordt ook “Djoemaad ath-Thaaniyah” «جُمَادَى الثَّانِيَّةُ» genoemd.

¹⁰³ Handig om te weten: in deze maand wordt de Hadj verricht.

Les 4

In deze les leren we het volgende:

1) De **Ism al-Faa'iel**¹⁰⁴ «إِسْمُ الْفَاعِلِ» (*het actief deelwoord*). In het Nederlands noemen we degene die leest “een lezer”, en degene die schrijft “een schrijver”.

In het Arabisch wordt een **Ism** (*naamwoord*) conform het patroon «فَاعِلٌ»¹⁰⁵ van het werkwoord afgeleid om “degene die de handeling verricht” aan te duiden.¹⁰⁶

Voorbeelden:

- كَتَبَ “Hij schreef” → كَاتِبٌ “een schrijver”
- سَرَقَ “Hij stal” → سَارِقٌ “een dief”
- عَبَدَ “Hij aanbad” → عَابِدٌ “een aanbidder”
- خَلَقَ “Hij schiep” → خَالِقٌ “een schepper”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾
{De **Schepper** van de hemelen en de aarde.}¹⁰⁷
- ﴿إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى﴾
{Voorwaar, Allah is de **Splijter** van de graankorrels en de pitten.}¹⁰⁸
- ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَاقَةُ الْمَوْتِ﴾
{Iedere ziel is de **proever** van de dood.}¹⁰⁹

¹⁰⁴ Het meervoud van **Ism al-Faa'iel** «إِسْمُ الْفَاعِلِ» is: “Asmaa-oel Faa'ieliena” «أَسْمَاءُ الْفَاعِلِينَ».

¹⁰⁵ Dit patroon kan gerepresenteerd worden door middel van de volgende formule: **1aa2ie3**-oen. Dit houdt het volgende in: de eerste stamletter wordt gevolgd door een lange -a, en de tweede stamletter wordt gevolgd door een korte -ie.

¹⁰⁶ Het patroon «فَاعِلٌ» wordt gebruikt om “degene die de handeling verricht” aan te duiden wanneer deze mannelijk is. En het patroon «فَاعِلَةٌ» wordt gebruikt wanneer “degene die de handeling verricht” vrouwelijk is. Deze twee patronen worden gebruikt voor werkwoorden die slechts uit drie stamletters bestaan.

¹⁰⁷ Soerah ash-Shoera, Vers 11 (Soerah 42:11).

¹⁰⁸ Soerah al-An'aam, Vers 95 (Soerah 6:95).

¹⁰⁹ Soerah Aali 'Imraan, Vers 185 (Soerah 3:185). In dit Vers is de **Ism al-Faa'iel** conform het patroon «فَاعِلَةٌ» → «ذَائِقَةٌ».

2) De **Ism al-Maf'ool** «اسْمُ الْمَفْعُولِ» (*het passief deelwoord*). Dit is een **Ism** (*naamwoord*) conform het patroon «مَفْعُولٌ». ¹¹⁰ Het wordt afgeleid van het werkwoord om “degene die de handeling ondergaat” aan te duiden. ¹¹¹

Voorbeelden:

- قَتَلَ “Hij doodde” → مَقْتُولٌ “degene die gedood is”
- خَلَقَ “Hij schiep” → مَخْلُوقٌ “degene die geschapen is”, “een schepsel”
- سَرَّ “Hij was blij” → مَسْرُورٌ “degene die blij is”
- كَسَرَ “Hij brak” → مَكْسُورٌ “datgene wat gebroken is”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ﴾
{In een **beschermde** Tablet.} ¹¹²
- ﴿وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ﴾
{En in hun bezittingen was er een rechtmatig aandeel voor de vrager (de behoeftige) en voor **degene aan wie** (het goede) **wordt onthouden**.} ¹¹³
- ﴿مُتَّكِئِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ﴾
{Achteroverleunend op **gerangschikte** rustbanken.} ¹¹⁴

De Profeet ﷺ heeft gezegd:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ». (رَوَاهُ أَحْمَدُ)

“Er is geen enkele gehoorzaamheid aan een **schepsel** in de ongehoorzaamheid tegenover de Schepper.”

(Overgeleverd door Ahmad)

¹¹⁰ Dit patroon kan gerepresenteerd worden door middel van de volgende formule: **ma12oe3**-oen. Dit houdt het volgende in: een extra **ma**- komt vóór de eerste stamletter te staan, en de tweede stamletter wordt gevolgd door een lange -oe. Dit patroon wordt gebruikt voor werkwoorden die slechts uit drie stamletters bestaan.

¹¹¹ Wanneer “degene die de handeling ondergaat” mannelijk is, wordt het patroon «مَفْعُولٌ» gebruikt. En wanneer “degene die de handeling ondergaat” vrouwelijk is, wordt het patroon «مَفْعُولَةٌ» gebruikt. Deze twee patronen worden gebruikt voor werkwoorden die slechts uit drie stamletters bestaan.

¹¹² Soerah al-Boeroedj, Vers 22 (Soerah 85:22).

¹¹³ Soerah adh-Dhaariyaat, Vers 19 (Soerah 51:19).

¹¹⁴ Soerah at-Toer, Vers 20 (Soerah 52:20). In dit Vers is de **Ism al-Maf'ool** conform het patroon «مَفْعُولَةٌ» → «مَصْفُوفَةٌ».

3) De zin «مَا أَنَا بِعَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُ» betekent: “Ik ben niet onachtzaam over datgene wat jij doet.”

Deze *Maa* «مَا» wordt **Maa al-Hidjaaziyyah** «مَا الْحِجَازِيَّةُ» (*de Hidjaazi Maa*) genoemd.

Het handelt net zoals «لَيْسَ».¹¹⁵ Het wordt gebruikt in een Djoemlah Ismiyyah, en na zijn introductie wordt de Gabar Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).¹¹⁶

De Gabar mag ook een «بِ» krijgen. In dit geval wordt de Gabar Madjroer (*d.w.z. het bevindt zich in de Kasrah positie*).

Voorbeeld:

مَا الْبَيْتُ بِجَدِيدٍ of مَا الْبَيْتُ جَدِيدًا → الْبَيْتُ جَدِيدٌ -

Net zoals we zeggen: لَيْسَ الْبَيْتُ بِجَدِيدٍ of لَيْسَ الْبَيْتُ جَدِيدًا

Hier volgt een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿مَا هَذَا بَشَرًا﴾ {Dir is **geen** mens.}¹¹⁷ Hier is de Gabar Mansoeb.

Een voorbeeld uit de Koran waarin de Gabar vooraf wordt gegaan door «بِ»:

- ﴿وَمَا اللَّهُ بِغَفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾

{En Allah is **niet** onachtzaam over datgene wat jullie doen.}¹¹⁸ Hier is de Gabar Madjroer.

¹¹⁵ De Maa al-Hidjaaziyyah heeft ook dezelfde betekenis als «لَيْسَ», namelijk: “is niet”.

¹¹⁶ Tot nu toe hebben we vier soorten *Maa* «مَا» geleerd:

1. Maa an-Naafieyatoe «مَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennende Maa*).
Voorbeeld: مَا فَهَمْتُ الدَّرْسَ “Ik heb de les **niet** begrepen.”
2. Maa al-Istifhaamiyyah «مَا الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» (*de vragende Maa*).
Voorbeeld: مَا هَذَا؟ “**Wat** is dit?”
3. Maa al-Mawsoelah «مَا الْمَوْصُولَةُ» (*de betrekkelijke Maa*).
Voorbeeld: أَكُلُ مَا تَأْكُلُ “Ik eet **wat** jij eet.”
4. Maa al-Hidjaaziyyah «مَا الْحِجَازِيَّةُ» (*de Hidjaazi Maa*).
Voorbeeld: مَا الْبَيْتُ جَدِيدًا “Het huis **is niet** nieuw.”

¹¹⁷ Soerah Yoesoef, Vers 31 (Soerah 12:31).

¹¹⁸ Soerah al-Baqarah, Vers 74 (Soerah 2:74).

Les 5

In deze les leren we het volgende:

1) We hebben de vorming van de Madjhoel vorm (*passieve vorm/lijdende vorm*) van Saalim werkwoorden geleerd.¹¹⁹ Nu zullen we de Madjhoel vorm van de Adjwaf werkwoorden leren.¹²⁰

- In de Maadiy:

-	قَالَ “Hij zei”	wordt:	قِيلَ “Er werd gezegd”
-	بَاعَ “Hij verkocht”	wordt:	بِيعَ “Hij werd verkocht”
-	زَادَ “Hij vermeerderde”	wordt:	زِيدَ “Hij werd vermeerderd”

- In de Moedaari:

-	يَقُولُ “Hij zegt”	wordt:	يُقَالُ “Er wordt gezegd”
-	يَبِيعُ “Hij verkoopt”	wordt:	يُبَاعُ “Hij wordt verkocht”
-	يَزِيدُ “Hij vermeedert”	wordt:	يُزَادُ “Hij wordt vermeerderd”

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Hier worden de kranten en de tijdschriften verkocht. هُنَا تُبَاعُ الصُّحُفُ وَالْمَجَلَّاتُ.
- Er wordt gezegd: “Voorwaar, dit land werd verkocht voor één miljoen riyal.” يُقَالُ: إِنَّ هَذِهِ الْأَرْضَ بِيَعَتْ بِمِلْيُونِ رِيَالٍ.

2) In de vorige les hebben we de vorming van de Ism al-Faa’iel «اسْمُ الْفَاعِلِ» van Saalim werkwoorden geleerd.

Nu zullen we de vorming van de Ism al-Faa’iel van niet-Saalim werkwoorden leren.¹²¹

- a) Moeda“af werkwoord:¹²² حَجَّ - يَحُجُّ → حَاجٌّ “bedevaartganger” (*haadjj-oen*)

«حَاجٌّ» is oorspronkelijk: «حَاجِجٌ» (*haadjjiej-oen*). De Kasrah van de tweede stamletter wordt vanwege assimilatie weggelaten.

¹¹⁹ Zie les 3, punt 1.

¹²⁰ Adjwaf «الْأَجُوفُ» is een werkwoord waarin de tweede stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

¹²¹ Een Saalim werkwoord is een werkwoord dat (1) geen Hamzah «أ», Waaw «و» of Yaa «ي» als één van de stamletters heeft, en (2) een werkwoord waarin de tweede en derde stamletter niet hetzelfde zijn. Voor meer informatie over Saalim en niet-Saalim werkwoorden, zie deel 2, les 26 t/m 29 van het begeleidende boek.

¹²² Een Moeda“af werkwoord is een werkwoord waarin de tweede en derde stamletter hetzelfde zijn.

b) Adjwaf werkwoord:¹²³

- Adjwaf Waawie:¹²⁴ قَالَ - يَقُولُ → قَائِلٌ “degene die zegt” (*Qaa-iel-oen*)

«قَائِلٌ» is oorspronkelijk: «قَاوِلٌ» (*Qaawiel-oen*).

- Adjwaf Yaa-ie:¹²⁵ زَادَ - يَزِيدُ → زَائِدٌ “meer” (*Zaa-ied-oen*)

«زَائِدٌ» is oorspronkelijk: «زَايِدٌ» (*Zaayied-oen*).

c) Naaqis:¹²⁶

- Naaqis Waawie:¹²⁷ نَجَا - يَنْجُو → نَاجٍ (النَّاجِي) “degene die aan een ramp is ontsnapt” (*naadji-oen/an-naadjiy*)¹²⁸
- Naaqis Yaa-ie:¹²⁹ سَقَى - يَسْقِي → سَاقٍ (السَّاقِي) “schenker” (*saaqie-n/as-saaqiey*)

3) In de vorige les hebben we de vorming van de Ism al-Maf’oel «إِسْمُ الْمَفْعُولِ» van Saalim werkwoorden geleerd.

Nu zullen we de vorming van de Ism al-Maf’oel van niet-Saalim werkwoorden leren.

a) Moeda“af werkwoord: de Ism al-Maf’oel van dit werkwoord is regelmatig.

Voorbeelden:

- سَرَّ → مَسْرُورٌ “degene die blij is”, “blij”
- عَدَّ → مَعْدُودٌ “datgene wat geteld is”, “geteld”
- صَبَّ → مَصْبُوبٌ “datgene wat uitgestort is”, “uitgestort”
- حَلَّ → مَحْلُولٌ “datgene wat opgelost is”, “opgelost”

¹²³ Een Adjwaf werkwoord is een werkwoord waarin de tweede stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

¹²⁴ Adjwaf Waawie is een Adjwaf werkwoord dat een Waaw als tweede stamletter heeft. Voorbeeld: «قَالَ - يَقُولُ». Dit is oorspronkelijk: «قَاوَلَ - يَقُولُ».

¹²⁵ Adjwaf Yaa-ie is een Adjwaf werkwoord dat een Yaa als tweede stamletter heeft. Voorbeeld: «زَادَ - يَزِيدُ». Dit is oorspronkelijk: «زَايَدَ - يَزِيدُ».

¹²⁶ Naaqis «النَّاقِصُ» is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

¹²⁷ Naaqis Waawie «النَّاقِصُ الْوَاوِيُّ» is een Naaqis werkwoord dat een Waaw als derde stamletter heeft.

¹²⁸ Het woord «نَاجٍ» is oorspronkelijk: «نَاجُو» (*naadjiw-oen*).

¹²⁹ Naaqis Yaa-ie «النَّاقِصُ الْيَائِي» is een Naaqis werkwoord dat een Yaa als derde stamletter heeft.

b) Adjwaf:

- Adjwaf Waawie: $\text{قَالَ}^{130} - \text{يَقُولُ} \rightarrow \text{مَقُولٌ}$ “datgene wat gezegd is” (*Maqoel-oen*)

«مَقُولٌ» is oorspronkelijk: «مَقْوُولٌ» (*Maqwoel-oen*). Hier is de tweede stamletter weggelaten.

Nog een voorbeeld: $\text{لَا مَ} - \text{يَلُومُ} \rightarrow \text{مَلُومٌ}$ “afkeurenswaardig” (*Maloem-oen*)

«مَلُومٌ» is oorspronkelijk: «مَلُوْومٌ» (*Malwoem-oen*). Hier is de tweede stamletter weggelaten.

- Adjwaf Yaa-ie: $\text{زَادَ} - \text{يَزِيدُ} \rightarrow \text{مَزِيدٌ}$ “meer” (*Mazied-oen*)

«مَزِيدٌ» is oorspronkelijk: «مَزْيُودٌ» (*Mazyoed-oen*). Hier is de tweede stamletter weggelaten en de Waaw van «مَفْعُولٌ» is veranderd in een Yaa.

Nog een voorbeeld: $\text{كَالَ} - \text{يَكِيلُ} \rightarrow \text{مَكِيلٌ}$ “afgemeten” (*Makiel-oen*)

«مَكِيلٌ» is oorspronkelijk: «مَكْيُولٌ» (*Makyoel-oen*).

c) Naaqis:

- Naaqis Waawie: $\text{دَعَا} - \text{يَدْعُو} \rightarrow \text{مَدْعُوءٌ}$ “uitgenodigd” (*Mad'oeww-oen*)

Dit is regelmatig. Het wordt geschreven met één Waaw die een Shaddah heeft (و). Als het geschreven wordt als «مَدْعُوءٌ», dan kun je de twee Waaws zien: de eerste is de Waaw van «مَفْعُولٌ» en de tweede is de derde stamletter.

Nog een voorbeeld: $\text{تَلَا} - \text{يَتْلُو} \rightarrow \text{مَتْلُوءٌ}$ “datgene wat gereciteerd is”

(*Matloeww-oen*)

¹³⁰ De Ism al-Mafoel «إِسْمُ الْمَفْعُولِ» wordt afgeleid van de passieve vorm (*Madjhoel vorm*) van het werkwoord. Daarom wordt de passieve vorm van het werkwoord in het [Arabische] tekstboek gegeven. Maar hier in het begeleidende boek wordt de actieve vorm gegeven, omdat dit makkelijker te begrijpen is.

- Naaqis Yaa-ie: بَنَى - يَبْنِي → مَبْنِيَّ “datgene wat gebouwd is” (*Mabniyy-oen*)

«مَبْنِيَّ» is oorspronkelijk: «مَبْنُوِيَّ» (*Mabnoey-oen*). Hier is de Waaw van «مَفْعُولُ» veranderd in een Yaa.

Nog een voorbeeld: شَوَى - يَشْوِي → مَشْوِيَّ “datgene wat gegrild is” (*Mashwiyy-oen*)

«مَشْوِيَّ» is oorspronkelijk: «مَشْوُوِيَّ» (*Mashwoey-oen*).¹³¹

¹³¹ Het werkwoord «يَشْوِي - شَوَى» is Lafief Maqroen, maar deze regel is algemeen bij Naaqis Yaa-ie en Lafief Maqroen.

Lafief Maqroen is een werkwoord dat een Waaw «و» of een Yaa «ي» als tweede én derde stamletter heeft.

Voorbeeld: «يَكْوِي - كَوَى».

Schematisch overzicht:

إِسْمُ الْفَاعِلِ وَإِسْمُ الْمَفْعُولِ

نَوْعُ الْفِعْلِ	الْفِعْلُ	إِسْمُ الْفَاعِلِ	أَصْلُهُ	إِسْمُ الْمَفْعُولِ	أَصْلُهُ
السَّالِمُ	كَتَبَ	كَاتِبٌ	—	مَكْتُوبٌ	—
المُضَعَّفُ	سَرَّ	سَارٌّ	سَارِرٌ	مَسْرُورٌ	—
الْمُتَمَمِّمُ	أَخَذَ	آخِذٌ	—	مَأْخُوذٌ	—
	سَأَلَ	سَائِلٌ	—	مَسْئُورٌ	—
	قَرَأَ	قَارِئٌ	—	مَقْرُوءٌ	—
الْمُتَمَمِّمُ	وَزَنَ	وَازِنٌ	—	مَوْزُونٌ	—
	يَسَرَ	يَاسِرٌ	—	مَيَسُورٌ	—
الْمُتَمَمِّمُ	قَالَ - يَقُولُ	قَائِلٌ	قَاوِلٌ	مَقُولٌ	مَقُورٌ
	بَاعَ - يَبِيعُ	بَائِعٌ	بَايِعٌ	مَبِيعٌ	مَبِئُوعٌ
الْمُتَمَمِّمُ	دَعَى - يَدْعُو	دَاعٍ الدَّاعِي	دَاعِوٌ	مَدْعُورٌ	مَدْعُورٌ
	هَدَى - يَهْدِي	هَادٍ الْهَادِي	هَادِيٌ	مَهْدِيٌّ	مَهْدُورٌ

Les 6

In deze les leren we de vorming van de **Ism al-Makaan** «إِسْمُ الْمَكَانِ» (*het naamwoord van de plaats*) en de **Ism az-Zamaan** «إِسْمُ الزَّمانِ» (*het naamwoord van de tijd*).¹³²

Beide hebben dezelfde vorm die «مَفْعَلٌ» (*maf'al-oen*) of «مَفْعِلٌ» (*maf'iel-oen*) is.¹³³

Voorbeelden:

- مَلْعَبٌ “tijd/plaats van spelen”
- مَكْتَبٌ “tijd/plaats van schrijven”
- مَطْبَخٌ “tijd/plaats van koken”
- مَغْرِبٌ “tijd/plaats van het ondergaan (van de zon)”
- مَشْرِقٌ “tijd/plaats van het opkomen (van de zon)”

In de volgende gevallen is het conform het patroon «مَفْعَلٌ»:

- a) Als het werkwoord Naaqis is, ongeacht welke klinker op de tweede stamletter staat.¹³⁴

Voorbeelden:

- جَرَى - يَجْرِي → مَجْرًى “plaats van rennen”, “waterloop”
- لَهَا - يُلْهُو → مَلْهُى “plaats van vermaak”

- b) Als de tweede stamletter van een niet-Naaqis werkwoord een Fathah of een Dammah in de Moedaari' heeft.¹³⁵

Voorbeelden:

- لَعِبَ - يَلْعَبُ → مَلْعَبٌ “speelplaats”
- شَرَبَ - يَشْرَبُ → مَشْرَبٌ “drinkplaats”
- دَخَلَ - يَدْخُلُ → مَدْخَلٌ “ingang”
- طَبَخَ - يَطْبُخُ → مَطْبَخٌ “keuken”

¹³² Ism al-Makaan duidt op de plaats van het plaatsvinden van de handeling. En Ism az-Zamaan duidt op de tijd van het plaatsvinden van de handeling.

¹³³ Handig om te weten: deze twee patronen gelden voor werkwoorden die slechts uit drie stamletters bestaan.

¹³⁴ Naaqis «النَّاقِصُ» is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

¹³⁵ Met andere woorden: als de 'Ayn Kalimah van een niet-Naaqis werkwoord in de Moedaari' een Fathah of Dammah heeft, dan zijn de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan conform het patroon «مَفْعَلٌ».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ﴾ {Voorzeker, alle groepen mensen kenden hun **drink-plaats**.}¹³⁶
- ﴿مَا لَكُمْ مِّنْ مَّلْجَأٍ يَوْمَئِذٍ﴾ {Voor jullie zal er geen **toevluchtsoord** zijn op die Dag.}¹³⁷

In de volgende gevallen is het conform het patroon «مَفْعِلٌ»:

- Als het werkwoord Mithaal is, ongeacht welke klinker op de tweede stamletter staat.¹³⁸

Voorbeelden:

- وَقَفَ - يَقِفُ → مَوْقِفٌ “parkeerplaats”
- وَضَعَ - يَضَعُ → مَوْضِعٌ “plaats”

- Als de tweede stamletter van een niet-Mithaal, niet-Naaqis werkwoord een Kasrah in de Moedaari‘ heeft.

Voorbeelden:

- جَلَسَ - يَجْلِسُ → مَجْلِسٌ “zitkamer”
- نَزَلَ - يَنْزِلُ → مَنْزِلٌ “plaats van neerdalen”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ﴾ {Voorwaar, hun **toegewezen tijd** is de ochtend. Is de ochtend niet nabij?}¹³⁹
- ﴿قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ ضَحَىٰ﴾ {Hij zei: “Jullie **afspraken** is op de versieringsdag (de feestdag). En laat de mensen in de ochtend verzameld worden.”}¹⁴⁰

¹³⁶ Soerah al-Baqarah, Vers 60 (Soerah 2:60).

¹³⁷ Soerah ash-Shoeraa, Vers 47 (Soerah 42:47).

¹³⁸ Mithaal «الْمِثَالُ» is een werkwoord waarin de eerste stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

¹³⁹ Soerah Hoed, Vers 81 (Soerah 11:81).

¹⁴⁰ Soerah Taa Haa, Vers 59 (Soerah 20:59).

Enkele uitzonderingen op deze regel zijn:

- مَسْجِدٌ “moskee”¹⁴¹ van: يَسْجُدُ
- مَشْرِقٌ “oosten” van: يَشْرِقُ
- مَغْرِبٌ “westen” van: يَغْرِبُ

Volgens de regel zouden deze woorden conform het patroon «مَفْعَلٌ» moeten zijn.¹⁴²

Een Taa' Marboetah (ة) kan aan het eind van beide patronen worden geplaatst.

Voorbeelden:

- مَنْزِلَةٌ “positie”
- مَدْرَسَةٌ “school”

¹⁴¹ Letterlijke vertaling: “plaats van prosternatie”.

¹⁴² Hier volgen wat meer uitzonderingen:

1. مَنْسِكٌ “Plaats van slachten”	7. مَفْرَقٌ “Plaats van scheiding”
2. مَجْزِرٌ “Plaats van slachten”	8. مَسْقِطٌ “Plaats van vallen”
3. مَنْبِتٌ “Plaats van groeien”	9. مَسْكِنٌ “Plaats van wonen”
4. مَطْلِعٌ “Plaats van opkomen”	10. مَرْفِقٌ “Plaats van comfort”
5. مَشْرِقٌ “Plaats waar de zon opkomt” (oosten)	11. مَسْجِدٌ “Plaats van prosternatie”
6. مَغْرِبٌ “Plaats waar de zon ondergaat” (westen)	12. مَنَخَرٌ “Plaats van snuiven”
(neusvleugel)

Volgens de regel zouden deze twaalf woorden conform het patroon «مَفْعَلٌ» moeten zijn.

Les 7

In deze les leren we de vorming van de **Ism al-Aalah** «إِسْمُ الْأَلَةِ» (*het naamwoord van het instrument*). De Ism al-Aalah duidt op het instrument voor de handeling die door het werkwoord wordt uitgevoerd.¹⁴³

Voorbeelden:

- فَتَحَ “Hij opende”¹⁴⁴ → مِفْتَاحُ “instrument voor het openen” (*sleutel*)
- رَأَى “Hij zag”¹⁴⁵ → مِرْآةٌ “instrument voor het zien” (*spiegel*)
- وَزَنَ “Hij woog”¹⁴⁶ → مِيزَانٌ¹⁴⁷ “instrument voor het wegen” (*weegschaal*)

De patronen van de Ism al-Aalah

Er zijn drie patronen voor de Ism al-Aalah «إِسْمُ الْأَلَةِ». Deze zijn:

- 1) «مِفْعَالٌ» (*mief‘aal-oen*)

Voorbeelden:

- مِنْشَارٌ “een zaag” نَشَرَ “Hij zaagde”¹⁴⁸
- مَحْرَاثٌ “een ploeg” حَرَثَ “Hij ploegde”¹⁴⁹

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ﴾ {En verminder niet de maat en de weegschaal.}¹⁵⁰

¹⁴³ Handig om te weten: de Ism al-Aalah wordt van de Thoelaathie Moedjarrad (d.w.z. een werkwoord dat alleen uit drie stamletters bestaat) gevormd.

¹⁴⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft geopend.”

¹⁴⁵ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gezien.”

¹⁴⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gewogen.”

¹⁴⁷ **Merk op** dat «مِيزَانٌ» oorspronkelijk als volgt is: «مِوزَانٌ» (miewzaan → miezaan). Het Arabisch fonetische systeem staat de combinatie “-iew” «وِ» niet toe. Wanneer deze combinatie zich voordoet, dan verandert de Waaw «و» in een Yaa «ي» waardoor de lange ie-klank «يِ» ontstaat.

¹⁴⁸ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gezaagd.”

¹⁴⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft geploegd.”

¹⁵⁰ Soerah Hoed, Vers 84 (Soerah 11:84).

2) «مِفْعَلٌ» (mief‘al-oen)

Voorbeelden:

- مَصْعَدٌ “een lift” صَعِدَ “Hij ging omhoog”
- مِثْقَبٌ “een boor” ثَقَبَ “Hij boorde”

Een voorbeeld uit de Hadith:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ، وَعَنْ كُلِّ ذِي مِخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ». (رَوَاهُ مُسْلِمٌ)

Vrije vertaling:

“De Boodschapper van Allah ﷺ verbood elke bezitter van een slagtang van het wilde dier en elke bezitter van een klauw van de vogel.”

(Overgeleverd door Moeslim)

3) «مِفْعَلَةٌ» (mief‘alat-oen)

Voorbeelden:

- مِكنَسَةٌ “een bezem” كَنَسَ “Hij bezemde”
- مِثْلَاةٌ “een koekenpan” قَلَى “Hij bakte” Dit is oorspronkelijk: مِثْلِيَّةٌ
- مِكْوَاةٌ “een strijkijzer” كَوَى “Hij streek”¹⁵¹ Dit is oorspronkelijk: مِكْوِيَّةٌ

Een voorbeeld uit de Hadith:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: «الْمُؤْمِنُ مِرَاةُ الْمُؤْمِنِ». ¹⁵² (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ)

Vrije vertaling:

Overgeleverd van Aboe Hoerairah ؓ dat de Boodschapper van Allah ﷺ heeft gezegd: “De gelovige is de spiegel voor de [andere] gelovige.”

(Overgeleverd door Aboe Daawoed)

¹⁵¹ **Merk op** dat woorden als «مِكْوَاةٌ» en «مِثْلَاةٌ» conform het patroon «مِفْعَلَةٌ» zijn, en niet conform het patroon «مِفْعَالٌ». Volgens het Arabisch fonetische systeem veranderen de combinaties -aya en -awa in: -aa.

Dus Miqlayat-oen «مِثْلِيَّةٌ» wordt: Miqlaat-oen «مِثْلَاةٌ».

En Misfawat-oen «مِصْفَوَةٌ» van «صَفَا - يَصْفُو» wordt: Misfaat-oen «مِصْفَاةٌ».

¹⁵² Het woord «مِرَاةٌ» is oorspronkelijk: «مِرْأِيَّةٌ».

Les 8

In deze les leren we het volgende:

1) De Ma‘rifah «الْمَعْرِفَةُ» en de Nakirah «النَّكِيرَةُ»: het bepaalde naamwoord en het onbepaalde naamwoord.¹⁵³

Lees het volgende:

“Een man kwam naar mij toe en zei dat hij honger had. Hij was een vreemdeling. Ik gaf de man wat geld.”

In de bovenstaande tekst is *een man* onbepaald, omdat hij onbekend voor jou en jouw luisteraar is. Maar *de man* is bepaald, omdat hij al eerder is genoemd.

De categorieën van Ma‘rifah «الْمَعْرِفَةُ»

In het Arabisch zijn de volgende zeven categorieën van Isms (*naamwoorden*) bepaald:

1. Ism ad-Damier «إِسْمُ الضَّمِيرِ» (*voornaamwoord*).

Voorbeelden: أَنَا، أَنْتَ، هُوَ.

2. Ism al-‘Alam «إِسْمُ الْعَلَمِ» (*eigenaam*).

Voorbeelden: أَحْمَدُ، الْهِنْدُ، مَكَّةُ.

3. Ism al-Ishaarah «إِسْمُ الْإِشَارَةِ» (*aanwijzend voornaamwoord*).

Voorbeelden: هَذَا، ذَلِكَ، أُولَئِكَ.

4. Ism al-Mawsoel «إِسْمُ الْمُوصُولِ» (*betrekkelijk voornaamwoord*).

Voorbeelden: الَّذِي، الَّذِينَ، الَّتِي، مَا، مَنْ.

5. Al-Moehallaa bie “-al” «الْمُحَلَّى بِـ(ال)» (*een naamwoord met “-al”*).

Voorbeelden: الْكِتَابُ، الرَّجُلُ.

¹⁵³ Een Ism (*naamwoord*) is ofwel Ma‘rifah (*bepaald*) of Nakirah (*onbepaald*) «إِسْمٌ إِمَّا مَعْرِفَةٌ وَإِمَّا نَكِيرَةٌ».

6. Moedaaf ilaa Ma‘rifah «مُضَافٌ إِلَى مَعْرِفَةٍ» (een naamwoord met een bepaald naamwoord als zijn Moedaaf Ilaih).

Voorbeelden: كِتَابُ حَامِدٍ، كِتَابُ هَذَا، كِتَابُ الَّذِي خَرَجَ، كِتَابُ الْمُدَرِّسِ.

Een Ism die een onbepaalde Ism als zijn Moedaaf Ilaih heeft, is onbepaald.

Voorbeelden: كِتَابُ طَالِبٍ “een boek van een student”, بَيْتُ مُدَرِّسٍ “een huis van een leraar”.

7. An-Nakirah al-Maqsoedah bi an-Nidaa’ «التَّكْرِهُ الْمَقْصُودَةُ بِالنِّدَاءِ» (een Moenaadaa gespecificeerd door een Nidaa’).

Voorbeelden: يَا وَلَدُ، “O jongen”, يَا رَجُلُ “O man”.

Merk op dat «رَجُلُ» en «وَلَدُ» onbepaald zijn. Maar zij zijn bepaald geworden, omdat zij degenen zijn die door de roeper worden bedoeld.

Maar als een onbepaalde Ism niet gespecificeerd wordt door de roeper, dan blijft het onbepaald zelfs nadat het Moenaadaa is.

Een voorbeeld hiervan is als een blinde persoon zegt: «يَا رَجُلًا خُذْ يَدَيَّ» “O man, houd mijn hand vast.” Het is duidelijk dat hij niet elke specifieke persoon bedoeld.¹⁵⁴

Merk op dat in «يَا رَجُلًا» de Moenaadaa Mabniy (onverbuigbaar) is en het eindigt op een Dammah (oe-einde), terwijl in «يَا رَجُلًا» de Moenaadaa Mansoeb (d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie) is.

Een Nakirah (onbepaald naamwoord) wordt Ma‘rifah (bepaald naamwoord) wanneer het Moenaadaa is, terwijl een Ma‘rifah niet beïnvloed wordt door de Nidaa’.¹⁵⁵

Voorbeeld: «يَا بَلَالُ» is Ma‘rifah en het blijft ook zo in: «يَا بَلَالُ».

¹⁵⁴ Extra toelichting: als de Harf an-Nidaa’ gebruikt wordt, dan wordt de Moenaadaa bepaald. Maar in het voorbeeld van de blinde persoon: hij ziet niets. Dus wanneer hij roept, dan richt hij zich niet tot een specifieke persoon (omdat hij niet kan zien). Hij roept in het algemeen. De Moenaadaa is in zo’n geval Nakirah (onbepaald) en Mansoeb.

¹⁵⁵ Met andere woorden: een onbepaald naamwoord (Nakirah) wordt bepaald (Ma‘rifah) wanneer het Moenaadaa is. Een bepaald naamwoord (Ma‘rifah) blijft nog steeds bepaald wanneer het Moenaadaa is.

2) «تَعَالَ» betekent: “Kom!” Dit werkwoord wordt alleen in de Amr (*gebiedende wijs*) gebruikt.

In de Maadiy (*verleden tijd*) en in de Moedaari‘ (*tegenwoordige/toekomende tijd*) worden de werkwoorden «يَجِيءُ - جَاءَ» of «يَأْتِي - أَتَى» gebruikt.

Voorbeelden:

- Bilaal is gisteren naar mij toegekomen.¹⁵⁶

جَاءَنِي بِلَالٌ أَمْسَ.

- Kom morgen niet naar mij toe.

لَا تَأْتِنِي غَدًا.

Hieronder volgt de koppeling van «تَعَالَ» aan de andere Damaa-ier (*voornaamwoorden*) van de tweede persoon:

- تَعَالَ يَا وَلَدُ	“Kom, o jongen!”	[tweede persoon mannelijk enkelvoud]
- تَعَالِيَا يَا وَلَدَانِ	“Kom, o (twee) jongens!”	[tweede persoon mannelijk tweevoud]
- تَعَالُوا يَا إِخْوَانُ	“Kom, o broeders!”	[tweede persoon mannelijk meervoud]
- تَعَالِي يَا خَدِيجَةُ	“Kom, o Khadijah!”	[tweede persoon vrouwelijk enkelvoud]
- تَعَالِيَا يَا بَنَتَانِ	“Kom, o (twee) dochters!”	[tweede persoon vrouwelijk tweevoud]
- تَعَالَيْنِ يَا أَخَوَاتُ	“Kom, o zusters!”	[tweede persoon vrouwelijk meervoud]

Het werkwoord «تَعَالَ» wordt echter wel in de Maadiy en Moedaari‘ gebruikt in de betekenis van: “hij ging naar boven”, “hij steeg”, “hij was verheven”.

De Amr «تَعَالَ» betekent oorspronkelijk: “Kom omhoog”, “Stijg op”. Later is de betekenis “Kom!” geworden.

¹⁵⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Bilaal kwam gisteren naar mij toe.”

Les 9

In deze les leren we het volgende:

1) De weglating van de Noen (ن) van het tweevoud en het ongebroken mannelijk meervoud.

Je hebt in deel 1 gezien dat een Ism (*naamwoord*) zijn Tanwien verliest wanneer het Moedaaf wordt.

Voorbeeld:

- كِتَابٌ *kitaab-oen* → كِتَابُ حَامِدٍ *kitaab-oe Haamied-in* (niet: حَامِدٍ *Haamied-in*)

Op dezelfde manier: de Noen van het tweevoud en van het ongebroken mannelijk meervoud wordt ook weggelaten wanneer zij Moedaaf zijn.

Voorbeelden:

- أَيْنَ بِنْتَا بِلَالٍ؟ : أَيْنَ الْبِنْتَانِ؟
(*bintaa Bilaal-ien*) (*bintaanie*) “Waar zijn de twee dochters van Bilaal?”
- رَأَيْتُ بِنْتَيْ بِلَالٍ : رَأَيْتُ الْبِنْتَيْنِ
(*bintai Bilaal-ien*) (*bintainie*) “Ik zag de twee dochters van Bilaal.”¹⁵⁷
- أَبْحثُ عَنْ بِنْتَيْ بِلَالٍ : أَبْحثُ عَنِ الْبِنْتَيْنِ
(*bintai Bilaal-ien*) (*bintainie*) “Ik ben op zoek naar de twee dochters van Bilaal.”
- جَاءَ مُدَرِّسُو الْحَدِيثِ : جَاءَ الْمُدَرِّسُونَ
(*moedarrisoena*) (*moedarrisoee*) “De leraren van Hadith zijn gekomen.”¹⁵⁸
- سَأَلْتُ مُدَرِّسِي الْحَدِيثِ : سَأَلْتُ الْمُدَرِّسِينَ
(*moedarrisie l-Hadith*) (*moedarrisien*) “Ik vroeg aan de leraren van Hadith.”¹⁵⁹
- سَلَّمْتُ عَلَى مُدَرِّسِي الْحَدِيثِ : سَلَّمْتُ عَلَى الْمُدَرِّسِينَ
(*moedarrisie l-Hadith*) (*moedarrisien*) “Ik groette de leraren van Hadith.”¹⁶⁰

¹⁵⁷ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de twee dochters van Bilaal gezien.”

¹⁵⁸ Een andere mogelijke vertaling: “De leraren van Hadith kwamen.”

¹⁵⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb aan de leraren van Hadith gevraagd.”

¹⁶⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de leraren van Hadith gegroet.”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ﴾ {Vernietigd zijn de twee handen van Aboe Lahab en vernietigd is hij.}¹⁶¹
- ﴿أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي﴾ {Of waren jullie getuigen toen de dood Ya'qoeb nabij was (en) toen hij tegen zijn twee zonen zei: "Wat zullen jullie aanbidden na mij?"}¹⁶²
- ﴿إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى﴾ {"Voorwaar, Ik ben jouw Heer, dus trek jouw schoenen uit. Voorwaar, jij bevindt je in de heilige vallei Toewaa."}¹⁶³

Een voorbeeld uit de Hadith:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «رُكْعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا». (رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَالتِّرْمِذِيُّ)

Vrije vertaling:

Overgeleverd van 'Aa-ieshah رضي الله عنها dat de Profeet ﷺ heeft gezegd: "De twee gebedseenheden van het Fadjr-gebed zijn beter dan de wereld en wat zich in haar bevindt."

(Overgeleverd door Moeslim en Tirmidhi)

2) We hebben in deel 1 het tweevoud geleerd van «هَذَا» "dit/deze" (♂) en «هَذِهِ» "dit/deze" (♀).

Het tweevoud van «هَذَا» is: «هَذَانِ» "dit/deze" (♂).

Het tweevoud van «هَذِهِ» is: «هَاتَانِ» "dit/deze" (♀).

Voorbeelden:

- Dit zijn twee moskeeën. هَذَانِ مَسْجِدَانِ.
- En dit zijn twee scholen. وَهَاتَانِ مَدْرَسَتَانِ.

Nu zullen we het tweevoud van «ذَلِكَ» "die/dat" (♂) en «تِلْكَ» "die/dat" (♀) leren.

Het tweevoud van «ذَلِكَ» is: «ذَانِكَ» "die/dat" (♂).

Het tweevoud van «تِلْكَ» is: «تَانِكَ» "die/dat" (♀).

¹⁶¹ Soerah al-Masad, Vers 1 (Soerah 111:1).

¹⁶² Soerah al-Baqarah, Vers 133 (Soerah 2:133).

¹⁶³ Soerah Taa Haa, Vers 12 (Soerah 20:12).

Voorbeelden:

- Dit zijn twee leraren en **dat** zijn twee studenten. هَذَانِ مُدَرِّسَانِ، وَذَانِكَ طَالِبَانِ.
- Dit zijn twee dokteressen en **dat** zijn twee verpleegsters. هَاتَانِ طَبِيبَتَانِ، وَتَانِكَ مُمَرِّضَتَانِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَذَانِكَ بُرْهَنَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ﴾ {Dat zijn twee Bewijzen van jouw Heer aan Fir‘awn en zijn vooraanstaanden.}¹⁶⁴

In de Nasb-positie en Djarr-positie worden deze woorden «ذَيْنِكَ» en «تَيْنِكَ».

Voorbeelden:

- Open **die** twee deuren en **die** twee ramen. افْتَحْ ذَيْنِكَ الْبَابَيْنِ وَتَيْنِكَ النَّافِذَتَيْنِ.
- Wie woont in **die** twee villa's?¹⁶⁵ مَنْ يَسْكُنُ فِي تَيْنِكَ الْفِلَلَتَيْنِ؟

¹⁶⁴ Soerah al-Qasas, Vers 32 (Soerah 28:32).

¹⁶⁵ Enkelvoud: «الْفِلَّةُ» "de villa".

Schematisch overzicht van het tweevoud in de Raf'-, Nasb- en Djarr-positie:

المُفْرَدُ	المُثَنَّى		
	الرَّفْعُ	النَّصْبُ	الْجَرُّ
هَذَا	هَذَانِ	هَذَيْنِ	هَذَيْنِ
هَذَا	هَذَانِ	هَذَيْنِ	هَذَيْنِ
هَذَا	هَذَا	هَذَا	هَذَا
هَذِهِ	هَاتَانِ	هَاتَيْنِ	هَاتَيْنِ
هَذِهِ	هَاتَانِ	هَاتَيْنِ	هَاتَيْنِ
هَذِهِ	هَاتَانِ	هَاتَيْنِ	هَاتَيْنِ

المُفْرَدُ	المُثَنَّى		
	الرَّفْعُ	النَّصْبُ	الْجَرُّ
ذَلِكَ	ذَانِكَ	ذَيْنِكَ	ذَيْنِكَ
ذَلِكَ	ذَانِكَ	ذَيْنِكَ	ذَيْنِكَ
ذَلِكَ	ذَانِكَ	ذَيْنِكَ	ذَيْنِكَ
تِلْكَ	تَانِكَ	تَيْنِكَ	تَيْنِكَ
تِلْكَ	تَانِكَ	تَيْنِكَ	تَيْنِكَ
تِلْكَ	تَانِكَ	تَيْنِكَ	تَيْنِكَ

3) Het woord « كِلَا » betekent: “beide(n)”, “allebei” (♂). De vrouwelijke vorm is: « كِلْتَا » (♀).

Beide vormen zijn altijd Moedaaf, en de Moedaaf Ilaih is een Moethannaa « مُثْنًى » (tweevoud).

Voorbeelden:

- Beide studenten zijn in de bibliotheek. كِلَا الطَّالِبَيْنِ فِي الْمَكْتَبَةِ.
- Beide auto's staan voor het huis. كِلْتَا السَّيَّارَتَيْنِ أَمَامَ الْبَيْتِ.

De woorden « كِلَا » en « كِلْتَا » worden behandeld als enkelvoud. Wanneer je dus een werkwoord vóór « كِلَا » of « كِلْتَا » gebruikt, dan dien je de enkelvoudsvorm van het werkwoord te gebruiken.

Voorbeelden:

- كِلَا الطَّالِبَيْنِ تَخْرُجُ “Beide studenten zijn afgestudeerd.” Dus niet: تَخْرُجَا
- كِلْتَا السَّاعَتَيْنِ جَمِيلَةٌ “Beide horloges zijn mooi.” Dus niet: جَمِيلَتَانِ

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ أُكُلَهَا﴾ {Beide tuinen brachten hun oogst voort.}¹⁶⁶

Een ander voorbeeld:

- كِلَانَا مَسْرُورٌ “Beide van ons zijn blij.”

Een Ism als Moedaaf Ilaih

De woorden « كِلَا » en « كِلْتَا » blijven in de Nasb- en Djarr-positie onveranderd indien de Moedaaf Ilaih een Ism (naamwoord) is.

Voorbeelden:

- Ik ken beide mannen. أَعْرِفُ كِلَا الرَّجُلَيْنِ.
- Ik zoek naar beide mannen. بَحْتُ عَنْ كِلَا الرَّجُلَيْنِ.

¹⁶⁶ Soerah al-Kahf, Vers 33 (Soerah 18:33).

Een Damier als Moedaaf Ilaih

De woorden « كِلَا » en « كِلْتَا » worden net als de Moethannaa « مُثْنَى » (*tweetvoud*) verbogen indien de Moedaaf Ilaih een Damier (*voornaamwoord*) is.

Voorbeelden:

- رَأَيْتُ كِلَيْهِمَا "Ik zag hen beiden."¹⁶⁷ (*kilai-himaa*)
- مَنْ سَأَلْتَ؟ زَيْنَبُ أَمْ آمِنَةُ؟ - سَأَلْتُ كِلْتَيْهِمَا
"Aan wie heb je gevraagd? Zainab of Aaminah? - Ik heb aan beiden gevraagd."
(*kiltai-himaa*)

Op dezelfde manier:

- بَحَثْتُ عَنْ كِلَيْهِمَا \ عَنْ كِلْتَيْهِمَا "Ik heb naar beiden gezocht."

4) Zoals je weet, is "mijn boek" in het Arabisch: « كِتَابِي ».

Merk op dat de Yaa een Soekoen heeft: « يِ ». **Maar** het krijgt een Fathah als het vooraf wordt gegaan door een Alief « ا » of een Yaa Saakien « يِ ».

Voorbeelden:

- بِنَتَايَ "Mijn twee dochters" (*bientaa-ya*)
- غَسَلْتُ رِجْلَيَّ "Ik heb mijn twee voeten gewassen."¹⁶⁸ (*riedjilay-ya*)

5) De Amr van « يَأْتِي - أَتَى » is: « اِئْتِ » (*ietie*). Het is oorspronkelijk: « اِئْتِ » (*ie'tie*).

Als twee Hamzahs naast elkaar staan, waarbij de eerste Hamzah een klinker heeft en de tweede Hamzah geen klinker heeft, dan wordt de tweede Hamzah weggelaten en de klinker van de eerste Hamzah krijgt een compenserende verlenging.

Dit komt neer op het volgende:

- آَّ wordt: آ
- اِئَّ wordt: اِيَّ
- اُؤَّ wordt: اُوَّ

¹⁶⁷ Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb hen beiden gezien."

¹⁶⁸ Een andere mogelijke vertaling: "Ik waste mijn twee voeten."

Volgens deze regel wordt «إِنِّتِ» als volgt: «إِنِّتِ». Maar als dit woord vooraf wordt gegaan door een ander woord, dan wordt de eerste Hamzah weggelaten omdat het een Hamzatoel Wasl is. En de tweede Hamzah komt terug, omdat er nu geen twee Hamzahs naast elkaar staan.

Dus de Amr wordt nu als volgt: «وَأْتِ» “en kom” of «فَأْتِ» “dus kom”.

Het zou eigenlijk met de Hamzatoel Wasl moeten worden geschreven: «وَأُتِ»، «فَأُتِ».

Maar de Hamzatoel Wasl wordt weggelaten, zodat de twee Hamzahs niet naast elkaar staan.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ﴾

{Ibraahiem zei: “Voorzeker, Allah doet de zon opkomen vanuit het oosten. Dus laat het dan opkomen vanuit het westen.”} ¹⁶⁹

6) In les 26 van deel 2 heb je geleerd dat «هَاهُودَا» “Hier is het!” of “Hier is hij!” betekent.

De mannelijke tweevoudsvorm is: «هَهُمَاذَانِ» (*haahoemaadhaani*).

De vrouwelijke tweevoudsvorm is: «هَهُمَاتَانِ» (*haahoemaataani*).

De mannelijke meervoudsvorm is: «هَاهُمْ أُولَاءِ» (*haahoem oelaa-ie*).

De vrouwelijke meervoudsvorm is: «هَاهُنَّ أُولَاءِ» (*haahoenna oelaa-ie*).

Voorbeelden:

- Waar is Bilaal? Hier is hij. أَيْنَ بِلَالٌ؟ هَاهُودَا.
- Waar zijn Bilaal en Haamied? Hier zijn ze. أَيْنَ بِلَالٌ وَحَامِدٌ؟ هَهُمَاذَانِ.
- Waar zijn Bilaal en zijn twee broers? Hier zijn ze. أَيْنَ بِلَالٌ وَأَخَوَاهُ؟ هَاهُمْ أُولَاءِ.
- Waar is Maryam? Hier is ze. أَيْنَ مَرْيَمُ؟ هَاهِي ذِي.
- Waar zijn Maryam en Aaminah? Hier zijn ze. أَيْنَ مَرْيَمُ وَأَمْنَةُ؟ هَهُمَاتَانِ.
- Waar zijn Maryam en haar twee zussen? Hier zijn ze. أَيْنَ مَرْيَمُ وَأُخْتَاهَا؟ هَاهُنَّ أُولَاءِ.

¹⁶⁹ Soerah al-Baqarah, Vers 258 (Soerah 2:258).

- Waar is Ibraahiem? Hier ben ik. أَيْنَ إِبْرَاهِيمَ؟ هَآئِنَا.
- Waar zijn Ibraahiem en zijn klasgenoten? Hier zijn we. أَيْنَ إِبْرَاهِيمَ وَزَمَلَاؤُهُ؟ هَآنَحْنُ أَوْلَاءُ.
- Waar is Faatimah? Hier ben ik. أَيْنَ فَاطِمَةُ؟ هَآئِنِي.
- Waar zijn Faatimah en haar klasgenoten? Hier zijn we. أَيْنَ فَاطِمَةُ وَزَمِيلَاتُهَا؟ هَآنَحْنُ أَوْلَاءُ.

Les 10

In deze les leren we het volgende:

1) De soorten van de Arabische zinnen. In les 1 van deel 2 heb je geleerd dat er twee soorten zinnen zijn in het Arabisch: de Djoemlah Ismiyyah «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ» (*de nominale zin*) en de Djoemlah Fi'liyyah «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ» (*de verbale zin*).

De Djoemlah Ismiyyah begint met een Ism (*naamwoord*).

Voorbeeld:

- Het huis is mooi.

الْبَيْتُ جَمِيلٌ.

De Djoemlah Fi'liyyah begint met een Fi'l (*werkwoord*).

Voorbeeld:

- De leraar is binnengekomen.¹⁷⁰

دَخَلَ الْمُدَرِّسُ.

Hier volgen wat meer details over deze twee soorten zinnen.

1. Djoemlah Ismiyyah «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ»

Het begin van de Djoemlah Ismiyyah (*nominale zin*) is één van het volgende:

1. Een Ism «اسْمٌ» (*naamwoord*) of Damier «ضَمِيرٌ» (*voornaamwoord*).

Voorbeelden:

- Allah is Meest Vergevingsgezind.

اللَّهُ عَفُورٌ.

- Dit is een school.

هَذِهِ مَدْرَسَةٌ.

- Ik ben hardwerkend.

أَنَا مُجْتَهِدٌ.

¹⁷⁰ Een andere mogelijke vertaling: "De leraar kwam binnen."

2. Een Masdar Moe-awwal «الْمَصْدَرُ الْمُؤَوَّلُ» (namelijk: een zinsnede die fungeert als een Masdar).¹⁷¹

Voorbeeld:

- Dat jullie vasten is beter voor jullie. أَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ.

De zinsnede «أَنْ تَصُومُوا» functioneert hier als een Masdar (infinitief) aangezien het betekent: «الصَّوْمُ» “het vasten”.

¹⁷¹ Hier zijn wat meer voorbeelden van de Masdar Moe-awwal:

In de plaats van Raf’:

- أَنْ تَدْرُسَ الْعَرَبِيَّةَ أَفْضَلُ “Dat jij het Arabisch studeert is beter.”

Hier is «أَنْ تَدْرُسَ» Moebtada’. Het heeft de betekenis van: «دِرَاسَةُ الْعَرَبِيَّةِ أَفْضَلُ» “Het bestuderen van het Arabisch is beter.”

- الْإِسْلَامُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ “De Islam houdt in dat je gelooft in Allah.”

Hier is «أَنْ تُؤْمِنَ» Gabar. Het heeft de betekenis van: «الْإِسْلَامُ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ» “De Islam is het geloven in Allah.”

- يَنْبَغِي أَنْ تَكْتُبَ عُنْوَانَكَ بِوُضُوحٍ “Het is noodzakelijk dat jij jouw adres duidelijk schrijft.”

Hier is «أَنْ تَكْتُبَ» Faa’iel. Het heeft de betekenis van: «يَنْبَغِي كِتَابَةُ الْعُنْوَانِ بِوُضُوحٍ» “Het is noodzakelijk [dat] het schrijven van het adres duidelijk is.”

In de plaats van Nasb:

- أُرِيدُ أَنْ أَخْرُجَ “Ik wil naar buiten gaan.”

Hier is «أَنْ أَخْرُجَ» Mafoel Bihi. Het heeft de betekenis van: «أُرِيدُ الْخُرُوجَ» “Ik wil naar buiten gaan.”

In de plaats van Djarr:

- تَعَالَ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ “Kom vóóordat je weggaat.”

Hier is «أَنْ تَخْرُجَ» Moedaaf Ilaih. Het heeft de betekenis van: «تَعَالَ قَبْلَ الْخُرُوجِ» “Kom vóór het weggaan.”

- لَا تَذْهَبْ إِلَى أَنْ أَرْجِعَ “Ga niet totdat ik ben teruggekeerd.”

Hier wordt «أَنْ أَرْجِعَ» voorafgegaan door een Harf Djarr. Het heeft de betekenis van: «لَا تَذْهَبْ إِلَى رُجُوعِي» “Ga niet voor mijn terugkeer.”

3. Een Harf (*partikel*) die op een werkwoord lijkt.

Voorbeeld:

- Voorwaar, Allah is Meest Vergevingsgezind, Meest Genadevol. إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ.

De partikels die op een werkwoord lijken, worden **al-Hoeroef al-Moeshabbahatoe bil Fi'l** «الْحُرُوفُ الْمُشَبَّهَةُ بِالْفِعْلِ» genoemd. Deze partikels zijn *Ienna* «إِنَّ» en haar zusters.¹⁷²

De zusters van *Ienna* «إِنَّ» zijn: «أَنَّ» , «كَأَنَّ» , «لَعَلَّ» , «لَيْتَ» , «لَكِنَّ».

2. Djoemlah Fi'liyyah «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ»

Het begin van de Djoemlah Fi'liyyah (*verbale zin*) is één van het volgende:

1. een Fi'l Taam «الْفِعْلُ التَّامُّ» (*compleet werkwoord*).

Voorbeeld:

- De zon is opgekomen.¹⁷³ طَلَعَتِ الشَّمْسُ.

Een Fi'l Taam (*compleet werkwoord*) is een werkwoord dat een Faa'iel (*onderwerp*) nodig heeft, zoals: «دَخَلَ» , «خَرَجَ» , «نَامَ» , «جَلَسَ».

2. een Fi'l Naaqis «الْفِعْلُ النَّاقِصُ» (*incompleet werkwoord*).

Voorbeeld:

- Het weer was koud. كَانَ الْجَوُّ بَارِدًا.

Een Fi'l Naaqis (*incompleet werkwoord*) is een werkwoord dat een Ism en Gabar nodig heeft, zoals: «أَصْبَحَ»¹⁷⁵ , «صَارَ»¹⁷⁴ , «كَانَ».

Voorbeeld:

- Het water werd ijs. صَارَ الْمَاءُ ثَلْجًا.

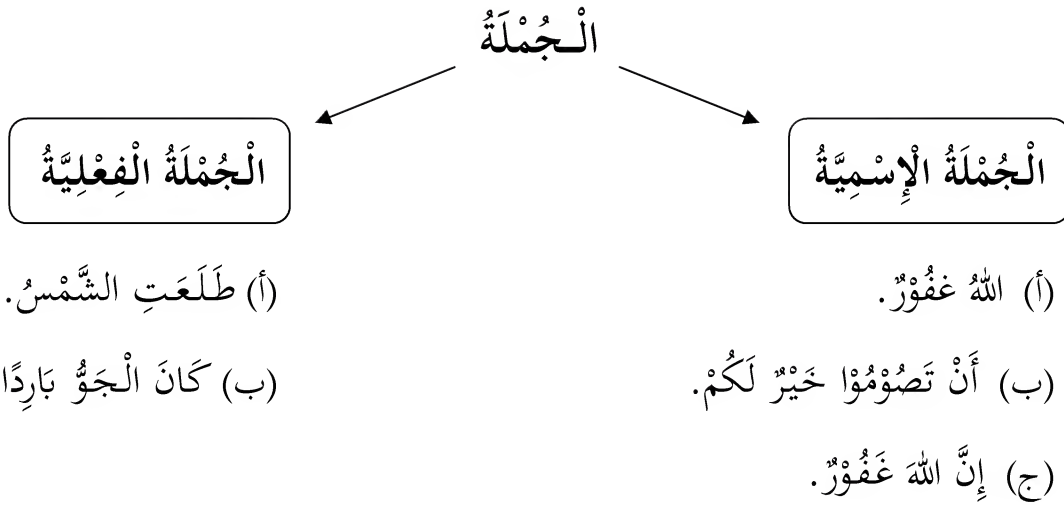
¹⁷² Zie les 21 voor meer informatie.

¹⁷³ Een andere mogelijke vertaling: "De zon kwam op."

¹⁷⁴ Zie: deel 2, les 25 van het begeleidende boek voor meer informatie over «كَانَ».

¹⁷⁵ Handig om te weten: de Af'aa' an-Naaqisah «الْأَفْعَالُ النَّاقِصَةُ» (*incomplete werkwoorden*) zijn o.a. «كَانَ» en haar zusters. De zusters van «كَانَ» zijn: «أَصْبَحَ» , «أَضْحَى» , «أَمْسَى» , «بَاتَ» , «ظَلَّ» , «لَيْسَ» , «صَارَ» , «مَا دَامَ» , «مَا زَالَ» , «مَا انْفَكَّ» , «مَا فَتِيَ» , «مَا بَرَحَ».

Schematisch overzicht:

2) De zin « **طَفِقَ** بِلَالٌ يَكْتُبُ » betekent: “Bilaal **begon** te schrijven.”

Het werkwoord « **طَفِقَ** » is een Fi'l Naaqis (*incompleteet werkwoord*). In de bovenstaande zin is het woord « **بِلَالٌ** » de Ism van « **طَفِقَ** », en de zin « **يَكْتُبُ** » is de Gabar van « **طَفِقَ** ». Het werkwoord in de Gabar dient Moedaari' te zijn.

De werkwoorden « **أَخَذَ** » en « **جَعَلَ** » worden ook op dezelfde manier gebruikt mét dezelfde betekenis.¹⁷⁶

Voorbeelden:

- De leraar **begon** de les uit te leggen. أَخَذَ الْمُدَرِّسُ يَشْرَحُ الدَّرْسَ.

In dit voorbeeld is het woord « **الْمُدَرِّسُ** » de Ism van « **أَخَذَ** », en de zin « **يَشْرَحُ** » is de Gabar van « **أَخَذَ** ».

- Ik **begon** te eten. جَعَلْتُ أَكُلُ.

In dit voorbeeld is de Damier « **تُ** » de Ism van « **جَعَلَ** », en de zin « **أَكُلُ** » is de Gabar van « **جَعَلَ** ».

¹⁷⁶ De Af'aa ash-Shoeroe' « **أَفْعَالُ الشُّرُوعِ** » (de werkwoorden van de intrede) zijn werkwoorden die “beginnen” aanduiden.

Voorbeelden: « **طَفِقَ** », « **جَعَلَ** », « **أَخَذَ** », « **شَرَعَ** ».

Les 11

In deze les zullen we meer over de Djoemlah Ismiyyah (*nominale zin*) leren.

Zoals je weet, bestaat de Djoemlah Ismiyyah uit de Moebtada' en de Gabar. De Moebtada' is de Ism (*naamwoord*) waarover je iets wilt zeggen, en de Gabar is datgene wat je over de Moebtada' zegt.

Voorbeeld:

- الْقَمَرُ جَمِيلٌ “De maan is mooi.”

In deze zin wil je wat zeggen over “de maan” «الْقَمَرُ». Het is dus de Moebtada'.

En de informatie die je erover wilt geven, is dat het “mooi” «جَمِيلٌ» is. Dit is dus de Gabar.

Zowel de Moebtada' als de Gabar is Marfoe¹⁷⁷ (*al-Qamar-oe, jamiel-oe-n*).

Over de Moebtada'

De soorten van de Moebtada'

De Moebtada' kan één van het volgende zijn:

1. een Ism (*naamwoord*) of Damier (*voornaamwoord*) «إِسْمٌ صَرِيحٌ».

Voorbeelden:

- Allah is onze Heer. اللَّهُ رَبُّنَا.
- Lezen is nuttig. الْقِرَاءَةُ مُفِيدَةٌ.
- Hier zitten is verboden. الْجُلُوسُ هُنَا مَمْنُوعٌ.
- Wij zijn studenten. نَحْنُ طُلَّابٌ.

¹⁷⁷ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie.

2. een Masdar Moe-awwal «مَصْدَرٌ مُؤَوَّلٌ» (d.w.z. een zinsnede die fungeert als een Masdar).

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ {En dat jullie vasten is beter voor jullie.}¹⁷⁸
- ﴿وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى﴾ {En dat jullie kwijtschelden is dichterbij godsvrucht.}¹⁷⁹

De Moebtada' is normaal gesproken bepaald, zoals in de volgende voorbeelden:

- Mohammed (ﷺ) is de Boodschapper van Allah. مُحَمَّدٌ (ﷺ) رَسُولُ اللَّهِ.

In dit voorbeeld is «مُحَمَّدٌ» bepaald omdat het een 'Alam «الْعَلَمُ» (eigenaam) is.

- Ik ben een onderwijzer. أَنَا مُدَرِّسٌ.

In dit voorbeeld is «أَنَا» bepaald omdat het een Damier «ضَمِيرٌ» (voornaamwoord) is.

- Dit is een moskee. هَذَا مَسْجِدٌ.

In dit voorbeeld is «هَذَا» bepaald omdat het een Ism al-Ishaarah «الْإِشَارَةِ» (aanwijzend voornaamwoord) is.

- Degene die een ander aanbidt naast Allah is een polytheïst. الَّذِي يَعْبُدُ غَيْرَ اللَّهِ مُشْرِكٌ.

In dit voorbeeld is «الَّذِي» bepaald omdat het een Ism al-Mawsoel «الْمَوْصُولِ» (betrekkelijk voornaamwoord) is.

- De Koran is het boek van Allah. الْقُرْآنُ كِتَابُ اللَّهِ.

In dit voorbeeld is «الْقُرْآنُ» bepaald omdat het “-al” «الْ» heeft.

¹⁷⁸ Soerah al-Baqarah, Vers 184 (Soerah 2:184).

¹⁷⁹ Soerah al-Baqarah, Vers 237 (Soerah 2:237).

- De sleutel van het Paradijs is het gebed.

مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ الصَّلَاةُ.

In dit voorbeeld is «مِفْتَاحُ» bepaald omdat zijn Moedaaf Ilaih bepaald is.

De Moebtada' kan onbepaald zijn in de volgende omstandigheden:

1. Als de Gabar een Shibhoel Djoemlah «شِبْهُ الْجُمْلَةِ» is.¹⁸⁰ Een Shibhoel Djoemlah is één van de volgende twee dingen:

- a) een Djaar-Madjroer constructie «الْجَارُ وَالْمَجْرُورُ».

Voorbeelden: «فِي الْبَيْتِ»، «عَلَى الْمَكْتَبِ»، «كَالْمَاءِ».

- b) een Zarf «الظَّرْفُ».

Voorbeelden: «الْيَوْمَ»، «غَدًا»، «تَحْتَ»، «فَوْقَ»، «عِنْدَ».¹⁸¹

In dit geval **moet** de Gabar vóór de Moebtada' staan.

Voorbeelden:

- «فِي الْعُرْفَةِ رَجُلٌ» “Er is een man in de kamer.” (is geen zin)

Hier is de onbepaalde Ism «رَجُلٌ» de Moebtada' en «فِي الْعُرْفَةِ» is de Gabar.

¹⁸⁰ Shibhoel Djoemlah betekent letterlijk: “dat wat op een zin lijkt”.

¹⁸¹ Woorden zoals «تَحْتَ» “onder”, «فَوْقَ» “boven”, «عِنْدَ» “bij”, zijn geen voorzetsels in het Arabisch.

Voorzetsels zoals «إِلَى»، «مِنْ»، «بِ»، «كَ» zijn Hoeroef (*partikels*).

Maar woorden zoals «عِنْدَ»، «فَوْقَ»، «تَحْتَ» zijn Isms (*naamwoorden*) die verbuigbaar zijn (d.w.z. dat hun uitgang verandert).

Voorbeelden: «مِنْ تَحْتِهِ» en «هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ»، «مِنْ فَوْقِهِ».

En een Madjroer Ism die na één van deze woorden komt, is een Moedaaf Ilaih.

Voorbeeld: «مِنْ تَحْتِ الْمَاءِ» “van onder het water.”

- لِي أَخٌ “Ik heb een broer.” (Letterlijk: “Er is een broer voor mij.”)

Hier is de onbepaalde Ism «أَخٌ» de Moebtada’.

- سَاعَةٌ تَحْتَ الْمَكْتَبِ “Er is een horloge onder de tafel.” (Sَاعَةٌ تَحْتَ الْمَكْتَبِ is geen zin)

Hier is de onbepaalde Ism «سَاعَةٌ» de Moebtada’, en de Zarf «تَحْتَ» is de Gabar.

- عِنْدَنَا سَيَّارَةٌ “Wij hebben een auto.” (Letterlijk: “Er is een auto bij ons.”)

Hier is de onbepaalde Ism «سَيَّارَةٌ» de Moebtada’, en de Zarf «عِنْدَ» is de Gabar.

2. Als de Moebtada’ een Ism al-Istifhaam «اسْمُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*vragend naamwoord*) is, zoals «مَنْ» “wie”, «مَا» “wat”, «كَمْ» “hoeveel”. Deze Isms (*naamwoorden*) zijn onbepaald.

Voorbeelden:

- مَا بِكَ؟ “Wat is er mis met jou?”

Hier is «مَا» de Moebtada’, en de Djaar-Madjroer constructie «بِكَ» is de Gabar.

- مَنْ مَرِيضٌ؟ “Wie is ziek?”

Hier is «مَنْ» de Moebtada’, en «مَرِيضٌ» is de Gabar.

- كَمْ طَالِبًا فِي الْفَصْلِ؟ “Hoeveel studenten zijn er in de klas?”

Hier is «كَمْ» de Moebtada’, en de Djaar-Madjroer constructie «فِي الْفَصْلِ» is de Gabar.

Er zijn veel meer situaties waarin de Moebtada’ onbepaald kan zijn. Je zult deze situaties later leren, *In Shaa’ Allah*.

De volgorde van de Moebtada' en de Gabar

Normaal gesproken staat de Moebtada' vóór de Gabar, zoals in «أَنْتَ مُدَرِّسٌ».

Maar deze volgorde mag ook worden omgedraaid.

Voorbeelden:

- أَمُدَرِّسٌ أَنْتَ؟ “Ben jij een leraar?”
- عَجِيبٌ هَذَا “Dit is vreemd.” Dit staat voor: هَذَا عَجِيبٌ

De Moebtada' moet vóór de Gabar staan

Maar de Moebtada' moet vóór de Gabar staan indien het een Ism al-Istifhaam «إِسْمُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*vragend naamwoord*) is.

Voorbeelden:

- مَنْ مَرِيضٌ؟ “Wie is ziek?”

Hier is «مَنْ» de Moebtada', en «مَرِيضٌ» is de Gabar.

- مَا بِكَ؟ “Wat is er met jou?”

Hier is «مَا» de Moebtada', en de Djaar-Madjroer constructie «بِكَ» is de Gabar.

De Gabar moet vóór de Moebtada' staan

En de Gabar moet vóór de Moebtada' staan indien:

1. De Gabar een Ism al-Istifhaam «إِسْمُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*vragend naamwoord*) is.

Voorbeeld:

- مَا اسْمُكَ؟ “Wat is jouw naam?”

Hier is «مَا» de Moebtada', en «اسْمُكَ» is de Gabar.

2. De Gabar een Shibhoel Djoemlah is én de Moebtada' is onbepaald.

Voorbeelden:

- فِي الْمَسْجِدِ رِجَالٌ “In de moskee zijn er mannen.”

Hier is «رِجَالٌ» de Moebtada', en «فِي الْمَسْجِدِ» is de Gabar.

- أَمَامَ الْبَيْتِ شَجَرَةٌ “Voor het huis is er een boom.”

Hier is «شَجَرَةٌ» de Moebtada', en «أَمَامَ» is de Gabar.

Het weglaten van de Moebtada' of de Gabar

De Moebtada' of de Gabar mag worden weggelaten.

Een voorbeeld hiervan is wanneer er antwoord wordt gegeven op de vraag «مَا اسْمُكَ؟» “Wat is jouw naam?”, dan mag je zeggen: «حَامِدٌ» “Haamied”. Dit is de Gabar, en de Moebtada' is weggelaten. De volledige zin is: «إِسْمِي حَامِدٌ» “Mijn naam is Haamied”.

Zo ook als antwoord op de vraag «مَنْ يَعْرِفُ؟» “Wie weet?”, dan mag je zeggen: «أَنَا» “ik”.

Dit is de Moebtada', en de Gabar is weggelaten. De volledige zin is: «أَنَا أَعْرِفُ» “Ik weet”.

Over de Gabar

De soorten van de Gabar

Er zijn drie soorten Gabar: Moefrad, Djoemlah en Shibhoel Djoemlah.

1. De **Moefrad** «الْمُفْرَدُ» is een woord (niet een zin).

Voorbeeld:

- De gelovige is de spiegel voor de [andere] gelovige.¹⁸² الْمُؤْمِنُ مِرْآةُ الْمُؤْمِنِ.

2. De **Djoemlah** «الْجُمْلَةُ» is een zin. Het kan een Djoemlah Ismiyyah zijn of een Djoemlah Fi'liyyah.¹⁸³

Voorbeeld:

- De vader van Bilaal is een minister.¹⁸⁴ بِلَالُ أَبِيهِ وَزِيرٌ.

Hier is «بِلَالُ» de Moebtada', en de Djoemlah Ismiyyah «أَبُوهُ وَزِيرٌ» is de Gabar. En deze Djoemlah Ismiyyah is op zijn beurt opgebouwd uit de Moebtada' «أَبُوهُ» en de Gabar «وَزِيرٌ».

Hier volgen wat meer voorbeelden:

- Wat is de naam van de directeur?¹⁸⁵ الْمُدِيرُ مَا اسْمُهُ؟

Hier is «الْمُدِيرُ» de Moebtada' en de Djoemlah Ismiyyah «مَا اسْمُهُ» is de Gabar. En deze Djoemlah Ismiyyah is op zijn beurt opgebouwd uit de Moebtada' «اسْمُهُ» en de Gabar «مَا».

- De studenten zijn binnengekomen.¹⁸⁶ الطُّلَّابُ دَخَلُوا.

Hier is «الطُّلَّابُ» de Moebtada' en de Djoemlah Fi'liyyah «دَخَلُوا» is de Gabar.

¹⁸² Dit houdt in dat een gelovige als een spiegel voor de andere gelovige is. Dat wil zeggen: net zoals een spiegel aan een persoon de onvolkomenheden laat zien die hij op zijn gezicht heeft, zo wijst een gelovige zijn medegelovige aan op zijn gebreken die hij zelf niet kan waarnemen. Dit is een Hadith die is overgeleverd door Aboe Daawoed, Kitaab al-Adab: 57.

¹⁸³ Een Djoemlah Ismiyyah «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ» (nominale zin) is een zin die met een Ism (naamwoord) begint. En een Djoemlah Fi'liyyah «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ» (verbale zin) is een zin die met een Fi'l (werkwoord) begint. Zie les 10 voor meer informatie.

¹⁸⁴ Letterlijke vertaling: "Bilaal, zijn vader is een minister."

¹⁸⁵ Letterlijke vertaling: "De directeur, wat is zijn naam?"

¹⁸⁶ Een andere mogelijke vertaling: "De studenten kwamen binnen."

Hier volgt nog een voorbeeld:

- En Allah heeft jullie geschapen.¹⁸⁷

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ.

Hier is «اللَّهُ» de Moebtada' en de Djoemlah Fi'liyyah «خَلَقَكُمْ» is de Gabar.

3. De **Shibhoel Djoemlah** «شِبْهُ الْجُمْلَةِ» is, zoals we eerder hebben gezien, een Djaar-Madjroer constructie «الْجَارُ وَالْمَجْرُورُ» of een Zarf «الظَّرْفُ».

Voorbeelden:

- Alle lof behoort toe aan Allah.

الْحَمْدُ لِلَّهِ.

Hier is «الْحَمْدُ» de Moebtada', en de Djaar-Madjroer constructie «لِ (لِ + اللَّهُ) لِلَّهِ» is de Gabar en in de plaats van Raf' «فِي مَحَلِّ رَفْعٍ».

- Het Paradijs ligt onder de voeten van de moeders.

الْجَنَّةُ تَحْتَ أَقْدَامِ الْأُمَّهَاتِ.

Hier is «الْجَنَّةُ» de Moebtada', en de Zarf «تَحْتَ» is de Gabar. Als een Zarf zijnde is het Mansoeb, en als een Gabar zijnde is het in de plaats van Raf' «فِي مَحَلِّ رَفْعٍ».

Overeenkomst tussen de Moebtada' en de Gabar

De Gabar komt met de Moebtada' overeen in aantal/getal¹⁸⁸ en geslacht.

1. In aantal/getal «فِي الْإِفْرَادِ وَالتَّثْنِيَةِ وَالْجَمْعِ».

Voorbeelden:

- الْمُدَرِّسُ وَاقِفٌ، وَالطُّلَّابُ جَالِسُونَ. بَابَا الْفَصْلِ مُغْلَقَانِ، وَنَافِذَتَاهُ مَفْتُوحَتَانِ

We zien hier dat als de Moebtada' in het enkelvoud staat, dan staat de Gabar ook in het enkelvoud.

En als de Moebtada' in het tweevoud of meervoud staat, dan staat de Gabar ook in het tweevoud of meervoud.

¹⁸⁷ Een andere mogelijke vertaling: "En Allah schiep jullie."

¹⁸⁸ Dat wil zeggen: enkelvoud, tweevoud of meervoud.

2. In geslacht «التَّذْكِيرِ والتَّأْنِيثِ».

Voorbeelden:

- حَامِدٌ مُهَنْدِسٌ، وَزَوْجَتُهُ طَبِيبَةٌ، وَابْنَاهُمَا تاجِرَانِ، وَبَنَاتُهُمَا مُدَرِّسَتَانِ

We zien hier dat als de Moebtada' mannelijk is, dan is de Gabar ook mannelijk. En als de Moebtada' vrouwelijk is, dan is de Gabar ook vrouwelijk.

Overzicht van de volgorde van de Moebtada' en de Gabar

سَبَبُ التَّقْدِيمِ \ التَّأْخِيرِ De reden om vóór of na de Gabar te staan	مُقَدَّم \ مُؤَخَّر Staat de Moebtada' vóór of na de Gabar?	مَعْرِفَةٌ \ نَكِرَةٌ Bepaald/Onbepaald	الْمُبْتَدَأُ Moebtada'
Dit is de oorspronkelijke volgorde.	Vóór de Gabar.	Bepaald	اللَّهُ عَفْوٌ
Dit is ter keuze.	Na de Gabar.	Bepaald	عَجِيبٌ كَلَامُهُ
Omdat de Moebtada' onbepaald is en de Gabar een Shibhoel Djoemlah is.	De Moebtada' moet na de Gabar staan.	Onbepaald	عِنْدَكَ سَيَّارَةٌ
Omdat de Moebtada' onbepaald is en de Gabar een Shibhoel Djoemlah is.	De Moebtada' moet na de Gabar staan.	Onbepaald	أَفِي اللَّهِ شَلٌّ؟
Omdat de Moebtada' een Ism al-Istifhaam (<i>vragend naamwoord</i>) is.	De Moebtada' moet vóór de Gabar staan.	Onbepaald	مَنْ غَائِبٌ؟
Omdat de Gabar een Ism al-Istifhaam (<i>vragend naamwoord</i>) is.	De Moebtada' moet na de Gabar staan.	Bepaald	مَنْ أَنْتَ؟
Dit is de oorspronkelijke volgorde.	Vóór de Gabar.	Bepaald, omdat het betekent: صِيَامُكُمْ	وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ

Schematisch overzicht in het Arabisch:

بَعْضُ أَحْوَالِ الْمُبْتَدَأِ وَالْخَبَرِ

(١) أَحْوَالُ الْمُبْتَدَأِ

المُبْتَدَأُ	مَعْرِفَةٌ / نَكْرَةٌ	مُقَدَّمٌ / مُؤَخَّرٌ	سَبَبُ تَقَدُّمِهِ أَوْ تَأَخُّرِهِ
(١) اللهُ غَفُورٌ.	مَعْرِفَةٌ	مُقَدَّمٌ	هُوَ الْأَصْلُ.
(٢) عَجِيبٌ كَلَامُهُ.	مَعْرِفَةٌ	مُؤَخَّرٌ	هَذَا جَائِزٌ.
(٣) عِنْدَكَ سَيَّارَةٌ.	نَكْرَةٌ	مُؤَخَّرٌ	لِكَوْنِ الْمُبْتَدَأِ نَكْرَةً وَالْخَبَرِ شَبَهَ جُمْلَةٍ.
(٤) أَفِي اللهُ شَيْءٌ؟	نَكْرَةٌ	مُؤَخَّرٌ	لِكَوْنِ الْمُبْتَدَأِ نَكْرَةً وَالْخَبَرِ شَبَهَ جُمْلَةٍ.
(٥) مَنْ غَائِبٌ؟	نَكْرَةٌ	مُقَدَّمٌ	لِكَوْنِ الْمُبْتَدَأِ اسْمَ اسْتِفْهَامٍ.
(٦) مَنْ أَنْتَ؟	مَعْرِفَةٌ	مُؤَخَّرٌ	لِكَوْنِ الْخَبَرِ اسْمَ اسْتِفْهَامٍ.
(٧) وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ.	مَعْرِفَةٌ لِأَنَّ التَّقْدِيرَ: صِيَامُكُمْ	مُقَدَّمٌ	هُوَ الْأَصْلُ.

(٢) أحوال الخبر

الخبر / نوعه: مُفْرَدٌ / جُمْلَةٌ / شِبْهُ جُمْلَةٍ

مُفْرَدٌ	(١) الدِّينُ يُسْرٌ .
شِبْهُ جُمْلَةٍ (ظَرْفٌ)	(٢) المُدَرِّسُ عِنْدَ المُدِيرِ.
شِبْهُ جُمْلَةٍ (الْجَارُ وَالْمَجْرُورُ)	(٣) الطُّلَّابُ فِي المَلْعَبِ.
جُمْلَةٌ اِسْمِيَّةٌ	(٤) النِّيَّةُ مَحَلُّهَا القَلْبُ.
جُمْلَةٌ فِعْلِيَّةٌ	(٥) الإِسْلَامُ يَجِبُ مَا كَانَ قَبْلَهُ.

Les 12

In deze les leren we het volgende:

1) De Zarf «الظَرْفُ» of de Mafoel Fihi «الْمَفْعُولُ فِيهِ».

De Zarf is een Ism die de tijd of plaats van een handeling aanduidt. De Zarf is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

De Zarf die de tijd aanduidt, wordt **Zarf az-Zamaan** «ظَرْفُ الزَّمانِ» (*bijwoordelijke bepaling van tijd*) genoemd.

Voorbeelden van Zarf az-Zamaan:

- Ik ben 's **nachts** naar buiten gegaan. خَرَجْتُ لَيْلًا.
- Ik zal **morgen** reizen, indien Allah het wil. سَأَسَافِرُ غَدًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ.
- Ik sliep **nadat** jij sliep. نِمْتُ بَعْدَ نَوْمِكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا﴾ {Hij zei: "O mijn Heer, voorwaar, ik heb mijn volk **dag** en **nacht** opgeroepen (tot het geloof)."}¹⁸⁹

De Zarf die de plaats aanduidt, wordt **Zarf al-Makaan** «ظَرْفُ الْمَكَانِ» (*bijwoordelijke bepaling van plaats*) genoemd.

Voorbeelden van Zarf al-Makaan:

- Ik heb een **mijl** gelopen. مَشَيْتُ مَيْلًا.
- Ik zat **bij** de directeur.¹⁹⁰ جَلَسْتُ عِنْدَ الْمُدِيرِ.
- Ik sliep **onder** een boom.¹⁹¹ نِمْتُ تَحْتَ شَجَرَةٍ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا﴾ {En Wij hebben **boven** jullie zeven sterke (hemelen) gebouwd.}¹⁹²

¹⁸⁹ Soerah Noeh, Vers 5 (Soerah 71:5).

¹⁹⁰ Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb bij de directeur gezeten."

¹⁹¹ Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb onder een boom geslapen."

¹⁹² Soerah Naba', Vers 12 (Soerah 78:12).

Sommige Zoeroef¹⁹³ zijn Mabniy (*onverbuigbaar*).

Voorbeelden:

- أَيْنَ “waar” → dit eindigt op een Fathah.
- أَمْسٍ “gisteren” → dit eindigt op een Kasrah.
- حَيْثُ “(al)waar” → dit eindigt op een Dammah.
- قَطُّ “alleen” → dit eindigt op een Dammah.
- هُنَا “hier” → dit eindigt op een Soekoen.
- مَتَى “wanneer” → dit eindigt op een Soekoen.¹⁹⁴

Voorbeeldzinnen:

- Waar studeer jij? أَيْنَ تَدْرُسُ؟
- Ik was gisteren niet afwezig. لَمْ أَغِبْ أَمْسٍ.
- Zit waar je wilt. اجْلِسْ حَيْثُ شِئْتَ.
- Ik heb nooit dit fruit geproefd. لَمْ أَذُقْ هَذِهِ الْفَاكِهَةَ قَطُّ.
- Zit hier. اجْلِسْ هُنَا.
- Wanneer ben je naar buiten gegaan? مَتَى خَرَجْتَ؟

Hieronder volgen twee voorbeelden van de I‘raab (*ontleding*) van Zoeroef die Mabniy zijn:

In de zin «لَمْ أَغِبْ أَمْسٍ» “Ik was gisteren niet afwezig” is het woord «أَمْسٍ» Zarf az-Zamaan. Het woord «أَمْسٍ» is Mabniy dat eindigt op een Kasrah, en het is in de plaats van Nasb «فِي مَحَلِّ نَصْبٍ».

In de zin «أَيْنَ تَدْرُسُ؟» “Waar studeer jij?” is het woord «أَيْنَ» Zarf al-Makaan. Het woord «أَيْنَ» is Mabniy dat eindigt op een Fathah, en het is in de plaats van Nasb «فِي مَحَلِّ نَصْبٍ».

¹⁹³ Zoeroef «الظُّرُوفُ» is het meervoud van Zarf «الظَّرْفُ».

¹⁹⁴ De woorden «هُنَا» en «مَتَى» eindigen op een Alief die Saakien is. Het woord «مَتَى» is oorspronkelijk: «مَتَا».

Woorden die fungeren als Zoeroef

Een woord kan een Zarf representeren en krijgt dus de Nasb-uitgang, hoewel het oorspronkelijk niet een woord is dat tijd of plaats aanduidt.

Dit gebeurt bij de volgende soorten woorden:

1. Woorden als «رُبْع» , «نِصْف» , «بَعْض» , «كُلٌّ» wanneer hun Moedaaf Ilaih een woord is dat tijd of plaats aanduidt.

Voorbeelden:

- Ik heb vijftien minuten op je gewacht.¹⁹⁵ **إِنْتَظَرْتُكَ رُبْعَ سَاعَةٍ.**
- Ik heb een halve kilometer gelopen.¹⁹⁶ **مَشَيْتُ نِصْفَ كِيلُومَترٍ.**
- Ik bleef in het ziekenhuis voor een deel van een dag.¹⁹⁷ **بَقِيتُ فِي الْمُسْتَشْفَى بَعْضَ يَوْمٍ.**
- Wij hebben de hele dag gereisd.¹⁹⁸ **سَافَرْنَا كُلَّ النَّهَارِ.**

In deze zinnen zijn de woorden «رُبْع» , «نِصْف» , «بَعْض» , «كُلٌّ» Mansoeb, omdat zij fungeren als Zoeroef. Maar hun Moedaaf Ilaih zijn de werkelijke woorden die tijd of plaats aanduiden.

2. De Na't «النَّعْتُ» (bijvoeglijk naamwoord) van een Zarf nadat de Zarf is weggelaten.

Voorbeeld:

- جَلَسْتُ طَوِيلًا (1) → جَلَسْتُ وَقْتًا طَوِيلًا (2)

In de eerste zin is «طَوِيلًا» Mansoeb omdat het fungeert als een Zarf.

3. Een Ism al-Ishaarah «إِسْمُ الْإِشَارَةِ» (aanwijzend voornaamwoord) waarvan de Badal (bijstelling/appositie) een woord is dat tijd of plaats aanduidt.

Voorbeeld:

- Ik ben deze week gekomen.¹⁹⁹ **جِئْتُ هَذَا الْأُسْبُوعِ.**

Hier is «هَذَا» Mabniy en het is in de plaats van Nasb.

¹⁹⁵ Een andere mogelijke vertaling: "Ik wachtte vijftien minuten op je."

¹⁹⁶ Een andere mogelijke vertaling: "Ik liep een halve kilometer."

¹⁹⁷ Een andere mogelijke vertaling: "Ik ben in het ziekenhuis voor een deel van een dag gebleven."

¹⁹⁸ Een andere mogelijke vertaling: "Wij reisden de hele dag."

¹⁹⁹ Een andere mogelijke vertaling: "Ik kwam deze week."

4. Getallen «الْعَدْدُ» die woorden representeren die tijd of plaats aanduiden.

Voorbeelden:

- Ik verbleef vier dagen in Bagdad.²⁰⁰ مَكُنْتُ فِي بَغْدَادَ أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ.

Hier is het woord «أَرْبَعَةَ» Mansoeb omdat het een woord representeert dat tijd aanduidt, namelijk: «أَيَّامٍ» “dagen”.

- Wij hebben honderd kilometer gelopen.²⁰¹ سَرَرْنَا مِائَةَ كَيْلُومِترٍ.

Hier is het woord «مِائَةَ» Mansoeb omdat het een woord representeert dat plaats aanduidt, namelijk: «كَيْلُومِترٍ» “kilometer”.

Op dezelfde manier: het woord *Kam* «كَمْ» “hoeveel” fungeert als een Zarf wanneer het een woord representeert dat tijd of plaats aanduidt.

Voorbeelden:

- كَمْ لَبِثْتَ؟ “Hoelang ben je gebleven?” of “Hoeveel (dagen/uren) ben je gebleven?”
- كَمْ مَشَيْتَ؟ “Hoeveel (kilometers) heb je gelopen?”

2) De Harf²⁰² *Law* «لَوْ» “als”, “indien” wordt gebruikt om een **onvervulde voorwaarde in de verleden tijd** aan te duiden.²⁰³

Voorbeeld:

- Als je hard had gewerkt, dan zou je geslaagd zijn. لَوْ اجْتَهِدْتَ لَنَجَحْتَ.

Dit betekent dat je niet hard hebt gewerkt en dus niet bent geslaagd.

²⁰⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Ik ben vier dagen in Bagdad gebleven.”

²⁰¹ Een andere mogelijke vertaling: “Wij liepen honderd kilometer.”

²⁰² Dat wil zeggen: partikel.

²⁰³ De Harf «لَوْ» indiceert drie dingen:

1. Voorwaarde «الشَّرْطِيَّةُ».
2. Het beperkt de voorwaarde tot de verleden tijd «تَقْيِيدُ الشَّرْطِيَّةِ بِالزَّمَنِ الْمَاضِي».
3. Onmogelijkheid «الْإِمْتِنَاعُ»: dit houdt in dat de tijd niet kan worden teruggedraaid om het alsnog te laten plaatsvinden.

De Arabische benaming voor «لَوْ» is **Harf Imtinaa'in limtinaa'in** «حَرْفُ امْتِنَاعٍ لِامْتِنَاعٍ», wat betekent dat dit partikel aanduidt dat één ding niet is gebeurd vanwege het andere ding.

Zoals je kunt zien, bestaat de zin uit twee delen. Het tweede deel wordt **Djawaab** «جَوَابٌ» genoemd. In het voorgaande voorbeeld is «لَنَجَحْتُ» de Djawaab.

De Djawaab krijgt een Laam «لَ». Deze Laam wordt meestal weggelaten wanneer de Djawaab ontkennend is.

Voorbeeld:

- Als ik wist dat je ziek was, dan zou ik niet laat zijn. لَوْ عَرَفْتُ أَنَّكَ مَرِيضٌ مَا تَأَخَّرْتُ.

Hier zijn wat meer voorbeelden van «لَوْ»:

- Als je zijn verhaal had gehoord, dan zou je hebben gehuild. لَوْ سَمِعْتَ قِصَّتَهُ لَبَكَيْتَ.
- Als je dat uitzicht had gezien, dan zou je hebben gehuild. لَوْ رَأَيْتَ ذَاكَ الْمَنْظَرَ لَبَكَيْتَ.
- Dit voedsel is bedorven. Als de mensen het hadden gegeten, dan zouden zij ziek zijn geworden. هَذَا الطَّعَامُ فَاسِدٌ. لَوْ أَكَلَهُ النَّاسُ لَمَرَضُوا.
- Als je gisteren aanwezig was, dan zou ik niet over je geklaagd hebben bij de directeur. لَوْ حَضَرْتَ أَمْسٍ مَا شَكَوْتُكَ إِلَى الْمُدِيرِ.
- Als ik wist dat de reis vandaag was, dan zou ik niet laat zijn. لَوْ عَرَفْتُ أَنَّ الرِّحْلَةَ الْيَوْمَ مَا تَأَخَّرْتُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَّرَأَيْنَاهُ خَشِيعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ﴾

{Indien Wij deze Koran op een berg hadden neergezonden, dan zouden jullie het zeker nederig zien splijten uit vrees voor Allah.}²⁰⁴

²⁰⁴ Soerah al-Hashr, Vers 21 (Soerah 59:21).

3) In «مِنْ قَبْلُ» is het woord «قَبْلُ» Mabniy (*onverbuigbaar*). De woorden «قَبْلُ» en «بَعْدُ» worden Mabniy wanneer de Moedaaf Ilaih na hen wordt weggelaten.

We kunnen zeggen: «أَنَا الْآنَ مُدَرِّسٌ، وَكُنْتُ مُدِيرًا مِنْ قَبْلُ ذَلِكَ» “Ik ben nu een leraar. En ik was daarvoor een directeur.”

Hier is «ذَلِكَ» de Moedaaf Ilaih. “Daarvoor” houdt in: “vóóordat ik een leraar was”.

Wanneer de Moedaaf Ilaih wordt genoemd, dan is «قَبْلُ» Moe‘rab en het krijgt de Djarr-uitgang (-ie) na de Harf Djarr «مِنْ».

Maar wanneer de Moedaaf Ilaih wordt weggelaten, dan wordt het Mabniy. We zeggen dan: «وَكُنْتُ مُدِيرًا مِنْ قَبْلُ», dat vertaald kan worden als: “En ik was vroeger een directeur.”

Op dezelfde manier zeggen we: «كَانَ بِلَالٌ مَعِيَ إِلَى السَّاعَةِ الْعَاشِرَةِ، وَلَمْ أَرَهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ» “Bilaal was met mij tot tien uur, en ik heb hem erna niet gezien.”

Als we de Moedaaf Ilaih weglaten, dan zeggen we: «وَلَمْ أَرَهُ مِنْ بَعْدُ» “En ik heb hem erna niet gezien.”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ﴾ {Alleen aan Allah behoort het Bevel, ervóór en erna.}²⁰⁵

²⁰⁵ Soerah ar-Roem, Vers 4 (Soerah 30:4).

Les 13

In deze les leren we het volgende:

1) De **Laam al-Amr** «لَامُ الْأَمْرِ» (*de Laam van de gebiedende wijs*): in les 14 van deel 2 heb je kennisgemaakt met de Amr (*gebiedende wijs*).

Voorbeeld:

- اُكْتُبْ “Schrijf!”

Deze vorm van de Amr wordt gebruikt om een bevel (of verzoek) te geven aan de tweede persoon. Om een bevel (of verzoek) aan de derde persoon te geven, wordt de vorm «لِيَكْتُبْ» (*li-yaktoeb*) gebruikt. Het betekent: “laat hem schrijven” of “hij moet schrijven”.

Voorbeelden:

- Laat iedere student zijn naam op dit papier schrijven.²⁰⁶
لِيَكْتُبْ كُلُّ طَالِبٍ اسْمَهُ فِي هَذِهِ الْوَرَقَةِ.
- Laat iedere studente op haar plaats zitten.²⁰⁷
لِيَجْلِسْنَ كُلُّ طَالِبَةٍ فِي مَكَانِهَا.

Deze vorm wordt ook gebruikt voor de eerste persoon meervoud.

Voorbeeld:

- Laat ons eten.²⁰⁸
لِنَأْكُلْ.

De Laam die in deze vorm wordt gebruikt, wordt **Laam al-Amr** «لَامُ الْأَمْرِ» (*de Laam van de gebiedende wijs*) genoemd. Het wordt gebruikt met de Moedaari‘ Madjzoem:

Eerste persoon (الْمُتَكَلِّمُ)	Derde persoon (♀) (الْعَائِبُ)	Derde persoon (♂) (الْعَائِبُ)
لَاكْتُبْ	لَتَكْتُبْ	لِيَكْتُبْ
لَنَكْتُبْ	لَتَكْتُبَا	لِيَكْتُبَا
	لِيَكْتُبْنَ	لِيَكْتُبُوا

²⁰⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Iedere student moet zijn naam op dit papier schrijven.”

²⁰⁷ Een andere mogelijke vertaling: “Iedere studente moet op haar plaats zitten.”

²⁰⁸ Een andere mogelijke vertaling: “Wij moeten eten.”

De Laam al-Amr «لَا أَمْرُ» heeft een Kasrah, maar het krijgt een Soekoen na «وَ» ، «فَ» en «ثُمَّ».

Voorbeelden:

- لِيَجْلِسَ كُلُّ طَالِبٍ وَيَكْتُبَ “Laat iedere student zitten en schrijven.”²⁰⁹ (niet: wa li-yaktoeb)
- فَلْنَخْرُجْ “Dus laat ons naar buiten gaan.”²¹⁰ (niet: fa li-nagroedj)
- لِنَقْرَأْ قَلِيلًا ثُمَّ لَنَنَمْ “Laat ons een beetje lezen, daarna slapen.”²¹¹ (niet: thoemma li-nanam)

2) In les 15 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met de **Laa an-Naahieyatoe** «لَا النَّاهِيَةُ» (*de verbiedende Laa*).

Voorbeeld:

- لَا تَجْلِسْ هُنَا “Zit niet hier.”

In les 15 van deel 2 hebben we alleen het gebruik van de **Laa an-Naahieyatoe** «لَا النَّاهِيَةُ» met de tweede persoon geleerd. In deze les zullen we het gebruik ervan met de derde persoon leren.

Voorbeeld:

- لَا يَخْرُجُ أَحَدٌ مِنَ الْفَصْلِ “Laat niemand de klas verlaten.” of “Niemand mag de klas verlaten.”

Merk het verschil op tussen de volgende twee zinnen:

1. لَا تَدْخُلُ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi *treedt niet* de universiteit binnen.” (*laa tadgoeloe*)
2. لَا تَدْخُلْ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi *moet niet* de universiteit binnentreden.” (*laa tadgoel*)

De **Laa** «لَا» in de eerste zin is de **Laa an-Naafieyatoe** «لَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennende Laa*). Het werkwoord na de **Laa an-Naafieyatoe** is Marfoe ‘مَرْفُوعٌ».

En de **Laa** «لَا» in de tweede zin is de **Laa an-Naahieyatoe** «لَا النَّاهِيَةُ» (*de verbiedende Laa*). Het werkwoord na de **Laa an-Naahieyatoe** is Madjoem «مَجْزُومٌ».

²⁰⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Iedere student moet zitten en schrijven.”

²¹⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Dus wij moeten naar buiten gaan.”

²¹¹ Een andere mogelijke vertaling: “Wij moeten een beetje lezen, daarna slapen.”

3) **Al-Djazmoe bit-Talab** «الْجَزْمُ بِالطَّلَبِ»: een Moedaari‘ die vooraf wordt gegaan door een Amr «الْأَمْرُ» of Nahy²¹² «النَّهْيُ» is Madjzoem.

Voorbeelden:

- Lees het nog een keer, je zult het begrijpen. إِقْرَأْهُ مَرَّةً أُخْرَى تَفْهَمُهُ.
- Wees niet lui, je zult slagen. لَا تَكْسَلَنَّ تَنْجَحَ.

Dit wordt **al-Djazmoe bit-Talab** «الْجَزْمُ بِالطَّلَبِ» genoemd, dat wil zeggen: de Moedaari‘ is Madjzoem vanwege een Amr (*gebiedende wijs*) of Nahy (*verbiedende wijs*).

Het woord **at-Talab** «الطَّلَبُ» betekent “eis” en wordt voor zowel de Amr als Nahy gebruikt, omdat beide een eis aanduiden.

De Moedaari‘ Madjzoem die na de Amr of Nahy komt, wordt **Djawaab at-Talab** «جَوَابُ الطَّلَبِ» genoemd.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾ {En jullie Heer zei: “Roep Mij aan, Ik zal jullie verhoren.”}²¹³
- ﴿قَالَ رَبِّ ارْنِي أَنْظُرَ إِلَيْكَ﴾ {Hij (Profeet Moesaa) zei: “O mijn Heer, toon mij (Uzelf), opdat ik naar U kan kijken.”}²¹⁴

4) «وَا رَأْسَاهُ!» “O wee mijn hoofd!”: dit wordt gebruikt om pijn te uiten. Het wordt **an-Noedbah** «النَّدْبَةُ» genoemd.

Hoe wordt an-Noedbah gevormd?

Van «رَأْسِي» “mijn hoofd” wordt de Damier Yaa «يَ» weggelaten en de uitgang «آه» (-aah) wordt toegevoegd.

Als iemand pijn in zijn hand wil uiten, dan zegt hij: «وَايَدَاهُ!» “O wee mijn hand!”

(Dit is als volgt gevormd: يَدَايِ → يَدَاهُ : yad-ie → yadaah.)

²¹² Nahy «النَّهْيُ» is de verbiedende Amr.

Voorbeeld: «لَا تَجْلِسْ هُنَا» “Zit niet hier.”

²¹³ Soerah Ghaafir/al-Moe’min, Vers 60 (Soerah 40:60).

²¹⁴ Soerah al-A’raaf, Vers 143 (Soerah 7:143).

- وَاعْيَنَاهُ! “O wee mijn oog!”
- وَاقْلَبَاهُ! “O wee mijn hart!”
- وَابْطُنَاهُ! “O wee mijn buik!”
- وَاطْهَرَاهُ! “O wee mijn rug!”

Om het verlies van *Bilal* «بِلَالٌ» te betreuren, zeggen we: «وَالْبَلَاءُ!» “O wee Bilal!”

1. Laa an-Naahieyatoe «لَا النَّاهِيَةُ»
2. Lam «لَمْ»
3. Lammaa «لَمَّا»

Deze vier Hoeroef (*partikels*) worden Djawaaziem al-Moedaari‘ «جَوَازِیمُ الْمُضَارِعِ» genoemd.

Hier volgen enkele Koranverzen waarin deze Djawaaziem ﴿جَوَازِمُ﴾ voorkomen:

- ﴿لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ {“Wees niet bedroefd. Voorwaar, Allah is met ons.”} ²¹⁵
- ﴿أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ۖ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ۚ﴾ {Hebben Wij voor hem niet twee ogen gemaakt? En een tong en twee lippen?} ²¹⁶
- ﴿وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ﴾ {... want het geloof is jullie harten nog niet binnengetreden.} ²¹⁷
- ﴿فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ﴾ {Laat de mens dan naar zijn voedsel kijken.} ²¹⁸

²¹⁸ Soerah 'Abasa, Vers 24 (Soerah 80:24).

6) «آه» ، «آه» betekent: “ik voel pijn”. Het is een Ismoel Fi’l²¹⁹ [waarvan de betekenis in de Moedaari‘ staat] en het is Mabniy op een Kasrah.

Zijn Faa‘iel is een verplichte verborgen Damier (*voornaamwoord*) die «أنا» “ik” representeert.

²¹⁹ Een Ismoel Fi’l is een Ism (*naamwoord*), maar het heeft de betekenis van een Fi’l (*werkwoord*). Zie les 1 en 2 voor meer informatie.

Les 14

In deze les leren we het volgende:

1) Het woord «إِذَا» “wanneer”, “als”, “indien”: dit woord is een Zarf en duidt een voorwaarde aan. Het wordt meestal gebruikt met een werkwoord dat in de Maadiy (*verleden tijd*) staat, **maar de betekenis staat in de toekomstige tijd** «الْمُسْتَقْبَلُ».

Voorbeelden:

- Als je Gaalid **ziet**, vraag hem over het boek. إِذَا رَأَيْتَ خَالِدًا فَاسْأَلْهُ عَنِ الْكِتَابِ.
- Wanneer de Ramadaan **komt**, worden de deuren van het Paradijs geopend. إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ فَتُحْتَفَتُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ.

Het Arabische woord voor “voorwaarde” is **Shart** «الشَّرْطُ».

Er zijn twee delen in een Shart-constructie:

1. het eerste deel wordt **Shart** «الشَّرْطُ» (*de voorwaarde*) genoemd; en
2. het tweede deel wordt **Djawaab ash-Shart** «جَوَابُ الشَّرْطِ» (*het antwoord van de voorwaarde*) genoemd.

Voorbeeld:

فُتِحَتْ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ

Djawaab ash-Shart

إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ

Shart

We hebben eerder gezien dat het werkwoord dat na «إِذَا» komt, meestal in de Maadiy staat.

Soms wordt ook de Moedaari‘ gebruikt. Het werkwoord in de Djawaab ash-Shart kan dus ook Moedaari‘ zijn, zoals we in het volgende voorbeeld zien:

وَإِذَا تُرِدُّ إِلَى قَلِيلٍ تَقْنَعُ

وَالنَّفْسُ رَاغِبَةٌ إِذَا رَغِبَتْهَا

Vrije vertaling:

“En de ziel is begerig (naar meer) als je haar laat verlangen.

En als je een beetje geeft, dan is zij tevreden.”

De Djawaab ash-Shart dient in de volgende gevallen een «ف» te krijgen:

1. Als het een Djoemlah Ismiyyah «جُمْلَةٌ إِسْمِيَّةٌ» (nominale zin) is.

Voorbeeld:

- Als je hard werkt, dan is succes gegarandeerd. إِذَا اجْتَهِدْتَ فَالْنَّجَاحُ مَضْمُونٌ.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾ {En wanneer ik ziek ben, dan is Hij Die mij geneest.}²²⁰
- ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ﴾ {En wanneer Mijn dienaren aan jou over Mij vragen, (zeg tegen hen): “Voorwaar, Ik ben nabij.”}²²¹

2. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart een Talabiy «طَلَبِيٌّ» is. Een Talabiy werkwoord is een werkwoord dat een (a) Amr, (b) Nahy of (c) Istifhaam²²² is.

Voorbeelden:

a: Als je Haamied ziet, vraag hem over de vertrektijd. إِذَا رَأَيْتَ حَامِدًا فَاسْأَلْهُ عَن مَّوْعِدِ السَّفَرِ.

a: Wanneer iemand van jullie de moskee binnentreedt, laat hij twee gebedseenheden verrichten voordat hij gaat zitten. إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ.

b: Wanneer je de patiënt slapend aantreft, maak hem niet wakker.

إِذَا وَجَدْتَ الْمَرِيضَ نَائِمًا فَلَا تُوقِظْهُ.

c: Als ik Bilaal zie, wat moet ik tegen hem zeggen? إِذَا رَأَيْتَ بِلَالًا فَمَاذَا أَقُولُ لَهُ؟

²²⁰ Soerah ash-Shoe'araa', Vers 80 (Soerah 26:80). Hier staat het woord «يَشْفِينِي» voor: «يَشْفِينِي».

²²¹ Soerah al-Baqarah, Vers 186 (Soerah 2:186).

²²² Istifhaam «الِاسْتِفْهَامُ» is een vraag.

Voorbeeld: «أَفَهَمْتَ؟» “Begrijp je?”

2) In les 3 hebben we kennisgemaakt met de Nasab «النَّسَبُ».

Voorbeeld:

- السُّودَانُ “Soedan” → سُودَانِيَّ “Soedanees”

Nu leren we dat de Taa’ Marboetah «ة» wordt weggelaten als een woord eindigt op een Taa’ Marboetah, voordat de Yaa van Nasab «ي» wordt toegevoegd.

Voorbeelden:

- مَكَّةُ “Mekka”	→	مَكِّيَّ “Mekkaans”	Dus niet: مَكَّتِيَّ
- مَدْرَسَةٌ “School”	→	مَدْرَسِيَّ “Schools”	Dus niet: مَدْرَسَتِيَّ
- جَامِعَةٌ “Universiteit”	→	جَامِعِيَّ “Universitair”	Dus niet: جَامِعَتِيَّ

Les 15

In deze les leren we het volgende:

1) In de vorige les hebben we kennisgemaakt met de Shart. In deze les zullen we hierover meer leren.

Een ander belangrijk woord dat Shart aanduidt is: *Ien* «إِنْ». Het betekent: “als”, “indien”.

Voorbeeld:

- Als jij gaat, zal ik (ook) gaan. إِنْ تَذْهَبْ أَذْهَبْ.

Merk op dat beide werkwoorden (namelijk de werkwoorden in de Shart en Djawaab ash-Shart) Madjzoem zijn. Om deze reden worden *Ien* «إِنْ» en haar zusters, die we zo meteen zullen tegenkomen, **Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah** «أَدَوَاتُ الشَّرْطِ الْجَازِمَةِ» genoemd. Dit houdt in dat deze woorden een voorwaarde aanduiden en het werkwoord Madjzoem maken.

Hier volgen wat meer voorbeelden:

- Als je bedorven voedsel eet, zul je ziek worden. إِنْ تَأْكُلْ طَعَامًا فَاسِدًا تَمْرَضُ.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾ {Indien jullie Allah helpen, dan zal Hij jullie helpen en jullie voeten standvastig maken.}²²³
- ﴿وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ {“En als U mij niet vergeeft en mij niet begunadigt, dan behoort ik tot de verliezers.”}²²⁴

Het woord «إِلَّا» is hier oorspronkelijk: «إِنْ لَا».

²²³ Soerah Mohammed, Vers 7 (Soerah 47:7).

²²⁴ Soerah Hoed, Vers 47 (Soerah 11:47).

Andere Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah

Hier volgen de andere woorden die behoren tot de Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah «أَدَوَاتُ الشَّرْطِ الْجَازِمَةِ»:

1. «مَنْ» “wie”, “degene die”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ﴾ {Dus wie goed doet ter grootte van een mosterdzaadje, zal het zien.}²²⁵

2. «مَا» “wat”, “datgene wat”, “hetgeen”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ﴾ {En wat jullie aan goeds doen, Allah weet het.}²²⁶

3. «مَتَى» “wanneer”

Voorbeeld:

- «مَتَى تُسَافِرُ أُسَافِرُ» “Wanneer jij reist, reis ik (ook).”

4. «أَيْنَ» “waar”, “waar ook”

Voorbeeld:

- «أَيْنَ تَسْكُنُ أُسْكُنُ» “Waar jij ook verblijft, verblijf ik (ook).”

Een extra «مَا» wordt vaak aan «أَيْنَ» toegevoegd voor benadrukking.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ﴾ {Waar jullie ook zijn, de dood zal jullie bereiken.}²²⁷

²²⁵ Soerah az-Zalzalah, Vers 7 (Soerah 99:7).

²²⁶ Soerah al-Baqarah, Vers 197 (Soerah 2:197).

²²⁷ Soerah an-Nisaa', Vers 78 (Soerah 4:78).

5. «أَيَّ» “welk(e)”, “welk(e) ... ook”

Voorbeeld:

- «أَيَّ مُعْجَمٍ نَجِدُهُ فِي الْمَكْتَبَةِ نَشْتَرِهِ» “Welk woordenboek wij ook in de winkel vinden, wij zullen het kopen.”

6. «مَهُمَا» “wat ook”, “wat dan ook”

Voorbeeld:

- «مَهُمَا تَقُولُ نُصَدِّقُكَ» “Wat jij ook zegt, wij zullen jou geloven.”

Overzicht van de zusters van *Ien* «إِنَّ»: «مَنْ» , «مَا» , «مَتَى» , «أَيْنَ» , «أَيُّ» en «مَهُمَا».²²⁸

De tijdsvorm van de Shart en de Djawaab ash-Shart werkwoorden

- a. Beide kunnen een Moedaari‘ zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ﴾ {En als jullie terugkeren (om aan te vallen), zullen Wij (ook) terugkeren.}²²⁹

In dit geval dienen beide werkwoorden Madjzoem te zijn.

- b. Beide kunnen een Maadiy zijn, maar de betekenis staat in de toekomstige tijd.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَإِنْ عُدْتُمْ عَدْنَا﴾ {En als jullie terugkeren (naar zonden), zullen Wij terugkeren (met Onze Bestrafing).}²³⁰

De Maadiy is Mabniy (*onverbuigbaar*). Dus de woorden die een voorwaarde aanduiden, brengen geen verandering aan de Maadiy werkwoorden.

²²⁸ Let op: het woord *Ien* «إِنَّ» is een Harf (*partikel*). De zusters van *Ien* «إِنَّ» zijn een Ism.

²²⁹ Soerah al-Anfaal, Vers 19 (Soerah 8:19).

²³⁰ Soerah al-Israa‘, Vers 8 (Soerah 17:8).

- c. Het eerste werkwoord kan Maadiy zijn en het tweede Moedaari'.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ﴾ {Wie de oogst van het Hiernamaals wil, Wij zullen zijn oogst voor hem vermeerderen.}²³¹

In dit geval is het tweede werkwoord Madjzoem.

- d. Het eerste werkwoord kan Moedaari' zijn en het tweede werkwoord Maadiy.²³²

Voorbeeld:

- «مَنْ يَقُومُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ» “Degene die opstaat (om het gebed te verrichten) op Lailatoel Qadr met geloof en hoop op beloning, zijn voorgaande zonden zullen hem vergeven worden.” (Sahieh al-Boekhari en Soenan an-Nasaa-ie)²³³

In dit geval is het eerste werkwoord Madjzoem.

Wanneer krijgt de Djawaab ash-Shart «ف»?

In de vorige les hebben we twee situaties gezien wanneer de Djawaab ash-Shart een «ف» krijgt.

Deze twee situaties zijn:

1. Als de Djawaab ash-Shart een Djoemlah Ismiyyah «جُمْلَةٌ اِسْمِيَّةٌ» (nominale zin) is.
2. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart een Talabiy «طَلَبِيٌّ» is. Een Talabiy werkwoord is een werkwoord dat een (a) Amr, (b) Nahy of (c) Istifhaam is.

Hier volgen de andere situaties:

3. Als de Djawaab ash-Shart een Djaamied²³⁴ werkwoord is.

Voorbeeld:

- «مَنْ عَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا» “Degene die ons bedriegt, is niet van ons.” (Sahieh Moeslim)²³⁵

²³¹ Soerah ash-Shoeraa, Vers 20 (Soerah 42:20).

²³² Dit komt weinig voor.

²³³ Deze Hadith is overgeleverd in Sahieh al-Boekhari, Kitaab al-Iemaan: 25. En in an-Nasaa-ie, Kitaab al-Iemaan: 22.

²³⁴ Een Djaamied werkwoord «الْفِعْلُ الْجَامِدُ» is een werkwoord dat alleen één vorm heeft, zoals «عَسَى» en «لَيْسَ». Deze werkwoorden hebben geen Moedaari' en geen Amr.

²³⁵ Deze Hadith is overgeleverd in Sahieh Moeslim, Kitaab al-Iemaan: 164.

4. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «قَدْ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ {En degene die Allah en Zijn Boodschapper gehoorzaamt, heeft voorzeker een grootse overwinning behaald.}²³⁶

5. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door de ontkennende «مَا».

Voorbeeld:

- مَا تَكُنِ الظُّرُوفُ فَمَا أَكْذِبُ “Wat de omstandigheden ook mogen zijn, ik zal niet liegen.”

6. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «لَنْ».

Voorbeeld:

- مَنْ لَبَسَ الْحَرِيرَ فِي الدُّنْيَا فَلَنْ يَلْبَسَهُ فِي الْآخِرَةِ “Degene die zijde in deze wereld draagt, zal het niet dragen in het Hiernamaals.”²³⁷

7. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «سَ».

Voorbeeld:

- إِنْ تُسَافِرْ فَسَأُسَافِرُ “Als jij reist, dan zal ik (ook) reizen.”

8. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «سَوْفَ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ﴾ {En indien jullie vrezen voor armoede, Allah zal jullie verrijken door Zijn Gunst, indien Hij het wil.}²³⁸

²³⁶ Soerah al-Ahzaab, Vers 71 (Soerah 33:71).

²³⁷ Deze Hadith is overgeleverd in Sahieh al-Boekhari, Kitaab al-Libaas: 25.

²³⁸ Soerah at-Tawbah, Vers 28 (Soerah 9:28).

9. Als het werkwoord in de Djawaab ash-Shart vooraf wordt gegaan door «كَأَنَّمَا» “alsof”.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا﴾ {... degene die een ziel doodt, niet (als vergelding) voor een ziel of het verderf zaaien op aarde, het is alsof hij alle mensen heeft gedood.}²³⁹

Merk op: als de Djawaab ash-Shart een «فَ» heeft, dan wordt de Moedaari‘ in de Djawaab ash-Shart niet Madjzoem (zie punt 5, 6, 7 en 8). In dit geval wordt er over de hele Djawaab ash-Shart gezegd dat het in de plaats van Djazm «فِي مَحَلِّ جَزْمٍ» is.

Schematisch overzicht:

دُخُولُ الْفَاءِ عَلَى جَوَابِ الشَّرْطِ	
(١) جُمْلَةٌ إِسْمِيَّةٌ	(٥) مَا
(٢) طَلَبِيَّةٌ (الْأَمْرُ ، النَّهْيُ ، الْإِسْتِفْهَامُ)	(٦) لَنْ
(٣) جَامِدٌ (لَيْسَ ، عَسَى)	(٧) التَّنْفِيسُ (سَ ، سَوْفَ)
(٤) قَدْ	(٨) كَأَنَّمَا

²³⁹ Soerah al-Maa-iedah, Vers 32 (Soerah 5:32).

2) In deel 1 hebben we kennisgemaakt met het woord *Kam* «كَمْ» “hoeveel”.

Voorbeeld:

- Hoeveel boeken heb jij?

كَمْ كِتَابًا عِنْدَكَ؟

Hier wordt het woord «كَمْ» gebruikt om een vraag te stellen. Het wordt daarom **Kam al-Istifhaamiyyah** «الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» (de vragende Kam) genoemd.

Maar als ik zeg: «كَمْ كِتَابٍ عِنْدَكَ!», dan betekent het: “Hoeveel boeken heb jij (wel niet)!”

In deze zin stel ik geen vraag aan jou. De zin laat zien dat ik verbaasd ben over het aantal boeken dat jij hebt.

Deze «كَمْ» wordt daarom **Kam al-Gabariyyah** «الْغَبَرِيَّةُ» (de informatieve Kam) genoemd.

De punten waarin Kam al-Istifhaamiyyah en Kam al-Gabariyyah van elkaar verschillen

a. De Tamyiez²⁴⁰ van de Kam al-Istifhaamiyyah «الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» is enkelvoud Mansoeb.²⁴¹

De Tamyiez van de Kam al-Gabariyyah «الْغَبَرِيَّةُ» kan enkelvoud Madjroer of meervoud Madjroer zijn.²⁴² Het mag ook vooraf worden gegaan door «مِنْ».

Dit komt neer op de volgende mogelijkheden:

1. كَمْ كِتَابٍ عِنْدَكَ! (enkelvoud Madjroer)
2. كَمْ كُتُبٍ عِنْدَكَ! (meervoud Madjroer)
3. كَمْ مِنْ كِتَابٍ عِنْدَكَ! (voorafgegaan door مِنْ)

Het is beter om de constructie «كَمْ كُتُبٍ عِنْدَكَ!» te vermijden.

²⁴⁰ De Tamyiez «الْتَمْيِيزُ» is de lsm die na «كَمْ» komt om de hoeveelheid te specificeren. In les 30 wordt hier dieper op ingegaan.

²⁴¹ Als de Kam al-Istifhaamiyyah vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr, dan mag de Tamyiez enkelvoud Mansoeb of enkelvoud Madjroer zijn.

Voorbeeld:

- بِكَمْ رِيَالًا هَذَا الْقَلَمُ؟ \ بِكَمْ رِيَالٍ هَذَا الْقَلَمُ؟ “Hoeveel riyal kost deze pen?”

²⁴² De Tamyiez van de Kam al-Gabariyyah is dus altijd Madjroer.

b. Elk van de twee soorten *Kam* «كَمْ» heeft zijn eigen intonatie in de uitspraak en zijn eigen leesteken (namelijk: ؟ of !).²⁴³

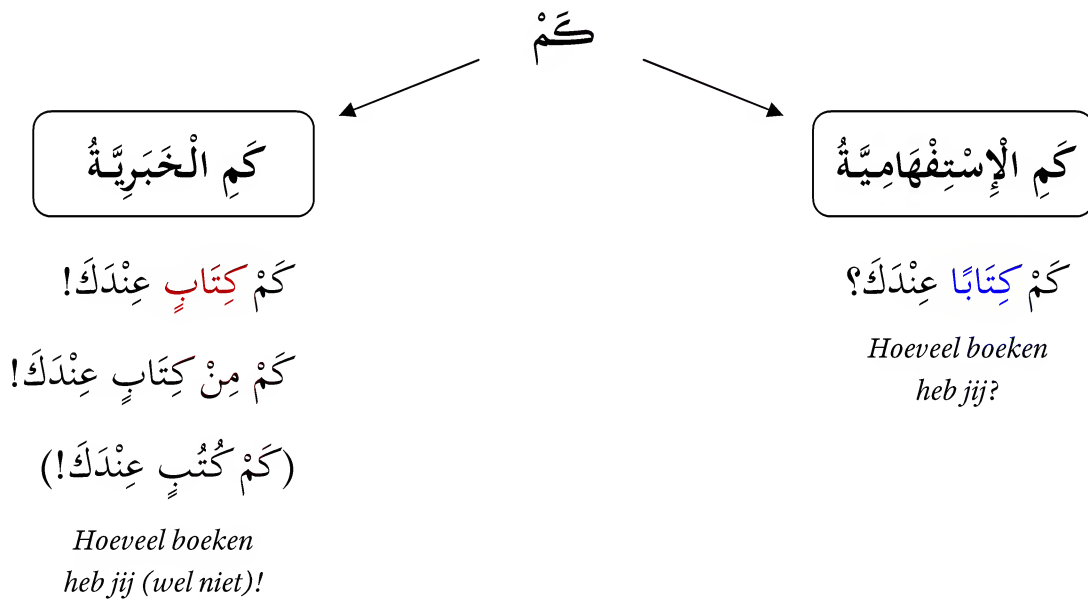
Hier zijn wat meer voorbeelden van *Kam al-Gabariyyah* «كَمْ الْخَبَرِيَّةُ»:

- Hoeveel sterren zijn er (wel niet) in de hemel! كَمْ نَجْمٍ فِي السَّمَاءِ!
- Hoe vaak heb je dit zo tegen mij gezegd! كَمْ مَرَّةً قُلْتَ لِي هَكَذَا!

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿كَمْ مِّنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ﴾ {“Hoe vaak heeft een kleine groep (wel niet) een grote groep overwonnen, met de Toestemming van Allah!”}²⁴⁴

Schematisch overzicht:

²⁴³ Bij de *Kam al-Istifhaamiyyah* «كَمْ الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» hoort een vraagteken. En bij de *Kam al-Gabariyyah* «كَمْ الْخَبَرِيَّةُ» hoort een uitroepeteken.

²⁴⁴ Soerah al-Baqarah, Vers 249 (Soerah 2:249).

3) Het woord «حَتَّى» heeft twee betekenissen:

a. “totdat”

Voorbeelden:

- Degene die te laat komt, moet niet binnen te komen **totdat** hij toestemming vraagt.

مَنْ جَاءَ مُتَأَخِّرًا فَلَا يَدْخُلُ حَتَّى يَسْتَأْذِنَ.

- Wacht **totdat** ik ben aangekleed.

إِنْتَظِرْ حَتَّى أَلْبَسَ.

Een voorbeeld uit de Hadith:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ».

(رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

Vrije vertaling:

De Profeet ﷺ heeft gezegd: “Niemand van jullie is een (ware) gelovige **totdat** hij voor zijn broeder liefheeft wat hij voor zichzelf liefheeft.”

(Overgeleverd door Boekhari en Moeslim)

b. “zodat”, “opdat”

Voorbeelden:

- Ik kwam binnen (zonder toestemming te vragen), **zodat** ik jou niet afleid.

دَخَلْتُ حَتَّى لَا أَشْغَلَكَ.

- Ik studeer de Arabische taal, **zodat** ik de Koran kan begrijpen.

أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ حَتَّى أَفْهَمَ الْقُرْآنَ.

De Moedaari‘ die na «حَتَّى» komt is Mansoeb, vanwege de verborgen «أَنَّ» [die na «حَتَّى» komt].

4) Het woord «هَاء» betekent: “Neem”. Het is een Ismoel Fi’l en een Amr.

Dit is hoe het wordt gekoppeld aan de andere voornaamwoorden van de tweede persoon:

	<i>Meervoud</i>	<i>Enkelvoud</i>
Mannelijk:	هَآؤُمْ الْكِتَابَ يَا إِخْوَانُ	هَآءِ الْكِتَابَ يَا عَلِيُّ
Vrouwelijk:	هَآؤُنَّ الْكِتَابَ يَا أَخَوَاتُ	هَآءِ الْكِتَابَ يَا آمِنَةُ

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿هَآؤُمْ أَقْرَأُوا كِتَابِي﴾ {... “Neem, (en) lees mijn boek.”}²⁴⁵

5) In les 26 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met het verkleinwoord/diminutief.²⁴⁶ Hier zullen we er meer over leren.

Het verkleinwoord heeft drie patronen:

- a. «فُعَيْلٌ»

Voorbeelden:

- زَهْرٌ “een bloem” → زُهَيْرٌ “een bloempje”
 - جَبَلٌ “een berg” → جَبِيلٌ “een bergje”

De eerste letter wordt gevolgd door -oe en de tweede door -ai. Voorbeeld: djabal → djoebail.

- b. «فُعَيْعِلٌ»

Voorbeeld:

- دِرْهَمٌ “een dirham” → دُرَيْهَمٌ “een dirhampje”

De eerste letter wordt gevolgd door **oe**, de tweede door **ai** en de derde door **ie**. Voorbeeld: dirham → doeraihiem.

Merk op dat het verkleinwoord van «كِتَابٌ» als volgt is: «كُتَيْبٌ» (*koetaiyyieb*). De Alief is hier veranderd in een Yaa.

²⁴⁵ Soerah al-Haaqqah, Vers 19 (Soerah 69:19).

²⁴⁶ In het Arabisch: “Ism at-Tasghier” «إِسْمُ التَّصْغِيرِ» of “Ism al-Moesaggar” «إِسْمُ الْمُصَغَّرِ».

c. «فُعَيْلٌ»

Voorbeeld:

- «فُنَيْجِيْنٌ» “een koffiekopje” → «فِنْجَانٌ» “een koffiekop”

De eerste letter wordt gevolgd door **-oe**, de tweede door **-ai** en de derde door **-ie**. Voorbeeld: fiendjaan → foenaidjien.

6) «يَكُونُ»: bij deze vier Madjzoem vormen van «يَكُونُ» mag de *Noen* «ن» worden weggelaten.

Ze worden dan: «يَاكُ», «تَاكُ», «أَاكُ», «نَاكُ».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَّهُمْ﴾ {Als zij dan berouw tonen, dan is dat beter voor hen.}²⁴⁷
- ﴿وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا﴾ {“En voorzeker, Ik heb jou hiervóór geschapen terwijl jij niets was.”}²⁴⁸
- ﴿وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا﴾ {“En ik (Maryam) ben geen onkuise vrouw.”}²⁴⁹
- ﴿قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ {Zij zeiden: “Wij behoorden niet tot degenen die het gebed verrichten.”}²⁵⁰

Een ander voorbeeld:

وَمَنْ يَكُ ذَا فَمٍ مُرٍّ مَرِيضٍ يَجِدُ مُرًّا بِهِ الْمَاءَ الزُّلَالَا²⁵¹

Vrije vertaling:

“En degene die een bittere, zieke mond heeft,
vindt het puurste, verse water bitter.”

Deze optionele weglating van de Noen «ن», die de derde stamletter is, is alleen van toepassing op «كَانَ - يَكُونُ».

²⁴⁷ Soerah at-Tawbah, Vers 74 (Soerah 9:74).

²⁴⁸ Soerah Maryam, Vers 9 (Soerah 19:9).

²⁴⁹ Soerah Maryam, Vers 20 (Soerah 19:20).

²⁵⁰ Soerah al-Moedatthir, Vers 43 (Soerah 74:43).

²⁵¹ Het woord «الزُّلَالَا» moest eigenlijk «الزُّلَالُ» zijn, zonder de Alief. De Alief is toegevoegd vanwege poëtische redenen. Deze dichtregel is van de bekende dichter al-Moetanabbi (915-965 C.E./303-353 na de Hidjah).

7) In «لَيْلَ نَهَارٍ» zijn twee Isms (*naamwoorden*) samengevoegd tot één Ism. Dit gecombineerde woord is Mabniy (*onverbuigbaar*). Hetzelfde geldt voor «صَبَاحَ مَسَاءٍ».²⁵²

Wij zeggen:

- Ik werk dag en nacht.²⁵³

أَعْمَلُ لَيْلَ نَهَارٍ.

- Wij aanbidden Allah 's ochtends en 's avonds.

نَعْبُدُ اللَّهَ صَبَاحَ مَسَاءٍ.

²⁵² Het woord «لَيْلَ نَهَارٍ» betekent: "dag en nacht". Het woord «صَبَاحَ مَسَاءٍ» betekent: "'s ochtends en 's avonds".

²⁵³ Letterlijke vertaling: "Ik werk nacht en dag."

Les 16

In deze les leren we het volgende:

1) We hebben in deel 2 (les 4 en les 10) gezien dat de meeste Arabische werkwoorden uit drie letters bestaan die **stamletters** of **radicalen** worden genoemd.

Voorbeelden: «كَتَبَ»، «جَلَسَ»، «شَرِبَ».

Een werkwoord dat uit drie stamletters/radicalen bestaat, wordt **al-Fi'l ath-Thoelaathie** «الْفِعْلُ الثَّلَاثِي» (*Thoelaathie werkwoord of het drieletterige werkwoord*) genoemd.

Maar er zijn ook bepaalde werkwoorden die uit vier stamletters bestaan.

Voorbeelden:

- تَرْجَمَ “Hij vertaalde”
- بَسَمَلَ “Hij zei: ‘Bismillaahier Raḥmaanier Raḥiem.’”
- هَرَوَلَ “Hij liep snel”

Een werkwoord dat uit vier stamletters/radicalen bestaat, wordt een **al-Fi'l ar-Roebaa'iey** «الْفِعْلُ الرَّبَاعِي» (*Roebaa'iey werkwoord of het vierletterige werkwoord*) genoemd.

Moedjarrad en Mazied

Een werkwoord kan in het Arabisch **Moedjarrad** «الْمُجَرَّدُ» of **Mazied** «الْمَزِيدُ» zijn.

a. Een Moedjarrad werkwoord heeft alleen drie stamletters als het Thoelaathie is, en alleen vier stamletters als het Roebaa'iey is. Er zijn geen extra letters eraan toegevoegd om de betekenis te veranderen.

Voorbeelden:

- سَلِمَ	“Hij was veilig”	(saliema) ²⁵⁴	Thoelaathie Moedjarrad
- زَلَزَلَ	“Hij schudde (het) hevig”	(zalzala)	Roebaa'iey Moedjarrad

²⁵⁴ Alleen de medeklinkers zijn de stamletters/radicalen. In dit werkwoord zijn de stamletters: sien «س», laam «ل» en miem «م».

b. In een Mazied werkwoord zijn er één of meerdere letters aan de stamletters toegevoegd om de betekenis te veranderen.

Voorbeeld van het Thoelaathie werkwoord «سَلِمَ» “hij was veilig” (*saliema*):

- سَلَّمَ “Hij behoedde” (*sallama*)²⁵⁵ Hier is de tweede stamletter verdubbeld.
- سَالَّمَ “Hij maakte vrede” (*saalama*) Hier is een Alief na de eerste stamletter toegevoegd.
- تَسَلَّمَ “Hij ontving” (*tasallama*) Hier is een Taa’ vóór de eerste stamletter toegevoegd en de tweede stamletter is verdubbeld.
- أَسْلَمَ “Hij werd moslim” (*aslama*) Hier is een Hamzah vóór de eerste stamletter toegevoegd.
- اسْتَسَلَّمَ “Hij gaf over” (*istaslama*) Hier zijn de Hamzah, Sien en Taa’ vóór de eerste stamletter toegevoegd.

Voorbeeld van het Roebaa’iey werkwoord «زَلَزَلَ» “hij schudde” (*zalzala*):

- تَزَلَزَلَ “Het schudde hevig”²⁵⁶ (*tazalzala*) Hier is een Taa’ voor de eerste stamletter geplaatst.

Elk van deze aangepaste vorm wordt **Baab** «البَابُ» genoemd.

²⁵⁵ De toegevoegde letters zijn rood gekleurd om ze van de stamletters te onderscheiden.

²⁵⁶ Voorbeeld: «زَلَزَلَ اللهُ الْأَرْضَ، فَتَزَلَزَلَتْ» “Allah schudde de aarde, en het (d.w.z. de aarde) schudde hevig.”

De Abwaab van de Moedjarrad werkwoorden

Er zijn zes groepen van de Moedjarrad werkwoorden «الْفِعْلُ الْمُجَرَّدُ» waarvan we er vier in les 10 van deel 2 hebben geleerd. Elk van deze groep wordt ook in het Arabisch **Baab** «الْبَابُ» genoemd. Het meervoud ervan is: **Abwaab** «الْأَبْوَابُ».

Hier volgen de zes Abwaab (groepen):

1. a-oe groep: ²⁵⁷	سَجَدَ - يَسْجُدُ	(sadjada – ya-sdjoedoe)	[Baab Nasara]
2. a-ie groep: ²⁵⁸	جَلَسَ - يَجْلِسُ	(djalasa – ya-djliesoe)	[Baab Daraba]
3. a-a groep: ²⁵⁹	فَتَحَ - يَفْتَحُ	(fataha – ya-ftahoe)	[Baab Fataha]
4. ie-a groep: ²⁶⁰	فَهِمَ - يَفْهَمُ	(fahiema – ya-fhamoe)	[Baab Sami'a]
5. oe-oe groep: ²⁶¹	قَرَّبَ - يَقْرُبُ	(qaroeba – ya-qroeboe)	[Baab Karoema]
6. ie-ie groep: ²⁶²	وَرِثَ - يَرِثُ	(warietha – ya-riethoe) ²⁶³	[Baab Hasieba]

2) We hebben zojuist kennisgemaakt met enkele Abwaab van de Mazied werkwoorden. We zullen nu één van deze Abwaab in detail leren.

De Baab die we in detail gaan leren, is **Baab Fa‘ala** «فَعَّلَ». In deze Baab is de tweede stamletter verdubbeld.²⁶⁴

Voorbeelden:

- قَبَّلَ “Hij kuste” (qabbala)
- دَرَّسَ “Hij onderwees” (darrasa)
- سَجَّلَ “Hij noteerde” (sadjdjala)

²⁵⁷ Deze Baab wordt ook wel *Baab Nasara* «بَابُ نَصَرَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «نَصَرَ - يَنْصُرُ».

²⁵⁸ Deze Baab wordt ook wel *Baab Daraba* «بَابُ ضَرَبَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «ضَرَبَ - يَضْرِبُ».

²⁵⁹ Deze Baab wordt ook wel *Baab Fataha* «بَابُ فَتَحَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «فَتَحَ - يَفْتَحُ».

²⁶⁰ Deze Baab wordt ook wel *Baab Sami'a* «بَابُ سَمِعَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «سَمِعَ - يَسْمَعُ».

²⁶¹ Deze Baab wordt ook wel *Baab Karoema* «بَابُ كَرَّمَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «كَرَّمَ - يَكْرُمُ».

²⁶² Deze Baab wordt ook wel *Baab Hasieba* «بَابُ حَسِبَ» genoemd. Dit is vernoemd naar «حَسِبَ - يَحْسِبُ».

²⁶³ De vorm «يَرِثُ» is oorspronkelijk: «يُورِثُ».

²⁶⁴ «فَعَّلَ» = «فَ» + «عَ» + «عَ» + «لَ».

De Moedaari' «الْمُضَارِعُ» van Baab «فَعَلَّ»

Laten we nu de Moedaari' (*tegenwoordige/toekomende tijd*) van deze Baab leren. Als vuistregel krijgt de Harf al-Moedaari'ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ»²⁶⁵ een Dammah als het werkwoord uit vier letters bestaat.

Aangezien het werkwoord in deze Baab uit vier letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari'ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» een Dammah.²⁶⁶

De eerste stamletter krijgt een Fathah, de tweede stamletter een Soekoen, de derde stamletter een Kasrah en de vierde stamletter krijgt de naamvalsuitgang.

Voorbeelden:

- قَبَّلَ → يُقَبِّلُ (yoe-qabbiel-oe) [Dit is oorspronkelijk: يُقَبِّلُ]
- سَجَّلَ → يُسَجِّلُ (yoe-sadjdjiel-oe) [Dit is oorspronkelijk: يُسَجِّلُ]

De Amr «الْأَمْرُ» van Baab «فَعَلَّ»

De Amr (*gebiedende wijs*) wordt gevormd door de Harf al-Moedaari'ah en de naamvalsuitgang weg te laten.

Voorbeelden:

- تُقَبِّلُ → قَبَّلَ “Kus!” (toe-qabbiel-oe → qabbiel)
- تُدَرِّسُ → دَرَّسَ “Onderwijs!” (toe-darries-oe → darries)

²⁶⁵ We hebben in les 10 van deel 2 geleerd dat één van deze vier letters «ن» , «أ» , «ت» , «ي» vóór de Moedaari' komt te staan.

Voorbeelden: «يَكْتُبُ» , «تَكْتُبُ» , «أَكْتُبُ» , «نَكْتُبُ».

Deze vier letters worden **Hoeroef al-Moedaari'ah** «حُرُوفُ الْمُضَارِعَةِ» (*de letters van de Moedaari'*) of **'Alaamaat al-Moedaari'** «عَلَامَاتُ الْمُضَارِعِ» (*de kenmerken van de Moedaari'*) genoemd.

²⁶⁶ Vanwege de verdubbeling van de tweede stamletter, is het aantal letters in deze Baab vier. Als het werkwoord uit vier letters bestaat, dan krijgt de Harf al-Moedaari'ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» een Dammah. En als het werkwoord uit drie, vijf of zes letters bestaat, dan krijgt het een Fathah.

De Masdar «الْمَصْدَرُ» van Baab «فَعَلَ»

In les 11 van deel 2 hebben we kennism gemaakt met de Masdar (*infinitief*). De Thoelaathie Moedjarrad werkwoorden hebben geen specifieke patronen voor de Masdar. De Masdar komt voor in verschillende patronen.

Voorbeelden:

- قَتَلَ	“Hij doodde”	→	قَتْلٌ	“Doden”
- كَتَبَ	“Hij schreef”	→	كِتَابَةٌ	“Schrijven”
- شَرِبَ	“Hij dronk”	→	شُرْبٌ	“Drinken”
- دَخَلَ	“Hij kwam binnen”	→	دُخُولٌ	“Binnenkomen”

Maar bij de Mazied werkwoorden heeft elke Baab zijn eigen patroon voor de Masdar.

Het patroon van de Masdar in Baab Fa‘ala is: «تَفْعِيلٌ» (*taf'iel-oen*).

Voorbeelden:

- قَبَّلَ	“Hij kuste”	→	تَقْبِيلٌ	“Kussen”	(<i>taqbiel-oen</i>)
- سَجَّلَ	“Hij noteerde”	→	تَسْجِيلٌ	“Noteren”	(<i>tasdjiel-oen</i>)
- دَرَّسَ	“Hij onderwees”	→	تَدْرِيسٌ	“Onderwijzen”	(<i>tadries-oen</i>)

De Masdar van een Naaqis werkwoord,²⁶⁷ en van een werkwoord waarin de derde stamletter een Hamzah is, is conform het patroon: «تَفْعِلَةٌ».

Voorbeelden:

- سَمَّى	“Hij benoemde”	→	تَسْمِيَةٌ	“Benoeming”	(<i>tasmiyat-oen</i>)
- رَبَّى	“Hij voedde op”	→	تَرْبِيَةٌ	“Opvoeding”	(<i>tarbiyat-oen</i>)
- هَنَّا	“Hij feliciteerde”	→	تَهْنِئَةٌ	“Feliciteatie”	(<i>tahni'at-oen</i>)

²⁶⁷ Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

De Ism al-Faa'iel «إِسْمُ الْفَاعِلِ» van Baab «فَعَّلَ»

In les 4 hebben we geleerd hoe de Ism al-Faa'iel «إِسْمُ الْفَاعِلِ» (*het actief deelwoord*) van het Thoeleathie Moedjarrad werkwoord wordt gevormd. Hier zullen we leren hoe de Ism al-Faa'iel van Baab Fa'ala wordt gevormd.

De Ism al-Faa'iel wordt gevormd door de Harf al-Moedaari'ah te vervangen door: «مُ» (*moe-*). Aangezien de Ism al-Faa'iel een Ism (*naamwoord*) is, krijgt het een Tanwien.²⁶⁸

Voorbeelden:

- يُسَجِّلُ “Hij legt vast” → مُسَجِّلٌ “Bandrecorder” (*yoe-sadjdijloe: moe-saddjiloen*)
- يُدَرِّسُ “Hij onderwijst” → مُدَرِّسٌ “Onderwijzer” (*yoe-darris-oe: moe-darris-oen*)

De Ism al-Maf'oeel «إِسْمُ الْمَفْعُولِ» van Baab «فَعَّلَ»

In alle Abwaab van de Mazied is de Ism al-Maf'oeel «إِسْمُ الْمَفْعُولِ» (*het passief deelwoord*) net zoals de Ism al-Faa'iel, behalve dat de tweede stamletter een Fathah heeft in plaats van een Kasrah.²⁶⁹

Voorbeelden:

- يُجَلِّدُ “Hij bindt (een boek)”
- مُجَلِّدٌ “Een boekbinder” (*moe-djallied-oen*) *Ism al-Faa'iel*
- مُجَلَّدٌ “Gebonden” (*moe-djallad-oen*) *Ism al-Maf'oeel*
- يُحَمِّدُ “Hij prijst veel”
- مُحَمِّدٌ “Degene die veel prijst” (*moe-hammied-oen*) *Ism al-Faa'iel*
- مُحَمَّدٌ “Degene die veel geprezen wordt” (*moe-hammad-oen*) *Ism al-Maf'oeel*

²⁶⁸ Kortom: de Ism al-Faa'iel van Baab «فَعَّلَ» is conform het patroon: «مُفَعَّلٌ».

²⁶⁹ Kortom: de Ism al-Maf'oeel van Baab «فَعَّلَ» is conform het patroon: «مُفَعَّلٌ».

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «فَعَّلَ»

In alle Abwaab van de Mazied hebben de Ism al-Makaan «إِسْمُ الْمَكَانِ» (*het naamwoord van de plaats*) en Ism az-Zamaan «إِسْمُ الزَّمَانِ» (*het naamwoord van de tijd*) dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel.²⁷⁰

Voorbeeld:

- يُصَلِّي "Hij bidt" → مُصَلًّى "een plaats van gebed" (*moesalla-n*)

3) We hebben al bepaalde patronen van het gebroken meervoud geleerd. Nu zullen we twee nieuwe patronen leren:

- a. «فَعْلَةٌ»

Voorbeeld:

- طَلَبَةٌ "studenten" Dit is het meervoud van: طَالِبٌ "een student"

- b. «فُعْلٌ»

Voorbeeld:

- نُسَخٌ "kopieën" Dit is het meervoud van: نُسخَةٌ "een kopie"

4) Hier leren we twee nieuwe patronen van de Masdar van de Thoelaathie Moedjarrad erbij.

Deze twee patronen zijn:

- a. «فَعْلٌ»

Voorbeeld:

- شَرَحٌ "uitleg" Dit is de Masdar van: يَشْرَحُ - شَرَحَ "uitleggen"

- b. «فِعَالٌ»

Voorbeeld:

- غِيَابٌ "absent" Dit is de Masdar van: يَغِيبُ - غَابَ "absent zijn"

²⁷⁰ Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «فَعَّلَ» zijn conform het patroon: «مُفَعَّلٌ».

Les 17

In deze les leren we het volgende:

1) **Baab Af'ala «أَفْعَلَ»**: dit is een andere Baab die behoort tot de Abwaab van de Mazied. In deze Baab is er een Hamzah «أ»²⁷¹ vóór de eerste stamletter geplaatst die zijn klinker verliest.

Voorbeelden:

- نَزَلَ "Hij kwam naar beneden" (nazala)
- أَنْزَلَ "Hij bracht naar beneden" (anzala)
- خَرَجَ "Hij ging naar buiten" (garadja)
- أَخْرَجَ "Hij bracht naar buiten" (agradja)

De Moedaari' van Baab «أَفْعَلَ»

De Moedaari' (tegenwoordige/toekomende tijd) moest eigenlijk «يَأْنَزِلُ» (yoe-anzil-oe) zijn, maar de Hamzah is samen met zijn klinker weggelaten.

Het wordt dus: «يُنْزِلُ» (yoenzil-oe).²⁷²

Merk op dat de Harf al-Moedaari'ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» een Dammah heeft, omdat het werkwoord oorspronkelijk vier letters heeft. Dus «يَنْزِلُ» is de Moedaari' van «نَزَلَ», en «يُنْزِلُ» is de Moedaari' van «أَنْزَلَ».

De Amr van Baab «أَفْعَلَ»

Merk op dat de Amr (gebiedende wijs) gevormd wordt van de oorspronkelijke vorm van de Moedaari', en niet van de huidige vorm.

Dus na het weglaten van de Harf al-Moedaari'ah «حَرْفُ الْمُضَارِعَةِ» en de naamvalsuitgang van «تَأْنِزِلُ» (toe-anzil-oe), krijgen we: «أَنْزِلُ» (anzil).

²⁷¹ Het gaat hier om de Hamzatoel Qat'i «هَمْزَةُ الْقَطْعِ» (Hamzah van het snijden).

²⁷² Yoe-anzil-oe minus a = yoenziloe | «يَأْنَزِلُ» - «أ» = «يُنْزِلُ».

De Masdar van Baab «أَفْعَلَ»

De Masdar (*infinitief*) van deze Baab is conform het patroon: «إِفْعَالٌ» (*ief'aal-oen*).

Voorbeelden:

- أَنْزَلَ “Hij liet zakken” → إِنْزَالٌ “laten zakken” (*ienzaal-oen*)
- أَخْرَجَ “Hij bracht naar buiten” → إِخْرَاجٌ “naar buiten brengen” (*ikhraadj-oen*)
- أَسْلَمَ “Hij werd moslim”²⁷³ → إِسْلَامٌ “moslim worden”²⁷⁴ (*islaam-oen*)

De Ism al-Faa'iel van Baab «أَفْعَلَ»

Zoals we in Baab Fa‘ala hebben gezien, wordt de Harf al-Moedaari‘ah «حَرْفُ الْمُضَارَعَةِ» [bij de Ism al-Faa'iel] vervangen door: «مُ» (*moe*).²⁷⁵

Voorbeelden:

- يُسَلِّمُ “Hij wordt moslim” → مُسَلِّمٌ “moslim” (*yoeslim-oe: moeslim-oen*)
- يُمَكِّنُ “Het is mogelijk” → مُمَكِّنٌ “mogelijk” (*yoemkin-oe: moemkin-oen*)

De Ism al-Maf'oeel van Baab «أَفْعَلَ»

De Ism al-Maf'oeel is net zoals de Ism al-Faa'iel, behalve dat de tweede stamletter een Fathah heeft.²⁷⁶

Voorbeelden:

- يُرْسِلُ “Hij stuurt” (*yoersiel-oe*)
- مُرْسِلٌ “Degene die stuurt” (*moersiel-oen*) *Ism al-Faa'iel*
- مُرْسَلٌ “Degene die gestuurd is” (*moersal-oen*) *Ism al-Maf'oeel*
- يُغْلِقُ “Hij sluit” (*yoeghlieq-oe*)
- مُغْلِقٌ “Degene die sluit” (*moeghlieq-oen*) *Ism al-Faa'iel*
- مُغْلَقٌ “Gesloten” (*moeghlaq-oen*) *Ism al-Maf'oeel*

²⁷³ Een andere mogelijke vertaling: “Hij onderwierp zich.”

²⁷⁴ Een andere mogelijke vertaling: “onderwerpen”.

²⁷⁵ Kortom: de Ism al-Faa'iel van Baab «أَفْعَلَ» is conform het patroon: «مُفْعِلٌ».

²⁷⁶ Kortom: de Ism al-Maf'oeel van Baab «أَفْعَلَ» is conform het patroon: «مُفْعَلٌ».

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «أَفْعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf'ool.²⁷⁷

Voorbeeld:

“museum” مُتَحَفٌ → “iemand een curiositeit presenteren”²⁷⁸ أَتَحَفَ - يُتَحَفُ -

Hier volgen enkele niet-Saalim werkwoorden²⁷⁹ die naar deze Baab zijn overgebracht:

الْمَاضِي	الْمُضَارِعُ	الْمَصْدَرُ	إِسْمُ الْفَاعِلِ	إِسْمُ الْمَفْعُولِ
أَقَامَ	يُقِيمُ	إِقَامَةٌ	مُقِيمٌ	مُقَامٌ
“Hij liet (hem) opstaan”	“Hij laat (hem) opstaan”	“Laten opstaan”	“Degene die laat opstaan”	“Datgene wat opgestaan is”
آمَنَ	يُؤْمِنُ	إِيمَانٌ	مُؤْمِنٌ	مُؤْمَنٌ
“Hij geloofde” (dit was: أَأْمَنَ)	“Hij gelooft”	“Geloven” (dit was: إِيْمَانٌ)	“Degene die gelooft”	“Datgene wat geloofd wordt”
أَوْجَبَ	يُوجِبُ	إِجَابٌ	مُوجِبٌ	مُوجَبٌ
“Hij maakte (het) verplicht”	“Hij maakt (het) verplicht”	“Verplicht maken” (dit was: إِوْجَابٌ)	“Degene die verplicht maakt”	“Datgene wat verplicht is gemaakt”
أَتَمَّ	يُتِمُّ	إِتْمَامٌ	مُتِمٌّ	مُتَمَّ
“Hij voltooide”	“Hij voltooit”	“Voltooing”	“Degene die voltooit”	“Datgene wat voltooid is”
أَلْقَى	يُلْقِي	إِلْقَاءٌ	مُلْقٍ	مُلْقًى
“Hij wierp”	“Hij werpt”	“Werpen” (dit was: إِلْقَايٌ)	“Degene die werpt” (الْمُلْقِي)	“Datgene wat geworpen is” (الْمُلْقَى)

²⁷⁷ Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «أَفْعَلَ» zijn conform het patroon: «مُفْعَلٌ».

²⁷⁸ Curiositeit: een zeldzaam of exotisch voorwerp.

²⁷⁹ Een Saalim werkwoord is een werkwoord dat (1) geen Hamzah «أ», Waaw «و» of Yaa «ي» als één van de stamletters heeft, én (2) een werkwoord waarin de tweede en derde stamletter niet hetzelfde zijn.

2) Het werkwoord «أَفْعَلَ» “hij gaf” is van Baab Af’ala «أَفْعَلَ».

De Moedaari‘ is: «يُعْطِي» “Hij geeft”, “Hij zal geven”.

De Masdar is: «إِعْطَاءً» “Geven”.

De Amr is: «أَعْطِ» “Geef!”.

De Ism al-Faa’iel is: «مُعْطٍ» “Degene die geeft”.

De Ism al-Maf’oel is: «مُعْطًى» “Datgene wat gegeven is”.

Achtereenvolgens: «أَعْطَى», «يُعْطِي», «إِعْطَاءً», «أَعْطِ», «مُعْطٍ», «مُعْطًى».

Dit werkwoord krijgt twee Maf’oel Bihi’s «مَفْعُولٌ بِهِ» (lijdende voorwerpen).

Voorbeeld:

- Ik gaf Bilaal een horloge.²⁸⁰ أَعْطَيْتُ بِلَالًا سَاعَةً.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ﴾ {Voorwaar, Wij hebben jou al-Kawthar gegeven.}²⁸¹

De twee Maf’oel Bihi’s mogen ook Damaa-ier «ضَمَائِرُ» (voornaamwoorden) zijn.

Voorbeelden:

- Wie gaf het aan jou?²⁸² مَنْ أَعْطَاكَهُ؟
- De leraar gaf het aan mij.²⁸³ أَعْطَانِيهِ الْمُدَرِّسُ.

²⁸⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb Bilaal een horloge gegeven.”

²⁸¹ Soerah al-Kawthar, Vers 1 (Soerah 108:1).

²⁸² Een andere mogelijke vertaling: “Wie heeft het aan jou gegeven?”

²⁸³ Een andere mogelijke vertaling: “De leraar heeft het aan mij gegeven.”

3) Het woord «وَلَوْ» betekent: “ook al”, “zelfs als”.

Voorbeelden:

- Koop dit woordenboek, **ook al** is het duur. إِشْتَرِ هَذَا الْمُعْجَمَ وَلَوْ كَانَ غَالِيًا.
- Woon het examen bij, **ook al** ben je ziek. أَحْضِرِ الْإِمْتِحَانَ وَلَوْ كُنْتَ مَرِيضًا.
- Ik zal niet in dit huis wonen, **ook al** geef je het gratis aan mij. لَنْ أَسْكُنَ هَذَا الْبَيْتَ وَلَوْ أُعْطِيَْتَنِيهِ مَجَّانًا.

Merk op dat het werkwoord na «وَلَوْ» in de Maadiy (*verleden tijd*) staat.²⁸⁴

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿يُرِيدُونَ لِيُظْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾
{Zij willen het Licht van Allah doven met hun monden, maar Allah zal Zijn Licht vervolmaken, **ook al** hebben de ongelovigen hier een afkeer van.}²⁸⁵

4) De **Laam al-Ibtidaa'** «لَا مُّ الْإِبْتِدَاءِ» (*de Laam van het begin*) is een Laam met een Fathah die vóór de Moebtada' staat omwille van benadrukking.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ﴾ {En het gedenken van Allah is **zeker** het grootst.}²⁸⁶
- ﴿وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ﴾ {En de Beloning van het Hiernamaals is **zeker** groter.}²⁸⁷
- ﴿وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ﴾ {En de Bestrafing van het Hiernamaals is **zeker** groter.}²⁸⁸
- ﴿وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ﴾ {En een gelovige slavin is **zeker** beter dan een veelgodenaanbidster, ook al verbaast (haar schoonheid) jullie.}²⁸⁹
- ﴿وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ﴾ {En een gelovige slaaf is **zeker** beter dan een veelgodenaanbidder, ook al behaagt hij jullie.}²⁹⁰

²⁸⁴ Handig om te weten: het werkwoord na «وَلَوْ» staat in de Maadiy, maar de betekenis staat in de Moedaari'.

²⁸⁵ Soerah as-Saff, Vers 8 (Soerah 61:8).

²⁸⁶ Soerah al-'Ankabot, Vers 45 (Soerah 29:45).

²⁸⁷ Soerah an-Nahl, Vers 41 (Soerah 16:41).

²⁸⁸ Soerah az-Zoemar, Vers 26 (Soerah 39:26).

²⁸⁹ Soerah al-Baqarah, Vers 221 (Soerah 2:221).

²⁹⁰ Soerah al-Baqarah, Vers 221 (Soerah 2:221).

Deze Laam moet niet verward worden met de Harf Djarr «لِ» die een Kasrah heeft, maar een Fathah krijgt wanneer het vóór een Damier staat.

Voorbeelden:

- لَهُ "van hem" [لِ + هُ = لَهُ]
- لَهَا "van haar" [لِ + هَا = لَهَا]
- لَكَ "van jou" [لِ + كَ = لَكَ]
- لَكُمْ "van jullie" [لِ + كُمْ = لَكُمْ]

De Laam al-Ibtidaa' «لَا مُ إِلَّا بُتْدَاءِ» verandert niet de uitgang²⁹¹ van de Moebtada'.

5) Het werkwoord «أَصْبَحَ» "hij werd in de ochtend" is een zus van *Kaana* «كَانَ».

Voorbeelden:

- Haamied werd in de ochtend ziek. أَصْبَحَ حَامِدٌ مَرِيضًا.

Hier is het woord «حَامِدٌ» de Ism van «أَصْبَحَ», en «مَرِيضًا» is de Gabar van «أَصْبَحَ».

- Ik werd in de ochtend actief. أَصْبَحْتُ نَشِيطًا.

Hier is de Damier «تُ» de Ism van «أَصْبَحَ», en «نَشِيطًا» is de Gabar van «أَصْبَحَ».

Het werkwoord «أَصْبَحَ» wordt ook gebruikt in de betekenis van "hij werd", zonder naar de tijd te verwijzen.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَىٰ فَرِغًا﴾ {En het hart van de moeder van Moesaa werd leeg.}²⁹²
- ﴿فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾ {... toen verenigde Hij jullie harten en jullie werden door Zijn Gunst broeders.}²⁹³

²⁹¹ Met "uitgang" wordt hier bedoeld: het eind van een woord.

²⁹² Soerah al-Qasas, Vers 10 (Soerah 28:10).

²⁹³ Soerah Aali 'Imraan, Vers 103 (Soerah 3:103).

6) Het werkwoord «أَوْشَكَ» “hij staat op het punt ...” is een zus van *Kaada* «كَادَ».

De Moedaari‘ is: «يُوشِكُ».

Voorbeeld:

- De studenten staan op het punt om terug te keren naar hun landen in de vakantie.

يُوشِكُ الطُّلَّابُ أَنْ يَرْجِعُوا إِلَى بِلَادِهِمْ فِي الْإِجَارَةِ.

Hier is het woord «الطُّلَّابُ» de Ism van «أَوْشَكَ», en de Masdar Moe-awwal²⁹⁴ «أَنْ يَرْجِعُوا» is de Gabar van «أَوْشَكَ».

De Gabar van «أَوْشَكَ» is altijd een Masdar Moe-awwal, namelijk: «أَنْ» + de Moedaari‘.

Hier is nog een voorbeeld:

- Ik sta op het punt te gaan trouwen.

أَوْشِكُ أَنْ أَتَزَوَّجَ.

Hier is de Damier Moestatier²⁹⁵ «أَنَا» in het werkwoord «أَوْشِكُ» de Ism.

7) «يُرِيدُهَا لِأَمْرٍ مَا»: hier is het woord *Maa* «مَا» een Na‘t (bijvoeglijk naamwoord). Het betekent: “sommige”, “wat” of “bepaald(e)”.

De woorden «لِأَمْرٍ مَا» betekenen: “om de een of andere reden”.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Geef mij een of ander boek.

أَعْطِنِي كِتَابًا مَا.

- Ik heb hem ergens gezien.

رَأَيْتُهُ فِي مَكَانٍ مَا.

- Je zult dit op een zekere dag begrijpen.

سَتَفْهَمُ هَذَا يَوْمًا مَا.

Deze «مَا النَّكِرَةُ التَّامَّةُ الْمُبْهَمَةُ» *Maa an-Nakierah at-Taammatoe al-Moebhamah* «مَا النَّكِرَةُ التَّامَّةُ الْمُبْهَمَةُ» (de volledig onbepaalde en vage *Maa*) genoemd.²⁹⁶

²⁹⁴ Zie les 10 voor meer informatie over de Masdar Moe-awwal «الْمَصْدَرُ الْمُؤَوَّلُ».

²⁹⁵ Dat wil zeggen: verborgen voornaamwoord.

²⁹⁶ Kortom: deze *Maa* «مَا» komt als een Na‘t voor het woord dat ervoor staat.

8) De Hamzah²⁹⁷ van het woord *Ibn* «أَبْنُ» “zoon” wordt in schrift weggelaten als het tussen de naam van de zoon en vader staat.

Voorbeeld:

- Mohammed zoon van William.²⁹⁸

مُحَمَّدُ بْنُ وَلِيَمٍ.

Voor deze weglating dient aan de volgende twee voorwaarden te zijn voldaan:

1. De naam van de vader dient niet te worden voorafgegaan door een titel. Als het wel door een titel vooraf wordt gegaan, dan dient de Hamzah te blijven staan.

Voorbeeld:

- الحسنُ بْنُ عَلِيٍّ “Hasan zoon van ‘Ali”²⁹⁹

Maar:

- الحسنُ بْنُ الْإِمَامِ عَلِيٍّ “Hasan zoon van imam ‘Ali”³⁰⁰

2. Alle drie de woorden moeten op dezelfde regel staan. Als de drie woorden op verschillende regels staan, dan wordt de Hamzah niet weggelaten.

Voorbeelden:

- خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ “Gaalied zoon van Walied”³⁰¹
- خَالِدُ بْنُ
الْوَلِيدِ “Gaalied zoon van
Walied”

Merk op dat het woord vóór «أَبْنُ» zijn Tanwien verliest.

Voorbeeld:

- بِلَالُ بْنُ حَامِدٍ *Bilaal-oe bn-oe Haamied-ien*

Niet: بِلَالُ بْنُ حَامِدٍ *Bilaal-oen bn-oe Haamied-ien*

²⁹⁷ Het gaat hier om de Hamzatoel Wasl «هَمْزَةُ الْوَصْلِ» (*Hamzah van de verbinding*).

²⁹⁸ Een andere mogelijke vertaling: “Mohammed, de zoon van William.”

²⁹⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Hasan, de zoon van ‘Ali.”

³⁰⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Hasan, de zoon van imam ‘Ali.”

³⁰¹ Een andere mogelijke vertaling: “Gaalied, de zoon van Walied.”

De stamboom van Profeet Mohammed ﷺ

مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ مَنَافٍ بْنِ قُصَيِّ بْنِ كِلَابٍ بْنِ مُرَّةَ ابْنِ
 كَعْبٍ بْنِ لُؤَيٍّ بْنِ غَالِبٍ بْنِ فِهْرِ بْنِ مَالِكِ بْنِ النَّضْرِ بْنِ كِنَانَةَ بْنِ خُرَيْمَةَ بْنِ مُدْرِكَةَ بْنِ إِيَّاسَ ابْنِ
 مُضَرَ بْنِ نِزَارٍ بْنِ مَعَدٍّ بْنِ عَدْنَانَ. (ابْنُ هِشَامٍ)

Mohammed (ﷺ), de zoon van 'Abdoellah, de zoon van 'Abdoel Moettalib, de zoon van Haashiem, de zoon van 'Abd Manaaf, de zoon van Qoesayy, de zoon van Kilaab, de zoon van Moerrah, de zoon van Ka'b, de zoon van Loe'ayy, de zoon van Ghaalib, de zoon van Fihir, de zoon van Maalik, de zoon van an-Nadr, de zoon van Kinaanah, de zoon van Khoezaymah, de zoon van Moedrikah, de zoon van Ilyaas, de zoon van Moedar, de zoon van Nizaar, de zoon van Ma'add, de zoon van Adnaan.

(Ibnoe Hishaam)

Les 18

In deze les leren we het volgende:

1) Werkwoorden zijn in hun betekenis **Moeta'addiy** «الْفِعْلُ الْمُتَعَدِّي» (*transitief*) of **Laaziem** «الْفِعْلُ اللَّازِمُ» (*intransitief*).

Al-Fi'l al-Moeta'addiy «الْفِعْلُ الْمُتَعَدِّي»

Een Moeta'addiy werkwoord (*transitief*) heeft een Faa'iel (*onderwerp*) nodig die de handeling verricht, én een Mafoel Bihi (*lijdend voorwerp*) die door de handeling wordt beïnvloed.

Voorbeeld:

- De soldaat heeft de spion gedood.³⁰² قَتَلَ الْجُنْدِيُّ الْجَاسُوسَ.

Hier verrichtte de soldaat de handeling “het doden”; dus het woord «الْجُنْدِيُّ» is de Faa'iel (*onderwerp*). En degene die door “het doden” wordt beïnvloed, is de spion. Dus het woord «الْجَاسُوسَ» is de Mafoel Bihi (*lijdend voorwerp*).

Nog een voorbeeld:

- Ibraahiem (vrede zij met hem) heeft de Ka'bah gebouwd.³⁰³ بَنَى إِبْرَاهِيمُ (ﷺ) الْكَعْبَةَ.

Hier verrichtte Profeet Ibraahiem (vrede zij met hem) de handeling “het bouwen”; dus het woord «إِبْرَاهِيمُ» is de Faa'iel (*onderwerp*). En datgene wat door “het bouwen” wordt beïnvloed, is de Ka'bah. Dus het woord «الْكَعْبَةَ» is de Mafoel Bihi (*lijdend voorwerp*).

Al-Fi'l al-Laaziem «الْفِعْلُ اللَّازِمُ»

Een Laaziem werkwoord (*intransitief*) heeft alleen een Faa'iel (*onderwerp*) nodig die de handeling verricht. De handeling heeft alleen betrekking op de Faa'iel; het beïnvloedt andere woorden niet.

Voorbeelden:

- De leraar was blij. فَرِحَ الْمُدَرِّسُ.
- De studenten zijn naar buiten gegaan.³⁰⁴ خَرَجَ الطُّلَّابُ.

³⁰² Een andere mogelijke vertaling: “De soldaat doodde de spion.”

³⁰³ Een andere mogelijke vertaling: “Ibraahiem (vrede zij met hem) bouwde de Ka'bah.”

³⁰⁴ Een andere mogelijke vertaling: “De studenten gingen naar buiten.”

Indirecte beïnvloeding

Het onderwerp van bepaalde werkwoorden beïnvloedt andere woorden indirect. Zij doen dit door middel van voorzetsels, zoals: “Ik keek *naar* hem”, “Wij geloven *in* Allah”. Dit gebeurt ook in het Arabisch.

Voorbeelden:

- De leraar was boos op de luie student. غَضِبَ الْمُدَرِّسُ عَلَى الطَّالِبِ الْكَسَلَانِ.
- Ik ging met de patiënt naar het ziekenhuis. ذَهَبْتُ بِالْمَرِيضِ إِلَى الْمُسْتَشْفَى.
- Ik keek naar de berg. نَظَرْتُ إِلَى الْجَبَلِ.
- Ik wil kennisnemen van de syllabus van jouw school. أُرِيدُ أَنْ أَطْلِعَ عَلَى مِنْهَجِ مَدْرَسَتِكَ.
- Ik houd er niet van om deze week te reizen. لَا أَرْغَبُ فِي السَّفَرِ هَذَا الْأُسْبُوعَ.
- Degene die afkeer heeft van mijn Soennah, behoort niet tot mij.³⁰⁵ فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي.

De Mafoel Bihi van zo'n werkwoord wordt **al-Mafoel Ghairoes Sarieh** «الْمَفْعُولُ غَيْرُ الصَّرِيحِ» (*indirecte lijdend voorwerp*) genoemd. Het is Madjroer vanwege de Harf Djarr, maar het is in de plaats van Nasb «فِي مَحَلِّ نَصْبٍ».

2) Hoe maak je van een Fi'l Laaziem (*intransitief werkwoord*) een Fi'l Moeta'addiy (*transitief werkwoord*)?

In het Engels zeggen we: “**Rise** and **raise** your hand” (*Sta op en steek je hand op*). Het woord “rise” (*sta op*) is intransitief, en door het patroon van het werkwoord te veranderen krijgen we “raise” (*steek op*) dat transitief is. Maar deze soort verandering is zeer zeldzaam in het Engels. In het Arabisch is dit heel gewoon.

Een Fi'l Laaziem kan Moeta'addiy worden gemaakt door het te veranderen in:

1. Baab Fa“ala «فَعَّلَ»

Voorbeeld:

- نَزَلَ (*nazala*) “Hij kwam naar beneden” → نَزَّلَ (*nazzala*) “Hij bracht naar beneden”

³⁰⁵ Merk op dat «رَغِبَ فِي الشَّيْءِ» “iets leuk vinden” betekent. En «رَغِبَ عَنِ الشَّيْءِ» “iets niet leuk vinden” betekent.

Voorbeeldzin:

- Ik stapte uit de auto, vervolgens bracht ik het kind naar beneden.

نَزَلْتُ مِنَ السَّيَّارَةِ، ثُمَّ نَزَّلْتُ الطِّفْلَ.

Dit proces van het veranderen van een Laaziem werkwoord (*intransitief*) naar een Moeta'addiy (*transitief*) door het verdubbelen van de tweede stamletter, wordt **at-Tad'ief** «التَّضْعِيفُ» (*verdubbelen*) genoemd.

2. Baab Af'ala «أَفْعَلَ»

Voorbeeld:

- جَلَسَ (djalasa) "Hij zat" → أَجْلَسَ (adjlasa) "Hij liet (hem) zitten"

Voorbeeldzin:

- Ik zat in de eerste rij en liet het kind aan mijn zijde zitten.

جَلَسْتُ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ، وَأَجْلَسْتُ الطِّفْلَ بِجَانِبِي.

De Hamzah die vóór het werkwoord in Baab Af'ala «أَفْعَلَ» staat, wordt **Hamzah at-Ta'diyah** «هَمْزَةُ التَّعْدِيَةِ» (*de transitieve Hamzah*) genoemd.

Het veranderen naar beide Abwaab

Bepaalde werkwoorden kunnen naar beide Abwaab worden veranderd.

Voorbeeld:

- أَنْزَلَ en نَزَلَ → نَزَلَ

De meeste werkwoorden kunnen maar naar één van deze twee Abwaab worden veranderd. Dit moet je leren uit boeken en woordenboeken.

Twee Mafoel Bihi's

Als een Fi'l Moeta'addiy (*transitief werkwoord*) verandert in één van deze twee Abwaab, dan wordt het dubbel transitief. Het krijgt dan twee Mafoel Bihi's (*lijdende voorwerpen*).

Voorbeelden:

- Ik heb de Arabische taal gestudeerd.³⁰⁶ دَرَسْتُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ.

Hier heeft het werkwoord «دَرَسَ» één Mafoel Bihi, namelijk: «اللُّغَةَ».

- Ik heb jou de Arabische taal onderwezen.³⁰⁷ دَرَسْتُكَ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ.

Hier heeft het werkwoord «دَرَسَ» twee Mafoel Bihi's, namelijk: «كَ» en «اللُّغَةَ».

Andere voorbeelden:

- De leraar heeft naar de Koran geluisterd.³⁰⁸ سَمِعَ الْمُدَرِّسُ الْقُرْآنَ.

Hier heeft het werkwoord «سَمِعَ» één Mafoel Bihi, namelijk: «الْقُرْآنَ».

- De studenten lazen aan de leraar de Koran voor.³⁰⁹ أَسْمَعَ الطُّلَّابُ الْمُدَرِّسَ الْقُرْآنَ.

Hier heeft het werkwoord «أَسْمَعَ» twee Mafoel Bihi's, namelijk: «الْمُدَرِّسَ» en «الْقُرْآنَ».

3) Het werkwoord «رَأَى» “hij liet zien” (*araa*) is Baab Af'ala van «رَأَى» “hij zag”.

Oorspronkelijk was het «أَرَأَى» (*ar'aa*), maar de tweede Hamzah is weggelaten.

De Moedaari' is: «يُرِي» “Hij laat zien”, “Hij zal laten zien” (*yoerie*).

De Amr is: «أَرِ» “Laat zien” (*arie*).

³⁰⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Ik studeerde de Arabische taal.”

³⁰⁷ Een andere mogelijke vertaling: “Ik onderwees jou de Arabische taal.”

³⁰⁸ Een andere mogelijke vertaling: “De leraar luisterde naar de Koran.”

³⁰⁹ Letterlijke vertaling: “De studenten lieten de leraar de Koran horen.”

Hieronder zie je hoe de Amr (*gebiedende wijs*) aan de andere Damaa-ier (*voornaamwoorden*) van de tweede persoon wordt gekoppeld:

	Enkelvoud	Meervoud
Mannelijk:	أَرِنِي هَذَا الْكِتَابَ يَا عَلِيَّ	أَرُونِي هَذَا الْكِتَابَ يَا إِخْوَانُ
Vrouwelijk:	أَرِينِي هَذَا الْكِتَابَ يَا مَرْيَمُ	أَرِينَنِي هَذَا الْكِتَابَ يَا أَخَوَاتُ

Voorbeelden van dit werkwoord uit de Koran:

- ﴿ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ﴾ {Dit is de schepping van Allah. Dus toon mij wat degenen buiten Hem hebben geschapen.}³¹⁰
- ﴿ وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى ﴾ {En voorzeker, Wij hebben hem (de farao) al Onze Tekenen laten zien, maar hij verloochende en weigerde (te geloven).}³¹¹
- ﴿ هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا ﴾ {Hij is Degene Die Zijn Tekenen aan jullie toont en Die levensonderhoud vanuit de hemel voor jullie neerzendt.}³¹²
- ﴿ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى ﴾ {En (gedenk) toen Ibraahiem zei: “O mijn Heer, laat mij zien hoe U de doden tot leven brengt.”}³¹³

4) We hebben zojuist gezien dat een werkwoord Moeta‘addiy (*transitief*) wordt, wanneer het wordt omgezet in Baab Fa‘‘ala.

Voorbeeld:

- نَزَلَ “Hij kwam naar beneden” → نَزَّلَ “Hij bracht naar beneden”

Als een werkwoord al Moeta‘addiy (*transitief*) is met één Maf’oel Bihi (*lijdend voorwerp*), dan wordt het dubbel transitief met twee Maf’oel Bihi’s.

Voorbeeld:

- دَرَسَ “Hij studeerde” → دَرَّسَ “Hij onderwees”

³¹⁰ Soerah Loeqmaan, Vers 11 (Soerah 31:11).

³¹¹ Soerah Taa Haa, Vers 56 (Soerah 20:56).

³¹² Soerah Ghaafir/al-Moe‘min, Vers 13 (Soerah 40:13).

³¹³ Soerah al-Baqarah, Vers 260 (Soerah 2:260).

At-Takthier en al-Moebaalaghah

Baab Fa‘‘ala «فَعَّلَ» duidt ook het volgende aan:

1. een uitgebreide handeling;
2. een intensieve handeling.

In het Arabisch wordt de eerste **at-Takthier** «التَّكْثِيرُ» genoemd.

En de tweede wordt **al-Moebaalaghah** «المُبَالَغَةُ» genoemd.

At-Takthier «التَّكْثِيرُ»

Een uitgebreide handeling (*at-Takthier*) is:

- een handeling die op grote schaal wordt verricht; *of*
- een handeling die herhaaldelijk wordt verricht.

Voorbeelden van een niet-uitgebreide handeling:

- De crimineel **doodde** een man.³¹⁴ قَتَلَ الْمُجْرِمُ رَجُلًا.
- Ik **trok rond** in dit land.³¹⁵ جُلْتُ فِي هَذَا الْبَلَدِ.
- Ik **opende** de deur.³¹⁶ فَتَحْتُ الْبَابَ.
- De man **telde** zijn geld.³¹⁷ عَدَّ الرَّجُلُ مَالَهُ.

Voorbeelden van een uitgebreide handeling:

- De crimineel **slachtte** de mensen van het dorp **af**.³¹⁸ قَتَلَ الْمُجْرِمُ أَهْلَ الْقَرْيَةِ.
- Ik **reisde veel** over de hele wereld.³¹⁹ جَوَّلْتُ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ وَمَغَارِبِهَا.
- Ik **opende** de deuren van de klaslokalen.³²⁰ فَتَحْتُ أَبْوَابَ الْفُصُولِ.
- De man **telde herhaaldelijk** zijn geld.³²¹ عَدَّدَ الرَّجُلُ مَالَهُ.

³¹⁴ Een andere mogelijke vertaling: "De crimineel heeft een man gedood."

³¹⁵ Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb in dit land rondgetrokken."

³¹⁶ Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb de deur geopend."

³¹⁷ Een andere mogelijke vertaling: "De man heeft zijn geld geteld."

³¹⁸ Een andere mogelijke vertaling: "De crimineel heeft de mensen van het dorp afgeslacht."

³¹⁹ Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb veel over de hele wereld gereisd."

³²⁰ Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb de deuren van de klaslokalen geopend."

³²¹ Een andere mogelijke vertaling: "De man heeft zijn geld herhaaldelijk geteld."

Voorbeelden van at-Takthier uit de Koran:

- ﴿وَعَلَّقَتِ الْأَبْوَابَ﴾ {En zij deed de deuren dicht.}³²²
- ﴿قَالَ سَنَقْتِلُ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ﴾ {Hij zei: “Wij zullen hun zonen doden en hun dochters in leven laten. En voorwaar, wij zijn oppermachtig over hen.”}³²³

Al-Moebaalaghah «الْمُبَالَغَةُ»

Een intensieve handeling (*al-Moebaalaghah*) is een handeling die grondig en met grote kracht wordt verricht.

Voorbeelden van een niet-intensieve handeling:

- Ik **brak** het glas.³²⁴ كَسَرْتُ الْكُؤُبَ.
- Ik **sneed** het touw.³²⁵ قَطَعْتُ الْحَبْلَ.

Voorbeelden van een intensieve handeling:

- Ik **verbrijzelde** het glas.³²⁶ كَسَرْتُ الْكُؤُبَ.
- Ik **sneed** het touw **in stukken**.³²⁷ قَطَعْتُ الْحَبْلَ.

Voorbeelden van al-Moebaalaghah uit de Koran:

- ﴿الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ﴾ {Degene die bezit verzamelt en het telt.}³²⁸
- ﴿فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ﴾ {Daarom maakten Wij hen tot verhalen (in het land) en Wij vernietigden hen volledig.}³²⁹

³²² Soerah Yoesoef, Vers 23 (Soerah 12:23).

³²³ Soerah al-A'raaf, Vers 127 (Soerah 7:127).

³²⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb het glas gebroken.”

³²⁵ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb het touw gesneden.”

³²⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb het glas verbrijzeld.”

³²⁷ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb het touw in stukken gesneden.”

³²⁸ Soerah al-Hoemazah, Vers 2 (Soerah 104:2).

³²⁹ Soerah Saba', Vers 19 (Soerah 34:19).

Merk op dat een uitgebreide handeling (*at-Takthier*) betrekking heeft op een aantal objecten of een aantal keer op één object.

Dit terwijl een intensieve handeling (*al-Moebaalaghah*) slechts één keer op één object betrekking heeft, maar met grote kracht.

Kortom:

- التَّكْثِيرُ = كَسَرْتُ الْأَقْلَامَ
- الْمُبَالَغَةُ = كَسَرْتُ الْقَلَمَ

5) De zin «إِيَّاكَ وَالْكَلابَ» betekent: “Pas op voor honden!”

Dit wordt **at-Tahdhier** «التَّحْذِيرُ» (*waarschuwing*) genoemd. **Merk op** dat de Ism (*naamwoord*) na de Waaw «و» Mansoeb is.

De vorm «إِيَّاكَ» wordt voor het mannelijk enkelvoud gebruikt.

De vorm «إِيَّاكُمْ» wordt voor het mannelijk meervoud gebruikt.

De vorm «إِيَّاكِ» wordt voor het vrouwelijk enkelvoud gebruikt.

De vorm «إِيَّاكنَّ» wordt voor het vrouwelijk meervoud gebruikt.

Hier volgt een Hadith:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ، فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ». (رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ)

Vrije vertaling:

De Boodschapper van Allah ﷺ heeft gezegd: “Passen jullie op voor afgunst, want voorwaar, afgunst eet de goede daden op net zoals het vuur het brandhout eet.”

(Overgeleverd door Aboe Daawoed)

6) De zin «إِنَّمَا أَنَا مُدَرِّسٌ» betekent: “Voorwaar, ik ben slechts een leraar” (namelijk: ik ben een leraar, en niets anders).

Het woord «إِنَّمَا» bestaat uit: «مَا» + «إِنَّ».³³⁰

Deze *Maa* «مَا» wordt **Maa al-Kaaffah** «مَا الْكَافَّةُ» (*de preventieve Maa*) genoemd. Dit omdat het verhindert dat *Ienna* «إِنَّ» de Ism erna Mansoeb kan maken.

We zeggen:

- Voorwaar, de daden worden alleen beoordeeld op de intenties. **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ**.

Hier is het woord «الْأَعْمَالُ» Marfoe‘, en niet Mansoeb.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ﴾ {Voorwaar, de Zakaat is slechts voor de armen.}³³¹

Het gebruik in een Djoemlah Fi’liyyah

In tegenstelling tot «إِنَّ» wordt het woord «إِنَّمَا» ook in een Djoemlah Fi’liyyah³³² gebruikt.³³³

Voorbeeld:

- Voorwaar, hij vertelt slechts een leugen. **إِنَّمَا يَكْذِبُ**.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مِنْ ءَامِنٍ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ {Voorwaar, de moskeeën van Allah worden alleen onderhouden door degene die in Allah en de Laatste Dag gelooft ...}³³⁴

³³⁰ Het woord «إِنَّمَا» kan worden vertaald als: “voorwaar, alleen”, “voorwaar, slechts”. Het woord «إِنَّمَا» voegt een beperking toe aan de betekenis over datgene waarover je spreekt.

³³¹ Soerah at-Tawbah, Vers 60 (Soerah 9:60).

³³² Een Djoemlah Fi’liyyah (*verbale zin*) is een zin waarin het eerste woord een Fi’l (*werkwoord*) is. (Zie ook: les 1 van deel 2 van het begeleidende boek.)

³³³ Kortom: het woord «إِنَّمَا» kan aan het begin van een Djoemlah Ismiyyah alsook Djoemlah Fi’liyyah staan. Het woord «إِنَّ» kan alleen aan het begin van een Djoemlah Ismiyyah staan.

³³⁴ Soerah at-Tawbah, Vers 18 (Soerah 9:18).

7) *Wallaahi* «وَاللّٰهِ» betekent: “Bij Allah”, “(Ik zweer) bij Allah”. Dit is een eed.³³⁵

In het Arabisch wordt dit *al-Qasam* «الْقَسَمُ» (*de eed*) genoemd. De verklaring die na de Qasam komt, wordt *Djawaab al-Qasam* «جَوَابُ الْقَسَمِ» (*het antwoord van de eed*) genoemd.

Als de Djawaab al-Qasam begint met een werkwoord dat in de Maadiy staat én bevestigend is, dan krijgt de Djawaab al-Qasam het benadrukte woord «لَقَدْ».³³⁶

Voorbeeld:

- Bij Allah! Voorzeker, ik was enorm blij. وَاللّٰهِ لَقَدْ فَرِحْتُ كَثِيرًا.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَالَّذِينَ وَالزَّيْتُونَ ۖ وَطُورِ سِينِينَ ۖ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۚ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝﴾
{Bij de vijg en de olijf. (En) bij de berg Sinai. (En) bij deze veilige stad (Makkah). Voorzeker, Wij hebben de mens in de beste gestalte geschapen.}³³⁷

Echter, als het werkwoord in de Maadiy staat maar ontkennend is, dan krijgt de Djawaab al-Qasam niet de benadrukte Harf (*partikel*) «لَقَدْ».³³⁸

Voorbeeld:

- Bij Allah! Ik heb hem niet gezien. وَاللّٰهِ مَا رَأَيْتُهُ.

8) Het werkwoord «أَمْسَى» betekent: “hij werd in de avond”. Dit woord is een zus van «كَانَ».

Voorbeeld:

- Het weer werd in de avond aangenaam. أَمْسَى الْجَوُّ لَطِيفًا.

Hier is het woord «الْجَوُّ» de Ism van «أَمْسَى», en het woord «لَطِيفًا» is de Gabar van «أَمْسَى».

Zie «أَصْبَحَ» in les 17 voor meer informatie.

³³⁵ De Waaw «و» die voor een Qasam (eed) wordt gebruikt, is een Harf Djarr. Om deze reden is de Ism (*naamwoord*) erna Madjroer. Dit moet niet verward worden met de Waaw al-'Atf «وَأُوْا الْعُطْفِ» die “en” betekent.

³³⁶ Het woord «لَقَدْ» is een Harf (*partikel*).

³³⁷ Soerah at-Tien, Verzen 1-4 (Soerah 95:1-4).

³³⁸ Zie les 2 voor meer informatie.

9) **Merk op** dat veel woorden die een aandoening aanduiden, conform het patroon «فُعَالٌ» zijn.

Voorbeelden:

- صُدَاعٌ “hoofdpijn”
- زُكَامٌ “verkoudheid”
- دُورٌ “duizeligheid”
- سُعالٌ “hoest”

Voorbeeldzin:

- Wat is er met jou aan de hand, o Zainab?

مَاذَا بِكَ يَا زَيْنَبُ؟

Voorwaar, ik lijd aan hevige **hoofdpijn**.

إِنَّ بِي صُدَاعًا شَدِيدًا.

10) Eén van de patronen van de Masdar (*infinitief*) is: «فَعَالٌ».

Voorbeelden:

- ذَهَبَ “gaan” van: ذَهَبَ “Hij ging”
- نَجَّاحٌ “succes” van: نَجَّحَ “Hij was succesvol”

11) Het meervoud van «طُرُقٌ» “pad” is: «طُرُقٌ» “paden”.

En het meervoud van «طُرُقٌ» is: «طُرُقَاتٌ». Dit wordt Djam‘ al-Djam‘ «جَمْعُ الْجَمْعِ» (*het meervoud van het meervoud*) genoemd.

Sommige Isms hebben een Djam‘ al-Djam‘.

Voorbeelden:

- مَكَانٌ “plaats” → أَمَكِنَةٌ “plaatsen” → أَمَاكِنُ (Djam‘ al-Djam‘)
- سِوَارٌ “armband” → أَسْوَرَةٌ “armbanden” → أَسَاوِرُ (Djam‘ al-Djam‘)
- يَدٌ “hand”³³⁹ → أَيْدٍ “handen” → أَيَادٍ (Djam‘ al-Djam‘)

³³⁹ Handig om te weten: het woord *Yad* «يَدٌ» heeft in het Arabisch meer dan twintig betekenissen. Eén ervan is “gunst”, die we zo meteen zullen zien.

De Djam‘ al-Djam‘ heeft meestal de betekenis van het meervoud. **Maar** in sommige gevallen heeft het een andere betekenis.

Voorbeelden:

- أَيْدٍ betekent: “handen”. Maar «أَيَادٍ» betekent: “gunsten”.
- بُيُوتٌ betekent: “huizen”. Maar «بُيُوتَاتٌ» betekent: “respectabele families”.

12) Het werkwoord «دَرَى» betekent: “Hij wist”. En «أَدْرَى» betekent: “Hij liet (hem) weten” (d.w.z. hij informeerde hem).

Voorbeeldzin:

- وَمَا أَدْرَاكَ أَنَّهُ يَكْذِبُ؟ “En wat liet jou weten/informeerde jou dat hij liegt?”
(d.w.z.: “Hoe kwam jij te weten dat hij liegt?”)

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۚ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۚ﴾

{Voorwaar, Wij hebben het (de Koran) geopenbaard in de Nacht van de Beschikking. En wat **zal** jou **informeren** over de Nacht van de Beschikking? De Nacht van de Beschikking is beter dan duizend maanden.}³⁴⁰

Deze uitdrukking komt ongeveer dertien keer voor in de Koran.

13) De betekenis van de volgende dichtregel:

وَلَمْ أَرَ كَالْمَعْرُوفِ: أَمَّا مَذَاقُهُ فَحُلُوٌّ، وَأَمَّا وَجْهُهُ فَجَمِيلٌ³⁴¹

Vrije vertaling:

“En ik heb niet iets gezien zoals de goede daad: wat betreft zijn smaak, (het) is zoet. En wat betreft zijn gezicht, (het) is mooi.”

³⁴⁰ Soerah al-Qadr, Verzen 1-3 (Soerah 97:1-3).

³⁴¹ Het woord «جَمِيلٌ» zou een Tanwien moeten krijgen, maar dit is weggelaten vanwege metrische redenen.

Les 19

In deze les leren we het volgende:

1) **Baab Faa‘ala** «فَاعَلَ»: in deze Baab is er een Alief «ا» na de eerste stamletter toegevoegd.

Voorbeelden:

- قَابَلَ “Hij ontmoette”
- سَاعَدَ “Hij hielp”
- حَاوَلَ “Hij probeerde”
- رَاسَلَ “Hij correspondeerde”
- شَاهَدَ “Hij aanschouwde”
- لَاقَى “Hij ontmoette”

De Moedaari‘ van Baab «فَاعَلَ»

Aangezien het werkwoord uit vier letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah een Dammah.

Voorbeelden:

- يُقَابِلُ “Hij ontmoet” (*yoe-qaabiel-oe*)
- يُسَاعِدُ “Hij helpt” (*yoe-saa‘ied-oe*)
- يُحَاوِلُ “Hij probeert” (*yoe-haawiel-oe*)
- يُلَاقِي “Hij ontmoet” (*yoe-laaqie*)

De Amr van Baab «فَاعَلَ»

Na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah en de uitgang van «تُقَابِلُ», krijgen we: «قَابِلُ» (*toe-qaabiel* → *Qaabiel*). De Yaa van het Naaqis werkwoord³⁴² wordt weggelaten.

Dus de Amr (*gebiedende wijs*) van «تُلَاقِي» is: «لَاقٍ» “ontmoet”.

³⁴² Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

De Masdar van Baab «فَاعِلٌ»

Deze Baab heeft twee Masdars:

1. Eén Masdar is conform het patroon: «مُفَاعَلَةٌ» (*moefaa‘alat-oen*).

Voorbeelden:

- سَاعَدَ → مُسَاعَدَةٌ “hulp”
- قَابَلَ → مُقَابَلَةٌ “ontmoeting”
- حَاوَلَ → مُحَاوَلَةٌ “proberen”

In Naaqis werkwoorden verandert “aya” «يَا» in: “aa” «أَا».

Voorbeelden:

- لَاقَى → مُلَاقَاَةٌ “ontmoeting” Dit is oorspronkelijk: مُلَاقِيَةٌ
- بَارَى → مُبَارَاَةٌ “wedstrijd” Dit is oorspronkelijk: مُبَارِيَةٌ

2. De tweede Masdar is conform het patroon: «فِعَالٌ» (*fie‘aal-oen*).

Voorbeelden:

- جَاهَدَ → جِهَادٌ “inspannen”
- نَافَقَ → نِفَاقٌ “hypocrisie”

In de Naaqis werkwoorden verandert de Yaa «يَا» in een Hamzah «ءَا».

Voorbeelden:

- نَادَى → نِدَاءٌ “roepen” Dit is oorspronkelijk: نِدَائِيٌّ

De Ism al-Faa'iel van Baab «فَاعِلٍ»

Zoals we bij de vorige Abwaab hebben gezien, wordt de Harf al-Moedaari'ah bij de Ism al-Faa'iel vervangen door «مُ». ³⁴³

Voorbeelden:

- يُرَاسِلُ → مُرَاسِلٌ “Degene die correspondeert”, “correspondent”
- يُشَاهِدُ → مُشَاهِدٌ “Degene die aanschouwt”, “aanschouwer”
- يُلَاقِي → مُلَاقٍ “Degene die ontmoet”, “ontmoeter”
- يُنَادِي → مُنَادٍ “Degene die roept”, “roeper”

De Ism al-Maf'oeel van Baab «فَاعِلٍ»

De Ism al-Faa'iel is net als de Ism al-Faa'iel behalve dat de tweede stamletter een Fathah heeft. ³⁴⁴

Voorbeelden:

- يُرَاقِبُ → مُرَاقِبٌ “Degene die observeert” → مُرَاقَبٌ “Datgene wat geobserveerd wordt”
- يُخَاطِبُ → مُحَاطَبٌ “Degene die aanspreekt” → مُحَاطَبٌ “Aangesproken persoon”
- يُنَادِي → مُنَادٍ “Degene die roept” → مُنَادًى “Degene die geroepen wordt”
- يُبَارِكُ → مُبَارِكٌ “Hij zegent” → مُبَارَكٌ “Gezegend”

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «فَاعِلٍ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan heeft dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel. ³⁴⁵

Voorbeeld:

- يُهَاجِرُ “Hij emigreert” → مُهَاجِرٌ “plaats van emigratie”

³⁴³ Kortom: de Ism al-Faa'iel van Baab «فَاعِلٍ» is conform het patroon «مُفَاعِلٌ».

³⁴⁴ Kortom: de Ism al-Maf'oeel van Baab «فَاعِلٍ» is conform het patroon «مُفَاعِلٌ».

³⁴⁵ Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «فَاعِلٍ» zijn conform het patroon: «مُفَاعِلٌ».

In alle Abwaab van de Mazied hebben de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel (zie les 16).

2) In les 17 hebben we kennisgemaakt met de Laam al-Ibtidaa' «لَا مُّ الْإِبْتِدَاءِ» (*de Laam van het begin*).

Voorbeeld:

- Voorzeker, jouw huis is mooier. لَبَيْتُكَ أَجْمَلُ.

Als we nu ook «إِنَّ» in deze zin willen gebruiken, dan dient de Laam naar de Gabar te worden 'geduwd' omdat twee partikels van benadrukking niet op één plaats mogen samenkomen.

De zin wordt dan:

- Voorwaar, jouw huis is zeker mooier. إِنَّ بَيْتَكَ لَأَجْمَلُ.

Nadat de Laam van zijn oorspronkelijke positie is verwijderd, wordt de Laam niet meer Laam al-Ibtidaa' genoemd. Het wordt nu Laam al-Moezahlaqah «الْلَامُ الْمُزْحَلَقَةُ» (*de verschoven Laam*) genoemd.

Een zin met zowel «إِنَّ» als de Laam «لَ» is meer benadrukt dan een zin met alleen «إِنَّ» of alleen de Laam «لَ». ³⁴⁶

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ﴾ {Voorwaar, jullie God is zeker één.} ³⁴⁷
- ﴿إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ﴾ {Voorwaar, het eerste Huis dat voor de mensen (ter aanbidding) is toegewezen, is zeker dat in Bakkah.} ³⁴⁸
- ﴿وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ﴾ {En voorwaar, het zwakste van de huizen is zeker het huis van de spin.} ³⁴⁹
- ﴿إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيرِ﴾ {Voorwaar, de meest verafschuwde van de stemmen is zeker de stem van de ezel.} ³⁵⁰
- ﴿يَس ۝ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ۝ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝﴾ {Yaa Sien. Bij de wijze Koran. Voorwaar, jij (Profeet Mohammed) bent zeker één van de boodschappers.} ³⁵¹

³⁴⁶ Handig om te weten: de Laam al-Moezahlaqah kan alleen in combinatie met «إِنَّ» komen.

³⁴⁷ Soerah as-Saaffaat, Vers 4 (Soerah 37:4).

³⁴⁸ Soerah Aali 'Imraan, Vers 96 (Soerah 3:96). De naam *Bakkah* is een andere benaming voor Makkah.

³⁴⁹ Soerah al-'Ankaboot, Vers 41 (Soerah 29:41).

³⁵⁰ Soerah Loeqmaan, Vers 19 (Soerah 31:19).

³⁵¹ Soerah Yaa Sien, Verzen 1-3 (Soerah 36:1-3).

3) De Harf (*partikel*) «قَدْ» kan vóór een Maadiy alsook Moedaari‘ werkwoord staan.

De Harf «قَدْ» vóór de Maadiy

Als «قَدْ» vóór de Maadiy staat, dan duidt het Ta'kied «التَّكِيدُ» (*zekerheid*) aan.

Voorbeelden:

- De leraar is de klas al binnengetreden. قَدْ دَخَلَ الْمُدَرِّسُ الْفَصْلَ.
- Jij hebt veel lessen gemist. قَدْ فَاتَتْكَ دُرُوسٌ.

De Harf «قَدْ» vóór de Moedaari‘

Als «قَدْ» vóór de Moedaari‘ staat, dan duidt het één van de volgende dingen aan:

1. Twijfel of mogelijkheid «الشَّكُّ وَالْإِحْتِمَالُ».

Voorbeelden:

- De directeur komt misschien morgen terug. قَدْ يَعُودُ الْمَدِيرُ غَدًا.
- Het kan vandaag regenen. قَدْ يَنْزِلُ الْمَطَرُ الْيَوْمَ.

2. Zeldzaamheid of schaarste «التَّقْلِيلُ». Dit houdt in dat het de betekenis van “soms” overbrengt.

Voorbeelden:

- Een luie student slaagt soms. قَدْ يَنْجَحُ الطَّالِبُ الْكَسَلَانُ.³⁵²
- Een leugenaar spreekt soms de waarheid. قَدْ يَصْدُقُ الْكَذُوبُ.

3. Zekerheid «التَّحْقِيقُ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ﴾ {“... terwijl jullie *zeker* weten dat ik voorzeker de Boodschapper van Allah tot jullie ben.”}³⁵³

³⁵² أَيُّ: أَخِيَانًا يَنْجَحُ الطَّالِبُ الْكَسَلَانُ

³⁵³ Soerah as-Saff, Vers 5 (Soerah 61:5).

4) Het meervoud van «ذُو» “bezitter van” is: «ذَوُو» “bezitters van”. Het wordt net als het mannelijk meervoud verbogen, namelijk: de Raf'-uitgang is een Waaw «و», en de Nasb-uitgang en Djarr-uitgang is een Yaa «ي».

Voorbeelden:

Raf': ذَوُو الْقُرْبَى أَحَقُّ بِمُسَاعَدَتِكَ “Familieleden hebben meer recht op jouw hulp.”³⁵⁴

Hier is «ذَوُو» Marfoe' omdat het Moebtada' is. En de Raf'-uitgang is de Waaw «و».

Nasb: سَاعِدْ ذَوِي الْعِلْمِ “Help de mensen van kennis.”³⁵⁵

Hier is «ذَوِي» Mansoeb omdat het Mafoel Bihi is. En de Nasb-uitgang is de Yaa «ي».

Djarr: سَأَلْتُ عَنْ ذَوِي الْحَاجَاتِ “Ik vroeg over de behoeftigen.”³⁵⁶

Hier is «ذَوِي» Madjroer omdat het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr. En de Djarr-uitgang is de Yaa «ي».

Het woord «أُولُو»

Het woord «أُولُو» “bezitters van” is net zoals «ذَوُو» wat betreft betekenis en verbuiging.

Een voorbeeld uit de Koran:

﴿قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانْظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ﴾

{Zij zeiden: “Wij zijn de **bezitters** van kracht en de **bezitters** van sterke macht. En de zaak is aan u. Dus kijk maar wat u beveelt.”}³⁵⁷

5) In les 3 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met «لَكِنَّ» “maar”. Het is een zus van «إِنَّ». De Ism (naamwoord) van «لَكِنَّ» is Mansoeb.

Voorbeeld:

- Bilaal is gekomen, maar Haamied niet. جَاءَ بِلَالٌ، لَكِنَّ حَامِدًا لَمْ يَجِئْ.

³⁵⁴ Letterlijke vertaling: “De bezitters van verwantschap hebben meer recht op jouw hulp.”

³⁵⁵ Letterlijke vertaling: “Help de bezitters van kennis.”

³⁵⁶ Letterlijke vertaling: “Ik vroeg de bezitters van behoefte.”

³⁵⁷ Soerah an-Naml, Vers 33 (Soerah 27:33).

De Noen van «لَكِنَّ» heeft een Shaddah, maar het wordt ook gebruikt zonder de Shaddah: «لَكِنْ».

Het gebruik zonder de Shaddah: «لَكِنْ»

[Wanneer «لَكِنَّ» zonder de Shaddah wordt gebruikt, dan] verliest het in dit geval twee kenmerken:

1. Het maakt de Ism (*naamwoord*) erna niet Mansoeb.

Voorbeeld:

- De leraar is gekomen, maar de studenten niet. **لَكِنْ** الطَّلَابُ مَا جَاءُوا.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَكِنَّ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ﴾ {Maar de onrechtplegers verkeren vandaag in duidelijke dwaling.}³⁵⁸

2. Het mag ook in een Djoemlah Fi'liyyah worden gebruikt.³⁵⁹

Voorbeeld:

- Ali was afwezig, maar Ahmad was aanwezig. غَابَ عَلَيَّ، وَلَكِنْ حَضَرَ أَحْمَدُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَكِنَّ لَا يَشْعُرُونَ﴾ {... maar zij beseffen (het) niet.}³⁶⁰

6) De «كَ» in «أُولَئِكَ»، «تِلْكَ»، «ذَلِكَ» mag worden vervangen door: «كَ»، «كُم» en «كُنَّ», afhankelijk van de persoon of personen tot wie je spreekt.

Voorbeelden:

	Enkelvoud	Meervoud
Mannelijk:	لِمَنْ ذَلِكَ الْبَيْتُ يَا بَلَاءُ؟	لِمَنْ ذُلِكُمْ الْبَيْتُ يَا إِخْوَانُ؟
Vrouwelijk:	لِمَنْ ذَلِكَ الْبَيْتُ يَا مَرِيْمُ؟	لِمَنْ ذُلِكُنَّ الْبَيْتُ يَا أَخَوَاتُ؟

³⁵⁸ Soerah Maryam, Vers 38 (Soerah 19:38). Merk op dat het «الظَّالِمُونَ» is, en niet: «الظَّالِمِينَ».

³⁵⁹ Een Djoemlah Fi'liyyah (*verbale zin*) is een zin waarin het eerste woord een Fi'l (*werkwoord*) is. Het woord «لَكِنْ» kan dus in een Djoemlah Ismiyyah alsook in een Djoemlah Fi'liyyah worden gebruikt.

³⁶⁰ Soerah al-Baqarah, Vers 12 (Soerah 2:12).

Enkelvoud

Meervoud

Mannelijk: تِلْكَ السَّاعَةُ جَمِيلَةٌ يَا حَامِدُ

تِلْكُمْ السَّاعَةُ جَمِيلَةٌ يَا إِخْوَانُ

Vrouwelijk: تِلْكَ السَّاعَةُ جَمِيلَةٌ يَا مَرِيَمُ

تِلْكَنَّ السَّاعَةُ جَمِيلَةٌ يَا أَخَوَاتُ

Dit wordt Tasarroef Kaaf al-Gitaab «تَصَرَّفُ كَافِ الْخِطَابِ» genoemd, en het is ter keuze.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿قَالَ كَذَلِكَ﴾ {Hij zei: “Zo (zal het zijn).”}³⁶¹
- ﴿ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ {“Dat is beter voor jullie ...”}³⁶²
- ﴿أَكْفَارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أُولَئِكَ﴾ {Zijn jullie ongelovigen beter dan zij?}³⁶³
- ﴿وَنُودُوا أَن تِلْكُمْ الْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾﴾ {En tot hen zal er worden geroepen: “Dit is het Paradijs dat jullie hebben geërfd vanwege dat wat jullie plachten te doen.”}³⁶⁴

7) De Moedaari' wordt soms gebruikt om de Amr (*gebiedende wijs*) aan te duiden.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ {Jullie moeten geloven in Allah en Zijn Boodschapper.}³⁶⁵

Hier staat «تُؤْمِنُونَ» voor: «آمِنُوا» “geloof”, “jullie moeten geloven” (*gebiedende wijs*). Daarom is het woord «يَغْفِرُ» in het volgende Koranvers Madjzoem.³⁶⁶

Op de volgende bladzijde staan de twee Koranverzen achter elkaar.

³⁶¹ Soerah Maryam, Vers 21 (Soerah 19:21).

³⁶² Soerah al-Baqarah, Vers 54 (Soerah 2:54).

³⁶³ Soerah al-Qamar, Vers 43 (Soerah 54:43).

³⁶⁴ Soerah al-A'raaf, Vers 43 (Soerah 7:43).

³⁶⁵ Soerah as-Saff, Vers 11 (Soerah 61:11).

³⁶⁶ Zie les 13 voor meer informatie over al-Djazmoe bit-Talab «الْجَزْمُ بِالطَّلَبِ».

﴿تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ يَغْفِرَ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝﴾

Vrije vertaling:

{Jullie moeten geloven in Allah en Zijn Boodschapper, en jullie moeten strijden op de Weg van Allah met jullie bezittingen en jullie levens. Dat is beter voor jullie, als jullie het maar wisten. Hij (Allah) zal jullie zonden vergeven, en jullie Tuinen doen binnentreden waaronder rivieren stromen en (Hij zal jullie) goede Huizen (doen binnentreden) in de Tuinen van 'Adn. Dat is de grootse Overwinning.}³⁶⁷

8) Eén van de patronen van de Masdar is: «فَعَالَةٌ».

Voorbeelden:

- عِيَادَةٌ “ziekenbezoek” Dit komt van het werkwoord: عَادَ “Hij bezocht de zieke”
- قِرَاءَةٌ “lezen” Dit komt van het werkwoord: قَرَأَ “Hij las”

9) Het woord «مُضِيٌّ» “voorbijgaan”, “verstrijken” is de Masdar van «يَمْضِيٌّ».

Het is conform het patroon: «فُعُولٌ».

Het woord «مُضِيٌّ» is dus oorspronkelijk «مُضُوِيٌّ», maar vanwege de laatste letter Yaa is de Waaw veranderd in een Yaa, en de Dammah van de letter «ض» is vervolgens veranderd in een Kasrah. Het woord is hierdoor als volgt geworden: «مُضِيٌّ» (moediyy-oen).³⁶⁸

10) Het gebroken meervoudspatroon «فَعَالِلُ».

Voorbeelden:

- دَفَائِلُ “schriften”
- فَنَادِقُ “hotels”

³⁶⁷ Soerah as-Saff, Verzen 11-12 (Soerah 61:11-12).

³⁶⁸ Overzicht: «مُضِيٌّ» → «مُضِيٌّ» → «مُضِيٌّ» → «مُضِيٌّ».

Dit patroon wordt **Moentahal Djoemoe** ‘مُنْتَهَى الْجُمُوع’ (*het uiterste van het meervoud*) genoemd.³⁶⁹ Zijn enkelvoudsvorm bestaat uit vier letters, zoals «دَفْتَرٌ» en «فُنْدُقٌ».

Als het meervoud van een woord dat uit meer dan vier letters bestaat conform dit patroon wordt gevormd, dan worden er slechts vier letters in het meervoud behouden en de rest wordt weggelaten.

Voorbeeld:

- «بَرْنَامَجٌ» “programma”

Dit woord bestaat uit zes letters. Het meervoud hiervan is: «بَرَامِجٌ» “programma’s”.

Merk op dat de letters Noen «ن» en Alief «ا» zijn weggelaten.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- «سَفَرَجَلٌ» “kweeper” → «سَفَارِجٌ» “kweeperen”
- «عَنْكَبُوتٌ» “spin” → «عَنَّاكِبٌ» “spinnen”
- «عَنْدَلِيبٌ» “nachtegal” → «عَنَادِلٌ» “nachtegalen”
- «مُسْتَشْفَى» “ziekenhuis” → «مَشَافٍ» “ziekenhuizen”³⁷⁰ [oorspronkelijk: مَشَافِي]

11) Het meervoud van «خَطِيئَةٌ» “zonde” is: «خَطَايَا» “zonden”.

Hier zijn wat voorbeelden van woorden conform dit patroon:

- «هَدِيَّةٌ» “cadeau” → «هَدَايَا» “cadeaus”
- «مَنِيَّةٌ» “lot”, “dood” → «مَنَايَا» (*geen Nederlandse vertaling voor het meervoud*)³⁷¹
- «زَاوِيَةٌ» “hoek” → «زَوَايَا» “hoeken”

³⁶⁹ Het meervoudspatroon «فَعَالِيلٌ» wordt ook **Moentahal Djoemoe** ‘مُنْتَهَى الْجُمُوع’ genoemd.

Voorbeelden:

- «فَنَاجِيْنٌ»: فَنَاجَانٌ
- «دَكَائِيْنٌ»: دُكَّانٌ

³⁷⁰ Het woord «مُسْتَشْفَى» heeft ook een ongebroken vrouwelijk meervoud: «مُسْتَشْفَيَاتٌ» “ziekenhuizen”.

³⁷¹ Handig om te weten: in het Nederlands zijn er zelfstandige naamwoorden die je niet in het meervoud kunt zetten. Enkele voorbeelden hiervan zijn: “goud”, “melk”, “begin”, “hoop”, “aanleg”.

Les 20

In deze les leren we het volgende:

1) **Baab Tafa**“ala” «تَفَعَّلَ»: deze Baab wordt gevormd door «تَ» “Ta” vooraf te laten gaan aan Baab «فَعَّلَ» (ta + fa“ala”).³⁷²

Voorbeelden:

- تَعَلَّمَ “Hij leerde”
- تَكَلَّمَ “Hij sprak”
- تَعَدَّى “Hij lunchte”
- تَلَقَّى “Hij ontving”

De Moedaari‘ van Baab «تَفَعَّلَ»

Aangezien het werkwoord uit vijf letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah een Fathah.

Voorbeelden:

- يَتَكَلَّمُ “Hij spreekt” (ya-takallam-oe)
- يَتَلَقَّى “Hij ontvangt” (ya-talaqqaa)

Deze Baab begint met een Taa’ «تَ», en als de Harf al-Moedaari‘ah ook een Taa’ is, dan komen twee Taa’s samen. Deze combinatie is een beetje moeilijk om uit te spreken. Om deze reden mag één van de Taa’s worden weggelaten in geschreven werken.

Hier zijn twee voorbeelden uit de Koran:

- ﴿تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا﴾ {Daarin dalen de Engelen en de Roeh neer.}³⁷³

Merk op dat «تَنْزِلُ» staat voor: «تَتَنَزَّلُ».

- ﴿وَلَا تَجَسَّسُوا﴾ {En bespioneer (elkaar) niet.}³⁷⁴

Merk op dat «لَا تَجَسَّسُوا» staat voor: «لَا تَتَجَسَّسُوا».

³⁷² «تَفَعَّلَ» = «فَعَّلَ» + «تَ».

³⁷³ Soerah al-Qadr, Vers 4 (Soerah 97:4). Met “Roeh” wordt hier Engel Djibriel ﷺ mee bedoeld.

³⁷⁴ Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 12 (Soerah 49:12).

De Amr van Baab «تَفَعَّلَ»

De Amr wordt gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah en de naamvalsuitgang weg te laten.

Voorbeeld:

- تَكَلَّمَ → تَتَكَلَّمُ “Praat!” (ta-takallam-oe : takallam)

In Naaqis werkwoorden wordt de laatste Alief – dat als een Yaa wordt geschreven – weggelaten.³⁷⁵

Voorbeeld:

- تَغَدَّى → تَتَغَدَّى “Lunch!” (ta-taghadada : taghadada)

De Masdar van Baab «تَفَعَّلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «تَفَعُّلٌ».

Voorbeelden:

- تَحَدَّثَ “Hij sprak” → تَحَدَّثُ “spreken”
 - تَذَكَّرَ “Hij herinnerde” → تَذَكَّرُ “herinneren”

In Naaqis werkwoorden verandert de Dammah van de tweede stamletter in een Kasrah, omdat de laatste letter een Yaa is.

Voorbeelden:

- تَلَقَّى “Hij ontving” → تَلَقَّى “ontvangen” Met «أَلْ» wordt het: «التَّلَقَّى»
 (talaqqie-n i.p.v.: talaqqoey-oen)

³⁷⁵ Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

De Ism al-Faa'iel van Baab «تَفَعَّلَ»

De Ism al-Faa'iel wordt gevormd door de Harf al-Moedaari'ah te vervangen door «مُ». ³⁷⁶ De tweede stamletter krijgt een Kasrah.

Voorbeelden:

- يَتَعَلَّمُ “Hij leert” → مُتَعَلِّمٌ “geschoold”
- يَتَزَوَّجُ “Hij trouwt” → مُتَزَوِّجٌ “getrouwd”

De Ism al-Maf'oeel van Baab «تَفَعَّلَ»

De Ism al-Maf'oeel is net als de Ism al-Faa'iel behalve dat de tweede stamletter ('Ayn Kalimah) een Fathah heeft. ³⁷⁷

Voorbeeld:

- يَتَكَلَّمُ “Hij praat” → مُتَكَلِّمٌ “Degene tegen wie er wordt gesproken”

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «تَفَعَّلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel. ³⁷⁸

Voorbeelden:

- مُتَوَضِّئٌ “plaats van Woedoe”
- مُتَنَفِّسٌ “plaats van ademhalen”, “uitlaatklep”

³⁷⁶ Kortom: de Ism al-Faa'iel van Baab «تَفَعَّلَ» is conform het patroon «مُتَفَعِّلٌ».

³⁷⁷ Kortom: de Ism al-Maf'oeel van Baab «تَفَعَّلَ» is conform het patroon «مُتَفَعِّلٌ».

³⁷⁸ Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «تَفَعَّلَ» zijn conform het patroon: «مُتَفَعِّلٌ».

De duiding van Baab «تَفَعَّلَ»

Deze Baab duidt, naast andere dingen, **al-Moetaawa'ah** «الْمُطَاوَعَةُ» aan. Dit houdt in dat het lijdend voorwerp (*Mafoel Bihi*) van een werkwoord het onderwerp (*Faa'iel*) wordt.

Voorbeeld:

- Mijn vader gaf mij ten huwelijk aan Zainab.³⁷⁹ زَوَّجَنِي أَبِي زَيْنَبَ.

Hier is “mijn vader” het onderwerp. En er zijn twee lijdende voorwerpen: “mij” en “Zainab”.

Als nu Baab «تَفَعَّلَ» wordt gebruikt, dan wordt “ik” (*mij*) het onderwerp en “Zainab” wordt het lijdend voorwerp; en “mijn vader” speelt helemaal geen rol meer in de zin.

Voorbeeld:

- Ik trouwde met Zainab.³⁸⁰ تَزَوَّجْتُ زَيْنَبَ.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Bilaal leerde mij zwemmen.³⁸¹ عَلَّمَنِي بِلَالُ السَّبَّاحَةِ.
- Ik leerde zwemmen.³⁸² تَعَلَّمْتُ السَّبَّاحَةَ.

2) De zin «لَمَّا سَمِعْتُ الْأَذَانَ ذَهَبْتُ إِلَى الْمَسْجِدِ» betekent: “Toen ik de Adhaan hoorde, ging ik naar de moskee.”

Hier is «لَمَّا» “toen” een Zarf az-Zamaan «ظَرْفُ الزَّمَانِ» (*bijwoordelijke bepaling van tijd*). Het werkwoord dat erna komt en zijn Djawaab dienen in de Maadiy (*verleden tijd*) te staan.

Voorbeeld:

- Toen Roeqayyah stierf, trouwde hij met haar zus. لَمَّا تُوفِّيَتْ رُقَيَّةٌ تَزَوَّجَ أُخْتَهَا.³⁸³

³⁷⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Mijn vader heeft mij ten huwelijk aan Zainab gegeven.”

³⁸⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Ik ben met Zainab getrouwd.”

³⁸¹ Een andere mogelijke vertaling: “Bilaal heeft mij het zwemmen geleerd.”

³⁸² Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb het zwemmen geleerd.”

³⁸³ Het woord «تُوفِّيَتْ» is de Madjhoel vorm (*passieve vorm*) van: «مَاتَ». De Ism al-Mafoel is: «مُتَوِّفٌ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿ فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي ﴾ {En **toen** hij de maan zag opkomen, zei hij: “Dit is mijn Heer.”}³⁸⁴

Deze *Lammaa* «لَمَّا» wordt **Lammaa al-Hienieyyah** «لَمَّا الْحِينِيَّةُ» (*Lammaa van tijd*) genoemd.

Het dient niet te worden verward met de «لَمَّا» die “nog niet” betekent.³⁸⁵ Deze *Lammaa* «لَمَّا» wordt **Lammaa al-Djaazimah** «لَمَّا الْجَازِمَةُ» genoemd.³⁸⁶

3) Het woord «نَحْنُ» “wij” heeft soms specificatie nodig.

Voorbeelden:

- نَحْنُ الطُّلَّابُ “Wij, de studenten”
- نَحْنُ التُّجَّارُ “Wij, de handelaren”
- نَحْنُ الْمُسْلِمِينَ “Wij, de moslims”

Dit proces wordt **al-Igtisaas** «الِإِغْتِصَاصُ» (*de specificatie*) genoemd.

De Ism die na «نَحْنُ» komt, wordt **al-Magsoes** «الْمَخْصُوصُ» (*datgene wat gespecificeerd is*) genoemd. Zoals je kunt zien, is deze Ism Mansoeb omdat het Mafoel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ» is van het veronderstelde werkwoord «أَخْصُصُ» “ik specificeer”, “ik bedoel”.

Voorbeelden:

- Wij, Indiërs, spreken een aantal talen. نَحْنُ الْهُنُودُ نَتَكَلَّمُ عِدَّةَ لُغَاتٍ.
- Wij, moslims, eten geen varkensvlees. نَحْنُ الْمُسْلِمِينَ لَا نَأْكُلُ لَحْمَ الْخِنْزِيرِ.
- Wij, de uitmuntende studenten, ontvingen prijzen. نَحْنُ الطَّلَبَةُ الْمُتَفَوِّقِينَ حَصَلْنَا جَوَائِزَ.
- Wij, de erfgenamen van de overledene, stemmen daarmee in. نَحْنُ وَرَثَةُ الْمُتَوَفَّى نُؤَافِقُ عَلَى ذَلِكَ.

³⁸⁴ Soerah al-An'aam, Vers 77 (Soerah 6:77).

³⁸⁵ Zie: deel 2, les 21 punt 2 van het begeleidende boek.

³⁸⁶ De *Lammaa al-Djaazimah* maakt de Fi'l Moedaari' Madjoem.

Les 21

In deze les leren we het volgende:

1) **Baab Tafaa‘ala** «تَفَاعَلَ»: deze Baab wordt gevormd door een «تَ» “Ta” vooraf te laten gaan aan Baab «فَاعَلَ» (*ta + faa‘ala*).³⁸⁷

Voorbeelden:

- تَكَاَسَلَ “Hij was lui”
- تَشَاءَبَ “Hij gaapte”
- تَفَاءَلَ “Hij was optimistisch”
- تَبَاكَى “Hij deed alsof hij huilde”
- تَشَاجَرُوا “Zij maakten ruzie met elkaar”

De Moedaari‘ van Baab «تَفَاعَلَ»

Aangezien het werkwoord uit vijf letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah een Fathah.

Voorbeelden:

- يَتَكَاَسَلُ “Hij is lui”
- يَتَشَاءَبُ “Hij gaapt”
- يَتَبَاكَى “Hij doet alsof hij huilt”

Net zoals in Baab «تَفَعَّلَ», mag ook in deze Baab «تَفَاعَلَ» de Harf al-Moedaari‘ah “Ta” «تَ» worden weggelaten in schrift.

Hier volgen enkele voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَقَبَاۡٓٔلَ لِتَعَارَفُوْۤا﴾ {En Wij hebben jullie tot volkeren en stammen gemaakt, opdat jullie elkaar leren kennen.}³⁸⁸

Hier staat «تَعَارَفُوا» voor: «تَتَعَارَفُوا».

³⁸⁷ «تَفَاعَلَ» = «فَاعَلَ» + «تَ».

³⁸⁸ Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 13 (Soerah 49:13).

- ﴿وَلَا تَنَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ﴾ {En spreken jullie elkaar niet aan met (beledigende) bijnamen.}³⁸⁹

Hier staat «تَنَابَرُوا» voor: «تَنَابَرُوا».

- ﴿وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ {En help elkaar niet in zonde en overtreding.}³⁹⁰

Hier staat «لَا تَعَاوَنُوا» voor: «لَا تَعَاوَنُوا».

De Amr van Baab «تَفَاعَلَ»

De Amr wordt gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah en de naamvalsuitgang weg te laten.

Voorbeeld:

- تَتَنَاوَلُ → تَنَاوَلُ “Neem!” (*ta-tanaawal-oe : tanaawal*)

In Naaqis werkwoorden wordt de laatste letter Alief – die als een Yaa «ي» wordt geschreven – weggelaten.

Voorbeeld:

- تَتَبَاكِي → تَبَاكَ “Doe alsof je huult!” (*ta-tabaaakaa : tabaaka*)

De Masdar van Baab «تَفَاعَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «تَفَاعُلٌ».

Voorbeelden:

- تَنَاوَلُ “Hij nam” → تَنَاوُلٌ “nemen”
- تَشَاءَمَ “Hij was pessimistisch” → تَشَاؤُمٌ “pessimisme”

³⁸⁹ Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 11 (Soerah 49:11).

³⁹⁰ Soerah al-Maa-idah, Vers 2 (Soerah 5:2).

In Naaqis werkwoorden verandert de tweede stamletter in een Kasrah.³⁹¹

Voorbeeld:

- تَبَاكِي (التَّبَاكِي) تَبَاكٍ → تَبَاكِي Dit staat voor:

De Ism al-Faa'iel en Ism al-Maf'oeel van Baab «تَفَاعَلَ»

De Ism al-Faa'iel en de Ism al-Maf'oeel worden gevormd door de Harf al-Moedaari'ah te vervangen door «مُ».

De tweede stamletter heeft in de Ism al-Faa'iel een Kasrah: «مُتَفَاعِلٌ».

De tweede stamletter heeft in de Ism al-Maf'oeel een Fathah: «مُتَفَاعِلٌ».

Voorbeeld:

- يَتَنَاوُلُ “Hij nam”
- مُتَنَاوِلٌ “Degene die neemt” *Ism al-Faa'iel*
- مُتَنَاوُلٌ “Datgene wat genomen wordt” *Ism al-Maf'oeel*

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «تَفَاعَلَ» «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel.³⁹²

Voorbeelden:

- مُتَنَاوُلٌ “Plaats van nemen”, “Plaats van bereik”
- يَجِبُ أَنْ لَا تُتْرَكَ الْأَدْوِيَةُ فِي مَتَنَاوِلِ أَيْدِي الْأَطْفَالِ “Medicijnen dienen niet te worden gelaten in het handbereik van kinderen.”³⁹³

³⁹¹ Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

³⁹² Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «تَفَاعَلَ» zijn conform het patroon: «مُتَفَاعِلٌ».

³⁹³ Letterlijke vertaling: “Medicijnen dienen niet te worden gelaten in het bereik van de handen van de kinderen.”

De duiding van Baab «تَفَاعَلَ»

Deze Baab duidt, naast andere dingen, het volgende aan:

1. wederkerige handeling «الْمُشَارَكَةُ»;

Voorbeelden:

- سَأَلَ “Hij vroeg” → تَسَاءَلَ النَّاسُ “De mensen vroegen aan elkaar”
- تَعَاوَنَ النَّاسُ “De mensen hielpen elkaar”, “De mensen werkten samen”

2. voorgewende handeling³⁹⁴ «إِظْهَارُ مَا لَيْسَ فِي الْبَاطِنِ».

Voorbeelden:

- تَمَارَضَ “Hij deed alsof hij ziek was”
- تَنَاوَمَ “Hij deed alsof hij sliep”
- تَعَامَى “Hij deed alsof hij blind was”

2) Het woord «لَيْتَ» is een zus van *Ienna* «إِنَّ».

Het wordt gebruikt om:

- a. Een wens uit te drukken die onmogelijk is «طَلَبُ مَا لَا طَمَعَ فِيهِ»; of
- b. Een wens uit te drukken die verafgelegen is (d.w.z. het wel kan worden verkregen, maar met veel moeite) «طَلَبُ مَا فِيهِ عُسْرٌ».

Voorbeelden:

- لَيْتَ النُّجُومَ قَرِيبَةً “Waren de sterren maar dichtbij” (onmogelijke wens)

Hier is het woord «النُّجُومَ» de Ism van «لَيْتَ», en het woord «قَرِيبَةً» is de Gabar van «لَيْتَ».

- لَيْتَنِي غَنِيٌّ “Was ik maar rijk” (verafgelegen wens)

Hier is «ي» de Ism van «لَيْتَ», en het woord «غَنِيٌّ» is de Gabar van «لَيْتَ».

³⁹⁴ Dat wil zeggen: doen alsof.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Keerde de jeugd maar terug. لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُودُ.

Hier is het woord «الشَّبَابَ» de Ism van «لَيْتَ», en de Djoemlah Fi'liyyah «يَعُودُ» is de Gabar van «لَيْتَ».

- Wat zou ik willen dat mijn moeder mij niet had gebaard. لَيْتَ أُمِّي لَمْ تَلِدْنِي.

Hier is het woord «أُمِّي» de Ism van «لَيْتَ», en de Djoemlah Fi'liyyah «لَمْ تَلِدْنِي» is de Gabar van «لَيْتَ».

- Had ik maar veel geld zodat ik Sadaqah kan geven.³⁹⁵ لَيْتَ لِي مَالًا كَثِيرًا فَأَتَصَدَّقَ.

Hier is het woord «مَالًا» de Ism van «لَيْتَ», en «لِي» is de Gabar van «لَيْتَ».

Soms staat de Harf an-Nidaa'³⁹⁶ «يَا» vóór «لَيْتَ».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿يَلَيْتَنِي كُنْتُ تُرْبًا﴾ {“O wee ik, was ik maar stof geweest!”}³⁹⁷
- ﴿قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ﴾ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ {Er werd gezegd: “Treed het Paradijs binnen.” Hij zei: “O, wist mijn volk maar.”}³⁹⁸
- ﴿قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِثُّ قَبْلِ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَّوَدَّةً﴾ {Zij zei: “O wee ik, was ik hiervóór maar gestorven en volkomen vergeten.”}³⁹⁹

³⁹⁵ In «فَأَتَصَدَّقَ» is de Moedaari' Mansoeb vanwege de «فَ» die **al-Faa' as-Sababiyyah** «الْفَاءُ السَّبَبِيَّةُ» wordt genoemd. Het komt na een ontkenning of na een Talab «الطَّلَبُ». We hebben in les 15 geleerd dat de *Amr, Nahy* en *Istifhaam* onder Talab vallen. Een “wens” is ook een Talab.

Dus als een Moedaari' werkwoord geconnecteerd is aan een Talab door middel van de «فَ», dan is de Moedaari' Mansoeb.

Voorbeelden:

- لَا تَأْكُلْ كَثِيرًا فَتَنَامَ “Eet niet veel opdat je slaapt.”
- لَيْتَنِي غَنِيٌّ فَأُسَاعِدَ الْفُقَرَاءَ “Was ik maar rijk zodat ik de armen kan helpen.”

³⁹⁶ Vocatief partikel.

³⁹⁷ Soerah an-Naba', Vers 40 (Soerah 78:40).

³⁹⁸ Soerah Yaa Sien, Vers 26 (Soerah 36:26).

³⁹⁹ Soerah Maryam, Vers 23 (Soerah 19:23).

3) De zin «لَا كِتَابَ عِنْدِي» betekent: “Ik heb geen enkel boek.”

Deze *Laa* «لَا» wordt *Laa an-Naafieyatoe lil Djins* «لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ» (*de ontkennde Laa voor de soort*)⁴⁰⁰ genoemd.⁴⁰¹

In het bovenstaande voorbeeld ontkent *Laa* «لَا» alles wat een boek kan worden genoemd.

[Bij het gebruik van de *Laa an-Naafieyatoe lil Djins* geldt het volgende:] de *Ism* en *Gabar* dienen beide onbepaald te zijn. De *Ism* is *Mabniy* (*onverbuigbaar*) en eindigt op één *Fathah*.⁴⁰²

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ﴾ {Er is **geen enkele** dwang in de godsdienst.}⁴⁰³
- ﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ﴾ {Dat is het boek, waar **geen enkele** twijfel in is, een Leiding voor de godsvruchtigen.}⁴⁰⁴

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Er is **geen enkele** reden voor angst. لَا دَاعِيَ لِّلْخَوْفِ.
- Er is **geen enkele** aanbidenswaardige behalve Allah. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.
- Er is **geen enkel** gebed na het *Fadjr*-gebed totdat de zon opkomt, noch is er **geen enkel** gebed na het *Asr*-gebed totdat de zon ondergaat.⁴⁰⁵ لَا صَلَاةَ بَعْدَ الْعَدَاةِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، وَلَا صَلَاةَ بَعْدَ الْعَصْرِ حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ.

⁴⁰⁰ Kortom: de *Laa an-Naafieyatoe lil Djins* ontkent de hele soort.

⁴⁰¹ Tot nu toe hebben we drie soorten *Laa* «لَا» geleerd:

1. *Laa an-Naafieyatoe* «لَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennde Laa*).
Voorbeeld: لَا تَدْخُلُ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi treedt **niet** de universiteit binnen.”
2. *Laa an-Naahieyatoe* «لَا النَّاهِيَةُ» (*de verbiedende Laa*).
Voorbeeld: لَا تَدْخُلُ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi **moet niet** de universiteit binnentreden.”
3. *Laa an-Naafieyatoe lil Djins* «لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ» (*de ontkennde Laa voor de soort*).
Voorbeeld: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ “Er is **geen enkele** aanbidenswaardige behalve Allah.”

⁴⁰² De *Ism* is *Mabniy* op *Mansoeb*: dit is zo wanneer het *Moefrad* is, namelijk geen *Moedaaf*.

⁴⁰³ Soerah al-Baqarah, Vers 2 (Soerah 2:256).

⁴⁰⁴ Soerah al-Baqarah, Vers 2 (Soerah 2:2).

⁴⁰⁵ Overgeleverd door Ahmad «رَوَاهُ أَحْمَدُ».

De zin «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» begint met de Laa an-Naafieyatoe lil Djins. De Gabar van deze *Laa* «لَا» is hier weggelaten (*Mahzoef*):

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
 (....)

Gabar is weggelaten Ism van *Laa an-Naafieyatoe lil Djins*

Enkele mogelijkheden zijn:

1. «لَا إِلَهَ مَوْجُودٌ إِلَّا اللَّهُ» “Er **bestaat** geen enkele god behalve Allah.”
2. «لَا إِلَهَ فِي الْوُجُودِ إِلَّا اللَّهُ» “Er is geen enkele god **in het bestaan** behalve Allah.”
3. «لَا إِلَهَ يَسْتَحِقُّ الْعِبَادَةَ إِلَّا اللَّهُ» “Er is geen enkele **aanbiddenswaardige** behalve Allah.”

4) In les 18 hebben we kennisgemaakt met **at-Tahdhier** «التَّحْذِيرُ» (*waarschuwing*).⁴⁰⁶

Voorbeeld:

- Pas op voor deze man. إِيَّاكَ وَهَذَا الرَّجُلَ.

Nu, als het ding waarvoor gewaarschuwd wordt een Masdar Moe-awwal is, dan wordt de Waaw « ڤ » weggelaten. (Zie les 11 voor meer informatie over de Masdar Moe-awwal.)

Voorbeeld:

- 407 إِيَّاكَ أَنْ تَنَامَ فِي الْفَصْلِ → “Pas op voor het slapen in de klas.” إِيَّاكَ وَالنَّوْمَ فِي الْفَصْلِ -

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- إِيَّاكُمْ أَنْ تَزْنُوا : إِيَّاكُمْ وَالزَّيْنَا “Pas op voor ontucht.”⁴⁰⁸
- إِيَّاكَ أَنْ تَحْسُدَ : إِيَّاكَ وَالْحَسَدَ “Pas op voor afgunst.”⁴⁰⁹
- إِيَّاكَ أَنْ تَنْسَى : إِيَّاكَ وَالنِّسْيَانَ “Pas op voor vergeetachtigheid.”

Merk op dat «تَنْسَى» (*tansai*) vrouwelijk is. De mannelijke vorm is: «تَنْسَى» (*tansaa*).

⁴⁰⁶ Zie punt 5 van les 18.

⁴⁰⁷ Hier is het ding waarvoor gewaarschuwd wordt een Ism: «النَّوْمُ», en het wordt voorafgegaan door de Waaw «وَأَنْ نَّمَا». Maar als een Masdar Moe-awwal wordt gebruikt, dan vervalt de Waaw: «إِيَّاكَ أَنْ نَنَامَ فِي الْفَضْلِ». Niet: «وَأَنْ نَنَامَ».

⁴⁰⁸ Een andere mogelijke vertaling: “Passen jullie op voor ontucht.”

⁴⁰⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Passen jullie op voor afgunst.”

5) De vrouwelijke vorm van «أَعْرَجُ» “mank”, “kreupel” (♂) is: «عَرَجَاءُ» “mank”, “kreupel” (♀).

Het meervoud van de mannelijke en vrouwelijke vorm is: «عُرْجٌ».

Je zegt dus:

- Deze man is mank. هَذَا الرَّجُلُ أَعْرَجٌ.
- Deze vrouw is mank. هَذِهِ الْمَرْأَةُ عَرَجَاءُ.
- Deze mannen zijn mank. هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ عُرْجٌ.
- Deze vrouwen zijn mank. هَؤُلَاءِ النِّسَاءُ عُرْجٌ.

Deze regel geldt voor alle Isms (*naamwoorden*) die een defect in het lichaam of een kleur aanduiden én conform het patroon «أَفْعَلٌ» zijn.

Hier is een voorbeeld van een Ism die een kleur aanduidt:

- de vrouwelijke vorm van «أَحْمَرُ» “rood” (♂) is: «حَمْرَاءُ» “rood” (♀).
- het meervoud van de mannelijke en vrouwelijke vorm van «أَحْمَرُ \ حَمْرَاءُ» is: «حُمُرٌ».

Merk op: «الْهِنْدُودُ الْحُمْرُ» “de rode Indiërs”.

Het meervoud van het woord “wit”

Het meervoud van «أَبْيَضُ» “wit” (♂) en «بَيْضَاءُ» “wit” (♀) is: «بَيْضٌ».

Dit is oorspronkelijk: «بَيْضٌ». De Dammah is veranderd in een Kasrah vanwege de Yaa die erna komt.

6) Werkwoorden waarvan de eerste stamletter een Waaw «و» is, hebben twee Masdars:

1. één Masdar met een Waaw «و»; en
2. één Masdar zonder een Waaw «و». Deze vorm krijgt een compenserende «ة».

Voorbeelden:

- وَصَفَ “Hij beschreef” → وَصْفٌ en صِفَةٌ “beschrijving”
- وَعَظَ “Hij preekte” → وَعْظٌ en عِظَةٌ “vermaning”, “preek”
- وَثِقَ “Hij vertrouwde” → وَثُوقٌ en ثِقَةٌ “vertrouwen”

7) In het woord «حُجْرَةٌ» heeft de tweede letter een Soekoen, maar in het meervoud heeft het een Dammah: «حُجْرَاتٌ».

Deze regel geldt voor alle Isms die conform het patroon «فُعْلَةٌ» zijn.

Voorbeelden:

- عُرْفَةٌ “een kamer” → عُرْفَاتٌ “kamers”
- حُطْوَةٌ “een stap” → حُطُوتٌ “stappen”

8) Een Harf Djarr die voorafgaat aan een Masdar Moe-awwal mag worden weggelaten.

Voorbeeld:

- Ik zoek mijn toevlucht bij Allah tegen liegen. أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْكَذِبِ.

De Harf Djarr «مِنْ» mag worden weggelaten als het gevolgd wordt door een Masdar Moe-awwal.

Deze weglating is ter keuze.

Voorbeeld:

- Ik zoek mijn toevlucht bij Allah dat ik lieg. أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكْذِبَ.

We mogen ook zeggen:

- Ik zoek mijn toevlucht bij Allah dat ik lieg. أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ أَكْذِبَ.

Hier is een ander voorbeeld:

- أَمَرَنَا اللَّهُ بِالصَّلَاةِ → أَمَرَنَا اللَّهُ أَنْ نُصَلِّيَ of أَمَرَنَا اللَّهُ بِأَنْ نُصَلِّيَ

9) In les 1 hebben we kennisgemaakt met de Badal «الْبَدَلُ» (bijstelling/appositie).

Voorbeeld:

- Waar is jouw broer Haashiem? أَيْنَ أَخُوكَ هَاشِمٌ؟

De soorten Badal

Er zijn vier soorten Badal:

1. **Badal al-Koell min al-Koell** «بَدَلُ الْكُلِّ مِنَ الْكُلِّ» (*totale Badal*).

Voorbeeld:

- Jouw broer, Mohammed, is geslaagd. نَجَحَ أَخُوكَ مُحَمَّدٌ.

Hier is «أَخُوكَ» hetzelfde als «مُحَمَّدٌ».

2. **Badal al-Ba'd min al-Koell** «بَدَلُ الْبَعْضِ مِنَ الْكُلِّ» (*gedeeltelijke Badal*).

Voorbeeld:

- Ik heb de kip gegeten, de helft ervan. أَكَلْتُ الدَّجَاجَةَ نِصْفَهَا.

Hier is «الدَّجَاجَةَ» een deel van «نِصْفَ».

3. **Badal al-Ieshtimaal** «بَدَلُ الْإِشْتِمَالِ» (*omvangrijke Badal*).

Voorbeeld:

- Ik houd van dit boek, zijn stijl. أَعْجَبَنِي هَذَا الْكِتَابُ أُسْلُوبُهُ.

Hier is «أُسْلُوبُ» niet hetzelfde als «الْكِتَابُ», noch is het een deel ervan. Maar het is iets dat het boek bevat.

Hier is een ander voorbeeld:

- Wij vragen aan elkaar over het examen: hoe zal het zijn? نَتَسَاءَلُ عَنِ الْإِمْتِحَانِ كَيْفَ يَكُونُ؟

4. **Al-Badal al-Moebaayien** «الْبَدَلُ الْمُبَايِنُ» (*de ongelijke Badal*).

Voorbeeld:

- Geef mij het boek, (ik bedoel) het kladblok. أَعْطِنِي الْكِتَابَ الدَّفْتَرَ.

Hier is het bedoelde woord «الدَّفْتَرُ», maar de spreker zei per ongeluk «الْكِتَابَ» en corrigeerde zichzelf daarna.

De Ism waarvoor de Badal de plaatsvervanger is, wordt **Moebdal Minhoe** «المُبْدَلُ مِنْهُ» genoemd.

In de zin «أَيْنَ أَبْنُكَ بِلَالٌ؟» is het woord «بِلَالٌ» de Badal, en «أَبْنُكَ» is de Moebdal Minhoe.

Geen verplichte overeenkomst m.b.t. het bepaald of onbepaald zijn

De Badal hoeft niet met de Moebdal Minhoe overeen te komen wat betreft het bepaald of onbepaald zijn.

Voorbeeld:

- Ik ken twee talen: Frans en Spaans. أَعْرِفُ لُغَتَيْنِ: الْفَرَنْسِيَّةَ وَالْإِسْبَانِيَّةَ.

Hier is het woord «لُغَتَيْنِ» onbepaald, en de woorden «الْفَرَنْسِيَّةَ» en «الْإِسْبَانِيَّةَ» zijn bepaald.

Wat mogen de Badal en de Moebdal Minhoe zijn?

De **Badal** en de **Moebdal Minhoe** mogen:

- a. Beide een *Ism* (naamwoord) zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ﴾
{Zij vragen jou over het strijden in de heilige maand.}⁴¹⁰

- b. Beide een *Fi'l* (werkwoord) zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضَعْفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا ﴿٦٩﴾﴾
{En degene die dat doet, zal een bestraffing krijgen. De bestraffing zal voor hem vermeerderd worden op de Dag van de Opstanding. En vernederd zal hij daarin voor altijd verblijven.}⁴¹¹

- c. Beide een *Djoemlah* (zin) zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٣٢﴾ أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ ﴿١٣٣﴾﴾
{En vrees Degene Die jullie versterkte met dat wat jullie weten. Hij versterkte jullie met vee en kinderen.}⁴¹²

- d. Verschillend zijn: de eerste [d.w.z. Badal] mag een *Djoemlah* zijn en de tweede [d.w.z. Moebdal Minhoe] mag een *Ism* zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿٧٧﴾﴾
{Kijken zij dan niet naar de kamelen: hoe zijn zij geschapen?}⁴¹³

⁴¹⁰ Soerah al-Baqarah, Vers 217 (Soerah 2:217). In dit Vers is er sprake van Badal al-Ieshtimaal.

⁴¹¹ Soerah al-Foerqaan, Verzen 68-69 (Soerah 25:68-69). In dit Vers is er sprake van Badal al-Ieshtimaal.

⁴¹² Soerah ash-Shoe'araa', Verzen 132-133 (Soerah 26:132-133). In dit Vers is er sprake van Badal al-Ieshtimaal.

⁴¹³ Soerah al-Ghaashiyah, Vers 17 (Soerah 88:17). In dit Vers is er sprake van Badal al-Ieshtimaal.

10) De zin «يَبْدُو أَنَّهُ مُنَوَّمٌ» betekent: “Het blijkt slaapverwekkend te zijn”, “Het blijkt dat het slaapverwekkend is.”

In deze zin is de Masdar Moe-awwal «أَنَّهُ مُنَوَّمٌ» de Faa’iel (*onderwerp*).

Je hebt al één soort Masdar Moe-awwal geleerd die opgebouwd is uit: «أَنَّ» + Moedaari’.

Voorbeeld:

- Ik wil naar buiten gaan.

أُرِيدُ أَنْ أَخْرُجَ.

Er is een **andere soort Masdar Moe-awwal** die opgebouwd is uit: «أَنَّ» + zijn Ism en Gabar.⁴¹⁴

Voorbeeld:

- Mij heeft (het nieuws) bereikt dat hij is overleden.

بَلَغَنِي أَنَّهُ مَاتَ.

Hier is de Masdar Moe-awwal «أَنَّهُ مَاتَ» de Faa’iel (*onderwerp*) van het werkwoord «بَلَغَ».

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Ik ben blij dat jij mijn student bent.⁴¹⁵

يَسُرُّنِي أَنَّكَ تَلْمِيزُنِي.

- Het blijkt dat jij haast hebt.

يَبْدُو أَنَّكَ مُسْتَعِجِلٌ.

⁴¹⁴ Er zijn twee vormen van de Masdar Moe-awwal:

1. «أَنَّ» + Moedaari’.

Voorbeeld: «أَنَّ تَصُومُوا»

2. «أَنَّ» + Ism + Gabar.

Voorbeeld: «أَنَّهُ مُسْتَعِجِلٌ»

⁴¹⁵ Letterlijke vertaling: “Het verblijdt mij dat jij mijn student bent.”

Hoeroef die op een Fi'l lijken

«الْأَحْرُفُ الْمُشَبَّهَةُ بِالْفِعْلِ»

Er zijn zes Hoeroef (*partikels*) die op een Fi'l (*werkwoord*) lijken. Deze zijn:

«إِنَّ» , «أَنَّ» , «كَأَنَّ» , «لَكِنَّ» , «لَيْتَ» , «لَعَلَّ»

Zij worden ook wel **Ienna wa Agawaatoehaa** «إِنَّ وَأَخَوَاتُهَا» (*Ienna en haar zusters*) genoemd. We hebben ze al geleerd.

Deze Hoeroef (*partikels*) lijken in twee punten op het werkwoord:

1. In hun betekenis, omdat:

«إِنَّ» en «أَنَّ» duiden op: “ik benadruk”.

«كَأَنَّ» duidt op: “ik vergelijk”.

«لَكِنَّ» duidt op: “ik corrigeer”.

«لَيْتَ» duidt op: “ik wens”.

«لَعَلَّ» duidt op: “ik hoop” of “ik vrees”.

2. In hun grammaticale functie, omdat net zoals het werkwoord zijn Mafoel Bihi (*lijdend voorwerp*) Mansoeb⁴¹⁶ maakt, maken deze Hoeroef (*partikels*) hun Ism ook Mansoeb.

De betekenis van deze Hoeroef

- «إِنَّ» en «أَنَّ»: deze duiden **at-Tawkid** «التَّوَكُّيدُ» (*benadrukking*) aan.⁴¹⁷

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ {**Voorwaar**, Allah is hard in de bestraffing.}⁴¹⁸

- ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ {En weet dat Allah **voorzeker** hard is in de bestraffing.}⁴¹⁹

⁴¹⁶ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie.

⁴¹⁷ In plaats van at-Tawkid mag je ook “at-Ta’kied” «التَّأْكِيدُ» zeggen. Beide termen betekenen hetzelfde.

⁴¹⁸ Soerah al-Maa-idah, Vers 2 (Soerah 5:2).

⁴¹⁹ Soerah al-Anfaal, Vers 25 (Soerah 8:25).

- «كَأَنَّ»: dit duidt **at-Tashbieh** «التَّشْبِيه» (*gelijkenis*) aan.

Voorbeeld:

- Het is **alsof** kennis licht is. كَأَنَّ الْعِلْمَ نُورٌ.

Het kan ook **az-Zann** «الظَّنُّ» (*twijfel*) aanduiden.

Voorbeeld:

- Het **lijkt alsof** ik jou ken. كَأَنَّنِي أَعْرِفُكَ.

- «لَكِنَّ»: dit duidt **al-Istidraak** «الْإِسْتِدْرَاكُ» (*correctie*) aan.

Voorbeeld:

- Haamied is intelligent, **maar** hij is lui. حَامِدٌ ذَكِيٌّ، لَكِنَّهُ كَسَلَانٌ.

- «لَيْتَ»: dit duidt **at-Tamannie** «التَّمَنِّي» (*wens*) aan.

Voorbeeld:

- Keerde de jeugd maar terug. لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُودُ.

- «لَعَلَّ»: dit duidt **at-Taradjdie** «التَّرَجِّي» (*hoop*) of **al-Ieshfaaq** «الْإِشْفَاقُ» (*vrees*) aan.

Voorbeelden:

- Ik **hoop** dat Allah mij zal vergeven. لَعَلَّ اللَّهَ يَغْفِرُ لِي.
- Ik **vrees** dat de gewonde zal sterven. لَعَلَّ الْجَرِيحَ يَمُوتُ.

Het gebruik met de Moebtada' en Gabar

Deze Hoeroef «الْحُرُوفُ» (*partikels*) worden met de Moebtada' en Gabar gebruikt. Zij maken de Moebtada' Mansoeb. Na de introductie van deze Hoeroef wordt de Moebdata' **Ismoe Ienna** «إِسْمُ إِنَّ» (*de Ism van Ienna*) genoemd. En de Gabar wordt **Gabaroe Ienna** «خَبَرُ إِنَّ» (*de Gabar van Ienna*) genoemd.

Voorbeeld:

<u>غُفُورٌ</u>	<u>إِنَّ</u>	<u>اللَّهُ</u>	<u>غُفُورٌ</u>	<u>اللَّهُ</u>
Gabaroe Ienna	Ismoe Ienna	←	Gabar	Moebtada'

Wat kan de Ismoe Ienna zijn?

In tegenstelling tot de Moebtada' kan de Ismoe Ienna onbepaald zijn als de Gabaroe Ienna een Djoemlah Fi'liyyah (*verbale zin*) is.

Voorbeeld:

- Alsof niets is gebeurd. كَأَنَّ شَيْئًا لَمْ يَحْدَثْ.

Wat kan de Gabaroe Ienna zijn?

De Gabaroe Ienna kan, net zoals de Gabar, één van het volgende zijn: Moefrad (*een woord, d.w.z. geen zin*), Djoemlah (*een zin*) of Shibhoel Djoemlah (*Djaar-Madjroer constructie of Zarf*).

Voorbeelden:

1. Moefrad «مُفْرَدٌ»:

Voorbeeld: ﴿إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾⁴²⁰ {Voorwaar, Allah is snel met de afrekening.}

2. Djoemlah «جُمْلَةٌ»:

- a. Djoemlah Fi'liyyah «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ» (*verbale zin*)

Voorbeeld: ﴿إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا﴾⁴²¹ {Voorwaar, Allah vergeeft alle zonden.}

⁴²⁰ Soerah Aali 'Imraan, Vers 199 (Soerah 3:199).

⁴²¹ Soerah az-Zoemar, Vers 53 (Soerah 39:53).

- b. Djoemlah Ismiyyah «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ» (*nominale zin*)

Voorbeeld: ﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ﴾ {Voorwaar, bij Allah ligt de kennis van het Uur.}⁴²²

3. Shibhoel Djoemlah «شِبْهُ الْجُمْلَةِ»:

- a. Djaar-Madjroer «الْجَارُّ وَالْمَجْرُورُ»

Voorbeeld:

- كَأَنَّكَ مِنَ الصِّينِ “Het lijkt alsof jij uit China komt.”

- b. Zarf «الظَّرْفُ»

Voorbeeld:

- لَعَلَّ الْمُدَرِّسَ عِنْدَ الْمُدِيرِ “Ik hoop dat de leraar bij de directeur is.”

De Gabar vóór de Ism

Als de Gabar een Shibhoel Djoemlah is, dan mag de Gabar vóór de Ism komen te staan.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ﴿١٩﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٠﴾﴾ {Voorwaar, tot Ons is hun terugkeer.
(En) vervolgens is waarlijk aan Ons hun afrekening.}⁴²³

De oorspronkelijke volgorde is als volgt: «إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ، وَإِنَّ حِسَابَهُمْ عَلَيْنَا».

Hier is de Ism bepaald: «إِيَابَهُمْ» , «حِسَابَهُمْ». Het veranderen van de volgorde is dus ter keuze.

⁴²² Soerah Loeqmaan, Vers 34 (Soerah 31:34).

⁴²³ Soerah al-Ghaashiyah, Verzen 25-26 (Soerah 88:25-26).

Maar als de Ism onbepaald is, dan is het verplicht dat de Gabar vóór de Ism komt te staan.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ۝١٢﴾ {Voorwaar, bij Ons zijn zware boeien⁴²⁴ en een laaiend Vuur.}⁴²⁵

Het is onjuist om te zeggen: «إِنَّ أَنْكَالًا لَدَيْنَا».

- ﴿إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝٦﴾ {Voorwaar, met het ongemak komt gemak.}⁴²⁶

Het is onjuist om te zeggen: «إِنَّ يُسْرًا مَعَ الْعُسْرِ».

Het gebruik van de Noen al-Wiqaayah

Als de Ism van «لَيْتَ» de Damier van de eerste persoon enkelvoud «يُ» is, dan dient de Noen al-Wiqaayah «نُونُ الْوَقَايَةِ» (*de Noen van de bescherming*)⁴²⁷ ermee te worden gebruikt.⁴²⁸

Voorbeeld:

- لَيْتَنِي طِفْلٌ “Was ik maar een kind.”

Bij «إِنَّ», «أَنَّ», «كَأَنَّ» en «لَكِنَّ» is het ter keuze.

Je mag dus zeggen:

- إِنْني of إِنْني
- أِنْني of أِنْني
- كَأِنْني of كَأِنْني
- لَكِنْني of لَكِنْني

⁴²⁴ Het woord «النَّكْلُ» betekent: “boei”, “keten”. Het meervoud is: «أَنْكَالٌ» “boeien”, “ketens”.

⁴²⁵ Soerah al-Moezammil, Vers 12 (Soerah 73:12).

⁴²⁶ Soerah ash-Sharh, Vers 6 (Soerah 94:6).

⁴²⁷ Zie: deel 2, les 9 punt 2 van het begeleidende boek voor meer informatie over de Noen al-Wiqaayah.

⁴²⁸ Het komt zelden voor dat de Noen al-Wiqaayah in zo'n situatie wordt weggelaten.

Enkele voorbeelden uit de Koran:

- ﴿قَالَ إِنِّي أَغْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ {Hij (Allah) zei: "Voorwaar, Ik weet wat jullie niet weten."}⁴²⁹
- ﴿إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي﴾ {"Voorwaar, Ik ben Allah, er is geen enkele aanbiddenswaardige behalve Ik. Dus aanbid Mij (alleen) en onderhoud het gebed om Mij te gedenken."}⁴³⁰

De Noen al-Wiqaayah wordt niet gebruikt met «لَعَلَّ».

We zeggen dus:

- Ik vrees dat ik je een lange tijd niet zal zien.⁴³¹ لَعَلِّي لَا أَرَاكَ مُدَّةً طَوِيلَةً.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّي آتِيكُم مِّنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى﴾ {Toen hij (Profeet Moesaa) een vuur zag, zei hij tegen zijn familie: "Wacht, voorwaar, ik zie een vuur. Wellicht kan ik voor jullie daar vandaan een brandend vuur brengen of zal ik bij het vuur Leiding vinden."}⁴³²

⁴²⁹ Soerah al-Baqarah, Vers 30 (Soerah 2:30).

⁴³⁰ Soerah Taa Haa, Vers 14 (Soerah 20:14).

⁴³¹ Je kan dus niet zeggen: «لَعَلِّي لَا أَرَاكَ مُدَّةً طَوِيلَةً».

⁴³² Soerah Taa Haa, Vers 10 (Soerah 20:10).

Les 22

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Ienfa‘ala «انْفَعَلَ»: in deze Baab is «إِنْ» “-ien” vóór «فَعَلَ» geplaatst (*ienfa‘ala*). De Hamzah is de Hamzatoel Wasl.⁴³³

We zeggen:

- سَقَطَ الْفِنْجَانُ وَأَنْكَسَرَ “De theekop viel en brak.”⁴³⁴ (*wankasara*, en niet: *wa ienkasara*)

De Moedaari‘ van Baab «انْفَعَلَ»

Aangezien het werkwoord uit vijf letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari‘ah een Fathah.

Voorbeelden:

- أَنْكَسَرَ → يَنْكَسِرُ
- اِنْشَقَّ → يَنْشَقُّ Dit is oorspronkelijk: يَنْشَقِقُ

De Amr van Baab «انْفَعَلَ»

Na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah begint het werkwoord met een Saakien letter (d.w.z. een letter zonder klinker). Het heeft dus een Hamzatoel Wasl nodig.

Voorbeelden:

- تَنْصَرِفُ → نَصَرِفُ → اِنْصَرِفْ “Keer terug!” (*tansarief-oe* → *nsarief* → *iensarief*)

De Masdar van Baab «انْفَعَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «اِنْفَعَالٌ».

Voorbeelden:

- اِنْكَسَرَ → اِنْكِسَارٌ “Breken”
- اِنْقَلَبَ → اِنْقِلَابٌ “Omwenteling”

⁴³³ «انْفَعَلَ» = «فَعَلَ» + «إِنْ».

⁴³⁴ Een andere mogelijke vertaling: “De theekop is gevallen en gebroken.”

De geassimileerde letters worden in de Masdar gescheiden.

Voorbeeld:

- انْشَقَّ → انْشِقَاقٌ “Splijten” (*ienshaqqa : ienshieqaaq-oen*)

In het Naaqis werkwoord verandert de laatste letter Yaa in een Hamzah.⁴³⁵

Voorbeeld:

- انْجَلَى → انْجِلَاءٌ Dit is oorspronkelijk: انْجَلَايَ

De Ism al-Faa'iel en Ism al-Maf'oeel van Baab «انْفَعَلَ»

De Ism al-Faa'iel wordt gevormd door de Harf al-Moedaari'ah te vervangen door «مُ», zoals we in de andere Abwaab hebben gezien.

De tweede stamletter krijgt een Kasrah in de Ism al-Faa'iel: «مُنْفَعِلٌ».⁴³⁶

De tweede stamletter krijgt een Fathah in de Ism al-Maf'oeel: «مُنْفَعَلٌ».⁴³⁷

Voorbeeld van de Ism al-Faa'iel:

- يَنْكَسِرُ → مُنْكَسِرٌ “Hij die breekt”

Voorbeeld van de Ism al-Maf'oeel:⁴³⁸

- يَنْشَقُّ → مُنْشَقٌّ “Datgene wat gespleten is” Dit is oorspronkelijk: مُنْشَقَّقٌ

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «انْفَعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel.⁴³⁹

Voorbeeld:

- يَنْعَطِفُ “het buigt af” → مُنْعَطِفٌ “plaats van afbuigen”, d.w.z. een bocht van een weg.

Het woord «مُنْحَنِيٌّ» “een bocht” wordt ook in deze betekenis gebruikt.

⁴³⁵ Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

⁴³⁶ Kortom: de Ism al-Faa'iel van Baab «انْفَعَلَ» is conform het patroon «مُنْفَعِلٌ».

⁴³⁷ Kortom: de Ism al-Maf'oeel van Baab «انْفَعَلَ» is conform het patroon «مُنْفَعَلٌ».

⁴³⁸ De meeste werkwoorden van deze Baab zijn Laaziem (*intransitief*). Dus de Ism al-Maf'oeel wordt niet gevormd.

⁴³⁹ Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «انْفَعَلَ» zijn conform het patroon: «مُنْفَعَلٌ».

De duiding van Baab «انْفَعَلَ»

Deze Baab duidt al-Moetaawa‘ah «المُطَاوَعَةُ» aan.⁴⁴⁰

Voorbeeld:

- «انْكَسَرَ الْكُؤُبُ» → “Het glas brak.” → «كَسَرْتُ الْكُؤُبُ» “Ik brak het glas.”

Merk op dat het woord «الْكُؤُبُ» in de eerste zin Mafoel Bihi is, en in de tweede zin Faa’iel.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- «انْفَتَحَ الْبَابُ» → “De deur opende.” → «فَتَحْتُ الْبَابُ» “Ik opende de deur.”
- «انْهَزَمَ الْكُفَّارُ» → “De moslims versloegen de ongelovigen.” → «هَزَمَ الْمُسْلِمُونَ الْكُفَّارَ» “De ongelovigen werden verslagen.”

De Moetaawi‘ «مُطَاوَعُ» van «فَعَلَ» en «فَعَّلَ»

Merk op dat «انْفَعَلَ» de Moetaawi‘ is van: «فَعَلَ». En «تَفَعَّلَ» is de Moetaawi‘ van: «فَعَّلَ».

Voorbeelden:

- «انْكَسَرَ الزُّجَاجُ» → “Het glas brak.” → «كَسَرْتُ الزُّجَاجَ» “Ik brak het glas.”
- «تَكَسَّرَ الزُّجَاجُ» → “Het glas brak in stukjes.” → «كَسَرْتُ الزُّجَاجَ» “Ik verbrijzelde het glas.”

2) Als de Hamzah al-Istifhaam «هَمْزَةُ الْإِسْتِفْهَامِ» (*de vragende Hamzah*) vóór Baab «انْفَعَلَ» wordt geplaatst, dan vervalt de Hamzatoel Wasl van deze Baab.

Voorbeelden:

- «انْكَسَرَ» → “Hij brak” → «أَنْكَسَرَ؟» “Brak hij?”	Dus niet: «انْكَسَرَ؟»
- «انْفَتَحَ الْبَابُ؟» → “Ging de deur open?”	Dus niet: «انْفَتَحَ الْبَابُ؟»
- «أَنْقَلَبَتِ السَّيَّارَةُ؟» → “Sloeg de auto om?”	Dus niet: «انْقَلَبَتِ السَّيَّارَةُ؟»

⁴⁴⁰ Al-Moetaawa‘ah «المُطَاوَعَةُ» houdt in dat de Mafoel Bihi van een Fi’l de Faa’iel wordt. Met andere woorden: Al-Moetaawa‘ah houdt in dat het lijdend voorwerp van een werkwoord het onderwerp wordt (zie: les 20 punt 1).

3) De zin «إِنْكَسَفَتِ الشَّمْسُ يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ» betekent: “De zon verduisterde [op] de dag dat Ibraahiem overleed.”

Hier is de zin «مَاتَ إِبْرَاهِيمُ» Moedaaf Ilaih en in de plaats van Djarr.⁴⁴¹ Het woord «يَوْمَ» is Moedaaf.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Ik was geboren [op] de dag dat mijn opa stierf. وُلِدْتُ يَوْمَ مَاتَ جَدِّي.
- Ik ging op reis [op] de dag dat de resultaten verschenen. سَافَرْتُ يَوْمَ ظَهَرَتِ النَّتَائِجُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ﴾ {Allah zal zeggen: “Dit is de Dag waarop hun waarachtigheid de waarachtigen zal baten.”}⁴⁴²

4) Het woord *Lawlaa* «لَوْلَا» betekent: “was het niet vanwege”, “ware het niet dat”.⁴⁴³

Voorbeeld:

- Was het niet vanwege de zon, dan zou de aarde zijn vergaan.⁴⁴⁴ لَوْلَا الشَّمْسُ لَهَلَكَتِ الْأَرْضُ.

Dit partikel *Lawlaa* «لَوْلَا» wordt **Harf Imtinaa** ‘in lie Woedjoed» «حَرْفُ امْتِنَاعٍ لِوُجُودٍ» genoemd. Dit houdt in dat het aanduidt dat iets niet is gebeurd vanwege het bestaan van iets anders.

In het bovenstaande voorbeeld heeft “het vergaan van de aarde” niet plaatsgevonden vanwege “het bestaan van de zon”.

De Ism (*naamwoord*) die na «لَوْلَا» komt, is een Moebtada’ waarvan de Gabar wordt weggelaten.

De tweede zin wordt **Djawaaboe Lawlaa** «جَوَابُ لَوْلَا» (*het antwoord van Lawlaa*) genoemd. Het is een Djoemlah Fi’liyyah waarvan het werkwoord in de Maadiy staat. Een Laam «لَ» wordt vóór een bevestigende Djawaab geplaatst. Een ontkennende Djawaab krijgt deze Laam «لَ» niet.

⁴⁴¹ «يَوْمَ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ» تَقْدِيرُهُ: يَوْمَ مَوْتِ إِبْرَاهِيمَ

⁴⁴² Soerah al-Maa-iedah, Vers 119 (Soerah 5:119).

⁴⁴³ Handig om te weten:

- Het woord «لَوْلَا» is één woord.
- Het woord «لَوْمَا» “was het niet vanwege”, “ware het niet dat” heeft dezelfde betekenis als «لَوْلَا».

⁴⁴⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Als de zon er niet was geweest, dan zou de aarde zijn vergaan.”

Een voorbeeld van *Lawlaa* «لَوْلَا» met een bevestigende Djawaab:

- Was het niet vanwege het feit dat ik ziek ben, dan zou ik met je meereizen.⁴⁴⁵

لَوْلَا أَنَّنِي مَرِيضٌ لَسَافَرْتُ مَعَكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَوْلَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ﴾ {“Was het niet vanwege jullie, dan zouden wij zeker tot de gelovigen behoren.”}⁴⁴⁶

Een voorbeeld van *Lawlaa* «لَوْلَا» met een ontkennende Djawaab:

- Was het niet vanwege het examen, dan zou ik afwezig zijn. لَوْلَا إِلَّا خِيبَاؤُ مَا حَضَرْتُ الْيَوْمَ.

Djoemlah Ismiyyah met «أَنَّ»

In plaats van de Moebtada' kunnen we ook een Djoemlah Ismiyyah met «أَنَّ» hebben.

Voorbeelden:

- Was het niet vanwege het feit dat het weer warm is, dan zou ik de lezing hebben bijgewoond. لَوْلَا أَنَّ الْجَوَّ حَارٌّ لَحَضَرْتُ الْمَحَاضِرَةَ.
- Was het niet vanwege het feit dat ik ziek ben, dan zou ik met je meereizen. لَوْلَا أَنَّنِي مَرِيضٌ لَسَافَرْتُ مَعَكَ.
- Was het niet vanwege het feit dat je haast hebt, dan zou ik je uitnodigen naar het huis. لَوْلَا أَنَّكَ مُسْتَعَجِلٌ لَدَعَوْتُكَ إِلَى الْبَيْتِ.

⁴⁴⁵ Een andere mogelijke vertaling: “Als ik niet ziek was, dan zou ik met je meereizen.”

⁴⁴⁶ Soerah Saba', Vers 31 (Soerah 34:31).

5) Als een Ism al-Ishaarah «اسْمُ الْإِشَارَةِ» (aanwijzend voornaamwoord), zoals «ذَلِكَ», «هَذِهِ», «هَذَا», na een eigennaam⁴⁴⁷ of Moedaaf Ilaih komt, dan is het een Na't.⁴⁴⁸

Voorbeelden:

- Wie is deze Ibraahiem? مَنْ إِبْرَاهِيمُ هَذَا؟
- Deze auto van de directeur is mooi. سَيَّارَةُ الْمُدِيرِ هَذِهِ جَمِيلَةٌ.
- Wiens paspoort is dit? لِمَنْ جَوَّازُ السَّفَرِ هَذَا؟
- Laat mij dit horloge van jou zien. أَرِنِي سَاعَتَكَ هَذِهِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَذْهَبْ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ﴾ {“Ga met deze brief van mij en werp het vervolgens naar hen toe.”}⁴⁴⁹

Een voorbeeld uit de Hadith:

- “Ik vrees dat ik geen Hadj zal verrichten na dit jaar van mij.” لَعَلِّي لَا أَحُجُّ بَعْدَ عَامِي هَذَا.

6) At-Taghlieb «التَّغْلِيبُ» is het gebruiken van een mannelijke vorm om te verwijzen naar een groep die zowel mannelijke als vrouwelijke Isms (naamwoorden) bevat.

Voorbeeld:

- Mijn zonen en dochters studeren. أَبْنَائِي وَبَنَاتِي يَدْرُسُونَ.

Hier hebben we de mannelijke vorm «يَدْرُسُونَ» gebruikt, ook al verwijst de Damier (voornaamwoord) naar zonen én dochters.

Een voorbeeld uit de Hadith:

- “Voorwaar, de zon en de maan zijn twee tekenen. Zij verduisteren niet voor iemands dood of geboorte.” إِنَّ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ آيَتَانِ ... لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ.

Hier is «يَنْكَسِفَانِ» de mannelijke vorm, en de Damier (voornaamwoord) erin verwijst naar het woord «الشَّمْسُ» dat vrouwelijk is én naar «القَمَرُ» dat mannelijk is.

⁴⁴⁷ In het Arabisch: 'Alam «الْعَلَمُ» (eigennaam).

⁴⁴⁸ Na't «النَّعْتُ» (bijvoeglijk naamwoord) wordt ook wel “Sifah” «الصِّفَةُ» genoemd.

⁴⁴⁹ Soerah an-Naml, Vers 28 (Soerah 27:28). Het woord «الْقَمَرُ» staat in dit Koranvers voor: «الْقَهْ».

Nog een voorbeeld:

- De moskee en de school zijn dichtbij. الْمَسْجِدُ وَالْمَدْرَسَةُ قَرِيبَانِ.

Hier is het woord «قَرِيبَانِ» de mannelijke vorm. Het heeft betrekking op de woorden «الْمَدْرَسَةُ» dat vrouwelijk is, én «الْمَسْجِدُ» dat mannelijk is.

7) «لِمَ؟» “Waarom?»: dit is de **Haa-oes Sakt** «هَاءُ السَّكْتِ» (*de Haa van de stilte*). Het wordt gebracht wanneer je stopt met lezen.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ﴾ {En wat doet jou weten wat het (*Haawiyah*) is?}⁴⁵⁰

⁴⁵⁰ Soerah al-Qaari’ah, Vers 10 (Soerah 101:10).

Les 23

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Iefta‘ala «إِفْتَعَلَ»: in deze Baab is een «إِ» “-ie” vóór de eerste stamletter toegevoegd, én een «تَ» “-ta” erna.⁴⁵¹

Voorbeeld:

- إِنْتَظَرَ “Hij wachtte”⁴⁵²

Merk op dat «إِنْتَظَرَ» niet van Baab «أَنْفَعَلَ» is, omdat de Noen «نَ» de eerste stamletter in dit werkwoord is, en de Taa’ «تَ» is extra.

Nog een voorbeeld:

- مَحَنَ → إِمْتَحَنَ “Hij examineerde”⁴⁵³ (iementahana)

Het veranderen van de extra Taa’ «تَ» in Baab «إِفْتَعَلَ»

De extra Taa’ «تَ» verandert in een Daal «دَ» of Taa’ «طَ» in de volgende situaties:

1. Als de eerste stamletter een «دَ», «ذَ» of «زَ» is, dan verandert de extra «تَ» in een: «دَ».

Voorbeelden:

- دَعَا → إِدَّعَى “Hij beweerde”⁴⁵⁴ Dit is oorspronkelijk: إِذْتَعَى (idta‘aa → idda‘aa)
- زَحَمَ → إِزْدَحَمَ “Hij drong”⁴⁵⁵ Dit is oorspronkelijk: إِزْتَحَمَ (iztahama → izdhama)
- ذَكَرَ → إِذْدَكَرَ “Hij herinnerde”⁴⁵⁶ Dit is oorspronkelijk: إِذْتَكَرَ (idhtakara → idhdakara)

Met de samenvoeging van «ذَ» naar «دَ» mag de vorm «إِذْدَكَرَ» ook als volgt worden: «إِذَّكَرَ» (idhtakara → idhdakara → iddakara).

⁴⁵¹ Handig om te weten: de eerste letter in deze Baab is een Hamzatoel Wasl met een Kasrah.

⁴⁵² Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gewacht.”

⁴⁵³ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft geëxamineerd.”

⁴⁵⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft beweerd.”

⁴⁵⁵ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gedrongen.”

⁴⁵⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft zich herinnerd.”

2. Als de eerste stamletter een «ص», «ض», «ط» of «ظ» is, dan verandert de extra «ت» in een: «ط».

Voorbeelden:

-	صَبَرَ	→	إِصْطَبَرَ	“Hij had geduld”	Dit is oorspronkelijk: إِصْتَبَرَ
-	ضَرَبَ	→	إِضْطَرَبَ	“Hij was geschokt”	Dit is oorspronkelijk: إِضْتَرَبَ
-	طَلَعَ	→	إِطْلَعَ	“Hij wist”	Dit is oorspronkelijk: إِطْتَلَعَ
-	ظَلَمَ	→	إِظْطَلَمَ	“Hij deed onrecht aan”	Dit is oorspronkelijk: إِظْتَلَمَ

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا﴾ {En draag aan jouw familie het gebed op en wees geduldig hierin.}⁴⁵⁷

Wat gebeurt er als de eerste stamletter een Waaw «و» is?

Als de eerste stamletter een Waaw «و» is, dan wordt het geassimileerd met de extra Taa' «ت».

Voorbeelden:

-	وَحَدَّ	→	اتَّحَدَّ	“Hij verenigde”	Dit is oorspronkelijk: اَوْتَحَدَّ
-	وَقَى	→	اتَّقَى	“Hij vreesde”, “Hij beschermde zichzelf”	Dit is oorspronkelijk: اَوْتَقَى

De Moedaari' van Baab «افْتَعَلَ»

De Harf al-Moedaari'ah krijgt een Fathah.

Voorbeelden:

-	إِنْتَظَرَ	“Hij wachtte”	→	يَنْتَظِرُ	“Hij wacht”	
-	إِبْتَسَمَ	“Hij glimlachte”	→	يَبْتَسِمُ	“Hij glimlacht”	
-	اسْتَمَعَ	“Hij luisterde”	→	يَسْتَمِعُ	“Hij luistert”	
-	اخْتَارَ	“Hij koos”	→	يَخْتَارُ	“Hij kiest”	Dit is oorspronkelijk: يَخْتَيِرُ

⁴⁵⁷ Soerah Taa Haa, Vers 132 (Soerah 20:132).

De Amr van Baab «اِفْتَعَلَ»

Na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah begint het werkwoord met een Saakien letter (d.w.z. een letter zonder klinker). Een Hamzatoel Wasl dient dus aan het begin te worden geplaatst.

Voorbeeld:

- تَنْتَظِرُ → نَتَظِرُ → اِنْتِظِرْ “Wacht!” (*tantazir-oe* → *ntazir* → *intazir*)

De Masdar van Baab «اِفْتَعَلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «اِفْتِعَالٌ».

Voorbeelden:

- اِنْتَظَارٌ “Wachten”
- اِجْتِمَاعٌ “Bijeenkomst”
- اِخْتِيَارٌ “Keuze”
- اِلْتِقَاءٌ “Ontmoeting” Dit is oorspronkelijk: اِلْتِقَائِي

De Ism al-Faa‘iel en Ism al-Maf‘oel van Baab «اِفْتَعَلَ»

De Ism al-Faa‘iel en de Ism al-Maf‘oel worden gevormd door de Harf al-Moedaari‘ah te vervangen door «مُ».

De tweede stamletter krijgt een Kasrah in de Ism al-Faa‘iel: «مُفْتَعِلٌ».

De tweede stamletter krijgt een Fathah in de Ism al-Maf‘oel: «مُفْتَعَلٌ».

Voorbeeld:

- يَمْتَحِنُ “Hij examineert”
- مُمْتَحِنٌ “Degene die examineert”, “Examinator” [*Ism al-Faa‘iel*]
- مُمْتَحَنٌ “Degene die geëxamineerd wordt”, “Examenkandidaat” [*Ism al-Maf‘oel*]

In de Moeda⁴⁵⁸ en Adjwaf⁴⁵⁹ werkwoorden hebben de Ism al-Faa'iel en Ism al-Maf'oeel dezelfde vorm.

Voorbeeld:

- يَشْتَقُ "Hij leidt af"
- مُشْتَقُّ "Hij die afleidt" Dit is oorspronkelijk: مُشْتَقِّق [Ism al-Faa'iel]
- مُشْتَقٌّ "Datgene wat afgeleid is" Dit is oorspronkelijk: مُشْتَقَّق [Ism al-Maf'oeel]

Op dezelfde manier:

- يَخْتَارُ "Hij kiest"
- مُخْتَارٌ "Hij die kiest" Dit is oorspronkelijk: مُخْتَيِّر [Ism al-Faa'iel]
- مُخْتَارٌ "Datgene wat gekozen is" Dit is oorspronkelijk: مُخْتَيَّر [Ism al-Maf'oeel]

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ» van Baab «اِفْتَعَلَ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel.⁴⁶⁰

Voorbeelden:

- مُجْتَمَعٌ "samenleving" Letterlijk: "een plaats van verzameling"
- الْمُلتَزَمُ "Al-Moeltazam" Letterlijk: "de plaats van omarmen"

Al-Moeltazam is de naam die gegeven is aan het deel van de Ka'bah dat zich tussen de Zwarte Steen en de deur van de Ka'bah bevindt, omdat het Soennah is om dit deel te omarmen.

⁴⁵⁸ Een Moeda"af werkwoord is een werkwoord waarin de tweede en derde stamletter hetzelfde zijn.

Voorbeeld: «حَجَّ» "Hij ging op Hadj". In dit werkwoord zijn zowel de tweede als derde stamletter een Djem «ج». Het werkwoord is oorspronkelijk: «حَجَج».

⁴⁵⁹ Een Adjwaf werkwoord is een werkwoord waarin de tweede stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

Voorbeeld: «قَالَ» "Hij zei". In dit werkwoord is de tweede stamletter een Waaw «و», omdat het oorspronkelijk als volgt is: «قَوَّل». De tweede stamletter is in dit werkwoord uiteindelijk veranderd in een Alief: «قَالَ».

⁴⁶⁰ Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «اِفْتَعَلَ» zijn conform het patroon: «مُفْتَعَلٌ».

2) Net zoals in Baab «انْفَعَلَ» wordt de Hamzatoel Wasl in Baab «اِفْتَعَلَ» weggelaten wanneer een Hamzah al-Istifhaam «أ» eraan voorafgaat.⁴⁶¹

Voorbeeld:

- «أَنْتَظَرْتَنِي؟» “Heb jij op mij gewacht?”⁴⁶² Dit is oorspronkelijk: «اَنْتَظَرْتَنِي؟»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ﴾ {Heeft Hij de dochters boven de zonen verkozen?}⁴⁶³

3) In les 14 hebben we kennisgemaakt met het woord «إِذَا» “wanneer”, “als”, “indien”.

Het woord «إِذَا» wordt ook gebruikt om verbazing uit te drukken.

Bijvoorbeeld: wanneer je een geklop op de deur hoort en je gaat eropuit met de verwachting dat je je oude vriend zal zien, staat er plotseling een politieagent op je te wachten.

Om deze onverwachte gebeurtenis uit te drukken, gebruik je de **Idhaa al-Foedjaa-ieyyah** «إِذَا الْفَجَائِيَّةُ» (*de Idhaa van verbazing*).

Voorbeeld:

- Ik ging naar buiten en tot mijn verbazing stond er een politieagent bij de deur.
خَرَجْتُ فَإِذَا شُرْطِيٌّ بِالْبَابِ.

Als iemand van ons zijn wandelstok gooit, dan gebeurt er niets behalve dat de wandelstok van zijn positie verandert van verticaal naar horizontaal. Maar toen Profeet Moesaa ﷺ zijn staf wierp, gebeurde er iets onverwachts: zijn staf veranderde in een slang.

In de Koran wordt de Idhaa al-Foedjaa-ieyyah gebruikt om deze gebeurtenis uit te drukken:

- ﴿فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُبِينٌ ۗ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّظَرِ ۚ﴾

{Toen wierp hij (Profeet Moesaa) zijn staf, en tot hun verbazing werd deze een duidelijke slang. En hij haalde zijn hand tevoorschijn, en tot hun verbazing werd deze wit voor de toeschouwers.}⁴⁶⁴

⁴⁶¹ «أَفْتَعَلَ» = «اِفْتَعَلَ» + «أ».

⁴⁶² Een andere mogelijke vertaling: “Wachtte jij op mij?”

⁴⁶³ Soerah as-Saaffaat, Vers 153 (Soerah 37:153).

⁴⁶⁴ Soerah al-A’raaf, Verzen 107-108 (Soerah 7:107-108).

Twee zaken dienen opgemerkt te worden:

1. Een «فَ» wordt meestal vóór de «إِذَا» (*Idhaa al-Foedjaa-ieyyah*) geplaatst.
2. De Moebtada' die na de «إِذَا» (*Idhaa al-Foedjaa-ieyyah*) komt, mag onbepaald zijn.⁴⁶⁵

Voorbeeld:

- Ik kwam de kamer binnen, en tot mijn schrik en verbazing, was er een slang op het bed.
دَخَلْتُ الْغُرْفَةَ فَإِذَا حَيَّةٌ عَلَى السَّرِيرِ.

4) Het werkwoord «ظَنَّ» krijgt twee Maf'oeel Bihi's (*lijdende voorwerpen*) die oorspronkelijk Moebtada' en Gabar zijn.

Voorbeelden:

- أَظُنُّ الْإِمْتِحَانَ قَرِيبًا → الْإِمْتِحَانُ قَرِيبٌ "Ik denk dat het examen dichtbij is."

Hier is het woord «الْإِمْتِحَانُ» de eerste Maf'oeel Bihi, en «قَرِيبًا» is de tweede Maf'oeel Bihi.

- أَظُنُّ الْمُدِيرَ يَأْتِي غَدًا → الْمُدِيرُ يَأْتِي غَدًا "Ik denk dat de directeur morgen komt."

Hier is het woord «الْمُدِيرَ» de eerste Maf'oeel Bihi, en de zin «يَأْتِي غَدًا» is de tweede Maf'oeel Bihi die in de plaats van Nasb is «فِي مَحَلِّ نَصْبٍ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً﴾ {En ik denk niet dat het Uur zal komen.}⁴⁶⁶

Gevolgd worden door «أَنَّ» of «أَنْ»

Het werkwoord «ظَنَّ» mag gevolgd worden door «أَنَّ» of «أَنْ».

Voorbeeld met «أَنَّ»:

- أَظُنُّ أَنَّ الْإِمْتِحَانَ سَهْلٌ → الْإِمْتِحَانُ سَهْلٌ "Ik denk dat het examen makkelijk is."

Hier is het woord «الْإِمْتِحَانَ» de Ism van «أَنَّ», en «سَهْلٌ» is de Gabar van «أَنَّ».

⁴⁶⁵ Handig om te weten: de «إِذَا» (*Idhaa al-Foedjaa-ieyyah*) komt in een Djoemlah Ismiyyah voor en het staat niet aan het begin van een zin.

⁴⁶⁶ Soerah al-Kahf, Vers 36 (Soerah 18:36).

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ﴾ {Maar jullie dachten dat Allah niet veel wist van dat wat jullie deden.}⁴⁶⁷

Voorbeeld met «أَنَّ»:

- «مَا ظَنَنْتُ أَنَّ يَرْسُبَ أَحْمَدُ → يَرْسُبُ أَحْمَدُ» “Ik had niet gedacht dat Ahmad zou falen.”

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا﴾ {Hij zei: “Ik denk niet dat dit ooit zal vergaan.”}⁴⁶⁸
- ﴿تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ﴾ {Denkende dat hun (op elk moment) een onheil kan overkomen.}⁴⁶⁹

5) We zeggen: «دَخَلْتُ الْبَيْتَ»، «دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ»، «دَخَلْتُ الْعُرْفَةَ».

Maar: «دَخَلْتُ فِي الْإِمْتِحَانِ»، «دَخَلْتُ فِي الْإِسْلَامِ».

Als datgene wat je binnentreedt een plaats is, zoals een huis of een moskee, dan gebruik je niet het woord «فِي».

En als datgene wat je binnentreedt geen plaats is, dan gebruik je wel het woord «فِي».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَدَخَلَ جَنَّتَهُ﴾ {En hij ging zijn tuin binnen.}⁴⁷⁰

Maar:

- ﴿وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ﴾ {... want het geloof is jullie harten nog niet binnengetreten.}⁴⁷¹

Beide regels komen voor in de volgende Koranverzen:

- ﴿فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ۖ وَادْخُلِي جَنَّتِي﴾ {Dus treed toe tot Mijn dienaren. En treed Mijn Paradijs binnen.}⁴⁷²

⁴⁶⁷ Soerah Foessilat, Vers 22 (Soerah 41:22).

⁴⁶⁸ Soerah al-Kahf, Vers 35 (Soerah 18:35).

⁴⁶⁹ Soerah al-Qiyaamah, Vers 25 (Soerah 75:25).

⁴⁷⁰ Soerah al-Kahf, Vers 35 (Soerah 18:35).

⁴⁷¹ Soerah al-Hoedjoeraat, Vers 14 (Soerah 49:14).

⁴⁷² Soerah al-Fadjr, Verzen 29-30 (Soerah 89:29-30).

6) In les 4 hebben we kennisgemaakt met de Ism al-Faa'iel «إِسْمُ الْفَاعِلِ». Nu zullen we een patroon leren dat de intensiteit in de Ism al-Faa'iel aanduidt.

Dit patroon is: «فَعَّالٌ».

Voorbeelden:

- غَافِرٌ “iemand die vergeeft” → غَفَّارٌ “iemand die veel vergeeft”
- رَازِقٌ “iemand die voorziet” → رَزَّاقٌ “iemand die veel voorziet”
- أَكِلٌ “iemand die eet” → أَكَّالٌ “iemand die veel eet”

Er zijn nog vier andere patronen die de intensiteit in de Ism al-Faa'iel aanduiden. Deze zijn:

a. «فَعِيلٌ»

Voorbeelden:

- عَلِيمٌ “iemand die veel weet”
- سَمِيعٌ “iemand die veel hoort”

b. «فَعُولٌ»

Voorbeelden:

- غَفُورٌ “iemand die veel vergeeft”
- شَكُورٌ “iemand die veel bedankt”
- عَبُوسٌ “iemand die veel frons”
- أَكُولٌ “iemand die veel eet”

c. «فَعِلٌ»

Voorbeeld:

- حَذِرٌ “zeer voorzichtig”

d. «مِفْعَالٌ»

Voorbeeld:

- مِعْطَاءٌ “iemand die veel geeft”

Deze vijf patronen⁴⁷³ worden als volgt genoemd: Sieyaghoe Moebaalaghah Ism al-Faa'iel «صَيِّغُ مِبَالِغَةِ اسْمِ الْفَاعِلِ» (patronen die de intensiteit in de Ism al-Faa'iel aanduiden).⁴⁷⁴

7) De zin «لَا بُدَّ مِنَ الْإِحْتِبَارِ» betekent: “Men moet het examen afleggen.”

Letterlijk betekent het: “Er is geen enkel ontkomen aan het examen.”⁴⁷⁵

Hier is *Laa* «لَا» de Laa an-Naafieyatoe lil Djins «لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ», die we in les 21 hebben geleerd.

Als een Masdar Moe-awwal wordt gebruikt, dan mag de «مِنْ» worden weggelaten.

Voorbeelden:

- Jij moet naar hem schrijven. لَا بُدَّ أَنْ تَكْتُبَ لَهُ.
- Wij moeten reizen. لَا بُدَّ أَنْ نُسَافِرَ.
- Jullie moeten de bediening van de computer leren. لَا بُدَّ أَنْ تَتَعَلَّمُوا تَشْغِيلَ الْحَاسُوبِ.

⁴⁷³ Namelijk:

1. «فَعَّالٌ»
2. «فَعِيلٌ»
3. «فَعُولٌ»
4. «فَعِلٌ»
5. «مِفْعَالٌ»

⁴⁷⁴ Handig om te weten: veel Schone Namen van Allah ﷻ zijn conform de Sieyaghoe Moebaalaghah Ism al-Faa'iel.

Enkele voorbeelden:

- «التَّوَّابُ» “de Meest Berouwaanvaardende”
- «السَّمِيعُ» “de Alhorende”
- «الْوَدُودُ» “de Meest Liefdevolle”

⁴⁷⁵ Handig om te weten:

- Het woord «بُدَّ» betekent: “ontkomen”, “uitweg”. Wanneer de Laa an-Naafieyatoe lil Djins ervóór staat, krijgen we: «لَا بُدَّ».
- Na «لَا بُدَّ مِنْ» komt het woord «مِنْ» → «لَا بُدَّ مِنْ».

Les 24

In deze les leren we het volgende:

1) **Baab Ief'alla** «إِفْعَلَّ»: in deze Baab is een «ا» “-ie” vóór de eerste stamletter toegevoegd, én de derde stamletter is verdubbeld.⁴⁷⁶ Deze Baab wordt alleen voor kleuren en defecten gebruikt.⁴⁷⁷

Voorbeelden:

- اِحْمَرَّ “Hij werd rood”, “Het werd rood”⁴⁷⁸
- اِعْوَجَّ “Hij werd krom”, “Het werd krom”⁴⁷⁹

De Moedaari‘ van Baab «إِفْعَلَّ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَفْعَلُّ».

Voorbeelden:

- اِحْمَرَّ “Hij werd rood” → يَحْمَرُّ “Hij wordt rood”
- اِعْوَجَّ “Hij werd krom” → يَعْوِجُّ “Hij wordt krom”

De Ism al-Faa‘iel van Baab «إِفْعَلَّ»

De Ism al-Faa‘iel van deze Baab is: «مُفْعَلُّ».

Voorbeeld:

- مُحْمَرُّ “Degene die rood is”

Deze Baab heeft geen Ism al-Maf‘oel.⁴⁸⁰

⁴⁷⁶ Handig om te weten: de eerste letter in deze Baab is een Hamzatoel Wasl met een Kasrah.

⁴⁷⁷ «فِي الْأَلْوَانِ وَالْعُيُوبِ»

⁴⁷⁸ Een andere mogelijke vertaling: “Hij is rood geworden”, “Het is rood geworden”.

⁴⁷⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Hij is krom geworden”, “Het is krom geworden”.

⁴⁸⁰ Deze Baab heeft geen Ism al-Maf‘oel omdat deze Baab Laaziem (*intransitief*) is. Een Laaziem werkwoord heeft alleen een Faa‘iel (*onderwerp*) nodig die de handeling verricht. Zie les 18 voor meer informatie over “Laaziem”.

De Masdar van Baab «إِفْعَلٌ»

De Masdar van deze Baab is: «إِفْعَالٌ».

Voorbeeld:

- إَحْمِرَارٌ “roodheid”

Een andere vorm is «إِفْعَالٌ»

Baab «إِفْعَلٌ» heeft ook een andere vorm waarbij een Alief na de tweede stamletter is toegevoegd.

Dit patroon is: «إِفْعَالٌ» (*Baab Ief'aalla*).⁴⁸¹

Voorbeeld:

- إِحْمَارٌ “Hij werd (erg) rood”, “Het werd (erg) rood”
- إِذْهَامٌ “Hij werd donkergroen”, “Het werd donkergroen”

De Moedaari‘ van Baab «إِفْعَالٌ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَفْعَالٌ».

Voorbeelden:

- إِحْمَارٌ “Hij werd rood” → يَحْمَارُ “Hij wordt rood”
- إِذْهَامٌ “Hij werd donkergroen” → يَذْهَامُ “Hij wordt donkergroen”

De Ism al-Faa‘iel van Baab «إِفْعَالٌ»

De Ism al-Faa‘iel van deze Baab is: «مُفْعَالٌ».

Voorbeeld:

- مُحْمَارٌ “Degene die (erg) rood is”

⁴⁸¹ Handig om te weten: de vorm *Ief'aalla* «إِفْعَالٌ» wordt alleen voor kleuren gebruikt. Daarnaast duidt deze Baab op al-Moebaalaghah. Deze Baab wordt ook aangeduid als: IXA.

De Masdar van Baab «إِفْعَالٌ»

De Masdar van deze Baab is: «إِفْعِيلَالٌ».

Voorbeeld:

- إَحْمِرَارٌ “roodheid”

Merk op dat een werkwoord zoals «إِشْتَدَّ» niet van Baab «إِفْعَالٌ» is, maar van Baab «إِفْتَعَلَ».

De letter Taa' «ت» in «إِشْتَدَّ» is extra, maar beide Daals «د» zijn origineel omdat de stamletters van dit werkwoord «د» ، «د» ، «ش» zijn.

Om de Abwaab⁴⁸² vast te kunnen stellen, dienen we de stamletters te achterhalen. De vorm van sommige werkwoorden kunnen in bepaalde gevallen misleidend zijn.

2) Het werkwoord «رَأَى - يَرَى» heeft twee betekenissen:

1. “zien”
2. “denken”, “vinden”, “oordelen”, “achten”

In de eerste betekenis wordt het **Ra'aa al-Basariyyah** «رَأَى الْبَصَرِيَّةُ» (*Ra'aa van het oog*) genoemd.

En in de tweede betekenis wordt het **Ra'aa al-Qalbiyyah** «رَأَى الْقَلْبِيَّةُ» (*Ra'aa van de gedachte*) genoemd.

Ra'aa al-Basariyyah «رَأَى الْبَصَرِيَّةُ»

In deze betekenis krijgt het werkwoord één Maf' oel Bihi (*lijdend voorwerp*).

Voorbeeld:

- Ik heb Ibraahiem gezien.⁴⁸³

رَأَيْتُ إِبْرَاهِيمَ.

⁴⁸² Het woord “Abwaab” «الْأَبْوَابُ» is het meervoud van: “Baab” «الْبَابُ».

⁴⁸³ Een andere mogelijke vertaling: “Ik zag Ibraahiem.”

Ra'aa al-Qalbiyyah «رَأَى الْقَلْبِيَّةُ»

In deze betekenis krijgt het werkwoord twee Mafoel Bihi's (*lijdende voorwerpen*) die oorspronkelijk Moebtada' en Gabar zijn.

Voorbeelden:

- حَامِدٌ عَالِمٌ → أَرَى حَامِدًا عَالِمًا “Ik denk dat Haamied een geleerde is.”
- أَنْتَ ضَعِيفٌ → أَرَاكَ ضَعِيفًا “Ik denk dat jij zwak bent.”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا وَنَرَاهُ قَرِيبًا﴾ {Voorwaar, zij achten (dat) het ver weg is. En Wij achten het dichtbij.}⁴⁸⁴

3) Het werkwoord «عَسَى» duidt “hoop” of “vrees” aan, net zoals de Harf «لَعَلَّ».⁴⁸⁵

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ﴾ {Hopelijk zal Allah zich genadig tot hen wenden.}⁴⁸⁶
- ﴿وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ {En het is gevreesd dat jullie afkeer van iets hebben, terwijl het goed voor jullie is.}⁴⁸⁷

Het gebruik van het werkwoord «عَسَى»

Het werkwoord «عَسَى» kan als een Fi'l Naaqis «الْفِعْلُ النَّاقِصُ» (*incomplete werkwoord*) of Fi'l Taam «الْفِعْلُ التَّامُّ» (*complete werkwoord*) worden gebruikt.⁴⁸⁸

a. Het gebruik als een Fi'l Naaqis

Een Fi'l Naaqis (*incomplete werkwoord*) is een zus van «كَانَ», en het krijgt een Ism en een Gabar.

Wanneer «عَسَى» als een Fi'l Naaqis (*incomplete werkwoord*) wordt gebruikt, dan is het een zus van «كَانَ». Het krijgt dan een Ism en een Gabar.

⁴⁸⁴ Soerah al-Ma'aaridj, Verzen 6-7 (Soerah 70:6-7).

⁴⁸⁵ Het woord “Harf” betekent hier: partikel.

⁴⁸⁶ Soerah at-Tawbah, Vers 102 (Soerah 9:102).

⁴⁸⁷ Soerah al-Baqarah, Vers 216 (Soerah 2:216).

⁴⁸⁸ Een Fi'l Naaqis (*incomplete werkwoord*) heeft een Ism en Gabar nodig. En een Fi'l Taam (*complete werkwoord*) heeft een Faa'iel (*onderwerp*) nodig. Zie hierover meer in les 10.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَعْفُو عَنْهُمْ﴾ {Hopelijk zal Allah (hun fouten) uitwissen.}⁴⁸⁹

Hier is het woord «الله» de Ism van «عَسَىٰ», en de Masdar Moe-awwal «أَنْ يَعْفُو» is de Gabar van «عَسَىٰ».

Merk op dat de Gabar van «عَسَىٰ» een Masdar Moe-awwal moet zijn.⁴⁹⁰

De Ism van «عَسَىٰ» kan ook een Damier (*voornaamwoord*) zijn.

Voorbeeld:

- Ik hoop dat ik zal trouwen dit jaar. عَسَيْتُ أَنْ أَتَزَوَّجَ هَذَا الْعَامَ.

Hier is de Damier «تُ» de Ism van «عَسَىٰ».

b. Het gebruik als een Fi'l Taam

Een Fi'l Taam (*compleet werkwoord*) wordt gevolgd door een Faa'iel (*onderwerp*).

Voorbeeld:

- De leraar is binnengekomen. دَخَلَ الْمُدَرِّسُ.⁴⁹¹

Wanneer «عَسَىٰ» als een Fi'l Taam (*compleet werkwoord*) wordt gebruikt, dan wordt het direct gevolgd door een Masdar Moe-awwal.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿عَسَىٰ أَن يَهْدِيَنِي رَبِّي﴾ {“Hopelijk zal mijn Heer mij leiden ...”}⁴⁹²

Hier is de Masdar Moe-awwal «أَنْ يَهْدِيَنِي» de Faa'iel van «عَسَىٰ».

In de zin «عَسَيْتُ أَنْ أَرْسُبَ» “Ik vrees dat ik zal falen” is «عَسَىٰ» Naaqis (*incompleet*).

En in «عَسَىٰ أَنْ أَرْسُبَ» “Gevreesd wordt dat ik zal falen” is «عَسَىٰ» Taam (*compleet*).

⁴⁸⁹ Soerah an-Nisaa', Vers 99 (Soerah 4:99).

⁴⁹⁰ Zie les 10, punt 1 voor meer informatie over de Masdar Moe-awwal.

⁴⁹¹ Een andere mogelijke vertaling: “De leraar kwam binnen.”

⁴⁹² Soerah al-Kahf, Vers 24 (Soerah 18:24). In dit Koranvers staat «أَنْ يَهْدِيَنِي» voor: «أَنْ يَهْدِيَنِي».

4) De zin «بَعْدَ مَا دَخَلَ الْمُدْرَسُ» betekent: “Na het binnenkomen van de leraar.”

Hier heeft *Maa* «مَا» samen met het werkwoord dat erna komt, de betekenis van een Masdar.

Dus «بَعْدَ دُخُولِ الْمُدْرَسِ» betekent: «بَعْدَ مَا دَخَلَ الْمُدْرَسُ».

Hierom wordt deze *Maa* «مَا» als volgt genoemd: *Maa al-Masdariyyah* «مَا الْمَصْدَرِيَّةُ» (*de infinitieve Maa*).⁴⁹³

Het werkwoord dat na de *Maa al-Masdariyyah* komt, mag Maadiy of Moedaari‘ zijn.⁴⁹⁴

Voorbeeld met een Maadiy:

- Na het binnenkomen van de leraar. بَعْدَ مَا دَخَلَ الْمُدْرَسُ.

Voorbeeld met een Moedaari‘:

- Ik zal jou het magazine laten zien na het naar buiten gaan van de leraar. سَأُرِيكَ الْمَجَلَّةَ بَعْدَ مَا يَخْرُجُ الْمُدْرَسُ.

Hier heeft «بَعْدَ خُرُوجِ الْمُدْرَسِ» de betekenis van: «بَعْدَ مَا يَخْرُجُ الْمُدْرَسُ».

⁴⁹³ Tot nu toe hebben we vijf soorten *Maa* «مَا» geleerd:

1. *Maa an-Naafieyatoe* «مَا النَّافِيَّةُ» (*de ontkennde Maa*).
Voorbeeld: «مَا فَهِمْتُ الدَّرْسَ» “Ik heb de les **niet** begrepen.”
2. *Maa al-Istifhaamiyyah* «مَا الِاسْتِفْهَامِيَّةُ» (*de vragende Maa*).
Voorbeeld: «مَا هَذَا؟» “**Wat** is dit?”
3. *Maa al-Mawsoelah* «مَا الْمَوْصُولَةُ» (*de betrekkelijke Maa*).
Voorbeeld: «أَكُلُ مَا تَأْكُلُ» “Ik eet **wat** jij eet.”
4. *Maa al-Hidjaaziyyah* «مَا الْحِجَازِيَّةُ» (*de Hidjaazi Maa*).
Voorbeeld: «مَا الْبَيْتُ جَدِيدًا» “Het huis **is niet** nieuw.”
5. *Maa al-Masdariyyah* «مَا الْمَصْدَرِيَّةُ» (*de infinitieve Maa*).
Voorbeeld: «بَعْدَ مَا دَخَلَ الْمُدْرَسُ» “Na het **binnenkomen** van de leraar.”

⁴⁹⁴ Handig om te weten: als na het woord «بَعْدَ» het woord «مَا» komt dat gevolgd wordt door een Fi'l Maadiy of Fi'l Moedaari‘, dan weten we dat het om de *Maa al-Masdariyyah* gaat.

Enkele voorbeelden van de Maa al-Masdariyyah uit de Koran:

- ﴿لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ﴾ {Voor hen is er een hevige straf vanwege hun vergeten van de Dag van de Afrekening.}⁴⁹⁵

Hier heeft «بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ» de betekenis van: «بِئْسَ يَوْمٌ لَهُمُ الْحِسَابُ».

- ﴿فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ﴾ {Proef dan de straf vanwege datgene wat jullie plachten te verloochenen.}⁴⁹⁶

Hier heeft «بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ» de betekenis van: «بِئْسَ يَوْمٌ لَكُمْ تَكْفُرُونَ».

5) In les 11 van deel 2 hebben we geleerd dat de Gabar die na «أَمَّا» komt, een «فَ» moet krijgen.

Voorbeeld:

- Mijn broer studeert aan de school. Wat betreft ik, ik studeer aan de universiteit.
أَخِي يَدْرُسُ بِالْمَدْرَسَةِ، أَنَا فَأَدْرُسُ بِالْجَامِعَةِ.

In het Koranvers ﴿فَأَمَّا الَّذِينَ أَسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾⁴⁹⁷ is er geen «فَ», omdat de Gabar is weggelaten aangezien deze duidelijk is vanuit de context.

De weggelaten Gabar is: «فَيَقَالُ لَهُمْ» “Er zal tegen hen worden gezegd”.

Hier volgt een vrije vertaling van de betekenis van dit Koranvers:

﴿فَأَمَّا الَّذِينَ أَسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾

Vrije vertaling:

{Wat betreft degenen van wie de gezichten zwart zijn geworden, (tegen hen zal er worden gezegd:) “Zijn jullie ongelovig geworden, nadat jullie gelovig waren?”}⁴⁹⁸

⁴⁹⁵ Soerah Saad, Vers 26 (Soerah 38:26).

⁴⁹⁶ Soerah Aali 'Imraan, Vers 106 (Soerah 3:106).

⁴⁹⁷ Soerah Aali 'Imraan, Vers 106 (Soerah 3:106).

⁴⁹⁸ Soerah Aali 'Imraan, Vers 106 (Soerah 3:106).

Les 25

In deze les leren we het volgende:

1) Baab Iestaʿala (إِسْتَعْلَا): in deze Baab is «إِسْتَا» “-iesta” vóór de eerste stamletter geplaatst.

Voorbeelden:

- اسْتَغْفَرَ “Hij vroeg om vergiffenis”⁴⁹⁹
- اسْتَيْقَظَ “Hij werd wakker”⁵⁰⁰
- اسْتَعَدَّ “Hij maakte zich klaar”⁵⁰¹
- اسْتَحَمَّ “Hij nam een bad”⁵⁰²
- اسْتَقَالَ “Hij nam ontslag”⁵⁰³
- اسْتَلْقَى “Hij lag”⁵⁰⁴

De Moedaari‘ van Baab (إِسْتَفْعَلْ)

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَسْتَفْعِلْ».

Voorbeelden:

- اسْتَغْفَرَ → يَسْتَغْفِرُ “Hij vraagt om vergiffenis”
- اسْتَيْقَظَ → يَسْتَيْقِظُ “Hij wordt wakker”
- اسْتَعَدَّ → يَسْتَعِدُّ “Hij maakt zich klaar”
- اسْتَحَمَّ → يَسْتَحِمُّ “Hij neemt een bad”
- اسْتَقَالَ → يَسْتَقِيلُ “Hij neemt ontslag”
- اسْتَلْقَى → يَسْتَلْقِي “Hij ligt”

⁴⁹⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft om vergiffenis gevraagd.”

⁵⁰⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Hij is wakker geworden.”

⁵⁰¹ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft zich klaargemaakt.”

⁵⁰² Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft een bad genomen.”

⁵⁰³ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft ontslag genomen.”

⁵⁰⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gelegen.”

De Amr van Baab «اِسْتَفْعَلْ»

Na het weglaten van de Harf al-Moedaari‘ah begint de Amr (*gebiedende wijs*) van deze Baab met een Saakien letter (d.w.z. een letter zonder klinker). De Amr krijgt dus een Hamzatoel Wasl.

Voorbeelden:

- اِسْتَعْفِرْ → سَتَعْفِرْ → تَسْتَعْفِرُ “Vraag om vergeving!”⁵⁰⁵
- اِسْتَقِلْ → سَتَقِيلْ → تَسْتَقِيلُ “Neem ontslag!”
- اِسْتَلِقْ → سَتَلْقِيْ → تَسْتَلْقِيْ “Lig!”
- اِسْتَحِمَّ → سَتَحِمَّ → تَسْتَحِمُّ “Neem een bad!” (Dit heeft een Fathah aan het einde om zo Itiqa’-oes Saakinain te vermijden.)⁵⁰⁶

De Masdar van Baab «اِسْتَفْعَلْ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «اِسْتَفْعَالٌ».

Voorbeeld:

- اِسْتِغْفَارٌ “Vergiffenis vragen”

In Adjwaf werkwoorden⁵⁰⁷ wordt een compenserende Taa’ Marboetah «ة» aan het einde geplaatst.

Voorbeelden:

- اِسْتَقَالَ → اِسْتِقَالَةٌ “Ontslag nemen”
- اِسْتِشَارَ → اِسْتِشَارَةٌ “Raadplegen”

In Naaqis werkwoorden⁵⁰⁸ verandert de laatste letter Yaa «ي» in een Hamzah «ء».

Voorbeelden:

- اِسْتَلَقَا → اِسْتِلْقَاءٌ “Liggen”

⁵⁰⁵ tastaghfier-oe → staghfier → iestaghfier.

⁵⁰⁶ Itiqa’-oes Saakinain houdt in dat twee klinkerloze letters naast elkaar staan.

⁵⁰⁷ Een Adjwaf werkwoord is een werkwoord waarin de tweede stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

⁵⁰⁸ Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is. Zie: deel 2, les 26 punt 1 van het begeleidende boek voor meer informatie.

De Ism al-Faa'iel en Ism al-Maf'oeel van Baab «إِسْتَفْعَلَ»

In de Ism al-Faa'iel krijgt de tweede stamletter een Kasrah.⁵⁰⁹

Voorbeeld:

- مُسْتَغْفِرٌ “Degene die vergeving zoekt”

In de Ism al-Maf'oeel krijgt de tweede stamletter een Fathah.⁵¹⁰

Voorbeeld:

- مُسْتَغْفَرٌ “Degene van wie vergeving wordt gezocht”

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «إِسْمَا الْمَكَانِ وَالزَّمَانِ»

De Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan hebben dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel.⁵¹¹

Voorbeelden:

- مُسْتَقْبِلٌ “toekomst”
- مُسْتَوْصَفٌ “kliniek”
- مُسْتَشْفَى “ziekenhuis”

De duiding van Baab «إِسْتَفْعَلَ»

Deze Baab duidt, naast andere dingen, de betekenis van “zoeken”, “op zoek naar” aan.

Voorbeelden:

- غَفَرَ “Hij vergaf”⁵¹² → إِسْتَغْفَرَ “Hij zocht om vergeving”⁵¹³
- طَعِمَ “Hij at”⁵¹⁴ → إِسْتَطْعَمَ “Hij vroeg om eten”⁵¹⁵
- هَدَى “Hij leidde”⁵¹⁶ → إِسْتَهْدَى “Hij vroeg om begeleiding”⁵¹⁷

⁵⁰⁹ Kortom: de Ism al-Faa'iel van Baab «إِسْتَفْعَلَ» is conform het patroon: «مُسْتَفْعِلٌ».

⁵¹⁰ Kortom: de Ism al-Maf'oeel van Baab «إِسْتَفْعَلَ» is conform het patroon: «مُسْتَفْعَلٌ».

⁵¹¹ Kortom: de Ism al-Makaan en Ism az-Zamaan van Baab «إِسْتَفْعَلَ» zijn conform het patroon: «مُسْتَفْعَلٌ».

⁵¹² Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft vergeven.”

⁵¹³ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft om vergeving gezocht.”

⁵¹⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gegeten.”

⁵¹⁵ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft om eten gevraagd.”

⁵¹⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft geleid.”

⁵¹⁷ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft om begeleiding gevraagd.”

2) De zin «أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ لِكَيْ أَفْهَمَ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ» betekent: “Ik studeer de Arabische taal, **zodat** ik de Koran kan begrijpen.”

Het woord «لِكَيْ» “zodat”, “opdat” is een **Harf Masdariy** «حَرْفٌ مَصْدَرِيٌّ» (*infinitief partikel*).

En «لِكَيْ أَفْهَمَ الْقُرْآنَ» betekent: «لِفْهَمِ الْقُرْآنِ» “vanwege het begrijpen van de Koran”.

Het woord «كَيْ» wordt gebruikt met de Moedaari‘ die erdoor Mansoeb⁵¹⁸ wordt gemaakt.

De Laam at-Ta‘liel «لِ»⁵¹⁹ wordt vóór «كَيْ» geplaatst.⁵²⁰ Deze Laam wordt soms weggelaten.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا﴾ {**Zodat** wij U veelvuldig zullen prijzen.}⁵²¹

Hier staat «كَيْ» voor: «لِكَيْ».

Het aaneenschrijven aan de Laa an-Naafieyah

Het woord «لِكَيْ» wordt met de Laa an-Naafieyah «لَا النَّافِيَةُ» aan elkaar geschreven.

Voorbeelden:

- Werk hard, **zodat** je **niet** zult zakken. اَجْتَهِدْ لِكَيْلَا تَرْسُبَ.
- Schrijf mijn telefoonnummer in het dagboek, **zodat** je [het] **niet** vergeet. اَكْتُبْ رَقْمَ هَاتِفِي فِي الْمَفْكِرَةِ لِكَيْلَا تَنْسَى.

Andere voorbeelden:

- Mijn klasgenoten zijn naar de markt gegaan, zodat zij de benodigdheden kopen. ذَهَبَ زُمَلَائِي إِلَى السُّوقِ لِكَيْ يَشْتَرُوا الْحَوَائِجَ.
- O Maryam, word vroeg wakker zodat je de trein niet mist.⁵²² يَا مَرْيَمُ، اسْتَيْقِظِي مُبَكَّرَةً لِكَيْلَا يَفُوتَكَ الْقِطَارُ.

⁵¹⁸ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Fathah positie.

⁵¹⁹ Zie: deel 2, les 17 punt 2 van het begeleidende boek voor meer informatie over de Laam at-Ta‘liel «لَا النَّافِيَةُ».

⁵²⁰ «لِ» + «كَيْ» = «لِكَيْ».

⁵²¹ Soerah Taa Haa, Vers 33 (Soerah 20:33).

⁵²² In het Nederlands zeggen we: “Ik heb de trein gemist.”

Maar in het Arabisch zeggen we: “De trein heeft mij gemist” «فَاتَنِي الْقِطَارُ».

3) Het woord «إِذَنْ» “in dat geval”, “dus” is een andere Harf (*partikel*) van Nasb. Het komt vóór de Moedaari‘ te staan en het maakt de Moedaari‘ Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Het wordt alleen gebruikt als een antwoord op een verklaring.

Als jouw vriend tegen je zegt: «يَرْجِعُ الْمُدِيرُ الْيَوْمَ مِنَ الْخَارِجِ» “De directeur keert vandaag terug vanuit het buitenland”, dan zal je als antwoord geven: «إِذَنْ نَسْتَقْبِلُهُ فِي الْمَطَارِ» “In dat geval zullen we hem op het vliegveld ontvangen.”

Merk op dat het werkwoord na «إِذَنْ» Mansoeb is.

Drie voorwaarden voor het Mansoeb maken

Het woord «إِذَنْ» maakt het werkwoord alleen Mansoeb wanneer er aan de volgende drie voorwaarden zijn voldaan:

1. Het woord «إِذَنْ» dient aan het begin van de zin te staan, en het dient niet vooraf te worden gegaan door een ander woord.
2. Het werkwoord dient direct na «إِذَنْ» te komen. Een tussenkomst van de Laa an-Naafieyatoe (*de ontkennde Laa*) of een Qasam (*eed*) is toegestaan.
3. Het werkwoord moet op de toekomst duiden.

In het voorbeeld dat hierboven is gegeven, zijn aan alle drie de voorwaarden voldaan: het woord «إِذَنْ» staat aan het begin van de zin, het werkwoord «نَسْتَقْبِلُهُ» komt direct na «إِذَنْ», en het werkwoord duidt op de toekomst.

Maar als we zeggen: «نَحْنُ إِذَنْ نَسْتَقْبِلُهُ», dan dient het werkwoord Marfoe‘ (*d.w.z. in de Dammah positie*) te zijn, omdat het woord «إِذَنْ» niet aan het begin van de zin staat.

Op dezelfde manier, als we zeggen: «إِذَنْ فِي الْمَطَارِ نَسْتَقْبِلُهُ», dan dient het werkwoord Marfoe‘ te zijn, omdat het niet direct na het woord «إِذَنْ» komt.

We mogen echter wel zeggen: «إِذَنْ وَاللَّهِ نَسْتَقْبِلُهُ فِي الْمَطَارِ» “In dat geval, bij Allah, zullen we hem op het vliegveld ontvangen.”

We mogen ook zeggen: «إِذَنْ لَا نَسْتَقْبِلُهُ فِي الْمَطَارِ» “In dat geval zullen we hem niet op het vliegveld ontvangen.”

Het werkwoord is in deze twee gevallen Mansoeb.

Hier volgt een voorbeeld waarin het werkwoord niet op de toekomst duidt:

- De bus arriveert op het vliegveld om twee uur. In dat geval vrees ik dat ik de vlucht mis.
تَصِلُ الْحَافِلَةُ إِلَى الْمَطَارِ السَّاعَةَ الثَّانِيَةَ. إِذَنْ أَخَافُ أَنْ تَفُوتَنِي الرِّحْلَةُ.

Hier is «أَخَافُ» Marfoe⁵²³ omdat het niet op de toekomst duidt.

4) We hebben gezien dat het werkwoord in de Maadiy (*verleden tijd*) ontkennend wordt gemaakt door middel van *Maa* «مَا».⁵²⁴

Voorbeeld:

- Ik heb **niet** gegeten.⁵²⁵ مَا أَكَلْتُ.

Maar als we twee werkwoorden in de Maadiy samen ontkennend willen maken, dan gebruiken we *Laa* «لَا».

Voorbeeld:

- Ik heb **niet** gegeten, **noch** gedronken.⁵²⁶ لَا أَكَلْتُ وَلَا شَرِبْتُ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى﴾ {Hij geloofde niet, noch verrichtte hij het gebed.}⁵²⁷

5) We hebben gezien dat Waaw al-Haal «وُ» aan het begin van een Djoemlah Ismiyyah staat.⁵²⁸

Voorbeeld:

- Ik kwam de moskee binnen **terwijl** de imam Faatihah las.⁵²⁹ دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَالْإِمَامُ يَقْرَأُ الْفَاتِحَةَ.

De Waaw al-Haal kan ook aan het begin van een Djoemlah Fi'liyyah staan met een werkwoord in de Maadiy [dat bevestigend is]. Het dient dan wel gevolgd te worden door «قَدْ».

⁵²³ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie.

⁵²⁴ Zie: deel 2, les 4 punt 2 van het begeleidende boek.

⁵²⁵ Een andere mogelijke vertaling: "Ik at niet."

⁵²⁶ Een andere mogelijke vertaling: "Ik at niet, noch dronk ik."

⁵²⁷ Soerah al-Qiyaamah, Vers 31 (Soerah 75:31).

⁵²⁸ Zie les 2 voor meer informatie over de Waaw al-Haal «وُ الْحَالِ» (*de Waaw van de toestand*).

⁵²⁹ Een andere mogelijke vertaling: "Ik ben de moskee binnengekomen terwijl de imam Faatihah las."

Voorbeeld:

- Ik kwam de moskee binnen **terwijl** de imam Faatihah had gereciteerd.⁵³⁰

دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ وَقَدْ قَرَأَ الْإِمَامُ الْفَاتِحَةَ.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- De dokter arriveerde terwijl de patiënt was overleden.⁵³¹

- Wij zijn uit de klas gegaan terwijl de leraar de les had uitgelegd.

خَرَجْنَا مِنَ الْفَصْلِ وَقَدْ شَرَحَ الْمُدَرِّسُ الدَّرْسَ.

- Ik arriveerde op het vliegveld terwijl het vliegtuig was vertrokken.⁵³²

وَصَلْتُ الْمَطَارَ وَقَدْ أَقْلَعَتِ الطَّائِرَةُ.

Samengevat:

- «وَأَوُّ الْحَالِ» + «الْجُمْلَةُ الْإِسْمِيَّةُ»
- «وَأَوُّ الْحَالِ» + «قَدْ» + «الْجُمْلَةُ الْفِعْلِيَّةُ فِعْلُهَا مَاضٍ مُثَبَّتٌ»

6) Het werkwoord «جَعَلَ» heeft vier betekenissen:

1. “**Maken**”, namelijk: iets veroorzaken of iets laten worden.⁵³³

In deze betekenis krijgt het twee Mafoel Bihi's (*lijdende voorwerpen*).

Voorbeelden:

- Ik zal van deze kamer een winkel maken.

سَأَجْعَلُ هَذِهِ الْغُرْفَةَ دُكَّانًا.

Hier is «هَذِهِ» de eerste Mafoel Bihi, en «دُكَّانًا» is de tweede Mafoel Bihi.⁵³⁴

- Allah heeft alcoholische dranken Haraam gemaakt.

جَعَلَ اللَّهُ الْخَمْرَ حَرَامًا.

Hier is «الْخَمْرَ» de eerste Mafoel Bihi, en «حَرَامًا» is de tweede Mafoel Bihi.

⁵³⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Ik ben de moskee binnengekomen terwijl de imam Faatihah had gereciteerd.”

⁵³¹ Een andere mogelijke vertaling: “De dokter was gearriveerd terwijl de patiënt overleden was.”

⁵³² Een andere mogelijke vertaling: “Ik was op het vliegveld gearriveerd terwijl het vliegtuig was vertrokken.”

⁵³³ بِمَعْنَى: «صَيَّرَ»

⁵³⁴ Het woord «الْغُرْفَةُ» is hier Badal.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا﴾ {En Hij **maakte** de maan daarin tot een licht, en Hij maakte de zon tot een lamp.}⁵³⁵
- ﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا﴾ {En Allah heeft voor jullie de aarde uitgestrekt **gemaakt**.}⁵³⁶
- ﴿وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً﴾ {En als jouw Heer het had gewild, dan had Hij de mensheid zeker tot één natie **gemaakt**.}⁵³⁷

2. “Denken”, “achten”⁵³⁸

In deze betekenis krijgt het ook twee Maf’oel Bihi’s (*lijdende voorwerpen*).

Voorbeelden:

- Denk jij dat ik een directeur ben?⁵³⁹ أَجَعَلْتَنِي مُدِيرًا؟

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبْدُ الرَّحْمَنِ إِنثًا﴾ {En zij **achten** de Engelen, die dienaren van de Meest Barhartige zijn, tot vrouwen.}⁵⁴⁰

3. “Scheppen”⁵⁴¹

In deze betekenis krijgt het alleen één Maf’oel Bihi (*lijdend voorwerp*).

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾ {Alle lof zij Allah, Degene Die de hemelen en de aarde heeft **geschapen**, en Die de duisternissen en het licht heeft gemaakt.}⁵⁴²

⁵³⁵ Soerah Noeh, Vers 16 (Soerah 71:16).

⁵³⁶ Soerah Noeh, Vers 19 (Soerah 71:19).

⁵³⁷ Soerah Hoed, Vers 118 (Soerah 11:118).

⁵³⁸ بِمَعْنَى: «ظَنَّ»

⁵³⁹ Letterlijke vertaling: “Heb jij van mij een directeur gemaakt?”

⁵⁴⁰ Soerah az-Zoegroef, Vers 19 (Soerah 43:19).

⁵⁴¹ بِمَعْنَى: «أَوْجَدَ»

⁵⁴² Soerah al-An’aam, Vers 1 (Soerah 6:1).

4. “Beginnen”⁵⁴³

In deze betekenis gedraagt het zich als «كَانَ», en heeft het een Ism en een Gabar. De Gabar is een Djoemlah Fi‘liyyah met een werkwoord in de Moedaari‘.

Voorbeeld:

- Haamied begon mij te slaan. جَعَلَ حَامِدٌ يَضْرِبُنِي.

Hier is «حَامِدٌ» de Ism van «جَعَلَ», en «يَضْرِبُنِي» is Gabar van «جَعَلَ».⁵⁴⁴

7) Het meervoud van «مَاشٍ» “een voetganger” is: «مُشَاهٌ» “voetgangers”.

Het is conform het patroon: «فُعَلَةٌ».

Dus «مُشَاهٌ» is oorspronkelijk: «مُشَيَّةٌ», waarbij «-aya-» verandert in: «-aa-» «لَا».

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- قَاضٍ	“een rechter”	→	قُضَاةٌ	“rechters”	[Dit is oorspronkelijk: قُضَيَّةٌ]
- حَافٍ	“blootsvoet”	→	خُفَاةٌ	“blootsvoeten”	[Dit is oorspronkelijk: خُفَيَّةٌ]
- عَارٍ	“naakt”	→	عُرَاةٌ	“naakt” ⁵⁴⁵	[Dit is oorspronkelijk: عُرَيَّةٌ]
- وَالٍ	“een heerser”	→	وُلَاةٌ	“heersers”	[Dit is oorspronkelijk: وُلَيَّةٌ]

8) «قَفَايَ» “mijn achterhoofd”: de Yaa Moetakalliem «يَ» krijgt een Fathah als het gekoppeld wordt aan een Ism (naamwoord) waarvan de laatste letter een Alief «ا» of een Yaa met een Soekoen «يَ» is.

Voorbeelden:

- عَصَايَ	“mijn stok”	[عَصَا + يَ = عَصَايَ]
- فَتَايَ	“mijn jongen”	[فَتَا + يَ = فَتَايَ]
- دُنْيَايَ	“mijn wereld”	[دُنْيَا + يَ = دُنْيَايَ]
- يَدَايَ	“mijn handen” ⁵⁴⁶	[يَدَا + يَ = يَدَايَ] ⁵⁴⁷

⁵⁴³ بِمَعْنَى: «بَدَأَ»

⁵⁴⁴ Zie les 10 voor meer informatie.

⁵⁴⁵ Als bijvoeglijk naamwoord.

⁵⁴⁶ «غَسَلْتُ يَدَيَّ» “Ik waste mijn handen”. Over «يَدَيَّ»: «يَدَانِ» → «يَدَيْنِ» → «يَدَيْنِ + يَ» → «يَدَيَّ + يَ» → «يَدَيَّ».

⁵⁴⁷ «يَدَايَ» wordt: «يَدَايَ». En «يَدَايَ» wordt: «يَدَايَ».

De Nawaasib van de Moedaari‘

«نَوَاصِبُ الْمُضَارِعِ»

De Hoeroef (*partikels*)⁵⁴⁸ die de Moedaari‘ Mansoeb maken, worden **Nawaasib al-Fi‘l al-Moedaari‘** «نَوَاصِبُ الْفِعْلِ الْمُضَارِعِ» genoemd. Dit zijn er vier, en we hebben ze allemaal al geleerd.

Deze vier zijn:

1. «أَنَّ»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ﴾ {En Allah wil jullie berouw aanvaarden.}⁵⁴⁹

De Harf «أَنَّ» wordt als volgt genoemd: **Harf Masdariyyah wa Nasb wa Istiqbaal** «حَرْفُ مَصْدَرِيَّةٍ وَنَصْبٍ وَاسْتِقْبَالٍ» (*d.w.z. een infinitief partikel dat de Moedaari‘ Mansoeb maakt en op de toekomstige tijd duidt*).

2. «لَنْ»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا﴾ {Hij zei: “Voorwaar, jij zult niet in staat zijn om geduldig met mij te zijn.”}⁵⁵⁰

De Harf «لَنْ» wordt als volgt genoemd: **Harf Nafyin wa Nasb wa Istiqbaal** «حَرْفُ نَفْيٍ وَنَصْبٍ وَاسْتِقْبَالٍ» (*d.w.z. een ontkennend partikel dat de Moedaari‘ Mansoeb maakt en op de toekomstige tijd duidt*).

⁵⁴⁸ Het woord “Hoeroef” «الْحُرُوفُ» (*partikels*) is het meervoud van: “Harf” «الْحَرْفُ» (*partikel*).

⁵⁴⁹ Soerah an-Nisaa’, Vers 27 (Soerah 4:27).

⁵⁵⁰ Soerah al-Kahf, Vers 67 (Soerah 18:67).

3. «كَيَّ»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿كَيَّ نُسَبِّحُكَ كَثِيرًا ۖ وَنُصَبِّحُكَ﴾ {Zodat wij U veelvuldig zullen prijzen.}⁵⁵¹

De Harf «كَيَّ» wordt als volgt genoemd: **Harf Masdariyyah wa Nasb wa Istiqbaal** «حَرْفُ مَصْدَرِيَّةٍ وَنَصْبٍ وَاسْتِقْبَالٍ» (d.w.z. een infinitief partikel dat de Moedaari' Mansoeb maakt en op de toekomstige tijd duidt).

4. «إِذَنْ»

Voorbeeld:

- Ik zal je morgen bezoeken, indien Allah het wil. In dat geval zal ik op je wachten.
سَأَزُورُكَ غَدًا إِنْ شَاءَ اللَّهُ. إِذَنْ أَنْتَظِرُكَ.

De Harf «إِذَنْ» wordt als volgt genoemd: **Harf Djawaab wa Djazaa' wa Nasb wa Istiqbaal** «حَرْفُ جَوَابٍ وَجَزَاءٍ وَنَصْبٍ وَاسْتِقْبَالٍ» (d.w.z. een beantwoordend partikel dat de Moedaari' Mansoeb maakt en op de toekomstige tijd duidt).

Samengevat:

De vier Nawaasib al-Fi'l al-Moedaari' zijn: «إِذَنْ» , «كَيَّ» , «لَنْ» , «أَنْ».

⁵⁵¹ Soerah Taa Haa, Vers 33 (Soerah 20:33).

Les 26

In deze les leren we het volgende:

1) **Al-Fi'l ar-Roebaa'iey** «الْفِعْلُ الرَّبَاعِيُّ» (het Roebaa'iey werkwoord of het vierletterige werkwoord): dit is een werkwoord dat vier stamletters heeft.

Voorbeelden:

- تَرْجَمَ “Hij vertaalde”
- بَعَثَرَ “Hij vergooide”
- هَرَوَلَ “Hij liep snel”
- بَسْمَلَ “Hij zei: ‘Bismillaahier rahmaanier rahiem.’”

Net zoals bij de Thoelaathie is de Roebaa'iey ook Moedjarrad of Mazied.⁵⁵²

Roebaa'iey Moedjarrad

De Roebaa'iey Moedjarrad heeft alleen vier stamletters zonder dat er een extra letter aan is toegevoegd, zoals «تَرْجَمَ» dat uit de volgende letters is samengesteld: «ت», «ر», «ج», «م» (t-r-dj-m).

De Baab van de Roebaa'iey Moedjarrad

De Roebaa'iey Moedjarrad heeft slechts één Baab, namelijk: **Baab Fa'lala** «فَعَلَلْ».

De Maadiy van deze Baab is: «فَعَّلَلْ».

De Moedaari' van deze Baab is: «يُفَعِّلُ».

Aangezien het werkwoord uit vier letters bestaat, krijgt de Harf al-Moedaari'ah een Dammah.

Voorbeelden:

- تَرْجَمَ “Hij vertaalde” (Maadiy)
- يُتَرْجَمُ “Hij vertaalt” (Moedaari')

⁵⁵² Zie les 16 voor meer informatie over deze termen.

De Masdar van Baab «فَعَّلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «فَعَّلَلَهُ».

Voorbeeld:

- تَرْجَمَةٌ “vertaling”

De Ism al-Faa’iel van Baab «فَعَّلَ»

De Ism al-Faa’iel van deze Baab is conform het patroon: «مُفَعِّلٌ». De derde stamletter heeft een Kasrah.

Voorbeeld:

- مُتَرْجِمٌ “een vertaler”, “hij die vertaalt”

De Ism al-Maf’oel van Baab «فَعَّلَ»

De Ism al-Maf’oel is conform het patroon: «مُفَعَّلٌ». De derde stamletter heeft een Fathah.

Voorbeelden:

- مُتَرْجَمٌ “een vertaling”, “datgene wat vertaald is”
- كِتَابٌ مُتَرْجَمٌ “een vertaald boek”

Achtereenvolgens: «فَعَّلَلَهُ» , «مُفَعِّلٌ» , «فَعَّلَلَهُ» , «يُفَعِّلُ» , «فَعَّلَ».

De Abwaab van de Roebaa'iey Mazied

De Roebaa'iey Mazied heeft drie Abwaab.⁵⁵³

Deze drie Abwaab zijn:

1. «تَفَعَّلَ» *Baab Tafa'lala*
2. «أَفَعَّلَ» *Baab Ief'alalla*
3. «أَفَعَّنَلَ» *Baab Ief'anlala*

1. Baab Tafa'lala «تَفَعَّلَ»

In deze Baab is er een «تَ» “-ta” vóór de eerste stamletter geplaatst (*tafa'lala*).

Voorbeelden:

- تَرَعَّرَغَ “Hij groeide op”
- تَمَضَّمَضَ “Hij spoelde zijn mond met water”

De Moedaari' van Baab «تَفَعَّلَ»

De Moedaari' van deze Baab is: «يَتَفَعَّلُ».

Voorbeeld:

- يَتَرَعَّرَغُ “Hij groeit op”

De Masdar van Baab «تَفَعَّلَ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «تَفَعَّلٌ».

Voorbeeld:

- تَرَعَّرَغُ “Opgroeien”

Achtereenvolgens: «تَفَعَّلٌ», «يَتَفَعَّلُ», «تَفَعَّلَ».

⁵⁵³ Het woord “Abwaab” «الْأَبْوَابُ» is het meervoud van: “Baab” «الْبَابُ».

2. Baab Ief'alalla «إِفْعَلَّ»

In deze Baab is er een «ا» “-ie” vóór de eerste stamletter geplaatst, en de vierde stamletter is verdubbeld (*ief'alalla*).

Voorbeelden:

- اِطْمَأَنَّ “Hij voelde zich gerustgesteld”
- اِشْمَأَزَّ “Hij verafschuwde”, “Hij walgde”

De Moedaari‘ van Baab «إِفْعَلَّ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَفْعَلِلُّ».

Voorbeeld:

- يَاطْمِئِنُّ “Hij voelt zich gerustgesteld”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ {Luister goed! In het gedenken van Allah komen de harten tot rust.}⁵⁵⁴

De Masdar van Baab «إِفْعَلَّ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «إِفْعِلَالٌ».

Voorbeeld:

- اِطْمِئِنَّا “Gerustgesteld voelen”

Achtereenvolgens: «إِفْعِلَالٌ», «يَفْعَلِلُّ», «إِفْعَلَّ».

⁵⁵⁴ Soerah ar-Ra’d, Vers 28 (Soerah 13:28).

3. Baab Ief'anlala «إِفْعَنْلَلْ»

In deze Baab is er een «لْ» “-ie” vóór de eerste stamletter geplaatst, en er is een «نْ» “-n” na de tweede stamletter toegevoegd (*ief'anlala*).

Voorbeelden:

- اِفْرَنْقَعَ “Hij kraakte zijn vingers”

De Moedaari‘ van Baab «إِفْعَنْلَلْ»

De Moedaari‘ van deze Baab is: «يَفْعَنْلِلْ».

Voorbeeld:

- يَفْرَنْقَعُ “Hij kraakt zijn vingers”

De Masdar van Baab «إِفْعَنْلَلْ»

De Masdar van deze Baab is conform het patroon: «إِفْعَنْلَالٌ».

Voorbeeld:

- اِفْرَنْقَاعٌ “Het kraken van de vingers”

De zin «اِفْرَنْقَعَ النَّاسُ» betekent: “De mensen verspreidden zich.”

Achtereenvolgens: «إِفْعَنْلَلْ», «يَفْعَنْلِلْ», «إِفْعَنْلَالٌ».

2) “Dit is een man” is: «هَذَا رَجُلٌ».

“Dit is **de** man” is: «هَذَا الرَّجُلُ». Maar deze zin kan ook “deze man” betekenen.⁵⁵⁵

Wanneer je «هَذَا الرَّجُلُ» zegt, dan zou de luisteraar kunnen denken dat je “deze man” (i.p.v. “dit is de man”) bedoelt en hij wacht dan op de Gabar. Om deze dubbelzinnigheid te vermijden, wordt een passende Damier (*voornaamwoord*) tussen de Moebtada’ en Gabar geplaatst.

⁵⁵⁵ De betekenis “deze man” krijg je als je ervan uitgaat dat het woord «الرَّجُلُ» een Badal is.

Voorbeelden:

- هَذَا هُوَ الرَّجُلُ "Dit is de man" [mannelijk enkelvoud]
- هَؤُلَاءِ هُمُ الْمُجْرِمُونَ "Deze zijn de criminelen" [mannelijk meervoud]
- هَذِهِ هِيَ السَّيَّارَةُ "Dit is de auto" [vrouwelijk enkelvoud]
- هَؤُلَاءِ هُنَّ الْمُسْلِمَاتُ "Deze zijn de moslima's" [vrouwelijk meervoud]

De Damier «الضَّمِيرُ» (*voornaamwoord*) die op deze manier wordt gebruikt, wordt **Damier al-Fasl** «ضَمِيرُ الْفَصْلِ» (*het voornaamwoord van de scheiding*) genoemd.⁵⁵⁶

Deze dubbelzinnigheid komt ook in een zin voor wanneer de Moebtada' een eigennaam is, en de Gabar een Na't (*bijvoeglijk naamwoord*) is of een Ism die «ال» heeft.

Voorbeeld:

- حَامِدٌ اللَّاعِبُ kan betekenen: "Haamied, de speler" of "Haamied is de speler".

Als we "Haamied is de speler" bedoelen, dan zeggen we: «حَامِدٌ هُوَ اللَّاعِبُ».

Hier volgen enkele voorbeelden van de Damier al-Fasl «ضَمِيرُ الْفَصْلِ» uit de Koran:

- ﴿وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ {En zij zijn degenen die succesvol zijn.}⁵⁵⁷
- ﴿ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ {Dat is de grootse Overwinning.}⁵⁵⁸

Maar het gebruik van de Damier al-Fasl «ضَمِيرُ الْفَصْلِ» is niet verplicht. Als je denkt dat er geen dubbelzinnigheid ontstaat, dan dien je het niet te gebruiken.

Zo zien we in de Koran:

- ﴿ذَٰلِكَ الْكِتَابُ﴾ {Dit is het Boek ...}⁵⁵⁹
- ﴿ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ {Dat is de grootse Overwinning.}⁵⁶⁰

⁵⁵⁶ Door middel van de Damier al-Fasl worden de Moebtada' en de Gabar gescheiden gehouden.

⁵⁵⁷ Soerah al-Baqarah, Vers 5 (Soerah 2:5).

⁵⁵⁸ Soerah at-Tawbah, Vers 72 (Soerah 9:72).

⁵⁵⁹ Soerah al-Baqarah, Vers 2 (Soerah 2:2).

⁵⁶⁰ Soerah at-Tawbah, Vers 89 (Soerah 9:89).

3) Als aan jou iets wordt aangeboden om te eten met de instructie «كُلْ هَذَا», dan kan je het hele ding eten.⁵⁶¹

Maar als de instructie «كُلْ مِنْ هَذَا» is, dan mag je alleen **een deel** ervan eten.⁵⁶²

Op dezelfde manier zeggen we:

- **Onder** de studenten zijn er sommigen die geen Engels kennen.

مِنَ الطُّلَّابِ مَنْ لَا يَعْرِفُ الْإِنْكِلِيزِيَّةَ.

Deze *Mien* «مِنْ» wordt **Mien at-Tab'iediyyah** «مِنَ التَّبْعِيضِيَّةِ» (*de partitief Mien*) genoemd.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Jij bent **één van** de beste studenten.

أَنْتَ مِنْ أَحْسَنِ الطُّلَّابِ.

Vergelijk dit met:

- Jij bent de beste student.

أَنْتَ أَحْسَنُ الطُّلَّابِ.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾ {En zij spenderen **een deel** van datgene waarmee Wij hun hebben voorzien.}⁵⁶³
- ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ﴾ {En onder de mensen zijn er **sommigen** die zeggen: “Wij geloven in Allah en in de Laatste Dag”, maar zij zijn geen gelovigen.}⁵⁶⁴

⁵⁶¹ De zin «كُلْ هَذَا» betekent: “Eet dit.”

⁵⁶² De zin «كُلْ مِنْ هَذَا» betekent: “Eet van dit.”

⁵⁶³ Soerah al-Baqarah, Vers 3 (Soerah 2:3). Het woord «مِمَّا» = «مَا» + «مِنَ» التَّبْعِيضِيَّةِ.

⁵⁶⁴ Soerah al-Baqarah, Vers 8 (Soerah 2:8).

4) In de zin «وَهَلْ جَاءَ الْمُدِيرُ؟» “En is de directeur gekomen?” komt het verbindingswoord «وَهَلْ»⁵⁶⁵ “en” als eerst, en daarna komt de Harf al-Istifhaam «وَهَلْ».

Maar de Hamzah al-Istifhaam «أَ» komt vóór het verbindingswoord te staan.

Voorbeeld:

- أَوَجَاءَ الْمُدِيرُ؟ “En is de directeur gekomen?”

We kunnen niet zeggen: «وَأَجَاءَ الْمُدِيرُ؟».

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ {En hebben zij niet naar het Koninkrijk van de hemelen en de aarde gekeken?}⁵⁶⁶
- ﴿أَأَنْتُمْ إِذَا مَا وَقَعَ عَامَنْتُمْ بِهِ﴾ {Vervolgens, wanneer het (de bestraffing) heeft plaatsgevonden, zullen jullie er dan in geloven?}⁵⁶⁷

5) Veel Aayaat (Koranverzen) beginnen met het woord «إِذْ», zoals: «وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ».

In zulke gevallen is het woord «إِذْ» de Mafoel Bihi van het werkwoord «أَذْكُرُوا» “gedenk”, “gedenken jullie” dat altijd is weggelaten.

De betekenis van het bovenstaande Koranvers is:

- ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ﴾ {En **gedenk** toen Ibraahiem zei ...}

Hier volgen wat meer voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَإِذْ قَالَتِ الْمَلَكَةُ يَمْرَيْمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَأَصْطَفَاكِ عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ﴾⁵⁶⁸
{En (**gedenk**) toen de Engelen zeiden: “O Maryam! Voorwaar, Allah heeft jou bevoordrecht, jou gereinigd en jou verkozen boven de vrouwen van de werelden.”}
- ﴿وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ﴾⁵⁶⁹
{En (**gedenk**) toen Moesaa tegen zijn volk zei: “Gedenk de Gunst van Allah aan jullie ...”}

⁵⁶⁵ Harf al-Istifhaam = vraagpartikel.

⁵⁶⁶ Soerah al-A'raaf, Vers 185 (Soerah 7:185).

⁵⁶⁷ Soerah Yoenoos, Vers 51 (Soerah 10:51).

⁵⁶⁸ Soerah Aali 'Imraan, Vers 42 (Soerah 3:42).

⁵⁶⁹ Soerah Ibraahiem, Vers 6 (Soerah 14:6).

6) Het meervoud van «مَيِّتٌ» “een gestorvene” is: «مَوْتَى» “gestorvenen”.

Dit is conform het patroon: «فَعْلَى».

Woorden conform dit patroon zijn Mamnoe‘ minas Sarf «مَمْنُوعٌ مِنَ الصَّرْفِ» (*diptoot*)⁵⁷⁰ en krijgen dus geen Tanwien.

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- «أَسِيرٌ» “een gevangene” → «أَسْرَى» “gevangenen”
- «مَرِيضٌ» “een zieke” → «مَرَضَى» “zieken”
- «جَرِيحٌ» “een gewonde” → «جَرَحَى» “gewonden”

7) Als de Moenaadaa een Ism is waarvan de Moedaaf Ilaih de Damier van de eerste persoon enkelvoud is (d.w.z. de Damier is يَ), dan heeft deze Moenaadaa vijf verschillende vormen:⁵⁷¹

1. «يَا رَبِّي» : dit is de originele vorm.
2. «يَا رَبَّ» : hier is de «يَ» weggelaten.⁵⁷²
3. «يَا رَبِّي» : hier is de «يَ» blijven staan, maar het heeft een Fathah.
4. «يَا رَبَّ» : hier is de «يَ» weggelaten, en de laatste letter heeft een Fathah.
5. «يَا رَبًّا» : hier is de «يَ» weggelaten, en de laatste letter heeft een Fathah en een Alief.

De laatste vorm krijgt de Haa-oes Sakt «هَاءُ السَّكْتِ» aan het einde: «يَا رَبًّا».⁵⁷³

Een geheugensteuntje voor al deze vijf vormen: «رَبِّي», «رَبَّ», «رَبًّا», «رَبِّ».

De vorm «رَبَّ» komt het meest voor in de Koran.

⁵⁷⁰ Mamnoe‘ minas Sarf wordt ook wel “Ghair Moensarief” «غَيْرُ مُنْصَرِفٍ» genoemd.

⁵⁷¹ Kortom: als de Moenaadaa een Ism is waarvan de Moedaaf Ilaih een Yaa Moetakalliem «يَ» is, dan heeft deze Moenaadaa vijf verschillende vormen.

⁵⁷² Handig om te weten: de vorm «يَا رَبَّ» komt het meest voor. Daarna komt de vorm «يَا رَبِّي» het meest voor.

⁵⁷³ De Haa-oes Sakt «هَاءُ السَّكْتِ» (*de Haa van de stilte*) wordt toegevoegd wanneer je op dit woord stopt.

8) In les 14 hebben we gezien dat de Djawaab ash-Shart een «فَ» krijgt, wanneer het een Djoemlah Ismiyyah is.⁵⁷⁴

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ﴾ {En wanneer ik ziek ben, dan is Hij Die mij geneest.}⁵⁷⁵

Deze «فَ» kan worden vervangen door de **Idhaa al-Foedjaa-ieyyah** «إِذَا الْفَجَائِيَّةُ».⁵⁷⁶

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ﴾ {En wanneer degenen (die zij) naast Hem (aanbidden) worden genoemd, zie, dan verheugen zij zich.}⁵⁷⁷
- ﴿فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رِضًا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ﴾ {Als zij daar een gedeelte van krijgen, zijn zij tevreden. En als hun er niet van wordt gegeven, zie, dan worden zij boos.}⁵⁷⁸

9) In les 29 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met de Moeda‘af werkwoorden. In alle vormen van de Moedaari‘ – met uitzondering van twee vormen – verliest de tweede stamletter zijn klinker en het wordt geassimileerd met de derde stamletter.

Voorbeeld:

- يَحْجُجُ - يَحْجَانِ - يَحْجُونُ؛ تَحْجُجُ - تَحْجَانِ - تَحْجُونُ؛
تَحْجِيْنُ - تَحْجَانِ - تَحْجِيْنُ؛ أَحْجُجُ - أَحْجُجُ

Het proces waarbij de tweede stamletter met de derde stamletter assimileert, wordt **Idghaam** «الِدَغَامُ» (*assimilatie*) genoemd.

Alleen de twee onderstreepte vormen ondergaan geen Idghaam, omdat zij gekoppeld worden aan Moetaharriek Damaa-ier (*voornaamwoorden met een klinker*).

⁵⁷⁴ Zie les 14 punt 1 voor meer informatie.

⁵⁷⁵ Soerah ash-Shoe'araa', Vers 80 (Soerah 26:80).

⁵⁷⁶ Zie les 23 punt 3 voor meer informatie over de Idhaa al-Foedjaa-ieyyah.

⁵⁷⁷ Soerah az-Zoemar, Vers 45 (Soerah 39:45).

⁵⁷⁸ Soerah at-Tawbah, Vers 58 (Soerah 9:58).

De vier vormen in de Moedaari‘ Madjzoem

In de Moedaari‘ Madjzoem hebben de vier vormen «نَحْجُ» ، «أَحْجُ» ، «تَحْجُ» ، «يَحْجُ» twee mogelijkheden:

1. één mogelijkheid met Idghaam; *en*
2. één mogelijkheid zonder Idghaam.

Voorbeeld:

- لَمْ يَحْجُجْ (zonder Idghaam) of لَمْ يَحْجَّ (met Idghaam)

Onthoud dat «يَحْجُجْ» oorspronkelijk als volgt is: «يَحْجُجُ».

Op dezelfde manier:

- لَمْ تَحْجُجْ (zonder Idghaam) of لَمْ تَحْجَّ (met Idghaam)
- لَمْ أَحْجُجْ (zonder Idghaam) of لَمْ أَحْجَّ (met Idghaam)
- لَمْ نَحْجُجْ (zonder Idghaam) of لَمْ نَحْجَّ (met Idghaam)

De Amr van de tweede persoon

De Amr (*gebiedende wijs*) van de tweede persoon mannelijk enkelvoud heeft ook deze mogelijkheid.

Voorbeeld:

- أَحْجُجْ “Verricht Hadj!” of حُجْ “Verricht Hadj!”

De Amr van de tweede persoon vrouwelijk meervoud is al zonder Idghaam.

Voorbeeld:

- أُحْجِجْنَ “Verricht Hadj!”, “Jullie moeten de Hadj verrichten!”

Het kan geen Idghaam hebben, omdat het gekoppeld wordt aan een Moetaharriek Damier.

Het verwijderen van de Idghaam wordt **Fakkoel Idghaam** «فَكُّ الْإِدْغَامِ» (*het losmaken van de Idghaam*) genoemd.

Enkele voorbeelden van Fakkoel Idghaam uit de Koran:

- ﴿قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا﴾ {Zij (Maryam) zei: “Hoe kan ik een zoon krijgen, terwijl geen man mij heeft aangeraakt en ik geen onkuis vrouw ben?”} ⁵⁷⁹
- ﴿وَمَنْ يَخْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَىٰ﴾ {En degene op wie Mijn Toorn neerdaalt, zal zeker ten onder gaan.} ⁵⁸⁰
- ﴿وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ﴾ {En degene die Allah doet afdwalen, voor hem is er geen leider (die hem naar de goede richting wijst).} ⁵⁸¹
- ﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾ {Zeg (o Profeet Mohammed): “Als jullie (werkelijk) van Allah houden, volg mij dan. Allah zal van jullie houden en jullie zonden vergeven.”} ⁵⁸²
- ﴿وَأَحْلِلْ عُقْدَةَ مِنِّ لِسَانِي﴾ {“En maak de knoop van mijn tong los.”} ⁵⁸³

10) De zin «مَا لَمْ يُعْرَغِرْ» betekent: “Zolang hij niet de doodstrijd heeft”, namelijk: de duur van het niet-zijn van de doodstrijd.

Deze *Maa* «مَا» wordt *Maa al-Masdariyyah az-Zarfiyyah* «مَا الْمَصْدَرِيَّةُ الظَّرْفِيَّةُ» (*de infinitieve Maa van tijd*) genoemd. ⁵⁸⁴

Voorbeelden:

- De Islam zal blijven **zolang** de wereld bestaat. سَيَبْقَى الْإِسْلَامُ مَا بَقِيَ الْعَالَمُ.
- Gehoorzaam mij **zolang** ik Allah en Zijn Boodschapper gehoorzaam. أَطِيعُونِي مَا أَطَعْتُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ.

⁵⁷⁹ Soerah Maryam, Vers 20 (Soerah 19:20).

⁵⁸⁰ Soerah Taa Haa, Vers 81 (Soerah 20:81).

⁵⁸¹ Soerah az-Zoemar, Vers 36 (Soerah 39:36).

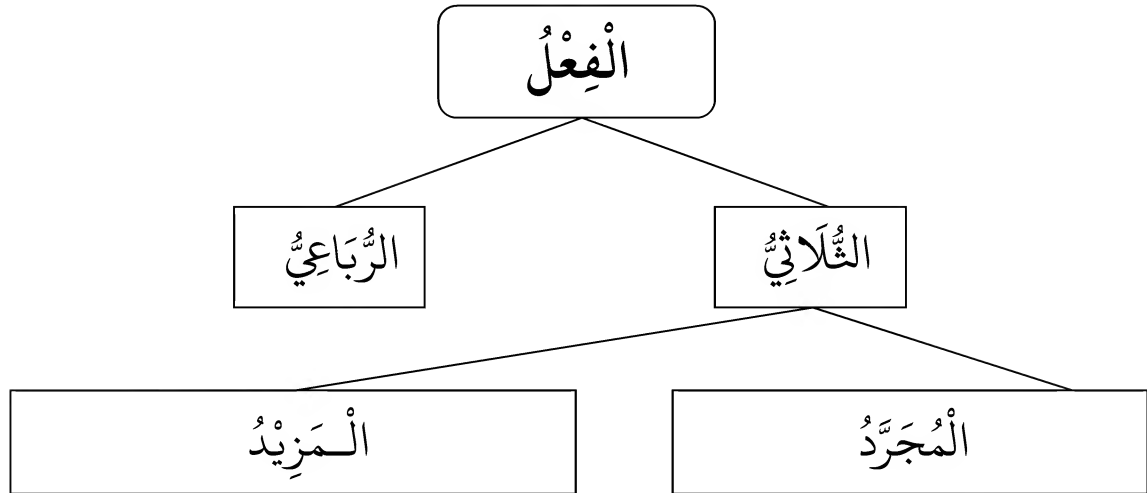
⁵⁸² Soerah Aali 'Imraan, Vers 31 (Soerah 3:31).

⁵⁸³ Soerah Taa Haa, Vers 27 (Soerah 20:27).

⁵⁸⁴ Tot nu toe hebben we zes soorten *Maa* «مَا» geleerd:

1. *Maa an-Naafieyatoe* «مَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennde Maa*).
2. *Maa al-Istifhaamiyyah* «مَا الْإِسْتِفْهَامِيَّةُ» (*de vragende Maa*).
3. *Maa al-Mawsoelah* «مَا الْمُؤْصُولَةُ» (*de betrekkelijke Maa*).
4. *Maa al-Hidjaaziyyah* «مَا الْحِجَازِيَّةُ» (*de Hidjaazi Maa*).
5. *Maa al-Masdariyyah* «مَا الْمَصْدَرِيَّةُ» (*de infinitieve Maa*).
6. *Maa al-Masdariyyah az-Zarfiyyah* «مَا الْمَصْدَرِيَّةُ الظَّرْفِيَّةُ» (*de infinitieve Maa van tijd*).

Schematisch overzicht van de Thoelaathie en Roebaa'iey (1/2):

مَا زِيدَ فِيهِ حَرْفٌ وَاحِدٌ

(١) فَعَلَ - يُفَعِّلُ: سَلَّمَ - يُسَلِّمُ

(٢) أَفْعَلَ - يُفْعِلُ: أَسْلَمَ - يُسَلِّمُ

(٣) فَاعَلَ - يُفَاعِلُ: جَاهَدَ - يُجَاهِدُ

مَا زِيدَ فِيهِ حَرْفَانِ

(٤) تَفَعَّلَ - يَتَفَعَّلُ: تَعَلَّمَ - يَتَعَلَّمُ

(٥) تَفَاعَلَ - يَتَفَاعَلُ: تَنَاولَ - يَتَنَاولُ

(٦) اِنْفَعَلَ - يَنْفَعِلُ: اِنْكَسَرَ - يَنْكَسِرُ

(٧) اِفْتَعَلَ - يَفْتَعِلُ: اِسْتَمَعَ - يَسْتَمِعُ

(٨) اِفْعَلَ - يَفْعِلُ: اِحْمَرَ - يَحْمَرُ

مَا زِيدَ فِيهِ ثَلَاثَةُ أَحْرَافٍ

(٩) اِسْتَفْعَلَ - يَسْتَفْعِلُ: اِسْتَقْبَلَ - يَسْتَقْبِلُ

(١٠) اِفْعَالَ - يَفْعَالُ: اِحْمَارَ - يَحْمَارُ

(١١) اِفْعَوَعَلَ - يَفْعَوَعِلُ: اِعْشَوْشَبَ - يَعْشَوْشِبُ

(١٢) اِفْعَوَّلَ - يَفْعَوِّلُ: اِجْلَوَدَ - يَجْلَوِدُ

(١) فَعَلَ - يُفَعِّلُ: كَتَبَ - يَكْتُبُ

(٢) فَعَلَ - يُفَعِّلُ: جَلَسَ - يَجْلِسُ

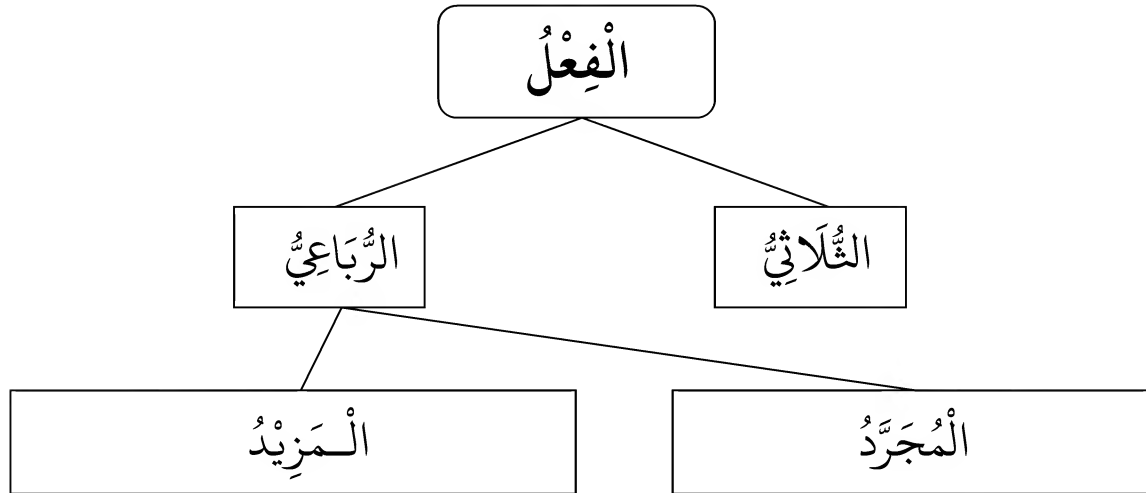
(٣) فَعَلَ - يُفَعِّلُ: ذَهَبَ - يَذْهَبُ

(٤) فَعَلَ - يُفَعِّلُ: سَمِعَ - يَسْمَعُ

(٥) فَعَلَ - يُفَعِّلُ: كَثُرَ - يَكْثُرُ

(٦) فَعَلَ - يُفَعِّلُ: حَسِبَ - يَحْسِبُ

Schematisch overzicht van de Thoeelaathie en Roebaa'iey (2/2):

مَا زِيدَ فِيهِ حَرْفٌ وَاحِدٌ

(١) فَعَلَّ - يُفَعِّلُ: تَرَجَّمَ - يُتَرَجَّمُ (١) تَفَعَّلَ - يَتَفَعَّلُ: تَمَضَّضَ - يَتَمَضَّضُ

مَا زِيدَ فِيهِ حَرْفَانِ

(٢) اِفْعَلَّ - يَفْعِلُّ: اِطْمَأَنَّ - يَطْمَئِنُّ

(٣) اِفْعَنْلَلَّ - يَفْعَنْلِلُّ: اِحْرَنْجَمَ - يَحْرَنْجُمُ

Les 27

In deze les leren we het volgende:

1) De soorten van de Damaa-ier «ضَمَائِرُ» (voornaamwoorden).⁵⁸⁵

Damaa-ier zijn **Moenfasiel** «الْمُنْفَصِلُ» (gescheiden) of **Moettasiel** «الْمُتَّصِلُ» (geconnecteerd).

Damier Moenfasiel

Een Damier Moenfasiel «الضَّمِيرُ الْمُنْفَصِلُ» (gescheiden voornaamwoord) is onafhankelijk en niet geconnecteerd aan een ander woord.

Een Damier Moenfasiel komt meestal aan het begin van een zin voor. Het komt ook na het woord «إِلَّا» voor.

Voorbeelden:

- Ik ben een moslim.

أَنَا مُسْلِمٌ.

- Niemand heeft de les begrepen behalve jij.⁵⁸⁶

مَا فَهِمَ الدَّرْسَ إِلَّا أَنْتَ.

- Jóu heb ik gezien.⁵⁸⁷

إِيَّاكَ رَأَيْتُ.

- Ik heb niemand gezien behalve jou.⁵⁸⁸

مَا رَأَيْتُ إِلَّا إِيَّاكَ.

Damier Moettasiel

Een Damier Moettasiel «الضَّمِيرُ الْمُتَّصِلُ» (geconnecteerd voornaamwoord) is niet onafhankelijk, maar is altijd geconnecteerd aan een ander woord.

Een Damier Moettasiel komt niet na het woord «إِلَّا».

Voorbeeld:

- Ik heb jou gezien.⁵⁸⁹

رَأَيْتُكَ.

Hier is «تُ» “-toe” de Damier Moettasiel die “ik” betekent. En «كَ» “-ka” is de Damier Moettasiel die “jou” betekent.

⁵⁸⁵ Damaa-ier «ضَمَائِرُ» (voornaamwoorden) is het meervoud van: Damier «ضَمِيرٌ» (voornaamwoord).

⁵⁸⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Niemand begreep de les behalve jij.”

⁵⁸⁷ Een andere mogelijke vertaling: “Het is jou die ik heb gezien.”

⁵⁸⁸ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb niemand gezien behalve jou.”

⁵⁸⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Ik zag jou.”

We weten dat Isms hun functies in de zin aangeven door hun uitgangen⁵⁹⁰ te veranderen.

Voorbeelden:

- دَخَلَ الْوَلَدُ *al-walad-oe*
- سَأَلْتُ الْوَلَدَ *al-walad-a*
- قُلْتُ لِلْوَلَدِ *al-walad-ie*

Maar Damaa-ier (*voornaamwoorden*) veranderen niet hun uitgangen; zij veranderen zichzelf volledig.

Voorbeeld:

- مَنْ أَنْتَ؟ “Wie ben jij?”

Maar:

- أَسْأَلُكَ “Ik vraag aan jou.”

Dus «أَنْتَ» is de Marfoe‘ vorm en «أَنْتَ» is de Mansoeb vorm.

Samenvatting

Er zijn dus twee soorten Damaa-ier:

1. één soort voor de Raf «ضَمِيرُ الرَّفْعِ»; en
2. één soort voor de Nasb en Djarr «ضَمِيرُ النَّصْبِ وَالْجَرِّ».

En elk van deze twee soorten heeft twee vormen:

1. een gescheiden vorm (*Moenfasiel*) «ضَمِيرٌ مُنْفَصِلٌ»; en
2. een geconnecteerde vorm (*Moettasiel*) «ضَمِيرٌ مُتَّصِلٌ».

⁵⁹⁰ Met “uitgang” wordt hier bedoeld: het eind van een woord.

De Damaa-ier van Raf‘

«ضَمَائِرُ الرَّفْعِ»

Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moenfasielah «ضَمَائِرُ الرَّفْعِ الْمُنْفَصِلَةِ»

De Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moenfasielah (*de ongescheiden Damaa-ier van Raf‘*) zijn:

- Derde persoon: «هُوَ»، «هُمَا»، «هُمْ»؛ «هِيَ»، «هُمَا»، «هِنَّ».
- Tweede persoon: «أَنْتَ»، «أَنْتُمَا»، «أَنْتُمْ»؛ «أَنْتِ»، «أَنْتُمَا»، «أَنْتُنَّ».
- Eerste persoon: «أَنَا»، «نَحْنُ».

Handig om te weten: de Damier ar-Raf‘ al-Moenfasielah wordt gebruikt aan het begin van een zin en na het woord «إِلَّا», zoals we eerder hebben gezien.

Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah «ضَمَائِرُ الرَّفْعِ الْمُتَّصِلَةِ»

Hieronder zijn de Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah (*de geconnecteerde Damaa-ier van Raf‘*):

1. De Moetaharriek Taa, zoals in: «ذَهَبْتُ»، «ذَهَبْتُمَا»، «ذَهَبْتُمْ»، «ذَهَبْتِ»، «ذَهَبْتُمْ».
2. De Alief van het tweevoud, zoals in: «إِذْهَبَا»، «تَذْهَبَانِ»، «يَذْهَبَانِ»، «ذَهَبْتَا»، «تَذْهَبَانِ».
3. De Waaw van het meervoud, zoals in: «إِذْهَبُوا»، «تَذْهَبُونَ»، «يَذْهَبُونَ»، «ذَهَبْتُمْ».
4. De Yaa van de tweede persoon vrouwelijk, zoals in: «إِذْهَبِي»، «تَذْهَبِينَ».
5. De Noen van het vrouwelijk meervoud, zoals in: «إِذْهَبْنَ»، «تَذْهَبْنَ»، «يَذْهَبْنَ»، «ذَهَبْنَ».
6. De «نَا» van de eerste persoon meervoud, zoals in: «ذَهَبْنَا».

Verborgene Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah

De Damaa-ier ar-Raf‘ al-Moettasielah (*de geconnecteerde Damaa-ier van Raf‘*) zijn in de volgende vormen verborgen:

- a. De Maadiy: in de volgende twee vormen: «ذَهَبْتُ» en «ذَهَبْتِ».

Merk op dat de Taa’ in «ذَهَبْتُ» geen Damier (*voornaamwoord*) is. Het is een Harf (*partikel*) die de vrouwelijke vorm aanduidt.

- b. De Moedaari’: in de volgende vier vormen: «نَذْهَبُ»، «أَذْهَبُ»، «تَذْهَبُ»، «يَذْهَبُ».

De Damaa-ier van Nasb

«ضَمَائِرُ النَّصْبِ»

Damaa-ier an-Nasb al-Moenfasielah «ضَمَائِرُ النَّصْبِ الْمُنْفَصِلَةِ»

Je hebt nog geen kennism gemaakt met de Damaa-ier an-Nasb al-Moenfasielah (*de ongescheiden Damaa-ier van Nasb*). Deze vormen bestaan uit het woord «إِيَّا» plus de geconnecteerde Damaa-ier van Nasb die je al kent, zoals: «إِيَّاكَ» (*iyaa-ka*).

De ongescheiden vormen van de Damaa-ier an-Nasb zijn:

- Derde persoon: «إِيَّاهُ» ، «إِيَّاهُمَا» ، «إِيَّاهُمْ» ؛ «إِيَّاهَا» ، «إِيَّاهُمَا» ، «إِيَّاهُنَّ».
- Tweede persoon: «إِيَّاكَ» ، «إِيَّاكُمَا» ، «إِيَّاكُمْ» ؛ «إِيَّاكِ» ، «إِيَّاكُمَا» ، «إِيَّاكُنَّ».
- Eerste persoon: «إِيَّايَ» ، «إِيَّانَا».

Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah «ضَمَائِرُ النَّصْبِ الْمُتَّصِلَةِ»

De Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah (*de geconnecteerde Damaa-ier van Nasb*) kunnen niet afzonderlijk worden vermeld. Zij dienen geconnecteerd te zijn aan een werkwoord, aan *Ienna* «إِنَّ» of aan één van de zusters van *Ienna* «إِنَّ».

De Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah zijn:

- Derde persoon: «سَأَلَهُ» ، «سَأَلَهُمَا» ، «سَأَلَهُمْ» ؛ «سَأَلَهَا» ، «سَأَلَهُمَا» ، «سَأَلَهُنَّ».
- Tweede persoon: «سَأَلَكَ» ، «سَأَلَكُمَا» ، «سَأَلَكُمْ» ؛ «سَأَلِكِ» ، «سَأَلَكُمَا» ، «سَأَلَكُنَّ».
- Eerste persoon: «سَأَلَنِي»⁵⁹¹ ، «سَأَلَنَا».

⁵⁹¹ De geconnecteerde vorm van de Damier (voornaamwoord) van de eerste persoon enkelvoud is alleen de Yaa «يَ». De Noen «نَ» is de Noen al-Wiqaayah «نُونُ الْوَقَايَةِ» (*de Noen van de bescherming*). Zie: deel 2, les 9 punt 2 van het begeleidende boek voor meer informatie.

De Damaa-ier van Djarr

«ضَمَائِرُ الْجَرِّ»

Damaa-ier al-Djarr «ضَمَائِرُ الْجَرِّ»

De Damaa-ier al-Djarr (*de voornaamwoorden van Djarr*) hebben alleen een geconnecteerde vorm (*Moettasiel vorm*). Zij hebben dezelfde vorm als de Damaa-ier van Nasb.

De Damaa-ier al-Djarr zijn:

- Derde persoon: «مِنْهُ» , «مِنْهُمَا» , «مِنْهَا» ؛ «مِنْهُمْ» , «مِنْهُمَا» , «مِنْهُمْ» .
- Tweede persoon: «مِنْكَ» , «مِنْكُمَا» , «مِنْكَ» ؛ «مِنْكُمْ» , «مِنْكُمَا» , «مِنْكُمْ» .
- Eerste persoon: «مِنِّي» , «مِنَّا» .

Wanneer gebruik je de Damaa-ier an-Nasb al-Moenfasielah?

De Damaa-ier van Nasb dient in de volgende gevallen te worden gescheiden:

1. Als de Damier an-Nasb een Mafoel Bihi (*lijdend voorwerp*) is én voorafgaat aan het werkwoord.

Voorbeeld:

- Wij aanbidden U.

نَعْبُدُكَ.

Maar:

- U alleen aanbidden wij.⁵⁹²

إِيَّاكَ نَعْبُدُ.

We kunnen niet «كَ نَعْبُدُ» zeggen, omdat «كَ» een Damier Moettasiel (*geconnecteerd voornaamwoord*) is en dus niet alleen mag staan.

⁵⁹² Doordat de volgorde tussen het werkwoord en de Damier (*voornaamwoord*) is omgedraaid, ontstaat er exclusiviteit in de betekenis. Daarom is de vertaling: “U **alleen** aanbidden wij.” In het vak ‘Ilm al-Balaaghah leer je hier meer over.

2. Als de Damier an-Nasb een Maf' oel Bihi is van een Masdar.

Voorbeeld:

- Wij wachten op het bezoek van de directeur aan ons. نَنْتَظِرُ زِيَارَةَ الْمُدِيرِ إِيَّانَا.

Hier is «إِيَّانَا» de Maf' oel Bihi van de Masdar «زِيَارَةَ».

Hier is nog een voorbeeld:

- Jouw hulp aan mij was vóór mijn hulp aan jou. مُسَاعَدَتُكَ إِيَّايَ كَانَتْ قَبْلَ مُسَاعَدَتِي إِيَّاكَ.

3. Als de Damier an-Nasb na een Harf al-'Atf (voegwoord) komt.

Voorbeeld:

- Ik zag jou en hem. رَأَيْتُكَ وَإِيَّاهُ.

Hier kunnen we niet «رَأَيْتُكَ وَهُ» zeggen, omdat «هُ» een Damier Moettasielah (geconnecteerd voornaamwoord) is en dus niet alleen mag staan.

Op dezelfde manier zeggen we:

- Voorwaar, ik en jij zijn geslaagd. إِنِّي وَإِيَّاكَ نَاجِحَانِ.

We kunnen niet «إِنِّي وَكَ...» zeggen, noch kunnen we «إِنِّي وَأَنْتَ» zeggen, omdat «أَنْتَ» de Damier van Raf' is.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ﴾ {Zij hebben de Boodschapper en jullie verdreven ...}⁵⁹³

⁵⁹³ Soerah al-Moemtahanah, Vers 1 (Soerah 60:1).

4. Als de Damier an-Nasb na het woord «إِلَّا» komt.

Voorbeelden:

- Wij aanbidden niemand behalve Hem. لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ.
- Ik heb aan niemand gevraagd behalve aan jou. مَا سَأَلْتُ إِلَّا إِيَّاكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ {En jouw Heer heeft bepaald dat jullie niets behalve Hem alleen aanbidden, en (dat jullie) voor de ouders goed zijn.}⁵⁹⁴

5. Als de Damier an-Nasb na een Damier an-Nasb al-Moettasielah (*de geconnecteerde Damier van Nasb*) komt.

Voorbeeld:

- Waar is het magazine van de directeur? أَيْنَ مَجَلَّةُ الْمُدِيرِ؟
Ik heb het aan hem gegeven.⁵⁹⁵ أَعْطَيْتُهُ إِيَّاهَا.

Hier kunnen we niet «أَعْطَيْتُهُهَا» zeggen. Als beide Damaa-ier tot dezelfde persoon (*d.w.z. de eerste, tweede of derde persoon*) behoren, zoals in dit voorbeeld, dan dient de tweede Damier te worden gescheiden.

Maar als de Damaa-ier niet tot dezelfde persoon (*d.w.z. de eerste, tweede of derde persoon*) behoren, dan mogen we de Damier Moettasiel (*geconnecteerde voornaamwoord*) of de Damier Moenfasiel (*gescheiden voornaamwoord*) gebruiken. Het is wel beter om de Damier Moettasiel te gebruiken.

Voorbeeld:

- Waar is mijn boek? أَيْنَ كِتَابِي؟
Ik heb het aan jou gegeven.⁵⁹⁶ أَعْطَيْتُكَ إِيَّاهُ.

⁵⁹⁴ Soerah al-Israa', Vers 23 (Soerah 17:23).

⁵⁹⁵ Een andere mogelijke vertaling: "Ik gaf het aan hem."

⁵⁹⁶ Een andere mogelijke vertaling: "Ik gaf het aan jou."

2) Eén van de patronen van de Masdar is: «فَعِيلٌ».

Voorbeelden:

- رَنَّ الْجَرَسُ “De bel rinkelde” → رَنَيْنٌ “Rinkelen”
- صَفَرَ “Hij floot” → صَفِيرٌ “Fluiten”

Schematisch overzicht van de Damaa-ier ar-Rafʿ:

ضَمَائِرُ الرَّفْعِ		
الْمُتَّصِلَةُ		الْمُنْفَصِلَةُ
يَذْهَبُ *	–	(١) ذَهَبَ *
يَذْهَبَانِ	–	(٢) ذَهَبَا
يَذْهَبُونَ	–	(٣) ذَهَبُوا
تَذْهَبُ *	–	(٤) ذَهَبَتْ *
تَذْهَبَانِ	–	(٥) ذَهَبَتَا
يَذْهَبْنَ	–	(٦) ذَهَبْنَ
تَذْهَبُ *	–	(٧) ذَهَبَتْ
تَذْهَبَانِ	–	(٨) ذَهَبْتُمَا ⁵⁹⁷
يَذْهَبُونَ	–	(٩) ذَهَبْتُمْ ⁵⁹⁸
تَذْهَبِينَ	–	(١٠) ذَهَبْتِ
تَذْهَبَانِ	–	(١١) ذَهَبْتُمَا
يَذْهَبْنَ	–	(١٢) ذَهَبْتُنَّ ⁵⁹⁹
أَذْهَبُ *	–	(١٣) ذَهَبْتُ
نَذْهَبُ *	–	(١٤) ذَهَبْنَا

* Hier is de Damier verborgen.

⁵⁹⁷ Over «ذَهَبْتُمَا»: de «تُ» is de Faa'iel «فَاعِلٌ» (onderwerp), en de «مَا» is de 'Alaamah at-Tathnieyah «عَلَامَةُ التَّنْبِيَةِ» (het kenmerk van het tweevoud).

⁵⁹⁸ Over «ذَهَبْتُمْ»: de «مُ» is de 'Alaamah al-Djam' «عَلَامَةُ الْجَمْعِ» (het kenmerk van het meervoud).

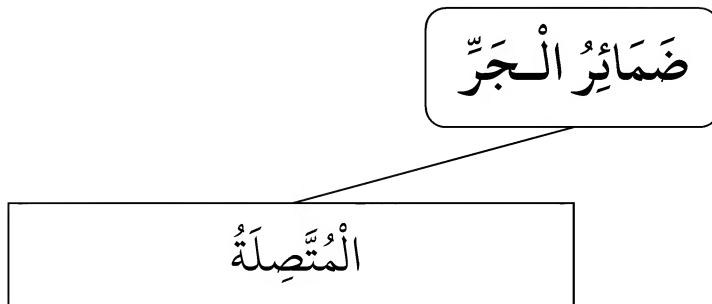
⁵⁹⁹ Over «ذَهَبْتُنَّ»: de «نَّ» is de 'Alaamah al-Djam' al-Moe-annath «عَلَامَةُ الْجَمْعِ الْمُؤَنَّثِ» (het kenmerk van het vrouwelijk meervoud).

Schematisch overzicht van de Damaa-ier an-Nasb:

Let op: de Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah dienen geconnecteerd te zijn aan een werkwoord, aan *Ienna* «إِنَّ» of aan één van de zusters van *Ienna* «إِنَّ».

Schematisch overzicht van de Damaa-ier al-Djarr:

- (١) مِنْهُ
- (٢) مِنْهُمَا
- (٣) مِنْهُمْ
- (٤) مِنْهَا
- (٥) مِنْهُمَا
- (٦) مِنْهُنَّ
- (٧) مِنْكَ
- (٨) مِنْكُمَا
- (٩) مِنْكُمْ
- (١٠) مِنْكِ
- (١١) مِنْكُمَا
- (١٢) مِنْكُنَّ
- (١٣) مِنِّي
- (١٤) مِنَّا

Let op: de Damaa-ier al-Djarr hebben alleen de Moettasiel vorm (*de geconnecteerde vorm*).

Les 28

In deze les leren we het volgende:

1) **Al-Maf'oeel al-Moetlaq** «الْمَفْعُولُ الْمُطْلَقُ»: dit is de Masdar van het werkwoord dat in de zin voorkomt, die samen met het werkwoord wordt gebruikt omwille van benadrukking. De al-Maf'oeel al-Moetlaq is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Voorbeeld:

- Bilaal heeft mij (met) een pak slaag geslagen.⁶⁰⁰ ضَرَبَنِي بِلَالٌ ضَرْبًا.

De woorden «ضَرَبَنِي بِلَالٌ» brengen de betekenis over. Maar je kunt deze woorden ook gebruiken wanneer hij je niet daadwerkelijk heeft geslagen, maar slechts zijn hand ophief of zijn hand zachtjes op jouw lichaam plaatste.

Maar je kunt «ضَرَبَنِي بِلَالٌ ضَرْبًا» alleen zeggen wanneer hij jou daadwerkelijk heeft geslagen.

Het gebruik van de al-Maf'oeel al-Moetlaq

De al-Maf'oeel al-Moetlaq wordt om vier redenen gebruikt. Het wordt gebruikt om:

1. de betekenis te benadrukken «لِتَأْكِيْدِ الْمَعْنَى»;

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا﴾ {En Allah sprak werkelijk tot Moesaa.}⁶⁰¹

2. het aantal te specificeren «لِبَيَانِ الْعَدَدِ»;⁶⁰²

Voorbeelden:

- Het boek werd twee keer gedrukt. طُبِعَ الْكِتَابُ طَبْعَتَيْنِ.
- Ik vergat en verrichte alleen één Sajdah (*prosternatie*). نَسِيتُ وَسَجَدْتُ سَجْدَةً وَاحِدَةً.

⁶⁰⁰ Een andere mogelijke vrije vertaling: "Bilaal sloeg mij (met) een pak slaag."

⁶⁰¹ Soerah An-Nisaa', Vers 164 (Soerah 4:164).

⁶⁰² Dat wil zeggen: het geeft aan hoe vaak de handeling heeft plaatsgevonden.

3. de soort van de handeling te specificeren «لِبَيَانِ النَّوعِ»;

Voorbeelden:

- Hij stierf de dood van de martelaren. مَاتَ مَوْتَ الشُّهَدَاءِ.
- Schrijf leesbaar.⁶⁰³ أَكْتُبْ كِتَابَةً وَاضِحَةً.

4. een werkwoord te vervangen «الْمَصْدَرُ النَّائِبُ عَنْ فِعْلِهِ». In dit geval wordt alleen de Masdar gebruikt.⁶⁰⁴

Voorbeelden:

- Wees geduldig. صَبْرًا.

Hier is de Masdar «صَبْرًا» een vervanging voor de Amr: «إِصْبِرْ» “Wees geduldig”.⁶⁰⁵

- Ik bedank jou. شُكْرًا.

Hier is de Masdar «شُكْرًا» een vervanging voor de Moedaari: «أَشْكُرْ» “Ik bedank”.⁶⁰⁶

Woorden die fungeren als een vervanging voor de Masdar

De volgende woorden fungeren als een vervanging voor de Masdar. Om deze reden zijn deze woorden Mansoeb (*d.w.z. zij bevinden zich in de Fathah positie*). Grammaticaal gezien worden zij beschouwd als Maf'ool Moetlaq.

Deze woorden zijn:

1. De woorden «أَيٌّ», «بَعْضٌ», «كُلٌّ» met de Masdar als hun Moedaaf Ilaih.

Voorbeelden:

- Ik ken hem volledig. أَعْرِفُهُ كُلَّ الْمَعْرِفَةِ.
- De directeur strafte mij tot op een zekere hoogte. أَخَذَنِي الْمُدِيرُ بَعْضَ الْمُؤَاخَذَةِ.
- Wat voor een soort slaap ben je aan het slapen? أَيُّ نَوْمٍ تَنَامُ؟

⁶⁰³ Letterlijke vertaling: “Schrijf een duidelijk schrift.”

⁶⁰⁴ In dit geval laat je het werkwoord weg.

⁶⁰⁵ Oorspronkelijk is de zin: «إِصْبِرْ صَبْرًا».

⁶⁰⁶ Oorspronkelijk is de zin: «أَشْكُرْ شُكْرًا».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ﴾ {En degenen die onrecht plegen, zullen weten naar welke (plaats van) Terugkeer zij zullen terugkeren.}⁶⁰⁷

2. Een **getal** waarvan de Tamyiez⁶⁰⁸ een **Masdar** is.

Voorbeeld:

- Het boek werd driemaal gedrukt. طُبِعَ الْكِتَابُ ثَلَاثَ طَبَعَاتٍ.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿فَأَجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً﴾ {... gesel hen dan met tachtig slagen.}⁶⁰⁹
- ﴿فَأَجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ﴾ {... gesel eenieder van hen met honderd slagen.}⁶¹⁰

3. Een Na't (*bijvoeglijk naamwoord*) van de Masdar (de Masdar zelf wordt weggelaten).

Voorbeeld:

- Ik heb de les goed begrepen.⁶¹¹ فَهَمْتُ الدَّرْسَ جَيِّدًا.

Deze zin staat voor: «فَهَمْتُ الدَّرْسَ فَهْمًا جَيِّدًا». Het betekent letterlijk: “Ik heb de les met een goed begrip begrepen.”⁶¹²

⁶⁰⁷ Soerah Ash-Shoe'araa', Vers 227 (Soerah 26:227).

⁶⁰⁸ De Tamyiez «التَّمْيِيزُ» is een woord dat gebruikt wordt om een vaag idee te specificeren. De Tamyiez van het getal kan Madjroer (d.w.z. in de Kasrah positie) of Mansoeb (d.w.z. in de Fathah positie) zijn.

Voorbeelden: «ثَلَاثَةُ كُتُبٍ», «عِشْرُونَ كِتَابًا».

⁶⁰⁹ Soerah An-Noer, Vers 4 (Soerah 24:4).

⁶¹⁰ Soerah An-Noer, Vers 2 (Soerah 24:2).

⁶¹¹ Een andere mogelijke vertaling: “Ik begreep de les goed.”

⁶¹² Een andere mogelijke vertaling: “Ik begreep de les met een goed begrip.”

4. De Ism al-Masdar «إِسْمُ الْمَصْدَرِ» (*het naamwoord van de infinitief*): dit is een Ism (*naamwoord*) die dezelfde betekenis heeft als de Masdar, maar het heeft minder letters dan de Masdar.

Voorbeelden:

- كَلَامٌ “spreken” is een Ism al-Masdar → تَكَلَّمَ “spreken” is een Masdar
- قُبْلَةٌ “kussen” is een Ism al-Masdar → تَقَبَّلَ “kussen” is een Masdar

Voorbeeldzin:

- Hij heeft met harde woorden tot mij gesproken.⁶¹³ كَلَّمَنِي كَلَامًا شَدِيدًا.

5. Een verwante Masdar.⁶¹⁴

Deze zijn:

- a. De Masdar van het Moedjarrad werkwoord, terwijl het werkwoord dat in de zin wordt gebruikt Mazied is.

Voorbeeld:

- Ik heb deze auto direct gekocht.⁶¹⁵ اِشْتَرَيْتُ هَذِهِ السَّيَّارَةَ شِرَاءً مُبَاشَرًا.

Hier is het woord «شِرَاءً» de Masdar van het Moedjarrad werkwoord «يَشْرِي - يَشْرِي» “kopen”, terwijl «اِشْتَرَاءً» de Masdar is van het Mazied werkwoord «اِشْتَرَى - يَشْتَرِي» “kopen”.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا﴾ {En jullie houden van het bezit met overvloedige liefde.}⁶¹⁶

Hier is het woord «حُبًّا» de Masdar van het Moedjarrad werkwoord «يَحِبُّ - يَحِبُّ» (*Baab Daraba*) dat zeer zelden wordt gebruikt, terwijl het woord «إِحْبَابًا» de Masdar is van het Mazied werkwoord «أَحَبَّ - يُحِبُّ». Deze Masdar wordt zeer zelden gebruikt.

⁶¹³ Een andere mogelijke vertaling: “Hij sprak met harde woorden tot mij.”

⁶¹⁴ Dat wil zeggen: verwant zijn aan het werkwoord. Verwant zijn aan het werkwoord houdt in dat ze dezelfde stamletters hebben.

⁶¹⁵ Een andere mogelijke vertaling: “Ik kocht deze auto direct.”

⁶¹⁶ Soerah al-Fadjr, Vers 20 (Soerah 89:20).

- b. Een Masdar van een Mazied Baab die verschilt van de Baab van het werkwoord.⁶¹⁷

Voorbeeld:

- Ik heb geglimlacht.⁶¹⁸ تَبَسَّمْتُ ابْتِسَامًا.

Hier is het woord «ابْتِسَامًا» de Masdar van het werkwoord «تَبَسَّمَ» dat behoort tot Baab «تَفَعَّلَ», terwijl het werkwoord «تَبَسَّمَ» tot Baab «تَفَعَّلَ» behoort. En beide hebben dezelfde betekenis.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا﴾ {En geef je met volle toewijding aan Hem over.}⁶¹⁹

Hier behoort het werkwoord «تَبَتَّلْ» tot Baab «تَفَعَّلَ», terwijl de Masdar «تَبْتِيلًا» tot Baab «فَعَّلَ» behoort.

6. Een Ism al-Ishaarah «إِسْمُ الْإِشَارَةِ» (aanwijzend voornaamwoord) waarvan de Badal een Masdar is.

Voorbeeld:

- Ontvang je mij met deze ontvangst? أَتَسْتَقْبِلُنِي هَذَا الْإِسْتِقْبَالَ؟

Hier is het woord «هَذَا» de Mafoel Moetlaq en is dus in de plaats van Nasb «فِي مَحَلِّ نَصْبٍ», en het woord «الْإِسْتِقْبَالَ» is de Badal ervan.

7. Een Damier (voornaamwoord) die verwijst naar de Masdar.

Voorbeeld:

- Ik werkte hard op een manier die niemand anders heeft gedaan.⁶²⁰ اجْتَهَدْتُ اجْتِهَادًا لَمْ يَجْتَهِدْهُ.

Hier staat de Damier «ه» voor de Masdar: «اجْتِهَادًا».⁶²¹

⁶¹⁷ Kortom: de Masdar en het werkwoord zijn beide afkomstig van een Mazied werkwoord, maar ze verschillen van Baab.

⁶¹⁸ Een andere mogelijke vertaling: "Ik glimlachte."

⁶¹⁹ Soerah al-Moezzammil, Vers 8 (Soerah 73:8).

⁶²⁰ Een andere mogelijke vertaling: "Ik heb hard gewerkt op een manier die niemand anders heeft gedaan."

⁶²¹ De Damier «ه» verwijst dus in deze zin naar de Masdar «اجْتِهَادًا»: «اجْتَهَدْتُ اجْتِهَادًا لَمْ يَجْتَهِدْهُ».

De zin is oorspronkelijk als volgt: «اجْتَهَدْتُ اجْتِهَادًا لَمْ يَجْتَهِدْ اجْتِهَادًا».

8. Een synoniem van de Masdar.

Voorbeeld:

- Ik heb een gelukkig leven geleid. عِشْتُ حَيَاةً سَعِيدَةً.

Hier is het woord «حَيَاةً» “leven” synoniem van [de Masdar] «عِيشَةً», die afgeleid is van «عَاشَ».

2) Er zijn vele soorten Masdar.

a. Eén ervan is de **Masdar al-Marrah** «مَصْدَرُ الْمَرَّةِ». Deze Masdar geeft aan hoe vaak de handeling heeft plaatsgevonden: één keer, twee keer, drie keer, etc.

Het is conform het patroon: «فَعْلَةٌ».⁶²²

Voorbeelden:

- Ik sloeg hem één keer, en hij sloeg mij twee keer.⁶²³ ضَرَبْتُهُ ضَرْبَةً، وَضَرَبَنِي ضَرْبَتَيْنِ.
- Dit boek is meerdere keren gedrukt. طُبِعَ هَذَا الْكِتَابُ طَبَعَاتٍ.

Het woord «طَبَعَاتٍ» is het meervoud van: «طَبْعَةٌ».

Masdar al-Marrah bij Mazied werkwoorden

In de Abwaab van de Mazied wordt de Masdar al-Marrah gevormd door een Taa' Marboetah «ة» achter de oorspronkelijke Masdar te plaatsen.

Voorbeelden:

- تَكْبِيرٌ “Allaahoe Akbar zeggen” → تَكْبِيرَةٌ “één keer Allaahoe Akbar zeggen”
- إِطْلَالٌ “naar buiten kijken” → إِطْلَالَةٌ “één keer naar buiten kijken”

Voorbeeldzinnen:

- Wij zeggen vier keer Allaahoe Akbar in het dodegebed. تَكْبِيرُ أَرْبَعِ تَكْبِيرَاتٍ فِي الصَّلَاةِ عَلَى الْمَيِّتِ.
- Ik keek twee keer uit het raam naar buiten.⁶²⁴ أَطَّلْتُ مِنَ النَّافِذَةِ إِطْلَالَتَيْنِ.

⁶²² Handig om te weten: dit patroon geldt voor de Fi'l Thoelaathie Moedjarrad. (Zie les 16 voor meer informatie over Thoelaathie en Moedjarrad.)

⁶²³ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb hem één keer geslagen, en hij heeft mij twee keer geslagen.”

⁶²⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb twee keer uit het raam naar buiten gekeken.”

b. Een andere soort van de Masdar is de **Masdar al-Hai-ah** «مَصْدَرُ الْهَيْئَةِ» (*de Masdar van de wijze*).⁶²⁵

Het is conform het patroon: «فَعْلَةٌ».⁶²⁶

Voorbeelden:

- جِلْسَةٌ “Manier van zitten”
- مَشْيَةٌ “Manier van lopen”

Wij zeggen:

- Loop niet zoals vrouwen.⁶²⁷ لَا تَمْشِ مَشْيَةَ النِّسَاءِ.
- Zit zoals een student van kennis zit.⁶²⁸ اجْلِسْ جِلْسَةَ طَالِبٍ عِلْمٍ.

Merk op dat de eerste letter een Fathah heeft in de Masdar al-Marrah: «فَعْلَةٌ».

En de eerste letter heeft een Kasrah in de Masdar al-Hai-ah: «فَعْلَةٌ».

De Masdar al-Hai-ah wordt niet gevormd van de Mazied Abwaab.

c. Een andere soort van de Masdar is de **al-Masdar al-Miemie** «الْمَصْدَرُ الْمِيْمِيُّ».⁶²⁹

Het is conform het patroon: «مَفْعَلَةٌ» / «مَفْعَلٌ» en «مَفْعِلَةٌ» / «مَفْعِلٌ».⁶³⁰

Voorbeelden:

- مَمَاتٌ “Dood” [De oorspronkelijke Masdar is: مَوْتُ]
- مَعْرِفَةٌ “Kennis” [De oorspronkelijke Masdar is: عِرْفَانٌ]
- مَغْفِرَةٌ “Vergiffenis” [De oorspronkelijke Masdar is: عُفْرَانٌ]

⁶²⁵ Het geeft aan op welke manier iets gebeurt.

⁶²⁶ Handig om te weten: dit patroon geldt alleen voor de Fi'l Thoelaathie Moedjarrad.

⁶²⁷ Letterlijke vertaling: “Loop niet [zoals] de loop van de vrouwen.”

⁶²⁸ Letterlijke vertaling: “Zit [zoals] een zithouding van een student van kennis.”

⁶²⁹ Deze soort Masdar begint met de letter Miem «م». Vandaar de naam: al-Masdar al-Miemie.

⁶³⁰ Handig om te weten: naast de al-Masdar al-Miemie heeft het werkwoord ook nog zijn eigen oorspronkelijke Masdar.

Al-Masdar al-Miemie bij Mazied werkwoorden

In de Abwaab van de Mazied heeft de al-Masdar al-Miemie dezelfde vorm als de Ism al-Maf'oeel.

Voorbeelden:

- مُمَزَّقٌ “In stukken scheuren”
- مُخْرَجٌ “Naar buiten brengen”
- مُنْقَلَبٌ “Terugkeren”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ﴾ {Daarom hebben Wij hen tot (het onderwerp van) verhalen gemaakt en verspreidden hen wijd en zijd.}⁶³¹

⁶³¹ Soerah Saba', Vers 19 (Soerah 34:19).

Les 29

In deze les leren we het volgende:

1) Al-Maf'oeel Lahoe «الْمَفْعُولُ لَهُ» of al-Maf'oeel Lie Adjlihie «الْمَفْعُولُ لِأَجْلِهِ»: dit is een Masdar die ons vertelt waarom een handeling wordt verricht.

Voorbeelden:

- Ik ben niet naar buiten gegaan, **uit vrees** voor de regen. لَمْ أَخْرُجْ خَوْفًا مِنَ الْمَطَرِ.

Hier vertelt de Masdar «خَوْفًا» ons de reden voor “het niet naar buiten gaan”.

- Ik heb (de klas) bijgewoond **uit liefde** voor grammatica.⁶³² حَضَرْتُ حُبًّا لِلنَّحْوِ.

Hier vertelt de Masdar «حُبًّا» ons de reden voor “het bijwonen van de klas”.

Deze Masdar⁶³³ duidt meestal een mentale handeling aan, zoals vrees, liefde, verlangen, respect. Deze Masdar is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Maf'oeel Lahoe als Moedaaf

De Masdar in Maf'oeel Lahoe heeft meestal een Tanwien, maar het kan ook Moedaaf zijn.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَاقٍ﴾ {En dood niet jullie kinderen **uit vrees** voor armoede.}⁶³⁴

Een voorbeeld uit de Hadith:

- De Profeet [Mohammed] ﷺ verbood (de moslims) om met de Koran naar het land van de vijand te reizen **uit vrees** dat de vijand het zou schaden. نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُسَافَرَ بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ مَخَافَةً أَنْ يَنَالَهُ الْعَدُوُّ.

⁶³² Een andere mogelijke vertaling: “Ik woonde (de klas) bij uit liefde voor grammatica.”

⁶³³ Namelijk: al-Maf'oeel Lahoe/al-Maf'oeel Lie Adjlihie.

⁶³⁴ Soerah al-Israa', Vers 31 (Soerah 17:31).

2) «هَلَّا»: deze Harf (*partikel*) wordt gebruikt in een Djoemlah Fi'liyyah.⁶³⁵

Het wordt met de Moedaari' gebruikt om iemand aan te sporen om een bepaalde handeling te verrichten.

En het wordt met de Maadiy gebruikt om iemand te berispen voor het nalaten van een handeling.

Voorbeelden:

1. هَلَّا تَشْكُوهُ إِلَى الْمُدِيرِ “Moet je niet over hem klagen bij de directeur?” (namelijk: je moet het doen.)
2. هَلَّا شَكَّوْتُهُ إِلَى الْمُدِيرِ “Moest je niet over hem geklaagd hebben bij de directeur?” (namelijk: je had het moeten doen.)

In het eerste geval wordt het **Harf at-Tahdied** «حَرْفُ التَّحْذِيضِ» (*het partikel van aansporen*) genoemd.⁶³⁶

En in het tweede geval wordt het **Harf at-Tandiem** «حَرْفُ التَّنْذِيمِ» (*het partikel van berispen*) genoemd.⁶³⁷

Samengevat:

- «هَلَّا» + الْمُضَارِعُ = حَرْفُ التَّحْذِيضِ (Aansporen)
- «هَلَّا» + الْمَاضِي = حَرْفُ التَّنْذِيمِ (Berispen)

⁶³⁵ Een Djoemlah Fi'liyyah is een zin die met een Fi'l (*werkwoord*) begint.

⁶³⁶ Nog een voorbeeld van «هَلَّا» in de betekenis van at-Tahdied (*aansporen*):

- هَلَّا تَزُورُنِي “Waarom bezoek je mij niet?” of “Jij moet mij bezoeken”

⁶³⁷ Nog een voorbeeld van «هَلَّا» in de betekenis van at-Tandiem (*berispen*):

- هَلَّا اجْتَهِدْتَ “Waarom heb je niet hard gewerkt?” of “Jij moest hard werken”

Andere woorden voor Tahdied en Tandiem

De woorden «لَوْلَا»، «لَوْ مَا»، «أَلَا» en «أَلَا» worden ook voor Tahdied (*aansporen*) en Tandiem (*berispen*) gebruikt.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ﴾⁶³⁸

{Waarom dachten de gelovige mannen en de gelovige vrouwen, toen jullie het hoorden, niet uit zichzelf het goede, en hadden zij maar gezegd: “Dit is een duidelijke laster.”}⁶³⁸

3) De zin «رَغْبَةً فِي الْعِلْمِ، لَا رَهْبَةً مِنَ الْإِمْتِحَانِ» betekent: “Uit liefde voor kennis, niet uit vrees voor het examen.”

Deze *Laa* «لَا» is *Laa al-‘Aatiefah* «لَا الْعَاطِفَةُ», dat wil zeggen dat het een voegwoord is.⁶³⁹

Het wordt gebruikt in een bevestigende zin, of in een zin die een Amr bevat. [De Ma‘toef van de *Laa al-‘Aatiefah* dient Moefrad (d.w.z. geen zin) te zijn.]⁶⁴⁰

Voorbeelden:

Bevestigende zin:

- Bilaal is naar buiten gegaan, niet Haamied.⁶⁴¹ خَرَجَ بِلَالٌ، لَا حَامِدٌ.

⁶³⁸ Soerah an-Noer, Vers 12 (Soerah 24:12).

⁶³⁹ Tot nu toe hebben we vier soorten *Laa* «لَا» geleerd:

1. *Laa an-Naafieyatoe* «لَا النَّافِيَةُ» (*de ontkennde Laa*).
Voorbeeld: لَا تَدْخُلُ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi treedt **niet** de universiteit binnen.”
2. *Laa an-Naahieyatoe* «لَا النَّاهِيَةُ» (*de verbiedende Laa*).
Voorbeeld: لَا تَدْخُلُ سَيَّارَةُ الْأُجْرَةِ الْجَامِعَةَ “De taxi **moet niet** de universiteit binnentreden.”
3. *Laa an-Naafieyatoe lil Djins* «لَا النَّافِيَةُ لِلْجِنْسِ» (*de ontkennde Laa voor de soort*).
Voorbeeld: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ “Er is **geen enkele** aanbidenswaardige behalve Allah.”
4. *Laa al-‘Aatiefah* «لَا الْعَاطِفَةُ» (*de voegwoordelijke Laa*).
Voorbeeld: خَرَجَ بِلَالٌ، لَا حَامِدٌ “Bilaal is naar buiten gegaan, niet Haamied.”

⁶⁴⁰ Kortom: de *Laa al-‘Aatiefah* «لَا» wordt gebruikt in een bevestigende zin of in een zin die een Amr bevat. Daarnaast mag deze *Laa* «لَا» alleen een woord verbinden, niet een zin.

⁶⁴¹ Een andere mogelijke vertaling: “Bilaal ging naar buiten, niet Haamied.”

Een zin met een Amr:

- Vraag aan de directeur, niet aan de leraar.
- Eet appels, geen bananen.

إِسْأَلِ الْمُدِيرَ، لَا الْمُدَرِّسَ.
كُلِ التُّفَّاحَ، لَا الْمَوْزَ.

Les 30

In deze les leren we het volgende:

1) **At-Tamyiez** «التَّمْيِيزُ»: dit is een Ism Nakirah⁶⁴² die gebruikt wordt om een vaag idee te definiëren en te specificeren dat in het vorige woord of in de hele zin zit.

De Tamyiez is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Voorbeelden:

- Ik heb een liter melk gedronken.⁶⁴³ شَرَبْتُ لِتْرًا حَلِيبًا.

Het woord «لِتْرًا» “liter” verwijst naar een hoeveelheid, maar de betekenis is niet compleet tenzij woorden als “water”, “melk”, “olie”, worden vermeld.

- Ibraahiem is beter dan ik met betrekking tot handschrift. إِبْرَاهِيمُ أَحْسَنُ مِنِّي خَطًّا.

Er zijn veel dingen waar iemand beter dan de ander in kan zijn. In dit voorbeeld specificeert het woord «خَطًّا» “handschrift” het bepaalde aspect.

Twee soorten Tamyiez

Er zijn twee soorten Tamyiez:

a. **Tamyiez adh-Dhaat** «تَمْيِيزُ الذَّاتِ»: deze Tamyiez komt na woorden die een hoeveelheid aanduiden.

Er zijn vier soorten hoeveelheden:

1. Getal «الْعَدْدُ»

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا﴾ {“O mijn vader, voorwaar, ik zag (in een droom) elf sterren ...”}⁶⁴⁴

De Tamyiez van getallen is Mansoeb wanneer het na de getallen 11 tot en met 99 komt.

⁶⁴² Ism Nakirah: een onbepaald naamwoord.

⁶⁴³ Voorbeelden: “Ik dronk een liter melk.”

⁶⁴⁴ Soerah Yoesoef, Vers 4 (Soerah 12:4).

Na de getallen 3 tot en met 10 is de Tamyiez meervoud Madjroer.

En na de getallen 100 en 1000 is de Tamyiez enkelvoud Madjroer, zoals we in les 24 van deel 2 hebben geleerd.

2. Lineair maatsysteem «المِسَاحَةُ»

Voorbeeld:

- Ik heb een meter zijde gekocht.⁶⁴⁵

اِشْتَرَيْتُ مِثْرًا حَرِيرًا.

3. Inhoudsmaat «الْكَيْلُ»

Voorbeeld:

- Geef mij twee liter melk.

أَعْطِنِي لِتْرَيْنِ حَلِيبًا.

4. Gewicht «الْوَزْنُ»

Voorbeeld:

- Ik heb een kilogram sinaasappels.

عِنْدِي كَيْلُوغَرَامٌ بُرْتُقَالًا.

Woorden die lijken op hoeveelheden

Woorden die lijken op woorden die een hoeveelheid aanduiden, krijgen ook een Tamyiez:

1. Het woord *Kam* «كَمْ» “hoeveel” lijkt op “het getal” «الْعَدْدُ».

Voorbeeld:

- Hoeveel dochters heb jij?

كَمْ بِنْتًا لَكَ؟

2. «مَا فِي السَّمَاءِ قَدْرُ رَاحَةٍ سَحَابًا» “Er is geen wolk in de lucht ter grootte van een handpalm.”

Hier lijken de woorden «قَدْرُ رَاحَةٍ» “de grootte van een handpalm” op woorden die een “lineair maatsysteem” «المِسَاحَةُ» aanduiden.

⁶⁴⁵ Een andere mogelijke vertaling: “Ik kocht een meter zijde.”

3. «هَلْ عِنْدَكَ كَيْسٌ دَقِيقًا؟» “Heb jij een zak meel?”

Hier lijkt het woord «كَيْسٌ» “zak” op woorden die een “inhoudsmaat” «الْكَيْلُ» aanduiden.

4. ﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ﴾ {Wie goed doet ter grootte van een mosterd-zaadje, zal het zien.}⁶⁴⁶

Hier lijken de woorden «مِثْقَالَ ذَرَّةٍ» “grootte van een mosterdzaadje” op woorden die een “gewicht” «الْوَزْنُ» aanduiden.

De regel met betrekking tot de Tamyiez adh-Dhaat

[De Tamyiez adh-Dhaat kan Mansoeb zijn.] Daarnaast kan de Tamyiez adh-Dhaat Madjroer zijn vanwege de Harf Djarr «مِنْ» of vanwege het Moedaaf-Ilaih-zijn.

Voorbeeld:

- «اشْتَرَيْتُ مِثْرًا حَرِيرٍ» of «اشْتَرَيْتُ مِثْرًا مِنْ حَرِيرٍ» kan ook zijn: «اشْتَرَيْتُ مِثْرًا حَرِيرًا».

Maar deze regel geldt niet voor de Tamyiez van getallen, omdat deze zijn eigen regels heeft.

b. Tamyiez an-Niesbah «تَمْيِيزُ النِّسْبَةِ»: deze Tamyiez wordt gebruikt om een vaag idee in de hele zin te specificeren en te definiëren.

Voorbeeld:

- Deze student is goed met betrekking tot manieren. حَسَنَ هَذَا الطَّالِبُ خُلُقًا.

Deze Tamyiez kan ook uitgelegd worden als de Faa'iel of als de Maf'oe Bihi van de zin.

Voorbeeld:

- حَسَنَ بِلَالٍ خُلُقًا “Bilal is goed met betrekking tot manieren.”

kan worden uitgelegd als:

- حَسَنَ خُلُقٍ بِلَالٍ “De manieren van Bilal zijn goed.”⁶⁴⁷ (Faa'iel)

⁶⁴⁶ Soerah az-Zalzalah, Vers 7 (Soerah 99:7).

⁶⁴⁷ Een andere mogelijke vertaling: “Bilaals manieren zijn goed.”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا﴾ {En Wij deden bronnen uit de aarde ontspringen ...}⁶⁴⁸

kan worden uitgelegd als:

- ﴿وَفَجَّرْنَا عُيُونَ الْأَرْضِ﴾ “En Wij spleten de bronnen van de aarde.” (*Maf‘oel Bihi*)

Deze Tamyiez (nl. de Tamyiez an-Niesbah) is altijd Mansoeb, en het kan niet Madjroer zijn.⁶⁴⁹

2) Eén van de patronen van de Masdar is: «فُعِلَ».

Voorbeelden:

- شَرِبَ “Hij dronk”⁶⁵⁰ → شَرَبَ “Drinken”
- شَكَرَ “Hij bedankte”⁶⁵¹ → شَكَرَ “Bedanken”

3) In les 9 van deel 2 hebben we kennisgemaakt met de Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb «فِعْلُ التَّعْجُبِ» (*het werkwoord van verbazing*).

[We hebben geleerd dat de Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb de volgende vorm heeft: «مَا أَفْعَلَهُ».]

Voorbeeld:

- Wat zijn de sterren mooi!⁶⁵² مَا أَجْمَلَ النُّجُومَ!

De Fi‘l at-Ta‘adjdjoeb heeft ook nog een andere vorm. Deze is: «أَفْعِلَ بِهِ».

Voorbeeld:

- أَكْثَرَ النُّجُومَ! “Wat zijn de sterren veel!”⁶⁵³ → مَا أَكْثَرَ النُّجُومَ!
- أَفْقَرُ بِهِ! “Wat is hij arm!”⁶⁵⁴ → مَا أَفْقَرُهُ!

⁶⁴⁸ Soerah al-Qamar, Vers 12 (Soerah 54:12).

⁶⁴⁹ Er zijn wel bepaalde uitzonderingen die je later kunt leren.

⁶⁵⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft gedronken.”

⁶⁵¹ Een andere mogelijke vertaling: “Hij heeft bedankt.”

⁶⁵² Een andere mogelijke vertaling: “Wat mooi zijn de sterren!”

⁶⁵³ Een andere mogelijke vertaling: “Wat veel zijn de sterren!”

⁶⁵⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Wat arm is hij!”

Beide vormen zijn in de Koran gebruikt.

Een voorbeeld van de vorm «مَا أَفْعَلُهُ» uit de Koran:

- ﴿فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ﴾ {Hoe geduldig zij het Vuur kunnen verdragen!}⁶⁵⁵

Een voorbeeld van de vorm «أَفْعِلْ بِهِ» uit de Koran:

- ﴿أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ﴾ {Wat is Hij Scherpziend en wat is Hij Scherphorend!}⁶⁵⁶

Het woord «بِهِ» is na het woord «أَسْمِعْ» weggelaten om herhaling te voorkomen.⁶⁵⁷

Samengevat:

De Fi'l at-Ta'adjoeb kent twee patronen:

1. «مَا أَفْعَلُهُ»	Voorbeelden: مَا أَكْثَرَ النُّجُومَ / مَا أَكْثَرَهُ
2. «أَفْعِلْ بِهِ»	Voorbeelden: أَكْثَرَ بِالنُّجُومِ / أَكْثَرُ بِهِ

⁶⁵⁵ Soerah al-Baqarah, Vers 175 (Soerah 2:175).

⁶⁵⁶ Soerah al-Kahf, Vers 26 (Soerah 18:26).

⁶⁵⁷ De volledige zin is dus: «أَبْصِرْ بِهِ وَأَسْمِعْ بِهِ».

Les 31

In deze les leren we het volgende:

1) **Al-Haal** «الْحَالُ» (*toestandsaccusatief*): dit is een Ism die gebruikt wordt om de toestand van de Saahib al-Haal «صَاحِبُ الْحَالِ» (*de bezitter van de toestand*)⁶⁵⁸ uit te drukken terwijl een handeling plaatsvindt.

Voorbeeld:

- Bilaal is rijdend gekomen. جَاءَ بِلَالٌ رَاكِبًا.

Hier is het woord «بِلَالٌ» de Saahib al-Haal, namelijk degene wiens toestand wordt beschreven.

Het woord «رَاكِبًا» “rijdend” is de Haal, en het woord «جَاءَ» “hij kwam” is de handeling.

Haal als antwoord op de vraag “hoe”

De Haal «الْحَالُ» is het antwoord op de vraag «كَيْفَ» “hoe”.

Als antwoord op de vraag «كَيْفَ جَاءَ بِلَالٌ؟» “Hoe is Bilaal gekomen?”, dan is het antwoord: «جَاءَ رَاكِبًا» “Hij kwam rijdend.”

De Haal is Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Hier zijn wat meer voorbeelden:

- Het kind kwam huilend naar mij en keerde lachend terug. جَاءَتْنِي الطِّفْلَةُ بَاكِئَةً، وَرَجَعَتْ ضَاكِئَةً.
- Ik houd van het vlees gegrild, de vis gebakken en het ei gekookt. أُحِبُّ اللَّحْمَ مَشْوِيًّا، وَالسَّمَكَ مَقْلِيًّا، وَالْبَيْضَ مَسْلُوقًا.

⁶⁵⁸ Een andere benaming voor “Saahib al-Haal” is: Dhoel Haal «ذُو الْحَالِ» (*bezitter van de toestand*).

De Saahib al-Haal «صَاحِبُ الْحَالِ»

De Saahib al-Haal is één van het volgende:

1. Faa'iel «فَاعِلٌ»

Voorbeeld: «كَلَّمَني الرَّجُلُ بِاسْمًا» “De man sprak glimlachend tot mij.”

2. Naa'ieb al-Faa'iel «نَائِبُ فَاعِلٍ»

Voorbeeld: «يُسْمَعُ الْأَذَانُ وَاضِحًا» “De Adhaan wordt duidelijk gehoord.”

3. Maf'oeel Bihi «مَفْعُولٌ بِهِ»

Voorbeeld: «اشْتَرَيْتُ الدَّجَاجَةَ مَذْبُوحَةً» “Ik kocht de kip geslacht.”⁶⁵⁹

4. Moebtada' «مُبْتَدَأٌ»

Voorbeeld: «الطِّفْلُ فِي الْغُرْفَةِ نَائِمًا» “Het kind is slapend in de kamer.”

5. Gabar «حَبَرٌ»

Voorbeeld: «هَذَا الْهَلَالُ طَالِعًا» “Dit is de maansikkel (die) rijzend is.”

De Saahib al-Haal kan onbepaald zijn

De Saahib al-Haal is meestal bepaald, zoals je in de bovenstaande voorbeelden hebt gezien.

De Saahib al-Haal kan ook onbepaald zijn als het:

1. Omschreven wordt door een Na't (bijvoeglijk naamwoord).

Voorbeeld:

- Een hardwerkende student kwam naar mij, zoekende naar toestemming.⁶⁶⁰

جَاءَنِي طَالِبٌ مُجْتَهِدٌ مُسْتَأْذِنًا.

⁶⁵⁹ Een andere mogelijke vertaling: “Ik heb de kip geslacht gekocht.”

⁶⁶⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Een hardwerkende student is naar mij gekomen, zoekende naar toestemming.”

2. Of als het Moedaaf is van een **onbepaalde Moedaaf Ilaih**.

Voorbeeld:

- De zoon van een leraar vroeg mij boos. سَأَلَنِي ابْنُ مُدَرِّسٍ غَاضِبًا.

Als aan één van deze voorwaarden niet is voldaan, dan moet de **Haal**:

3. vóór de onbepaalde Saahib al-Haal staan.

Voorbeeld:

- Een student kwam vragend naar mij.⁶⁶¹ جَاءَنِي سَائِلًا طَالِبٌ.

4. Of de **Haal** dient een Djoemlah Ismiyyah te zijn die door middel van **Waaw al-Haal** ﴿وَ﴾ aan de hoofdzin is verbonden.

Voorbeeld:

- Een jongen kwam huilend naar mij.⁶⁶² جَاءَنِي وَلَدٌ وَهُوَ بَيْكِي.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا﴾ {Of zoals degene die een stad passeerde, terwijl het vervallen was met haar daken ingestort.}⁶⁶³

Saahib al-Haal onbepaald zonder de voorwaarden

Soms kan de Saahib al-Haal toch onbepaald zijn zonder dat aan deze voorwaarden zijn voldaan, zoals in de volgende Hadith:

صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدًا، وَصَلَّى وَرَاءَهُ رَجُلٌ قِيَامًا. (رَوَاهُ مَالِكٌ)

Vrije vertaling:

“De Boodschapper van Allah ﷺ verrichtte het gebed zittend, en achter hem verrichtten mannen het gebed staand.”

(Overgeleverd door Maalik)

⁶⁶¹ Een andere mogelijke vertaling: “Een student is vragend naar mij gekomen.”

⁶⁶² Een andere mogelijke vertaling: “Een jongen kwam naar mij terwijl hij hilde.”

⁶⁶³ Soerah al-Baqarah, Vers 259 (Soerah 2:259).

De soorten van Haal

De Haal is Moefrac «مُفْرَدٌ» (een woord, d.w.z. geen zin) of een Djoemlah «جُمْلَةٌ» (een zin).

- a. **Al-Haal al-Moefrac «الْحَالُ الْمُفْرَدُ»:** hiervan hebben we al voorbeelden gezien.

Hier is een ander voorbeeld:

- De leraar kwam de klas binnen, dragend een hoop boeken.

دَخَلَ الْمُدَرِّسُ الْفَصْلَ حَامِلًا كُتُبًا كَثِيرَةً.

- b. **Al-Haal al-Djoemlah «الْحَالُ الْجُمْلَةُ»:** de Djoemlah kan een Djoemlah Ismiyyah of een Djoemlah Fi'liyyah zijn.

Voorbeelden van een Djoemlah Ismiyyah:

- Ik heb de Koran gememoriseerd, terwijl ik klein was.

حَفِظْتُ الْقُرْآنَ وَأَنَا صَغِيرٌ.

- De gewonde kwam, (terwijl) zijn bloed er uitspoot.

جَاءَ الْجَرِيحُ دَمُهُ يَتَدَفَّقُ.

Voorbeelden van een Djoemlah Fi'liyyah:

- Ik zat luisterend naar de Koranrecitatie van de radio.

جَلَسْتُ أَسْتَمِعُ إِلَى تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ مِنَ الْإِذَاعَةِ.

Hier is het werkwoord Moedaari'.

- Ik ben de universiteit toegetreden, nadat mijn broer was afgestudeerd.

الْتَحَقْتُ بِالْجَامِعَةِ وَقَدْ تَخَرَّجَ أَخِي.

Hier is het werkwoord Maadiy.⁶⁶⁴

⁶⁶⁴ Handig om te weten: wanneer je een bevestigende Fi'l Maadiy hebt die als een Haal moet komen, dien je het woord «فَدَّ» te gebruiken.

Kortom: Waaw al-Haal in combinatie met een bevestigende Fi'l Maadiy = «الْفِعْلُ الْمَاضِي» + «فَدَّ» + «و».

Haal al-Djoemlah en een Raabit

De Haal al-Djoemlah «الْحَالُ الْجُمْلَةُ» dient een woord te bevatten waarmee het aan de hoofdzin wordt verbonden. Dit woord wordt **Raabit** «الرَّابِطُ» (*binder, connector*) genoemd.

De Raabit is een Damier (*voornaamwoord*), een Waaw «و» of beide (d.w.z. een Damier én een Waaw).⁶⁶⁵

Voorbeelden:

- a. جَاءَتِ الْأَخَوَاتُ يَضْحَكْنَ “De zusters zijn lachend gekomen.”⁶⁶⁶

Hier is de «ن» in het woord «يَضْحَكْنَ» de Damier die de Haal aan de Saahib al-Haal verbindt.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ﴾ {En zij kwamen tot hun vader bij het vallen van de nacht, huilend.}⁶⁶⁷

- b. دَخَلْتُ مَكَّةَ وَالشَّمْسُ تَغْرُبُ “Ik kwam Makkah binnen, terwijl de zon onderging.”

Hier heeft de Haal geen Damier die hem verbindt aan de Saahib al-Haal. Het enige woord dat hem verbindt is de Waaw «و».

- c. رَجَعَ الطُّلَّابُ وَهُمْ مُتَعَبُونَ “De studenten keerden terug, terwijl zij moe waren.”⁶⁶⁸

Hier verbinden de Damier «هُمْ» en de Waaw «و» de Haal aan de Saahib al-Haal.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ﴾
{Heb jij niet nagedacht over degenen die uit hun huizen vertrokken, terwijl zij met duizenden waren, uit angst voor de dood?}⁶⁶⁹

⁶⁶⁵ Kortom: een Raabit «الرَّابِطُ» heb je nodig wanneer een zin als een Haal komt. De Raabit is een (1) Damier, (2) Waaw of (3) beide (d.w.z. Damier én Waaw).

⁶⁶⁶ In dit voorbeeld komt de Djoemlah Fi'liyyah «يَضْحَكْنَ» als een Haal.

⁶⁶⁷ Soerah Yoesoef, Vers 16 (Soerah 12:16).

⁶⁶⁸ Een andere mogelijke vertaling: “De studenten keerden moe terug.”

⁶⁶⁹ Soerah al-Baqarah, Vers 243 (Soerah 2:243).

De overeenstemming van de Haal met de Saahib al-Haal

De **Haal** komt in getal⁶⁷⁰ en geslacht overeen met de **Saahib al-Haal**.

Voorbeelden:

Mannelijk:

- De student kwam lachend. جَاءَ الطَّالِبُ ضَاحِكًا.
- De (twee) studenten kwamen lachend. جَاءَ الطَّالِبَانِ ضَاحِكَيْنِ.
- De studenten kwamen lachend. جَاءَ الطُّلَّابُ ضَاحِكِينَ.

Vrouwelijk:

- De studente kwam lachend. جَاءَتِ الطَّالِبَةُ ضَاحِكَةً.
- De (twee) studentes kwamen lachend. جَاءَتِ الطَّالِبَتَانِ ضَاحِكَتَيْنِ.
- De studentes kwamen lachend. جَاءَتِ الطَّالِبَاتُ ضَاحِكَاتٍ.

2) Eén van de patronen van de Masdar (*infinitief*) is: «فَعِلٌ».

Voorbeeld:

- لَعِبَ “Hij speelde” → لَعِبَ “spelen”

3) Hier volgen twee andere patronen van het gebroken meervoud:

a. «فَعَالٌ»

Voorbeelden:

- Het meervoud van «نَائِمٌ» en «نَائِمَةٌ» is: «نِيَامٌ».
- Het meervoud van «قَائِمٌ» en «قَائِمَةٌ» is: «قِيَامٌ».

⁶⁷⁰ Dat wil zeggen: enkelvoud, tweevoud of meervoud.

b. «فُعُولٌ»

Voorbeelden:

- Het meervoud van «قَاعِدٌ» en «قَاعِدَةٌ» is: «فُعُودٌ».
- Het meervoud van «جَالِسٌ» en «جَالِسَةٌ» is: «جُلُوسٌ».

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ﴾ {Degenen die Allah staand, zittend en (liggend) op hun zij gedenken ...}⁶⁷¹

Een voorbeeld uit de Hadith:

خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا نِسْوَةٌ جُلُوسٌ. (رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ)

Vrije vertaling:

“De Boodschapper van Allah ﷺ ging naar buiten, en (plots) zaten er vrouwen.”

(Overgeleverd door Ibn Maadjah)

4) «فَاتِحًا فَاهُ» “Openend zijn mond”: het woord «فُوٌ» “mond” behoort tot de al-Asmaa’ al-Gamsah «الْأَسْمَاءُ الْخَمْسَةُ» (de vijf naamwoorden).⁶⁷²

Je zegt:

- «فُوهُ صَغِيرٌ» “Zijn mond is klein.” (Marfoe’)
- «إِفْتَحْ فَاهُ» “Open jouw mond.” (Mansoeb)
- «يَقُولُ بِفِيهِ مَا لَيْسَ فِي قَلْبِهِ» “Hij zegt met zijn mond wat niet in zijn hart is.” (Madjroer)

⁶⁷¹ Soerah Aali ‘Imraan, Vers 191 (Soerah 3:191). De Waaw in «يَذْكُرُونَ» is de Saahib al-Haal.

⁶⁷² Zie les 1 voor meer informatie over al-Asmaa’ al-Gamsah.

Les 32

In deze les leren we het volgende:

1) De zin «**نَجَحَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ إِلَّا خَالِدًا**» betekent: “Alle studenten zijn geslaagd behalve Gaalied.”

Dit is een voorbeeld van **al-Istithnaa'** «**الْإِسْتِثْنَاءُ**» (*uitzondering*).

De Istithnaa' heeft drie elementen:

a. **Al-Moestathnaa** «**المُسْتَثْنَى**»: dit is het ding dat wordt uitgezonderd.

In het bovenstaande voorbeeld is dat «**خَالِدٌ**».

b. **Al-Moestathnaa Minhoe** «**الْمُسْتَثْنَى مِنْهُ**»: dit is het ding waarvan uitzondering wordt gemaakt.

In het bovenstaande voorbeeld is dat «**الطُّلَّابُ**».

c. **Adaatoel Istithnaa'** «**أَدَاةُ الْإِسْتِثْنَاءِ**»: dit is het instrument van de uitzondering.

In het bovenstaande voorbeeld is dat «**إِلَّا**». Het woord «**إِلَّا**» is een Harf «**حَرْفٌ**» (*partikel*).

Andere Adaatoel Istithnaa'

Er zijn ook andere Adaatoel Istithnaa' (*instrument van de uitzondering*).

Deze zijn:⁶⁷³

1. «**غَيْرَ**» → dit is een Ism (*naamwoord*)
2. «**سِوَى**» → dit is een Ism (*naamwoord*)
3. «**مَا خَلَا**» → dit is een Fi'l (*werkwoord*)
4. «**مَا عَدَا**» → dit is een Fi'l (*werkwoord*)

⁶⁷³ Handig om te weten: hiernaast zijn er nog andere Adaatoel Istithnaa' die je later kunt leren, *In shaa' Allah*.

De categorieën van Istithnaa' «أَفْسَاؤُ الْإِسْتِثْنَاءِ»

1. Moettasiel «مُتَّصِلٌ»

Als de Moestathnaa tot dezelfde soort behoort als de Moestathnaa Minhoe, dan wordt er over de Istithnaa' (uitzondering) gezegd dat het Moettasiel «مُتَّصِلٌ» (verbonden) is.

In het voorbeeld «نَجَحَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ إِلَّا خَالِدًا» “Alle studenten zijn geslaagd behalve Gaalied” is Gaalied «خَالِدٌ» een student.⁶⁷⁴

Hier is nog een voorbeeld:

- Ik heb alle Europese landen bezocht behalve Griekenland.

زُرْتُ الْبِلَادَ الْأُورُوبِيَّةَ كُلَّهَا إِلَّا الْيُونَانَ.

Griekenland «الْيُونَانَ» is een Europees land.

2. Moenqati' «مُنْقَطِعٌ»

Als de Moestathnaa totaal anders in zijn soort is dan de Moestathnaa Minhoe, dan wordt er over de Istithnaa' gezegd dat het Moenqati' «مُنْقَطِعٌ» (los) is.

Voorbeeld:

- De gasten zijn gearriveerd, behalve hun bagage.

وَصَلَ الضُّيُوفُ إِلَّا أَمْتَعَتَهُمْ.

Het is overduidelijk dat “de bagage” «أَمْتَعَةٌ» totaal anders in zijn soort is dan “de gasten” «الضُّيُوفُ». De betekenis van de zin is dat de gasten zijn gearriveerd, maar hun bagage nog niet.

In de Koran lezen we dat Profeet Ibraahiem (vrede zij met hem) over de afgoden zegt:

- ﴿فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ﴾ {“Voorwaar, zij (de afgodsbeelden) zijn een vijand voor mij, behalve de Heer van de werelden.”}⁶⁷⁵

Het is duidelijk dat “de Heer van de werelden” niet tot de soort van de afgodsbeelden behoort.

⁶⁷⁴ Bij “Moettasiel” behoren de Moestathnaa en de Moestathnaa Minhoe tot dezelfde soort. In dit voorbeeld is «الطُّلَّابُ» “de studenten” de Moestathnaa Minhoe en «خَالِدٌ» “Gaalied” is de Moestathnaa die behoort tot de categorie “student”. Dus de Istithnaa' (uitzondering) is in dit voorbeeld Moettasiel (verbonden).

⁶⁷⁵ Soerah ash-Shoe'araa', Vers 77 (Soerah 26:77).

Taam «تَامٌ» en Moefarragh «مُفَرَّغٌ»

Vanuit een ander oogpunt is de Istithnaa' **Taam «تَامٌ»** of **Moefarragh «مُفَرَّغٌ»**.

Als de Moestathnaa Minhoe wordt vermeld, dan is het **Taam «تَامٌ»** zoals in de voorgaande voorbeelden.

Voorbeeld van Taam «تَامٌ»:

- Ik heb de Koran gememoriseerd behalve Soerah Baqarah. حَفِظْتُ الْقُرْآنَ إِلَّا سُورَةَ الْبَقَرَةِ.

En als de Moestathnaa Minhoe niet wordt vermeld, dan is het **Moefarragh «مُفَرَّغٌ»**. In de Istithnaa' Moefarragh is de zin altijd *ontkennend, verbiedend* of *vragend*.

Voorbeelden van Moefarragh «مُفَرَّغٌ»:

- Niemand is gekomen behalve Haamied. مَا جَاءَ إِلَّا حَامِدٌ.
- Ik heb niemand gezien behalve Haamied. مَا رَأَيْتُ إِلَّا حَامِدًا.

Moedjab «مُوجِبٌ» en Ghair Moedjab «غَيْرُ مُوجِبٍ»

De zin die de Istithnaa' bevat, bestaat ook uit twee soorten:

1. Een bevestigende zin wordt **Moedjab «مُوجِبٌ»** genoemd.⁶⁷⁶

Voorbeeld:

- Open de ramen behalve het laatste. افْتَحِ النُّوَافِذَ إِلَّا الْآخِرَةَ.

2. Een ontkennende, verbiedende of vragende zin wordt **Ghair Moedjab «غَيْرُ مُوجِبٍ»** genoemd.

Voorbeelden:

Ontkennend «النَّفْيُ»:

- De studenten waren niet afwezig behalve Ibraahiem. مَا غَابَ الطُّلَّابُ إِلَّا إِبْرَاهِيمُ \ إِبْرَاهِيمُ.

⁶⁷⁶ Bij Moedjab is er geen sprake van ontkenning «النَّفْيُ», verbieding «النَّهْيُ» of vraag «الِسْتِغْنَاءُ».

Verbiedend «النَّهْيُ»:

- Niemand mag vertrekken behalve de nieuwelingen. لَا يَخْرُجُ أَحَدٌ إِلَّا الْجُدُدَ \ الْجُدُدُ.

Vragend «الِاسْتِفْهَامُ»:

- Zakt iemand behalve de luie persoon? هَلْ يَرْسُبُ أَحَدٌ إِلَّا الْكَسَلَانَ \ الْكَسَلَانُ؟

De I'raab (*verbuiging*) van de Moestathnaa

«إِعْرَابُ الْمُسْتَثْنَى»

De Moestathnaa na Illaa «إِلَّا»

1. In de Istithnaa' Moenqati'

De Moestathnaa is in de Istithnaa' Moenqati' altijd Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*).

Voorbeeld:

- Voor elke ziekte is er een medicijn, behalve voor de dood. لِكُلِّ دَوَاءٍ دَوَاءٌ إِلَّا الْمَوْتَ.

De dood «الْمَوْتُ» is geen ziekte.

2. In de Istithnaa' Moettasiel

a. Als de zin Moedjab⁶⁷⁷ is, dan is de Moestathnaa Mansoeb.

Voorbeeld:

- Allah vergeeft alle zonden behalve Shirk (polytheïsme). يَغْفِرُ اللَّهُ الذُّنُوبَ كُلَّهَا إِلَّا الشِّرْكَ.

b. Als de zin Ghair Moedjab (*ontkennend, verbiedend of vragend*) is, dan zijn er twee mogelijkheden:

1. de Moestathnaa kan Mansoeb zijn; of
2. de Moestathnaa kan dezelfde I'raab (*verbuiging*) hebben als de Moestathnaa Minhoe.

Voorbeelden:

Ontkennend «النَّفْيُ»:

- De studenten waren niet aanwezig behalve Haamied. مَا حَضَرَ الطُّلَّابُ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٌ.
- Ik vroeg niet aan de studenten behalve aan Haamied. مَا سَأَلْتُ الطُّلَّابَ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدًا.
- Ik contacteerde de studenten niet behalve Haamied. مَا اتَّصَلْتُ بِالطُّلَّابِ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٍ.

⁶⁷⁷ Dat wil zeggen dat de zin niet ontkennend, verbiedend of vragend is.

Verbiedend «النَّهْيُ»:

- Niemand mag vertrekken behalve Haamied.
- Vraag aan niemand behalve aan Haamied.
- Contacteer niemand behalve Haamied.

لَا يَخْرُجُ أَحَدٌ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٌ.
لَا تَسْأَلُ أَحَدًا إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدًا.
لَا تَتَّصِلُ بِأَحَدٍ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٍ.

Vragend «الِاسْتِفْهَامُ»:

- Was iemand afwezig behalve Haamied?
- Heb jij iemand gezien behalve Haamied?
- Heb jij iemand gecontacteerd behalve Haamied?

هَلْ غَابَ أَحَدٌ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٌ؟
هَلْ رَأَيْتَ أَحَدًا إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدًا؟
هَلْ اتَّصَلْتُ بِأَحَدٍ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٍ؟

3. In de Istithnaa' Moefarragh

In de Istithnaa' Moefarragh heeft de Moestathnaa geen vaste I'raab (*verbuiging*). Het krijgt de I'raab die het in de zin hoort te krijgen.

Voorbeeld:

- Niemand is gezakt behalve Bilaal.

مَا رَسَبَ إِلَّا بِلَالٌ.

Hier is de Moestathnaa «بِلَالٌ» de Faa'iel.

Om erachter te komen welke I'raab de Moestathnaa hoort te krijgen, laat je «إِلَّا» weg waarna het voor jou duidelijk zal worden welke I'raab de Moestathnaa moet krijgen.

Bijvoorbeeld:

Als we «إِلَّا» in het bovenstaande voorbeeld weglaten, dan krijgen we: «مَا رَسَبَ بِلَالٌ» “Bilaal is niet gezakt”. Hier is «بِلَالٌ» de Faa'iel.

Dit wordt alleen gedaan om de I'raab te achterhalen. De betekenis van deze zin is natuurlijk het tegenovergestelde van wat de oorspronkelijke zin betekent.

En in de zin «مَا رَأَيْتُ إِلَّا بِلَالًا» “Ik heb niemand gezien behalve Bilaal” is het woord «بِلَالًا» de Maf' oel Bihi zoals duidelijk is uit: «مَا رَأَيْتُ بِلَالًا» “Ik heb Bilaal niet gezien.”

Er is geen probleem met de Madjroer, aangezien het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr.

Voorbeeld:

- Ik was op zoek naar niemand behalve Gaalied. مَا بَحَثْتُ إِلَّا عَنْ خَالِدٍ.
- Wij hebben niet aan een universiteit gestuurd behalve aan de Islamitische Universiteit. مَا دَرَسْنَا إِلَّا بِالْجَامِعَةِ الْإِسْلَامِيَّةِ.

Merk op: we hebben in les 27 gezien dat alleen de Moenfasiel vorm van de Damier (*de scheidbare vorm van het voornaamwoord*) na het woord «إِلَّا» wordt gebruikt.

Hier volgen enkele voorbeelden:

- إِلَآهُ: Niet: لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ “Wij aanbidden niemand behalve Hem.”
- إِلَّاكَ: Niet: سَأَلَ الْمُدَرِّسُ الطُّلَّابَ كُلَّهُمْ إِلَّا إِيَّاكَ “De leraar heeft aan alle studenten gevraagd behalve aan jou.”

Schematisch overzicht:

۱. تَامٌّ، مُتَّصِلٌ، مُوجِبٌ	←	وُجُوبُ النَّصْبِ
۲. تَامٌّ، مُتَّصِلٌ، غَيْرُ مُوجِبٍ	←	يَجُوزُ نَصْبُهُ أَوْ الْإِتْبَاعُ الْمُسْتَشْنَى مِنْهُ
۳. تَامٌّ، مُنْقَطِعٌ (مُوجِبٌ وَغَيْرُ مُوجِبٍ)	←	وُجُوبُ النَّصْبِ فِي جَمِيعِ الْأَحْوَالِ
۴. مُفَرَّغٌ [غَيْرُ مُوجِبٍ: altijd]	←	يُغْرَبُ بِحَسَبِ مَا يَقْتَضِيهِ الْعَامِلُ كَمَا
لَوْ كَانَتْ «إِلَّا» غَيْرَ مَوْجُودَةٍ

Handig om te weten:

In alle situaties is het Mansoeb maken van de Moestathnaa van toepassing, behalve bij Moefarragh. Bij Moefarragh dien je te kijken welke klinker de Moestathnaa zou krijgen wanneer het woord «إِلَّا» er niet zou zijn.

Voorbeelden uit de Koran

1. Een voorbeeld van Taam Moettasiel Moedjab «تَامٌ، مُتَّصِلٌ، مُوجِبٌ» uit de Koran:

- ﴿فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ﴾ {Toen dronken zij (toch) ervan, behalve enkelen van hen.}⁶⁷⁸

2. Een voorbeeld van Taam Moettasiel Ghair Moedjab «تَامٌ، مُتَّصِلٌ، غَيْرُ مُوجِبٍ» uit de Koran:

- ﴿وَلَا يَلْتَمِسْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرَاتَكَ﴾ {En laat niemand van jullie achterblijven, behalve jouw vrouw.}⁶⁷⁹

3. Een voorbeeld van Taam Moenqati «تَامٌ، مُنْقَطِعٌ» uit de Koran:

- ﴿فَإِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ﴾ {“Voorwaar, zij (de afgodsbeelden) zijn een vijand voor mij, behalve de Heer van de werelden.”}⁶⁸⁰

4. Een voorbeeld van Taam Moefarragh «تَامٌ، مُفَرَّغٌ» uit de Koran:

- ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ﴾ {En jouw Heer heeft bepaald dat jullie niets aanbidden behalve Hem alleen.}⁶⁸¹

⁶⁷⁸ Soerah al-Baqarah, Vers 249 (Soerah 2:249).

⁶⁷⁹ Soerah Hoed, Vers 81 (Soerah 11:81).

⁶⁸⁰ Soerah ash-Shoe'araa', Vers 77 (Soerah 26:77).

⁶⁸¹ Soerah al-Israa', Vers 23 (Soerah 17:23).

De Moestathnaa na *Ghair* «غَيْرُ» en *Siwaa* «سَوَى»

De Moestathnaa die na de woorden *Ghair* «غَيْرُ» of *Siwaa* «سَوَى» komt, is Madjroer omdat het Moedaaf Ilaih is.⁶⁸² De oorspronkelijke I'raab (*verbuiging*) van de Moestathnaa wordt door deze twee woorden getoond.⁶⁸³

Voorbeelden:

- De studenten zijn geslaagd behalve Haamied. نَجَحَ الطُّلَّابُ غَيْرَ حَامِدٍ.

Hier is het woord «غَيْرُ» Mansoeb (*d.w.z. het bevindt zich in de Fathah positie*), net zoals het woord «حَامِدًا» Mansoeb is in: «نَجَحَ الطُّلَّابُ إِلَّا حَامِدًا».

- De studenten zijn niet geslaagd behalve Haamied. مَا نَجَحَ الطُّلَّابُ غَيْرَ \ غَيْرُ حَامِدٍ.

Hier kan het woord «غَيْرُ» Mansoeb of Marfoe⁶⁸⁴ zijn, net zoals het woord «حَامِدٍ» Mansoeb of Marfoe' kan zijn in: «مَا نَجَحَ الطُّلَّابُ إِلَّا حَامِدًا \ حَامِدٌ».

- Niemand is geslaagd behalve Haamied. مَا نَجَحَ غَيْرُ حَامِدٍ.

Hier is het woord «غَيْرُ» Marfoe', net zoals het woord «حَامِدٍ» Marfoe' is in: «مَا نَجَحَ إِلَّا حَامِدٌ».

- Ik heb niemand gevraagd behalve Haamied. مَا سَأَلْتُ غَيْرَ حَامِدٍ.

Hier is het woord «غَيْرُ» Mansoeb, zoals het woord «حَامِدٍ» Mansoeb is in: «مَا سَأَلْتُ إِلَّا حَامِدًا».

De I'raab (*verbuiging*) van het woord «سَوَى» is precies hetzelfde als die van het woord «غَيْرُ», maar in «سَوَى» is het verborgen omdat het een Maqsoer Ism is.⁶⁸⁵

⁶⁸² Handig om te weten: de woorden «غَيْرُ» en «سَوَى» zijn beide een Ism (*naamwoord*).

⁶⁸³ Kortom: de oorspronkelijke uitgang van de Moestathnaa is in deze twee woorden te zien.

⁶⁸⁴ Dat wil zeggen: het bevindt zich in de Dammah positie.

⁶⁸⁵ Maqsoer Ism: een Ism (*naamwoord*) die eindigt op een lange "-a". Zie les 1 voor meer informatie.

De Moestathnaa na *Maa Galaa* «مَا خَلَا» en *Maa 'Adaa* «مَا عَدَا»

De Moestathnaa die na de Adaatoel Istithnaa⁶⁸⁶ *Maa Galaa* «مَا خَلَا» en *Maa 'Adaa* «مَا عَدَا» komt,⁶⁸⁷ is Mansoeb.⁶⁸⁸

Voorbeelden:

- Ik heb de studenten getoetst behalve drie. إِخْتَبَرْتُ الطُّلَّابَ مَا عَدَا ثَلَاثَةً.

De dichter heeft gezegd:⁶⁸⁹

أَلَا كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلَا اللَّهَ بَاطِلٌ وَكُلُّ نَعِيمٍ لَا مَحَالَةَ زَائِلٌ

Vrije vertaling:

“Luister goed! Alles behalve Allah is nietig.⁶⁹⁰
En elke gunst is onvermijdelijk vergankelijk.”

Hier zou het woord «بَاطِلٌ» een Tanwien moeten krijgen, maar vanwege metrische redenen is het weggelaten.

2) Het woord *Alaa* «أَلَا» “Luister goed!”, “Weet!” is een Harf (*partikel*) die gebruikt wordt om de aandacht op iets belangrijks te vestigen.

De Harf *Alaa* «أَلَا» wordt Harf Istiftaah wa Tanbieh «حَرْفُ اسْتِفْتَاَحٍ وَتَنْبِيْهِ» (het *partikel van aanvang en attenderen*) genoemd.

Voorbeelden uit de Koran:

- ﴿أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ {Luister goed! In het gedenken van Allah komen de harten tot rust.}⁶⁹¹
- ﴿أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ {Weet! Voorzeker, zij zijn degenen die verderf zaaien, maar zij beseffen (het) niet.}⁶⁹²

⁶⁸⁶ Adaatoel Istithnaa' «أَدَاةُ الْإِسْتِثْنَاءِ» (het instrument van de uitzondering).

⁶⁸⁷ Handig om te weten: de woorden «مَا خَلَا» en «مَا عَدَا» zijn beide een Fi'l (werkwoord).

⁶⁸⁸ Dit omdat de Moestathnaa na deze werkwoorden Ma'foel Bihi wordt.

⁶⁸⁹ Het gaat hier om de dichter Labied bin Rabie'ah al-'Aamiri ة.

⁶⁹⁰ “Alles behalve Allah is nietig”: hiermee wordt bedoeld dat alles behalve Allah ﷻ zal vergaan. Dit staat in lijn met Soerah al-Qasas, Vers 88: ﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾ {Alles is vergankelijk, behalve Hijzelf (Allah)} (Soerah 28:88).

⁶⁹¹ Soerah ar-Ra'd, Vers 28 (Soerah 13:28).

⁶⁹² Soerah al-Baqarah, Vers 12 (Soerah 2:12).

3) Eén van de patronen van de Masdar is: «فَعْلٌ».

Voorbeeld:

- شَرَحَ “Hij legde uit” → شَرَحَ “uitleg”

4) Het meervoud van «دِينَارٌ» “dinar” is: «دَنَانِيرٌ» “dinars”.

Merk op dat er in het enkelvoud slechts één Noen «ن» aanwezig is, maar in het meervoud zijn er twee Noens aanwezig.

Hier zijn enkele andere woorden die hun meervoud net als «دِينَارٌ» vormen:

- دِيَوَانٌ “divan” → دَوَاوِينُ “divans”
- قِیْرَاطٌ “karaat” → قَرَارِیْطُ “karaats”
- دِیْمَاسٌ “diepe plek”⁶⁹³ → دَمَامِیْسُ “diepe plekken”

5) Als de Gabar van «كَانَ» een Damier (*voornaamwoord*) is, dan mag de Damier geconnecteerd of gescheiden zijn.

Voorbeeld:

- Wil jij een rechter zijn? أَتُرِيدُ أَنْ تَكُونَ قَاضِيًا؟
- Nee, ik wil het niet zijn. لَا، مَا أُرِيدُ أَنْ أَكُونَهُ \ أَكُونَ إِيَّاهُ.

Beide vormen – «أَكُونَهُ» en «أَكُونَ إِيَّاهُ» – zijn juist.

⁶⁹³ «دِیْمَاسٌ» is een diepe plek waar geen licht komt.

Les 33

In deze les leren we het volgende:

1) De zin «وَاللّٰهُ لَا نَشْرُنَّ الْإِسْلَامَ فِي بَلَدِي» betekent: “Bij Allah! Ik zal de islam zeer **zeer zeker** verspreiden in mijn land.”

Deze Noen wordt **Noen at-Tawkied** «نُونُ التَّوَكِيدِ» (*de Noen van benadrukking*) genoemd.⁶⁹⁴

Er zijn twee soorten van de Noen at-Tawkied:

1. één met een dubbele Noen «نَّ»;⁶⁹⁵

Voorbeeld:

- Ga zeer zeker eruit! أُخْرِجَنَّ.

Deze Noen wordt **Noen at-Tawkied ath-Thaqielah** «نُونُ التَّوَكِيدِ الثَّقِيلَةِ» (*de zware Noen van de benadrukking*) genoemd.⁶⁹⁶

2. en de ander met één Noen «نْ».

Voorbeeld:

- Ga zeker eruit! أُخْرِجَنَّ.

Deze Noen wordt **Noen at-Tawkied al-Gafiefah** «نُونُ التَّوَكِيدِ الْخَفِيفَةِ» (*de lichte Noen van de benadrukking*) genoemd.⁶⁹⁷ Deze Noen wordt minder vaak gebruikt dan de Thaqielah.⁶⁹⁸

De Noen at-Tawkied duidt benadrukking aan. Het wordt alleen met de Moedaari‘ en Amr gebruikt; niet met de Maadiy.

⁶⁹⁴ Europese arabisten noemen deze Noen “de energieke Noen”. De Noen van de benadrukking is een andere vorm van benadrukking. In de Arabische taal zijn er verschillende manieren van benadrukking die er in andere talen niet bestaan.

⁶⁹⁵ «نَّ» = «نْ» + «نْ».

⁶⁹⁶ Door deze dubbele Noen vindt er twee keer benadrukking plaats. Om deze dubbele benadrukking in het Nederlands aan te geven, zullen wij de woorden “zeer zeker” gebruiken. De zin kan ook vrij worden vertaald als “Ga eruit!”, maar hierin is de dubbele benadrukking niet te zien. Om deze reden is er niet voor deze vertaling gekozen, omdat je in deze les kennismakt met de dubbele benadrukking die in de Arabische taal bestaat. Deze modus van het werkwoord wordt in het Nederlands “energicus” genoemd.

⁶⁹⁷ Door deze enkele Noen vindt er één keer benadrukking plaats.

⁶⁹⁸ Met “Thaqielah” wordt hier verwezen naar de Noen at-Tawkied ath-Thaqielah «نْ».

Hoe dien je de Noen at-Tawkied achter het werkwoord toe te voegen?

a. In de Moedaari‘ Marfoe‘

1. In de vier vormen «نَكْتُبُ», «أَكْتُبُ», «تَكْتُبُ», «يَكْتُبُ» wordt de laatste Dammah «ُ» vervangen door een Fathah «َ».

Dus «يَكْتُبُ» wordt: «يَكْتُبَنَّ» (*yaktoeb-oe* → *yaktoeb-a-nna*).

Hetzelfde proces vindt ook plaats bij de overige drie vormen:

- «تَكْتُبُ» wordt: «تَكْتُبَنَّ».
- «أَكْتُبُ» wordt: «أَكْتُبَنَّ».
- «نَكْتُبُ» wordt: «نَكْتُبَنَّ».

2. In de volgende drie vormen wordt de laatste Noen «نَ» samen met de Waaw «و» of Yaa «ي» weggelaten:

- «يَكْتُبُونَ» [derde persoon mannelijk meervoud]
- «تَكْتُبُونَ» [tweede persoon mannelijk meervoud]
- «تَكْتُبِينَ» [tweede persoon vrouwelijk enkelvoud]

Dus «يَكْتُبُونَ» wordt: «يَكْتُبَنَّ».

Na het weglaten van «نَ» “-na” in «يَكْتُبُونَ» en daarna het toevoegen van «نَّ» “-nna” krijgen we: «يَكْتُبَنَّ» (*yaktoeboenna*).

Aangezien een lange klinker in het Arabisch niet gevolgd mag worden door een klinkerloze letter, wordt de lange “-oe” verkort. We krijgen dan: «يَكْتُبَنَّ» (*yaktoeboenna*).⁶⁹⁹

Op dezelfde manier wordt «تَكْتُبُونَ» gevormd naar: «تَكْتُبَنَّ».⁷⁰⁰

⁶⁹⁹ De lange “-oe” wordt verkort door de Waaw Saakinah weg te laten: «يَكْتُبُونَ» → «يَكْتُبَنَّ».

⁷⁰⁰ «تَكْتُبُونَ» → «تَكْتُبَنَّ».

Merk op: het verschil tussen het enkelvoud «يَكْتُبَنَّ» en het meervoud «يَكْتُبْنَ» is de Fathah bij de eerste en de Dammah bij de tweede.⁷⁰¹

De tweede persoon vrouwelijk enkelvoud «تَكْتُبِينَ» wordt: «تَكْتُبِنَّ».

Na het weglaten van «نَ» “-na” in «تَكْتُبِينَ» (*taktoebi^{na}*) en daarna het toevoegen van «نَّ» “-nna” krijgen we: «تَكْتُبِنَّ» (*taktoebi^{nna}*).

Ook hier wordt de lange klinker gevolgd door een klinkerloze letter. De lange klinker wordt dus verkort. Het resultaat wordt dan: «تَكْتُبِنَّ» (*taktoebi^{nna}*).

3. In de twee tweevoudsvormen «تَكْتُبَانِ» en «يَكْتُبَانِ» wordt de laatste Noen weggelaten, maar de Alief wordt behouden omdat het weglaten ervan ervoor zorgt dat de tweevoudsvorm identiek wordt aan de enkelvoudsvorm.

Een belangrijk verschil in de tweevoudsvorm is dat de Noen een Kasrah krijgt in plaats van een Fathah. De resulterende vormen zijn dus: «تَكْتُبَانِ» en «يَكْتُبَانِ».

Na het weglaten van «نِ» “-nie” in «يَكْتُبَانِ» en het toevoegen van «نَّ» “-nna”, krijgen we: «يَكْتُبَانَّ» (*yaktoeba^{nna}*). De laatste Fathah verandert in een Kasrah omwille van dissimilatie.

4. In de twee vrouwelijke meervoudsvormen «تَكْتُبْنَ» en «يَكْتُبْنَ» wordt de laatste Noen behouden en er wordt «انِ» “-anie” toegevoegd. Net zoals de Noen in de tweevoudsvormen een Kasrah krijgt, krijgt de Noen in deze meervoudsvormen ook een Kasrah.

De resulterende vormen zijn: «تَكْتُبَنَّانِ» en «يَكْتُبَنَّانِ».

Merk op dat er een Alief «اِ» wordt toegevoegd tussen de “Noen van de Damier” en de “Noen at-Tawkied”: «يَكْتُبْنَ» → «يَكْتُبَنَّانِ» (*yaktoebna* → *yaktoebn-aa-nnie*).

⁷⁰¹ Kortom: er is een verschil tussen het enkelvoud «يَكْتُبَنَّ» (*derde persoon mannelijk enkelvoud*) en het meervoud «يَكْتُبْنَ» (*derde persoon mannelijk meervoud*). Bij het enkelvoud is er een Fathah op de letter Baa «بَ» en bij het meervoud een Dammah «بِ».

b. De Moedaari‘ Madjzoem

Het proces in de Moedaari‘ Madjzoem is hetzelfde als in de Moedaari‘ Marfoe‘ behalve dat de Noen in de vijf vormen al is weggelaten in de Moedaari‘ Madjzoem.

Hier zijn enkele voorbeelden:

- Zit zeer zeker niet op deze stoel, want het is kapot.
لَا تَجْلِسَنَّ فِي هَذَا الْكُرْسِيِّ فَإِنَّهُ مَكْسُورٌ.
- O broeders, verlaat zeer zeker niet de klas vóór 1 uur.
يَا إِخْوَانُ، لَا تَخْرُجَنَّ مِنَ الْفَصْلِ قَبْلَ السَّاعَةِ الْوَاحِدَةِ.
- O Zainab, was zeer zeker niet jouw kledingstuk met deze zeep.
يَا زَيْنَبُ، لَا تَغْسِلَنَّ ثَوْبَكَ بِهَذَا الصَّابُونِ.
- O zusters, drink zeer zeker niet dit water.
يَا أَخَوَاتُ، لَا تَشْرَبَنَّ هَذَا الْمَاءَ.

Merk op dat in het Naaqis werkwoord⁷⁰² de weggelaten derde stamletter terugkeert voordat de Noen at-Tawkied achter wordt toegevoegd.

Voorbeelden:

- لَا تَدْعُ → لَا تَدْعُونَ [De derde stamletter Waaw «و» is teruggekeerd]
- لَا تَنْسَ → لَا تَنْسِينَ [De derde stamletter Yaa «ي» is teruggekeerd]
- لَا تَمْشِ → لَا تَمْشِينَ [De derde stamletter Yaa «ي» is teruggekeerd]

Hetzelfde gebeurt ook in de Amr (*gebiedende wijs*).

c. De Amr

Het proces in de Amr is grotendeels ook hetzelfde.

Voorbeelden:

- اُكْتُبْ → اُكْتُبَنَّ (oektoeb : oektoeba-*nna*)
- اُكْتُبَا → اُكْتُبَانَّ (oektoebaa : oektoebaa-*nnie*)
- اُكْتُبُوا → اُكْتُبُونَّ (oektoeboe : oektoeboe-*nna*)
- اُكْتُبِي → اُكْتُبِينَ (oektoebie : oektoebie-*nna*)
- اُكْتُبَنَّ → اُكْتُبَنَّانَّ (oektoebna : oektoebn-aa-*nnie*)

⁷⁰² Een Naaqis werkwoord is een werkwoord waarin de derde stamletter een Waaw «و» of een Yaa «ي» is.

Wanneer dien je de Noen at-Tawkied te gebruiken?

Het gebruik van de Noen at-Tawkied (*de Noen van de benadrukking*) is optioneel, verplicht of bijna verplicht.⁷⁰³

a. Optioneel (*ter keuze*)

Het gebruik van de Noen at-Tawkied is in de volgende twee gevallen optioneel:

1. In de Amr (*gebiedende wijs*).

Voorbeeld:

- أَنْزِلْ مِنَ السَّيَّارَةِ يَا وَلَدُ “Ga zeer zeker uit de auto, o jongen.” [Amr]

2. In de Moedaari‘ wanneer het Talab «الطَّلَبُ» aanduidt, d.w.z. Amr (*gebiedende wijs*), Nahy (*verbiedend*) of Istifhaam (*vraag*).⁷⁰⁴

Voorbeelden:

- لَا تَأْكُلْ وَأَنْتَ شَبَعَانُ “Eet zeer zeker niet terwijl je vol zit.” [Nahy]
- هَلْ تُسَافِرُ وَأَنْتَ مَرِيضٌ؟ “Ben je aan het reizen terwijl je ziek bent?” [Istifhaam]

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَفْلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ﴾ {En denk **zeer zeker** niet dat Allah onachtzaam is van wat de onrechtplegers doen.}⁷⁰⁵

Als de spreker de behoefte voelt om te benadrukken, dan kan hij de Noen at-Tawkied gebruiken.

⁷⁰³ Met “bijna verplicht” wordt bedoeld dat je het hoogstwaarschijnlijk zult gebruiken.

⁷⁰⁴ Zie les 13 en les 14 voor meer informatie over Talab.

⁷⁰⁵ Soerah Ibraahiem, Vers 42 (Soerah 14:42).

b. Verplicht

Het gebruik van de Noen at-Tawkied is in de Moedaari‘ verplicht wanneer het Djawaab al-Qasam «جَوَابُ الْقَسَمِ» (*het antwoord van de eed*) is.

Voorbeeld:

- Bij Allah! Ik zal zeer zeker de Edele Koran memoriseren. وَاللَّهِ لَأَحْفَظَنَّ الْقُرْآنَ الْكَرِيمَ.

Hier is de Moedaari‘ «أَحْفَظُ» de Djawaab al-Qasam, omdat het vooraf wordt gegaan door de Qasam Wallaahi «وَاللَّهِ».

Merk op dat aan dit werkwoord niet alleen een Noen achter is toegevoegd, maar er is ook een Laam aan voorafgegaan. Deze Laam wordt **Laam Talaqqie al-Qasam** «لَاَمْ تَلَقَّى الْقَسَمِ» (*de Laam van het ontvangen van de eed*) genoemd.

Voorwaarden voor het gebruik van Noen at-Tawkied

Er zijn echter drie voorwaarden voor het gebruik van de Noen at-Tawkied in de Djawaab al-Qasam.⁷⁰⁶

Deze zijn:

1. Het werkwoord dient bevestigend te zijn, zoals in het bovenstaande voorbeeld. Zowel de Laam Talaqqie al-Qasam als de Noen at-Tawkied wordt niet gebruikt met een ontkennend werkwoord.

Voorbeeld:

- Bij Allah! Ik zal niet naar buiten gaan. وَاللَّهِ لَا أَخْرُجُ.
- 2. Het werkwoord dient in de toekomstige tijd te staan. Als het in de tegenwoordige tijd staat, dan wordt alleen de Laam Talaqqie al-Qasam gebruikt.

Voorbeelden:

- Bij Allah! Ik hou zeker van jou. وَاللَّهِ لَأُحِبُّكَ.
- Bij Allah! Ik denk zeker dat hij oprecht is. وَاللَّهِ لَأُظَنُّهُ صَادِقًا.

⁷⁰⁶ Als één van deze drie voorwaarden ontbreekt, dan mag de Noen at-Tawkied «نَ» niet worden gebruikt.

Merk op:

- De zin «وَاللّٰهُ لَأُسَاعِدَنَّهٗ» betekent: “Bij Allah! **Ik zal** hem **zeer zeer zeker helpen**.”
- De zin «وَاللّٰهُ لَأُسَاعِدُهُ» betekent: “Bij Allah! **Ik ben** hem **zeker aan het helpen**.”

3. De Laam Talaqqie al-Qasam dient aan het werkwoord geconnecteerd te zijn. Als het aan een ander woord dan het werkwoord geconnecteerd is, dan kan de Noen at-Tawkied niet worden gebruikt.

Voorbeelden:

- Bij Allah! Naar Makkah zal ik zeker gaan. وَاللّٰهُ لَإِلَى مَكَّةَ أَذْهَبُ.

Hier is de Laam geconnecteerd aan «إِلَى» (la-ielaa).

- Bij Allah! Ik zal jou zeker bezoeken. وَاللّٰهُ لَسَوْفَ أَزُورُكَ.

Hier is de Laam geconnecteerd aan «سَوْفَ» (la-sawfa).

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ﴾ {En Hij zal jou zeker geven ...}⁷⁰⁷

Dit is de Djawaab al-Qasam, en de Qasam is: «وَالضُّحَىٰ» {Bij het morgenlicht!}⁷⁰⁸.

Maar als het geconnecteerd is aan het werkwoord, dan moet de Noen at-Tawkied worden gebruikt.

Voorbeelden:

- Bij Allah! Ik zal zeer zeer zeker naar Makkah gaan. وَاللّٰهُ لَأَذْهَبَنَّ إِلَى مَكَّةَ.
- Bij Allah! Ik zal jou zeer zeer zeker bezoeken. وَاللّٰهُ لَأَزُورَنَّكَ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَتَاللّٰهِ لَأَكِيدَنَّ أَصْنَمَكُم﴾ {“En bij Allah! Ik zal zeer zeer zeker een plan beramen tegen jullie afgodsbeelden.”}⁷⁰⁹

⁷⁰⁷ Soerah ad-Doehaa, Vers 5 (Soerah 93:5).

⁷⁰⁸ Soerah ad-Doehaa, Vers 1 (Soerah 93:1).

⁷⁰⁹ Soerah al-Anbiyaa', Vers 57 (Soerah 21:57).

c. Bijna verplicht

Het gebruik van de Noen at-Tawkied is bijna verplicht na het voorwaardelijke partikel «إِمَّا»⁷¹⁰ dat opgebouwd is uit «إِنْ» plus «مَا» voor versterking. De Noen van «إِنْ» is in het woord «إِمَّا» geassimileerd aan de Miem van «مَا».⁷¹¹

Voorbeeld:

- Als jij naar Makkah gaat, dan zal ik met jou meegaan. **إِمَّا تَذْهَبَنَّ إِلَى مَكَّةَ أَذْهَبَ مَعَكَ.**

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ۖ﴾

{Als één van de twee of beiden bij jou de ouderdom bereiken, zeg dan niet: “Oef” tegen hen, snauw hen niet af en spreek op een hoffelijke manier tot hen.}⁷¹²

⁷¹⁰ In het Arabisch wordt dit **lemmaa ash-Shartiiyah** «إِمَّا الشَّرْطِيَّةُ» (de voorwaardelijke lemmaa) genoemd.

⁷¹¹ «إِمَّا» = «إِنْ» + «مَا».

⁷¹² Soerah al-Israa', Vers 23 (Soerah 17:23).

2) Het woord «أَفٍّ» “oef” is een Ismoel Fi’l «إِسْمُ الْفِعْلِ».⁷¹³ Het betekent: “ik ben geïrriteerd”, “ik ben geërgerd”.⁷¹⁴ Dit woord is Mabniy (onverbuigbaar).

3) Het Koranvers ﴿بَلْ أَحْيَاءٌ﴾: hierin is de Moebtada’ weggelaten.⁷¹⁵

De volledige zin is: «بَلْ هُمْ أَحْيَاءٌ» {Integendeel, zij zijn levend}. Wanneer «بَلْ» voorafgaat aan een zin, dan wordt het Harf al-Ibtidaa’ «حَرْفُ الْإِبْتِدَاءِ» (het partikel van de inleiding) genoemd.

Het duidt ‘afdwaling’ aan, dat wil zeggen: verandering van onderwerp.

Deze verandering van onderwerp duidt één van de volgende twee dingen aan:

1. Al-Ibtaal «الْإِبْطَالُ»: dit houdt in dat de vorige verklaring komt te vervallen.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾

{En denk zeer zeker niet over degenen die op het Pad van Allah gedood zijn dat zij dood zijn; integendeel, zij zijn levend bij hun Heer. Zij worden van onderhoud voorzien.}⁷¹⁶

Het woord «بَلْ» wordt gebruikt om het idee dat zij “dood” zijn ongeldig te verklaren, en te verklaren dat zij “levend” zijn.

2. Al-Intiqaal «الْإِنْتِقَالُ»: dit houdt in dat er van het ene idee naar het andere idee wordt overgegaan zonder dat het eerste idee komt te vervallen.

Voorbeeld:

- Ibraahiem is lui; nee, hij is nalatig. إِبْرَاهِيمُ كَسَلَانٌ، بَلْ هُوَ مُهْمِلٌ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ ﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾﴾

{Maar toen zij het (d.w.z. hun afgebrande tuin) zagen, zeiden zij: “Voorwaar, wij zijn verdwaald; nee, wij zijn verstoken van het goede!”}⁷¹⁷

⁷¹³ Een Ism al-Fi’l is een Ism (naamwoord), maar het heeft de betekenis van een Fi’l (werkwoord).

⁷¹⁴ Het woord «أَفٍّ» heeft de betekenis van: «أَتَضَجَّرُ» “ik ben geïrriteerd”, “ik ben geërgerd”.

⁷¹⁵ Soerah Aali ‘Imraan, Vers 169 (Soerah 3:169).

⁷¹⁶ Soerah Aali ‘Imraan, Vers 169 (Soerah 3:169).

⁷¹⁷ Soerah al-Qalam, Verzen 26-27 (Soerah 68:26-27).

Les 34

In deze les leren we het volgende:

1) Al-Mamnoe' minas Sarf «الْمَمْنُوعُ مِنَ الصَّرْفِ» (*diptoot*):⁷¹⁸ dit is een Moe'rab Ism⁷¹⁹ die geen Tanwien accepteert.

Voorbeelden:

- إِبْرَاهِيمُ "Ibraahiem"
- فَاطِمَةُ "Faatimah"
- أَحْمَرُ "Rood"
- مَسَاجِدُ "Moskeeën"
- زُمَلَاءُ "Klasgenoten"

Al-Mamnoe' minas Sarf is van twee soorten:

1. Isms die geen Tanwien accepteren vanwege slechts één reden.
2. Isms die geen Tanwien accepteren vanwege twee redenen.

Isms die geen Tanwien accepteren vanwege slechts één reden

Deze reden is één van de volgende twee dingen:

- a. Alief at-Ta'nieth «أَلِفُ التَّائِيْثِ»: de Alief die vrouwelijkheid aanduidt.

De Alief at-Ta'nieth is ofwel Maqsoerah «مَقْصُورَةٌ» (*kort*) of Mamdoedah «مَمْدُودَةٌ» (*verlengd*).

Maqsoerah is een lange "-a" die in het Arabisch wordt geschreven met een Yaa «ي» of Alief «ا».

Mamdoedah is een lange "-a" gevolgd door een Hamzah: «أ».

En beide dienen na de derde stamletter extra te zijn toegevoegd.

⁷¹⁸ Al-Mamnoe' minas Sarf wordt ook "Ghair Moensarief" «غَيْرُ مُنْصَرِفٍ» genoemd.

⁷¹⁹ Een Ism (*naamwoord*) die Moe'rab is, kan verbuigen.

Voorbeelden van Alief at-Ta'nieth al-Maqsoerah «أَلِفُ التَّائِيثِ الْمَقْصُورَةُ»:

- مَرَضَى “Zieken”⁷²⁰
- دُنْيَا “Wereld”
- هَدَايَا “Cadeaus”
- حُبْلَى “Zwanger”
- فَتَاوَى “Religieuze uitspraken”⁷²¹

Merk op dat woorden zoals «فَتَى» “jongeman”, «رَحَى» “slijpsteen”, “molensteen”, «عَصَا» “stok” niet Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*) zijn, omdat de Alief in deze woorden de derde stamletter is; het is niet extra.

Voorbeelden van Alief at-Ta'nieth al-Mamdoedah «أَلِفُ التَّائِيثِ الْمَمْدُودَةُ»:

- حَمْرَاءُ “Rood”⁷²²
- فُقَرَاءُ “Armen”⁷²³
- صَحْرَاءُ “Woestijn”
- أَصْدِقَاءُ “Vrienden”⁷²⁴

Merk op dat woorden zoals «أَنْحَاءُ», «آلَاءُ», «آبَاءُ», «أَسْمَاءُ» niet Mamnoe‘ minas Sarf (*diptoot*) zijn, omdat deze woorden net zoals «أَحْكَامُ», «أَوْلَادُ», «أَفْلاَمُ» zijn, conform het patroon «أَفْعَالُ». De Hamzah is de derde stamletter; het is niet extra.

⁷²⁰ Dit is het meervoud van: «مَرِيضٌ» “zieke”.

⁷²¹ Dit is het meervoud van: «فَتَوَى» “religieuze uitspraak”.

⁷²² Mannelijke vorm: «أَحْمَرٌ» “rood”.

⁷²³ Dit is het meervoud van: «فَقِيرٌ» “arm”.

⁷²⁴ Dit is het meervoud van: «صَدِيقٌ» “vriend”.

- b. Al-Djam' al-Moetanaahiey «الْجَمْعُ الْمُتَنَاهِي»:⁷²⁵ dit is het meervoud conform de patronen «مَفَاعِلُ» en «مَفَاعِيلُ».⁷²⁶

Voorbeelden:

- مَسَاجِدُ	“Moskeeën”	- فَنَادِقُ	“Hotels”
- مَدَارِسُ	“Scholen”	- مَفَاتِيحُ	“Sleutels”
- أَسَاوِرُ	“Armbanden”	- أَسَابِيعُ	“Weken”
- حَدَائِقُ	“Tuinen”	- فَنَاجِيْنُ	“Koffiekoppen”
- سَلَسِلُ	“Kettingen”	- ثَعَابِيْنُ	“Slangen”
- أَنَامِلُ	“Vingertoppen”	- مَنَادِيلُ	“Zakdoeken”

Ook enkelvoud Isms (*naamwoorden*) conform deze twee patronen (مَفَاعِلُ en مَفَاعِيلُ) zijn Mamnoe' minas Sarf.

Voorbeelden:

- طَمَاطِمُ “Tomaten”
- بَطَاطِسُ “Aardappelen”⁷²⁷
- طَبَاشِيرُ “Krijt”
- سَرَائِلُ “Broek”

⁷²⁵ Al-Djam' al-Moetanaahiey «الْجَمْعُ الْمُتَنَاهِي» betekent: “het ultieme meervoud”. Sommige meervoudsvormen kunnen in deze meervoudsvorm veranderen die “Djam' al-Djam'” «جَمْعُ الْجَمْعِ» (*het meervoud van het meervoud*) wordt genoemd.

Voorbeeld: het woord «أَمَكِنَةٌ» “plaatsen” is het meervoud van: «مَكَانٌ» “een plaats”.

En «أَمَكِنَةٌ» kan zelf veranderen in: «أَمَاكِينُ». Maar van deze laatste vorm kan niet verder een meervoud worden gemaakt. Daarom wordt dit “het ultieme meervoud” genoemd.

⁷²⁶ Handig om te weten: in plaats van al-Djam' al-Moetanaahiey «الْجَمْعُ الْمُتَنَاهِي» kun je ook **Moentahal Djoemoe'** «مُنْتَهَى الْجُمُوعِ» zeggen. Beide termen verwijzen naar hetzelfde.

⁷²⁷ De woorden «طَمَاطِمُ» en «بَطَاطِسُ» behoren tot de categorie “Ism al-Djins al-Djam'iy” «إِسْمُ الْجِنْسِ الْجَمْعِيِّ», net zoals «الْعِنَبُ» “druiven”, «الْتَمْرُ» “dadels”. Deze woorden worden als enkelvoud behandeld, hoewel zij meervoud zijn in hun betekenis.

Woorden conform het patroon «مَفَاعِلَةٌ»

Woorden conform het patroon «مَفَاعِلَةٌ» (مَفَاعِل + ة) zijn niet Mamnoe' minas Sarf (*diphtoot*).

Deze woorden accepteren wel de Tanwien.

Voorbeelden:

- أَسَاتِدَةٌ “Leraren”
- دَكَاتِرَةٌ “Doktoren”
- تَلَامِذَةٌ “Leerlingen”

Isms die geen Tanwien accepteren vanwege twee redenen

Isms (*naamwoorden*) die geen Tanwien accepteren vanwege twee redenen zijn ‘**Alam** «الْعَلَمُ» (*eigenaam*) of **Wasf** «الْوَصْفُ» (*bijvoeglijk naamwoord*).

a. ‘Alam «الْعَلَمُ» (*eigenaam*)

Eigennamen accepteren geen Tanwien wanneer ze één van de volgende redenen hebben:

1. Als de eigenaam vrouwelijk is «عَلَمٌ مُؤَنَّثٌ».

Voorbeelden:

- آمِنَةٌ “Aaminah”
- زَيْنَبُ “Zainab”
- حَمْزَةُ “Hamzah”

Merk op dat *Hamzah* «حَمْزَةُ» de naam van een man is, maar het woord is vrouwelijk, omdat het eindigt op een Taa’ Marboetah «ة».

Als een vrouwelijke eigenaam uit drie letters bestaat waarvan de tweede letter Saakien (d.w.z. klinkerloos) is, dan mag het worden gebruikt als een Mamnoe’ minas Sarf of als een Moensarief (*triptoot*).⁷²⁸

Maar het is wel beter om deze eigenaam als een Moensarief te gebruiken.

Voorbeelden:

- هِنْدُ “Hind” [mag ook: هِنْدٌ]
- دَعْدُ “Da’d” [mag ook: دَعْدٌ]
- رِيَمُ “Riem” [mag ook: رِيْمٌ]

⁷²⁸ Een Moensarief «مُنْصَرَفٌ» (*triptoot*) woord is een regelmatige Ism (*naamwoord*) die de Tanwien accepteert.

2. Als de eigennaam niet-Arabisch is «عَلَمٌ أَعْجَمِيٌّ».

Voorbeelden:

- إِبْرَاهِيمُ “Ibraahiem”
- وَلِيْمٌ “William”
- بَاكِسْتَانُ “Pakistan”

Als een niet-Arabische eigennaam mannelijk is én het bestaat uit drie letters waarvan de tweede letter Saakien (d.w.z. klinkerloos) is, dan accepteert het wel de Tanwien.

Voorbeelden:

- نُوحٌ “Noeh”
- لُوطٌ “Loet”⁷²⁹
- شَيْثٌ “Shieth”⁷³⁰
- جُورْجٌ “George”
- حَانَ “Khan”⁷³¹

Maar als een niet-Arabische eigennaam vrouwelijk is én het bestaat uit drie letters waarvan de tweede letter Saakien is, dan blijft het nog steeds Mamnoe‘ minas Sarf (*diphtoot*).

Voorbeelden:

- بَلْحٌ “Balch” (een stad in Afghanistan)
- حِمَصٌ “Hims”⁷³² (een stad in Syrië)
- نَيْسٌ “Nice” (een stad in Frankrijk)
- مُوشٌ “Muş” (een stad in Turkije)
- بَاثٌ “Bath” (een stad in Engeland)
- بَرْتٌ “Perth” (een stad in Australië)

⁷²⁹ Noeh «نُوحٌ» en Loet «لُوطٌ» zijn namen van twee Profeten (vrede zij met hen).

⁷³⁰ Shieth «شَيْثٌ» is de naam van één van de zonen van Profeet Adam (vrede zij met hem).

⁷³¹ Khan «حَانَ» is een naam die veel voorkomt in India en Pakistan.

⁷³² Deze stad wordt ook “Homs” «حِمَصٌ» genoemd.

Als een niet-Arabisch woord in het Arabisch als een gewone Ism werd genomen en later als een eigennaam werd gebruikt, dan accepteert het de Tanwien.

Voorbeeld:

- جَوْهَرٌ “Djawhar”

Dit is een Perzisch woord dat “juweel” betekent, en het wordt ook als een naam gebruikt.

3. Als de eigennaam **Ma‘doel** «مَعْدُولٌ» is, dat wil zeggen conform het patroon: «فُعْلٌ».⁷³³

Voorbeelden:

- عُمَرُ “Oemar”
- زُفَرٌ “Zoefar”⁷³⁴
- زُحَلٌ “Saturnus”⁷³⁵
- هُبَلٌ “Hoebal”⁷³⁶

4. Als de eigennaam eindigt op een extra Alief en Noen «ان».⁷³⁷

Voorbeelden:

- رَمَضَانُ “Ramadaan”
- مَرْوَانُ “Marwaan”
- شَعْبَانُ “Sa‘baan”
- عُثْمَانُ “Oethmaan”

De eigennaam *Hassaan* «حَسَّانٌ» – afkomstig van «حُسْنٌ» – accepteert wel de Tanwien, omdat het conform het patroon «فَعَّالٌ» is. De Noen «ن» is dus de derde stamletter; het is niet een extra letter.

⁷³³ عَلِمَ مَعْدُولٌ

⁷³⁴ ‘Oemar «عُمَرُ» en Zoefar «زُفَرُ» zijn namen van personen.

⁷³⁵ Saturnus wordt in het Arabisch “Zoehal” «زُحَلٌ» genoemd.

⁷³⁶ Hoebal «هُبَلٌ» is de naam van een afgodsbeeld dat in de pre-islamitische periode werd aanbeden.

⁷³⁷ عَلِمَ مَحْتُوْمٌ بِأَلِفٍ وَنُونٍ زَائِدَتَيْنِ

5. Als de eigennaam in zijn vorm op een werkwoord lijkt «عَلَّمَ عَلَى وَزْنِ فِعْلٍ».

Voorbeelden:

- أَحْمَدُ “Ahmad” : dit is conform het patroon «أَذْهَبُ» “ik ga”.
- يَزِيدُ “Yazied” : dit is conform het patroon «يَبِيعُ» “hij verkoopt”.

6. Als de eigennaam opgebouwd is uit twee Isms (*naamwoorden*) «عَلَّمَ مُرَكَّبٌ تَرْكِيبًا مَجْزِيًّا».

Voorbeelden:

- حَضْرَمَوْتُ “Hadramawt”⁷³⁸
- مَعْدِيكَرِبُ “Ma’diekarib”⁷³⁹

⁷³⁸ Dit is een regio in Jemen.

⁷³⁹ Dit is een jongensnaam.

b. Wasf «الْوَصْفُ» (bijvoeglijk naamwoord)

Bijvoeglijke naamwoorden accepteren geen Tanwien in de volgende gevallen:

1. Als het bijvoeglijk naamwoord conform het patroon «أَفْعَلٌ» is, op voorwaarde dat het niet vrouwelijk wordt gemaakt door middel van de Taa' Marboetah «ة».

Voorbeelden:

- أَكْبَرُ "Groot"
- أَحْمَرُ "Rood"

De vrouwelijke vorm van «أَكْبَرُ» is: «كُبْرَى» "groot" (♀).

En de vrouwelijke vorm van «أَحْمَرُ» is: «حَمْرَاءُ» "rood" (♀).

Het woord «أَرْمَلٌ» "wedwnaar" accepteert wel de Tanwien, omdat de vrouwelijke vorm «أَرْمَلَةٌ» "weduwe" is.

2. Als het bijvoeglijk naamwoord conform het patroon «فَعْلَانٌ» is.

Voorbeelden:

- جَوْعَانٌ "Hongerig"
- شَبَعَانٌ "Vol zitten (qua eten en drinken)"
- عَطْشَانٌ "Dorstig"
- مَلَأْنٌ "Vol"

3. Als het bijvoeglijk naamwoord Ma‘doel «مَعْدُولٌ» is.

Een Ma‘doel bijvoeglijk naamwoord is één van de volgende twee dingen:

- a. Getallen die conform de patronen «فُعَالٌ» en «مَفْعَلٌ» zijn.

Voorbeelden van getallen conform het patroon «فُعَالٌ»:

- ثَلَاثٌ “Drie tegelijk”
- رُبَاعٌ “Vier tegelijk”

Voorbeelden van getallen conform het patroon «مَفْعَلٌ»:

- مَثْنَى “Twee tegelijk”
- مَثَلثٌ “Drie tegelijk”

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبْعَ﴾⁷⁴⁰
{En indien jullie vrezen de wezen niet rechtvaardig te behandelen, trouw dan met vrouwen die jullie aanstaan, twee, drie of vier.}⁷⁴⁰

- b. Het woord «أُخْرَىٰ» “andere(n)” (♀). Dit is het meervoud van: «أُخْرَىٰ» “ander(e)” (♀).

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾⁷⁴¹ {En wie ziek of op reis is, haal het aantal (gemiste dagen) in op andere dagen.}⁷⁴¹

⁷⁴⁰ Soerah an-Nisaa', Vers 3 (Soerah 4:3).

⁷⁴¹ Soerah al-Baqarah, Vers 185 (Soerah 2:185).

De I'raab (*verbuiging*) van al-Mamnoe' minas Sarf

We hebben de I'raab (*verbuiging*) van al-Mamnoe' minas Sarf (*diptoot*) in les 23 van deel 1 geleerd en in de eerste les van deel 3. De Djarr-uitgang⁷⁴² van al-Mamnoe' minas Sarf is Fathah in plaats van Kasrah.

Voorbeelden:

- Ik heb op veel scholen gestudeerd.⁷⁴³ دَرَسْتُ فِي مَدَارِسٍ كَثِيرَةٍ.
- Ik heb van Londen naar Berlijn gereisd.⁷⁴⁴ سَافَرْتُ مِنْ لَنْدَنَ إِلَى بَرْلِينِ.
- Dit zijn de boeken van Zainab.⁷⁴⁵ هَذِهِ كُتُبُ زَيْنَبَ.

Maar de al-Mamnoe' minas Sarf (*diptoot*) krijgt, net zoals een regelmatige Ism, een Kasrah in de volgende twee gevallen:

- a. Wanneer de al-Mamnoe' minas Sarf het bepaalde lidwoord «ال» “-al” heeft.

Voorbeelden:

- Ik heb in deze hotels verbleven.⁷⁴⁶ نَزَلْتُ فِي هَذِهِ الْفَنَادِقِ.
- Schrijf met de rode pen. اَكْتُبْ بِالْقَلَمِ الْأَحْمَرِ.
- Ik heb het brood aan de hongerige jongen gegeven.⁷⁴⁷ سَلَّمْتُ الرِّغِيفَ لِلْوَلَدِ الْجَوْعَانِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿فَلَا أَقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا لَقَدِرُونَ﴾ {Maar nee! Ik zweer bij de Heer van het oosten en het westen dat Wij voorzeker in staat zijn.}⁷⁴⁸

⁷⁴² Dat wil zeggen: de uitgang in de Kasrah positie.

⁷⁴³ Een andere mogelijke vertaling: “Ik studeerde op veel scholen.”

⁷⁴⁴ Een andere mogelijke vertaling: “Ik reisde van Londen naar Berlijn.”

⁷⁴⁵ Een andere mogelijke vertaling: “Dit zijn Zainabs boeken.”

⁷⁴⁶ Een andere mogelijke vertaling: “Ik verbleef in deze hotels.”

⁷⁴⁷ Een andere mogelijke vertaling: “Ik gaf het brood aan de hongerige jongen.”

⁷⁴⁸ Soerah al-Ma'aaridj, Vers 40 (Soerah 70:40).

- b. Wanneer de al-Mamnoe' minas Sarf Moedaaf is.⁷⁴⁹

Voorbeeld:

- Ik heb lesgegeven in de scholen van Madinah.⁷⁵⁰ دَرَّسْتُ فِي مَدَارِسِ الْمَدِينَةِ.
- Ik heb de vrienden van Bilaal gebeld.⁷⁵¹ اتَّصَلْتُ بِأَصْدِقَاءِ بِلَالٍ.
- Hij is één van de beste studenten. هُوَ مِنْ أَحْسَنِ الطُّلَّابِ.

Een voorbeeld uit de Koran:

- ﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ {Voorzeker, Wij hebben de mens in de beste gestalte geschapen.}⁷⁵²

Merk de volgende woorden op:

- Het woord «مَعَانٍ» is het meervoud van: «مَعْنَى» “betekenis”.
- Het woord «جَوَارٍ» is het meervoud van: «جَارِيَةٌ» “slavin”.
- Het woord «نَوَادٍ» is het meervoud van: «نَادٍ» “club”.

Zulke woorden zijn conform het patroon «مَفَاعِلُ», en tegelijkertijd zijn ze Manqoes aangezien hun derde stamletter de letter Yaa «ي» is die tevoorschijn komt wanneer deze woorden het bepaalde lidwoord «ال» “-al” hebben:

مَعَانٍ	→	الْمَعَانِي	Dit is oorspronkelijk: مَعَانِي
جَوَارٍ	→	الْجَوَارِي	Dit is oorspronkelijk: جَوَارِي
نَوَادٍ	→	النَّوَادِي	Dit is oorspronkelijk: نَوَادِي

⁷⁴⁹ Kortom: al-Mamnoe' minas Sarf (*diploot*) wordt Moensarief (*triptoot*) als het “al-” «ال» heeft of als het Moedaaf is.

⁷⁵⁰ Een andere mogelijke vertaling: “Ik gaf les in de scholen van Madinah.”

⁷⁵¹ Een andere mogelijke vertaling: “Ik belde de vrienden van Bilaal” of “Ik belde Bilaals vrienden”.

⁷⁵² Soerah at-Tien, Vers 4 (Soerah 95:4).

Deze woorden worden als volgt genoemd: “de Manqoes van al-Djam‘ al-Moetanaahiey”.⁷⁵³ Zij worden net zoals de Manqoes in I‘raab (*verbuiging*) behandeld. Zij krijgen de Tanwien in de Raf- en Djarr-positie, maar niet in de Nasb-positie.

Voorbeelden:

Marfoe: هَذِهِ الْكَلِمَةُ لَهَا مَعَانٍ كَثِيرَةٌ “Dit woord heeft veel betekenissen.”

Hier is het woord «مَعَانٍ» de Moebtada’, en het is Marfoe’. Het krijgt hier de Tanwien.

Mansoeb: أَعْرِفْ مَعَانِي كَثِيرَةً لِهَذِهِ الْكَلِمَةِ “Ik ken veel betekenissen van dit woord.”

Hier is het woord «مَعَانِي» de Mafoel Bihi, en dus is het Mansoeb. Het krijgt hier geen Tanwien.

Madjroer: تُسْتَعْمَلُ هَذِهِ الْكَلِمَةُ بِمَعَانٍ كَثِيرَةٍ “Dit woord wordt gebruikt in veel betekenissen.”

Hier is het woord «مَعَانٍ» Madjroer, omdat het vooraf wordt gegaan door een Harf Djarr.⁷⁵⁴ Het krijgt hier ook de Tanwien.

Hier volgen andere voorbeelden:

Marfoe: تُوجَدُ هُنَا نَوَادٍ مُخْتَلِفَةٌ “Diverse clubs zijn hier te vinden.”

Mansoeb: أَسَّسَ النَّاسُ نَوَادِيَّ مُخْتَلِفَةً “De mensen hebben diverse clubs opgericht.”

Madjroer: هُوَ عَضْوٌ فِي نَوَادٍ مُخْتَلِفَةٍ “Hij is lid van diverse clubs.”

⁷⁵³ In het Arabisch: «الْمَنْقُوصُ مِنَ الْجَمْعِ الْمُتَنَاهِي».

⁷⁵⁴ Namelijk door de Harf Djarr «ب».

Woordenlijst

أ

radio & TV (letterlijk: de hoorbare en
de zichtbare transmissies)

الْبَاحِثَانِ الْمَسْمُوعَةُ وَالْمَرئيةُ

de bank, de sofa

الْأريكةُ

inhuren, huren

إِسْتَأْجَرَ

een bad nemen, douchen

إِسْتَحَمَ

de eerste hulp

الْإِسْعَافُ

de ambulance

سَيَّارَةُ الْإِسْعَافِ

de aankondiging, de bekendmaking

الْإِعْلَانُ

de suggestie, het idee

الْإِقْتِرَاحُ

toetreden tot (een school, een universiteit, etc)

الْتَحَقَ بِـ

het halfjaarlijkse examen

الْإِمْتِحَانُ النِّصْفِيّ

de secretaris, de vertrouweling

الْأَمِينُ

de kassier

أَمِينُ الصُّنْدُوقِ

het vertrek van school

الْإِنْصِرَافُ

ب

het telegram	الْبَرْقِيَّةُ
het programma	الْبَرْنَامَجُ
de aardappel	الْبَطَاطِسُ
de kruidenier	الْبَقَّالُ
de gemeente, het stadhuis	الْبَلَدِيَّةُ
procent (%)	بِالْمِائَةِ

ت

afstuderen	تَخَرَّجَ
de vaccinatie, de inenting	التَّطْعِيمُ
de vulgarisering	التَّعْمِيمُ
beoordeling (in een examenresultaat)	التَّقْدِيرُ
met onderscheiding	بِتَقْدِيرٍ مُّمْتَازٍ
de televisie	التِّلْفَازُ
een wandeling maken, wandelen	تَنَزَّهَ
de distributie, de verdeling	التَّوْزِيعُ

ث

cultureel

ثقافي

ج

de prijs

الجائزة

de kaas

الجبن

het (Egyptische) pond

الجنيه

het weer

الجو

de richtingen

الجهات

studenten van verschillende afdelingen, klassen, colleges, etc.

طلاب من جهات مختلفة

ح

de bus

الحافلة

de grootte, de afmeting, het formaat

الحجم

de oorlog

الحرب

de wereldoorlog

الحرب العالمية

de civiele oorlog

الحرب الأهلية

het lesuur

الحصة

de theekrans

حفل الشاي

خ

afstuderen

الْحَرِيجُ

de kaart, de landkaart

الْحَرِيطَةُ

د

de gewoonte

الدَّأْبُ والدَّيْدُنُ

roken

دَحَنَ

de postmaster en postdoctorale studies

الدِّرَاسَاتُ الْعُلْيَا

de lade (in een tafel)

الدُّرْجُ

het versterkende middel

الدَّوَاءُ الْمُقَوِّي

de duizeligheid

الدُّوَارُ

de staat, het land, de mogendheid, het rijk

الدَّوْلَةُ (الْجَمْعُ: دُولٌ)

ر

de president, de voorzitter

الرَّئِيسُ

zakken (voor een examen)

رَسَبَ

degene die is gezakt, zittenblijver

رَاسِبٌ

ز

Saturnus

زُحَلُّ

س

opnemen (op een cassette-recorder)

سَجَّلَ

geld opnemen van een bank

سَحَبَ

de kanker

السَّرَطَانُ

de hoest

السُّعَالُ

de kweepeer

السَّفَرْجَلُ

de ambulance

سَيَّارَةُ الْإِسْعَافِ

ش

de vrachtwagen, de vrachtauto

الشَّاحِنَةُ

de (tv) scherm

الشَّاشَةُ

de jeugd

الشَّبَابُ (الْجَمْعُ: شَبَابٍ)

de politie

الشُّرْطَةُ

de politieagent

الشُّرْطِيُّ

de band (van een bandrecorder), de cassetteband

الشَّرِيطُ

aanzetten (van een machine)

شَعَّلَ

de flat

الشَّقَّةُ

ص

het fonds

الصُّنْدُوقُ

het liefdadigheidsfonds

صُنْدُوقُ الْبِرِّ

ض

de precisie, de accuratesse

(الضَّبْطُ) بِالضَّبْطِ

ط

de verdieping, de etage

الطَّابِقُ

het krijt

الطَّبَاشِيرُ

het model

الطَّرَازُ

de tomaat

الطَّمَاظِمُ

het weghalen van de naam van een student van de lijst, aftrappen

طُويَ قَيْدُهُ

Taibah (dit is een andere naam van de stad Madinah)

طَيْبَةُ

het spectrum

الطَّيْفُ

ع

de linzen

الْعَدَسُ

غ

gram

الْغِرَامُ

het gorgelen

الْعَرْغَرَةُ

de omslag, de titelpagina

الْغِلَافُ

ف

de pauze (tijdens schooltijd)

الْفُسْحَةُ

de binnenplaats

الْفِنَاءُ

van tijd tot tijd

الْفَيْنَةَ بَعْدَ الْفَيْنَةِ

ق

het examenhal

قَاعَةُ الْإِمْتِحَانِ

de balpen

الْقَلَمُ الْجَافُ

de regenboog

قَوْسُ قُرَحَ

ك

voetbal

كُرَةُ الْقَدَمِ

de elektriciteit

الْكَهْرَبَاءُ

de zak, de tas

الْكَيْسُ

kilogram

الْكَيْلُوغَرَامُ

ل

de regels en voorschriften

الْلَّائِحَةُ

de liter

الْلِّتْرُ

het bord, de plaat

الْلَّوْحَةُ

م

de belemmering, de tegenwerping

الْمَانِعُ

de wedstrijd

الْمُبَارَاةُ

de vijl, de nagelvijl

الْمِبْرَدُ

het museum

الْمُتَحَفُ

de meter

الْمِثْرُ

voorbeeldig, ideaal

مِثَالِيٌّ

gratis

مَجَّانًا

het (trein)station	الْمَحَطَّةُ
de kamp	الْمُخَيِّمُ
de rector (of voorzitter) van de universiteit	مُديرُ الْجَامِعَةِ
de radio-omroeper, de nieuwslezer	الْمُذِيعُ
de correspondent	الْمُرَاسِلُ
de opvoeder	الْمُرَبِّي
de opzichter (van de aanwezigheid van studenten)	الْمُرَاقِبُ
het verkeer	الْمُرُورُ
de grendel (op een deur)	الْمِزْلَاجُ
de wedstrijd	الْمُسَابَقَةُ
de zwemwedstrijd	مُسَابَقَةُ السِّبَاحَةِ
de bandrecorder, de cassette recorder	الْمُسَجِّلُ
de voetgangers	الْمُشَاةُ
de supervisor	الْمُشْرِفُ
de verantwoordelijke voor culturele activiteiten	الْمُشْرِفُ عَلَى النِّشَاطِ الثَّقَافِيِّ
de bank	الْمَصْرَفُ
de lift	الْمِصْعَدُ
het vliegveld	الْمَطَارُ
het woordenboek	الْمُعْجَمُ
het schoolwoordenboek	الْمُعْجَمُ الْمَدْرَسِيُّ
het universitaire woordenboek	الْمُعْجَمُ الْجَامِعِيُّ
het legerkamp	الْمَعَسْكَرُ
het instituut	الْمَعْهَدُ

de schep, de opscheplepel

الْمِعْرَفَةُ

het koliek, de buikkrimp

الْمَغْصُ

de wegensplitsing

مُفْتَرَقُ الطُّرُقِ

de woorden

الْمُفْرَدَاتُ

de ventilator

الْمِرْوَحَةُ

het interview, de ontmoeting

الْمُقَابَلَةُ

het artikel (in een tijdschrift)

الْمَقَالُ

de schaar

الْمِقْصُ

de kantine

الْمَقْصِفُ

de frituurpan

الْمِقْلَاةُ

de airconditioner

الْمُكَيِّفُ

het miljoen

الْمِلْيُونُ

uitmuntend, uitstekend, onderscheid (graad)

الْمُمْتَارُ

de gum, de wisser

الْمِمْحَاةُ

de sikkkel

الْمِنْجَلُ

de bocht, de wending

الْمُنْعَطَفُ

doorzetter, aanhouder, regelmatig (in handeling)

مُوَاطِبٌ

de parkeerplaats

مَوْقِفُ السَّيَّارَاتِ

tijdperk na de geboorte van Christus

مِيلَادِيَّ / لِلْمِيلَادِ

ن

de club	النَّادِي
de literaire club	النَّادِي الْأَدَبِيّ
de activiteit	النَّشَاطُ
het nieuwsbulletin	نَشْرَةُ الْأَخْبَارِ
voorschrijven, bepalen, vastleggen	نَصَّ عَلَى
de bril	النَّظَّارَةُ

ه

de telefoon	الْهَاتِفُ
-------------	------------

ق

de absentielijst	وَرَقَّةُ الْغِيَابِ
distribueren, verdelen, verspreiden	وَزَعَ

Appendix

755 مِنْ أَبْنِيَّةِ مَصَادِرِ الْفِعْلِ الثَّلَاثِيِّ الْمُجَرَّدِ

١	فَعْلٌ	ضَرَبَ - يَضْرِبُ: ضَرَبَ. فَهَمَ - يَفْهَمُ: فَهَمَ. قَالَ - يَقُولُ: قَوْلٌ. غَزَا - يَغْزُو: غَزَوْ. نَهَى - يَنْهَى: نَهَى.
٢	فَعَلٌ	طَلَبَ - يَطْلُبُ: طَلَبَ. نَظَرَ - يَنْظُرُ: نَظَرَ. عَمَلَ - يَعْمَلُ: عَمَلَ. تَعَبَ - يَتَعَبُ: تَعَبَ. فَرِحَ - يَفْرَحُ: فَرِحَ.
٣	فَعِلٌ	كَذَبَ - يَكْذِبُ: كَذَبَ. لَعِبَ - يَلْعَبُ: لَعِبَ. حَلَفَ - يَحْلِفُ: حَلَفَ.
٤	فِعْلٌ	حَفِظَ - يَحْفَظُ: حَفِظَ. عَلِمَ - يَعْلَمُ: عَلِمَ. ذَكَرَ - يَذْكُرُ: ذَكَرَ.
٥	فِعَلٌ	كَبُرَ - يَكْبُرُ: كَبُرَ. عَظُمَ - يَعْظُمُ: عَظُمَ. صَغُرَ - يَصْغُرُ: صَغُرَ. رَضِيَ - يَرْضَى: رَضَى.
٦	فُعْلٌ	شَكَرَ - يَشْكُرُ: شَكَرَ. شَرِبَ - يَشْرَبُ: شَرِبَ. وَدَّ - يَوَدُّ: وَدَّ. سَخَطَ - يَسْخَطُ: سَخَطَ.
٧	فُعَلٌ	هَدَى - يَهْدِي: هَدَى. سَرَى - يَسْرِي: سَرَى.
٨	فَعْلَةٌ	رَحِمَ - يَرْحَمُ: رَحِمَ. كَثُرَ - يَكْثُرُ: كَثُرَ. حَارَ - يَحَارُ: حَارَ.

755 مُعْظَمُ هَذِهِ الْأَبْنِيَّةِ سَمَاعِيَّةٌ. أَمَّا أَبْنِيَّةُ مَصَادِرِ الْفِعْلِ الثَّلَاثِيِّ الْمَزِيدِ وَالْفِعْلِ الرَّبَاعِيِّ الْمُجَرَّدِ وَالْمَزِيدِ فَقِيَاسِيَّةٌ.

٩	فَعَلَّةٌ	غَلَبَ - يَغْلِبُ: غَلَبَةٌ. شَكَا - يَشْكُو: شَكَاةٌ (أَصْلُهُ: شَكْوَةٌ).
١٠	فَعِلَّةٌ	سَرَقَ - يَسْرِقُ: سَرَقَةٌ.
١١	فِعْلَةٌ	حَمَى - يَحْمِي: حِمْيَةٌ. عَصَمَ - يَعْصِمُ: عِصْمَةٌ.
١٢	فَعَلَى	دَعَى - يَدْعُو: دَعْوَى. شَكَا - يَشْكُو: شَكْوَى.
١٣	فِعْلَى	ذَكَرَ - يَذْكُرُ: ذِكْرَى.
١٤	فُعْلَى	رَجَعَ - يَرْجِعُ: رُجْعَى.
١٥	فَعَلَانٌ	جَالَ - يَجُولُ: جَوْلَانٌ. دَارَ - يَدُورُ: دَوْرَانٌ. خَفَقَ - يَخْفِقُ: خَفَقَانٌ. هَاجَ - يَهِيْجُ: هَيْجَانٌ. شَنَأَ - يَشْنَأُ: شَنَائَانٌ.
١٦	فِعْلَانٌ	نَسِيَ - يَنْسَى: نِسْيَانٌ. حَرَمَ - يَحْرِمُ: حِرْمَانٌ. رَضِيَ - يَرْضَى: رِضْوَانٌ.
١٧	فُعْلَانٌ	رَجَحَ - يَرْجُحُ: رُجْحَانٌ. غَفَرَ - يَغْفِرُ: غُفْرَانٌ. كَفَرَ - يَكْفُرُ: كُفْرَانٌ.

١٨	فَعَالٌ	ذَهَبَ - يَذْهَبُ: ذَهَابٌ. نَجَحَ - يَنْجَحُ: نَجَاحٌ. فَسَدَ - يَفْسُدُ: فَسَادٌ. صَلَحَ - يَصْلَحُ: صَلَاحٌ. نَفَدَ - يَنْفَدُ: نَفَادٌ.
١٩	فِعَالٌ	نَكَحَ - يَنْكَحُ: نِكَاحٌ. قَامَ - يَقُومُ: قِيَامٌ. صَامَ - يَصُومُ: صِيَامٌ. آبَ - يُوُوبُ: إِيَابٌ.
٢٠	فُعَالٌ	سَأَلَ - يَسْأَلُ: سُؤَالٌ. دَعَا - يَدْعُو: دُعَاءٌ. مَرَحَ - يَمْرَحُ: مُرَاحٌ. سَعَلَ - يَسْعَلُ: سُعَالٌ. رُكِمَ - يُرْكَمُ: رُكَامٌ.
٢١	فَعَالَةٌ	نَظَفَ - يَنْظِفُ: نَظَافَةٌ. فَصَحَ - يَفْصُحُ: فَصَاحَةٌ. ضَحَّمَ - يَضْحَمُ: ضَخَامَةٌ. ظَرَفَ - يَظْرِفُ: ظَرَافَةٌ.
٢٢	فِعَالَةٌ	كَتَبَ - يَكْتُبُ: كِتَابَةٌ. قَرَأَ - يَقْرَأُ: قِرَاءَةٌ. عَبَدَ - يَعْبُدُ: عِبَادَةٌ. صَانَ - يَصُونُ: صِيَانَةٌ. تَلَا - يَتْلُو: تِلَاوَةٌ. زَارَ - يَزُورُ: زِيَارَةٌ.
٢٣	فَعَالِيَّةٌ	كَرِهَ - يَكْرَهُ: كِرَاهِيَّةٌ. عَلِنَ - يَعْلَنُ: عَلَانِيَّةٌ.
٢٤	فَعُولٌ	قَبِلَ - يَقْبَلُ: قَبُولٌ. وَلِعَ - يُولَعُ: وَلُوعٌ.
٢٥	فُعُولٌ	خَرَجَ - يَخْرُجُ: خُرُوجٌ. رَكَعَ - يَرْكَعُ: رُكُوعٌ. لَزِمَ - يَلْزِمُ: لُزُومٌ. غَدَا - يَغْدُو: غُدُوءٌ.

٢٦	فُعُولَةٌ	سَهَّلَ - يَسْهُلُ: سُهُولَةٌ. صَعَبَ - يَصْعُبُ: صُعُوبَةٌ. عَذَبَ - يَعَذُبُ: عَذُوبَةٌ.
٢٧	فَعِيلٌ	رَنَّ - يَرِنُّ: رَيْنٌ. أَنَّ - يئنُّ: أَيْنٌ. شَخَرَ - يَشْخَرُ: شَخِيرٌ. رَحَلَ - يَرْحَلُ: رَحِيلٌ.

لِكَثِيرٍ مِنَ الْأَفْعَالِ أَكْثَرُ مِنْ مَصْدَرٍ.

يُذَكِّرُ الْمَصْدَرُ بَعْدَ الْفِعْلِ مَنْصُوبًا عَلَى أَنَّهُ مَفْعُولٌ مُطْلَقٌ، نَحْوُ:

رَضِيَ - يَرْضَى رِضًا، وَرِضَاءً، وَرِضْوَانًا، وَمَرْضَاةً.

سَمِعَ - يَسْمَعُ سَمْعًا، وَسَمَاعًا.

أَوْزَانُ جَمْعِ التَّكْسِيرِ

جَمْعُ التَّكْسِيرِ عَلَى قِسْمَيْنِ: جَمْعُ قِلَّةٍ وَجَمْعُ كَثْرَةٍ.
فَجَمْعُ الْقِلَّةِ يَدُلُّ عَلَى ثَلَاثَةٍ فَمَا فَوْقَهَا إِلَى الْعَشْرَةِ.
وَجَمْعُ الْكَثْرَةِ يَدُلُّ عَلَى مَا فَوْقَ الْعَشْرَةِ إِلَى غَيْرِ نِهَائَةٍ.
وَيُسْتَعْمَلُ كُلُّ مِثْلٍ مِنْهُمَا فِي مَوْضِعِ الْآخَرِ مَجَازًا.

أَبْنِيَّةُ جُمُوعِ الْقِلَّةِ:

١	أَفْعُلْ	حَرْفٌ: أَحْرَفُ. شَهْرٌ: أَشْهَرُ. نَجْمٌ: أَنْجَمُ. عَيْنٌ: أَعْيَنُ. وَجْهٌ: أَوَّجَهُ. كَفٌ: أَكْفُ.
٢	أَفْعَالٌ	عِنَبٌ: أَعْنَابٌ. ثَوْبٌ: أَثْوَابٌ. سَيْفٌ: أَسْيَافٌ. قُفْلٌ: أَقْفَالٌ.
٣	أَفْعِلَةٌ	رَغِيفٌ: أَرْغِفَةٌ. عَمُودٌ: أَعْمِدَةٌ. سِلَاحٌ: أَسْلِحَةٌ. طَعَامٌ: أَطْعِمَةٌ.
٤	فِعْلَةٌ	فَتَى: فَتْيَةٌ. غُلَامٌ: غِلْمَةٌ. صَبِيٌّ: صَبِيَّةٌ.

أَبْنِيَّةُ جُمُوعِ الْكَثَرَةِ:

١	فُعِلْ	أَحْمَرُ - حَمَرَاءُ: حُمِرَ. أَعْمَى - عَمِيَاءُ: عُمِيَ. أَبْيَضُ - بَيْضَاءُ: بَيِضَ (أَصْلُهُ: بِيِضُ).
٢	فُعِلْ	كِتَابٌ: كُتِبَ. حِمَارٌ: حُمِرَ. سَرِيرٌ: سُرِرَ. جَدِيدٌ: جُدِدَ. رَسُولٌ: رُسِلَ. مَدِينَةٌ: مُدُنٌ. صَحِيفَةٌ: صُحُفٌ.
٣	فُعِلْ	غُرْفَةٌ: غُرِفَ. سُورَةٌ: سُورَ. مُدِيَّةٌ: مُدِيَ. قَرْيَةٌ: قُرِيَ. لَحْيَةٌ: لُحِيَ. كُبْرَى: كُبِرَ.
٤	فِعِلْ	إِبْرَةٌ: إِبِرَ. عِبْرَةٌ: عِبِرَ. حِجَّةٌ: حَجَجَ. مَرِيَّةٌ: مَرِيَ.
٥	فُعِلْ	مَاشٍ: مُشَاهَ (أَصْلُهُ: مُشِيَّةٌ). قَاضٍ: قُضَاةٌ. رَامٍ: رُمَاةٌ.
٦	فَعَلْ	طَالِبٌ: طَلَبَ. كَافِرٌ: كَفَرَ. فَاجِرٌ: فَجَرَ. سَيِّدٌ: سَادَ (أَصْلُهُ: سَوَدَ). بَائِعٌ: بَاعَ (أَصْلُهُ: بَيْعَ).
٧	فَعِلْ	مَرِيضٌ: مَرَضَ. قَتِيلٌ: قَتَلَ. مَيِّتٌ: مَوَتَ. جَرِيحٌ: جَرَحَ. أَحْمَقُ: حَمَقَ.
٨	فَعَلْ	دِيكٌ: دِيَكَةٌ. فِيلٌ: فَيْلَةٌ. قِرْدٌ: قِرْدَةٌ. دُبٌ: دِبَبَةٌ.
٩	فَعِلْ	رَاكِعٌ: رَكَعَ. سَاجِدٌ: سَجَدَ. صَائِمٌ: صُومَ.

١٠	فُعَالٌ	طَالِبٌ: طُلَّابٌ. رَاكِبٌ: رُكَّابٌ. قَارِئٌ: قُرَّاءٌ.
١١	فِعَالٌ	كَبِيرٌ - كَبِيرَةٌ: كِبَارٌ. ثَوْبٌ: ثِيَابٌ. ذَنْبٌ: ذَنَابٌ. جَبَلٌ: جِبَالٌ. رَقَبَةٌ: رِقَابٌ. ثَمَرٌ: ثِمَارٌ. غَضَبَانٌ - غَضَبِي: غَضَابٌ. جَوْعَانٌ - جَوْعَى: جِيَاعٌ. قَائِمٌ: قِيَامٌ. نَائِمٌ: نِيَامٌ. أَنْثَى: إِنَاثٌ. أَعْجَفُ: عِجَافٌ.
١٢	فُعُولٌ	بَيْتٌ: بُيُوتٌ. نَجْمٌ: نُجُومٌ. أَسَدٌ: أُسُودٌ. ذَكَرٌ: ذُكُورٌ. سَاجِدٌ: سُجُودٌ. شَاهِدٌ: شُهُودٌ.
١٣	فِعْلَانٌ	غُلَامٌ: غِلْمَانٌ. نَارٌ: نِيرَانٌ. جَارٌ: حَيْرَانٌ. تَاجٌ: تِيْجَانٌ. حُرُوفٌ: حِرْفَانٌ. غَزَالٌ: غِزْلَانٌ. أَخٌ: إِخْوَانٌ. نِسْوَةٌ: نِسْوَانٌ.
١٤	فُعْلَانٌ	شَابٌ: شُبَّانٌ. رَاكِبٌ: رُكَبَانٌ. أَسْوَدٌ: سُودَانٌ. أَعْمَى: عُمَيَّانٌ. ذَكَرٌ: ذُكْرَانٌ. قَضِيْبٌ: قُضْبَانٌ. رَغِيْفٌ: رُغْفَانٌ.
١٥	فُعَلَاءٌ	فَقِيرٌ: فُقَرَاءٌ. بَخِيلٌ: بُخَلَاءٌ. كَرِيمٌ: كُرَمَاءٌ. جَلِيسٌ: جُلَسَاءٌ. شَاعِرٌ: شُعَرَاءٌ. حَلِيفَةٌ: خُلَفَاءٌ.
١٦	أَفْعِلَاءٌ	طَبِيبٌ: أَطِبَاءٌ. شَدِيدٌ: أَشْدَاءٌ. عَزِيزٌ: أَعَزَّاءٌ. قَوِيٌّ: أَقْوِيَاءٌ. وَلِيٌّ: أَوْلِيَاءٌ. غَنِيٌّ: أَغْنِيَاءٌ. صَدِيقٌ: أَصْدِقَاءٌ.
١٧	فَوَاعِلٌ	كَافِرَةٌ: كَوَافِرٌ. كَاذِبَةٌ: كَوَاذِبٌ. رَوْبَعَةٌ: رَوَابِعٌ. طَابِعٌ: طَوَابِعٌ. فَارِسٌ: فَوَارِسٌ.

١٨	فَعَائِلُ	رِسَالَةٌ: رَسَائِلُ. صَحِيفَةٌ: صَحَائِفُ. عَجُوزٌ: عَجَائِزُ.
١٩	فَعَالٍ	فَتَوَى: فَتَاوٍ. صَحْرَاءُ: صَحَارٍ.
٢٠	فَعَالَى	سَكْرَانٌ: سَكَارَى. يَتِيمٌ: يَتَامَى. أَيْمٌ: أَيَّامَى. طَاهِرٌ: طَهَارَى.
	فُعَالَى	قَدِيمٌ: قُدَامَى. أَسِيرٌ: أُسَارَى. كَسَلَانٌ: كُسَالَى.
٢١	فَعَالِيُ	كُرْسِيٌّ: كَرَّاسِيُ. بُحْتِيٌّ: بَخَاتِيُ. قُمْرِيٌّ: قَمَارِيُ.
٢٢	فَعَالِلُ	فُنْدُقٌ: فَنَادِقُ. بُرْثَنٌ: بَرَاثِنُ. بُرْعَمٌ: بَرَاعِمُ. جَوْهَرٌ: جَوَاهِرُ.
	فَعَالِيلُ	قِنْدِيلٌ: قَنَادِيلُ. قِرْطَاسٌ: قَرَّاطِيسُ. عُصْفُورٌ: عَصَافِيرُ. فَنَجَانٌ: فَنَاجِينُ. تَلْمِيزٌ: تَلَامِيزُ / تَلَامِذَةٌ. أُسْتَاذٌ: أَسَاتِيزُ / أَسَاتِذَةٌ.
٢٣	شَبَهُ فَعَالِلُ	مَسْجِدٌ: مَسَاجِدُ. مَنَبَرٌ: مَنَابِرُ. أَفْضَلُ: أَفَاضِلُ.
	شَبَهُ فَعَالِيلُ	أُسْبُوعٌ: أَسَابِيعُ. مِفْتَاحٌ: مَفَاتِيحُ.

Register

A

- aandoening, 148
conform het patroon فُعَالٌ, 148
- aansporen, 252, 253
zie ook: Harf at-Tahdied
- aantal, 91, 243
- aanwijzend voornaamwoord, 28, 69, 85, 98, 189, 247
zie ook: Ism al-Ishaarah
- aanwijzende voornaamwoorden, 26
zie ook: Asmaa' al-Ishaarah
- Aayaat, 225
zie ook: Koranverzen
- Abwaab, 124, 127, 128, 129, 140, 141, 152, 185, 202, 220, 248, 249, 250
Roebaa'iey Mazied, 220
schematisch overzicht Abwaab, 230, 231
- accusatief, 15, 31
zie ook: Mansoeb
- actief deelwoord, 56, 127
zie ook: Ism al-Faa'iel
- actieve vorm, 46, 48, 61
zie ook: al-Fi'l al-Mabniy lil Ma'loem
- Adaatoel Istithnaa', 267, 276
het woord إِلا, 267, 271, 272
het woord بِسْوَى, 267
het woord غَيْرُ, 267
het woord مَا خَلَا, 267, 276
het woord مَا عَدَا, 267, 276
zie ook: instrument van de uitzondering
- Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah, 110, 111
zie ook: zusters van Ien إِنَّ
- Adjwaf, 59, 60, 61, 194
Adjwaf Waawie, 60, 61
Adjwaf Yaa-ie, 60, 61
Adjwaf werkwoord, 59, 60, 194, 208
- Af'aal an-Naaqisah, 82
zie ook: Fi'l Naaqis, incompleet werkwoord en Naaqis
- Af'aal ash-Shoeroe', 83
zie ook: werkwoorden van de intrede
- afhankelijke verbuiging, 34
- 'Alaamaat al-Asliyyah, 37
zie ook: primaire uitgangen
- 'Alaamaat al-Far'iiyyah, 37
zie ook: secundaire uitgangen
- 'Alaamaat al-I'raab al-Asliyyah, 16, 36, 37
zie ook: primaire uitgangen
- 'Alaamaat al-I'raab al-Far'iiyyah, 16, 36, 37
zie ook: secundaire uitgangen
- 'Alaamaat al-Moedaari', 47, 125
zie ook: Harf al-Moedaari'ah en letters van de Moedaari'
- 'Alaamah al-Djam', 240
zie ook: kenmerk van het meervoud
- 'Alaamah al-Djam' al-Moe-annath, 240
zie ook: kenmerk van het vrouwelijk meervoud
- 'Alaamah at-Tathnieyah, 240
zie ook: kenmerk van het tweevoud
- 'Alam, 55, 85, 189, 291
zie ook: eigennaam en Ism al-'Alam
- al-Af'aal al-Gamsah, 37
de vorm يَفْعَلَانِ, 37
de vorm تَفْعَلَانِ, 37
de vorm يَفْعَلُونَ, 37
de vorm تَفْعَلُونَ, 37
de vorm تَفْعَلَيْنِ, 37
zie ook: vijf werkwoorden
- al-Asmaa' al-Gamsah, 17, 19, 266
het woord أَب, 17
het woord أَخ, 17
het woord خَم, 17
het woord دُو, 17
het woord فَم, 17
zie ook: vijf naamwoorden
- al-Djam' al-Moetanaahiey, 289, 299
zie ook: ultieme meervoud
- al-Djazmoe bit-Talab, 104, 157
- al-Faa' as-Sababiyyah, 169
- al-Fi'l al-Laaziem, 138
zie ook: Fi'l Laaziem, intransitief en Laaziem
- al-Fi'l al-Mabniy lil Ma'loem, 46
zie ook: actieve vorm
- al-Fi'l al-Mabniy lil Madjhoel, 46
zie ook: passieve vorm
- al-Fi'l al-Moeta'addiy, 138
zie ook: Fi'l Moeta'addiy, Moeta'addiy en transitief
- al-Fi'l ar-Roebaa'iey, 122, 218
zie ook: Moedjarrah, Roebaa'iey en vierletterige werkwoord
- al-Fi'l ath-Thoelaathie, 122
zie ook: drieletterige werkwoord, Moedjarrah en Thoelaathie
- al-Hoeroef al-Moeshabbahatoe bil Fi'l, 82
Ienna إِنَّ en haar zusters, 82
zie ook: zusters van Ienna إِنَّ
- al-Ibtaal, 286
- Alief at-Ta'nieth, 287
Mamdoedah, 287, 288
Maqsoerah, 287, 288
- al-Ieshfaaq, 40, 179
zie ook: vrees
- al-Igtisaas, 164
zie ook: specificatie
- al-Intiqaal, 286
- al-Istidraak, 179
zie ook: correctie

al-Istithnaa', 267
 zie ook: *Istithnaa'* en uitzondering
 al-Maf'oe al-Moetlaq, 32, 243, 244, 247
 gebruik om vier redenen, 243, 244
 zie ook: *Masdar*
 al-Maf'oe Bihi, 31
 zie ook: *lijdend voorwerp en Maf'oe Bihi*
 al-Maf'oe Fihi, 31
 zie ook: *bijwoord van plaats of tijd en Maf'oe Fihi*
 al-Maf'oe Ghairoes Sarieh, 139
 zie ook: *indirecte lijdend voorwerp*
 al-Maf'oe Lahoe, 31, 251
 zie ook: *al-Maf'oe Lie Adjlihie*
 al-Maf'oe Lie Adjlihie, 31, 251
 zie ook: *al-Maf'oe Lahoe*
 al-Maf'oe Ma'ahoe, 32
 al-Magsoes, 164
 al-Mamnoe' minas Sarf, 16, 41, 52, 55, 287, 297, 298
 definitie, 287
 zie ook: *diptoot, Ghair Moensarief en Mamnoe' minas Sarf*
 al-Moebaalaghah, 143, 144, 145, 201
 Baab Fa'ala فَاعِلٌ, 143
 definitie, 144
 zie ook: *intensieve handeling*
 al-Moeltazam, 194
 al-Moenaadaa, 33
 zie ook: *Moenaadaa*
 al-Moestathnaa, 32, 267
 zie ook: *Moestathnaa*
 al-Moestathnaa Minhoe, 267
 zie ook: *Moestathnaa Minhoe*
 al-Moetaawa'ah, 163, 186
 zie ook: *Moetaawi'*
 al-Moethannaa, 20
 zie ook: *Moethannaa en tweevoud*
 al-Qasam, 147
 Wallaahi وَاللّٰهِ, 283
 zie ook: *Qasam en eed*
 Amr, 36, 53, 71, 77, 78, 102, 104, 108, 113, 119, 125, 129, 132, 141, 142, 150, 157, 161, 166, 169, 184, 193, 208, 228, 244, 253, 254, 278, 281, 282
 Baab Af'ala أَفْعَلٌ, 129
 Baab Fa'ala فَاعِلٌ, 125
 Baab Faa'ala فَاعِلٌ, 150
 Baab Iefta'ala اِفْتَعَلَ, 193
 Baab Ienfa'ala اِنْفَعَلَ, 184
 Baab Iestaf'ala اِسْتَفْعَلَ, 208
 Baab Tafa'ala تَفَعَّلَ, 161
 Baab Tafaa'ala تَفَاعَلَ, 166
 met of zonder Idghaam, 228
 Noen at-Tawkied, 278
 van het werkwoord اَتَى - يَأْتِي, 77
 zie ook: *bevel, gebiedende wijs en verzoek*

an-Noedbah, 104, 105
 antwoord van de eed, 147, 283
 zie ook: *Djawaab al-Qasam*
 antwoord van de voorwaarde, 107
 zie ook: *Djawaab ash-Shart*
 antwoord van Lawlaa لَوْلَا, 187
 zie ook: *Djawaab Lawlaa لَوْلَا*
 appositie, 35, 98, 173
 zie ook: *Badal en bijstelling*
 Asmaa', 34
 al-Asmaa' al-Mawsoelah, 26
 Asmaa' al-Ishaarah, 26
 Asmaa' al-Istifhaam, 26
 Asmaa-oel Faa'ieliena, 56
 Asmaa-oel Fi'l, 27
 zie ook: *Isms en naamwoorden*
 assimilatie, 59, 227
 zie ook: *Idghaam*
 at-Ta'kied, 178
 zie ook: *at-Tawkied, benadrukken, Ta'kied, Tawkied*
 at-Tad'ief, 140
 zie ook: *verdubbelen*
 at-Taghlieb, 189
 at-Tahdhier, 145, 171
 zie ook: *waarschuwing*
 at-Takhthier, 143, 144, 145
 Baab Fa'ala فَاعِلٌ, 143
 definitie, 143
 zie ook: *uitgebreide handeling*
 at-Tamannie, 179
 zie ook: *wens*
 at-Taradjdie, 40, 179
 zie ook: *hoop*
 at-Tashbieh, 179
 zie ook: *gelijkenis*
 at-Tawkied, 178
 zie ook: *at-Ta'kied, benadrukken, Ta'kied en Tawkied*
 'Ayn Kalimah, 64, 162
 zie ook: *tweede stamletter*
 az-Zann, 179
 zie ook: *twijfel*

B

Baab, 123, 124, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 150, 151, 160, 161, 163, 165, 166, 168, 184, 186, 191, 193, 200, 201, 202, 207, 208, 209, 218, 219, 220, 221, 222, 247
 Baab Af'ala أَفْعَلٌ, 129, 132, 140, 141
 Baab Iefta'ala اِفْتَعَلَ, 191
 Baab Daraba ضَرَبَ, 124, 246
 Baab Fa'ala فَاعِلٌ, 124, 126, 127, 130, 139, 142, 143, 160, 247
 Baab Fa'lala فَعَّلِلَ, 218
 Baab Faa'ala فَاعِلٌ, 150, 165

Baab Fataha فَتَحَ, 124
 Baab Hasieba حَسِبَ, 124
 Baab Ief'aalla اِفْعَلَّ, 201
 Baab Ief'alalla اِفْعَلَّلَ, 220, 221
 Baab Ief'alla اِفْعَلَّ, 200, 202
 Baab Ief'anlala اِفْعَلَّلَ, 220, 222
 Baab Iefta'ala اِفْتَعَلَ, 191, 193, 194, 195, 202, 247
 Baab Ienfa'ala اِنْفَعَلَ, 184
 Baab Iestaf'ala اِسْتَفْعَلَ, 207
 Baab Karoema كَرَّمَ, 124
 Baab Nasara نَصَرَ, 124
 Baab Sami'a سَمِعَ, 124
 Baab Tafa'ala تَفَعَّلَ, 160, 165, 186, 247
 Baab Tafa'lala تَفَعَّلَلَّ, 220
 Baab Tafaal'ala تَفَاعَلَ, 165
 schematisch overzicht, 230, 231
 Badal, 35, 98, 173, 175, 176, 213, 222, 247
 Badal al-Ba'd min al-Koell, 174
 Badal al-Ieshtimaal, 174, 176
 Badal al-Koell min al-Koell, 174
 Badal al-Moebaayien, 174
 geen verplichte overeenkomst bepaaldheid, 175
 vier soorten Badal, 174
 wat de Badal mag zijn, 176
 zie ook: *appositie en bijstelling*
 benadrukken, 42
 al-Maf'oeel al-Moetlaq, 32, 243, 244, 247
 d.m.v. Laam al-Ibtidaa', 133
 d.m.v. Mien az-Zaa-iedah مِنْ, 42
 d.m.v. لَقَدْ, 147
 Noen at-Tawkied, 277, 282
 zie ook: *at-Ta'kied, at-Tawkied, Ta'kied en Tawkied*
 benadrukking, 34, 111, 133, 153, 178, 243, 278
 benoeming Mabniy naamwoord
 in de plaats van Djarr, 27
 in de plaats van Nasb, 27
 in de plaats van Raf, 27
 bepaald, 69, 70, 85, 86, 93, 175, 181, 261
 zie ook: *categorieën van Ma'rifah en Ma'rifah*
 bepaald lidwoord اَلْ, 23, 44, 45, 55, 69, 85, 296, 297, 298
 bepaald naamwoord, 69, 70
 zie ook: *Ma'rifah*
 berispen, 252, 253
 zie ook: *Harf at-Tandiem*
 betrekkelijk voornaamwoord, 69, 85
 zie ook: *Ism al-Mawsoel*
 betrekkelijke Maa مَا, 58, 205, 229
 betrekkelijke voornaamwoorden, 26
 zie ook: *Asmaa' al-Mawsoelah*
 bevel, 102
 zie ook: *Amr*
 bevestigend, 147, 187, 188, 212, 253, 269, 283

bezittelijk voornaamwoord, 17, 18, 22
 zie ook: *Damier*
 bezitter van de toestand, 260
 zie ook: *Saahiboel Haal*
 bijstelling, 35, 98, 173
 zie ook: *appositie en Badal*
 bijvoeglijk naamwoord, 34, 98, 135, 189, 215, 223, 245, 261, 291, 295, 296
 conform het patroon اَفْعُلْ, 295
 conform het patroon فَعْلَانُ, 295
 Ma'doel, 296
 zie ook: *Na't, Sifah en Wasf*
 bijvoeglijke naamwoorden, 295
 zonder Tanwien, 295
 bijwoord, 31, 32, 51
 van plaats of tijd, 31
 zie ook: *al-Maf'oeel Fihi, Maf'oeel Fihi en Zarf*
 bijwoordelijke bepaling, 44
 bijwoordelijke bepaling van plaats, 96
 bijwoordelijke bepaling van tijd, 96, 163
 zie ook: *Zarf, Zarf al-Makaan en Zarf az-Zamaan*
 bijwoorden, 27
 zie ook: *Zoeroef*
 binder, 264
 zie ook: *connector en Raabit*

C

categorieën van Ma'rifah, 69
 al-Moehallaa bie “-al” اَلْ, 69
 an-Nakirah al-Maqsoedah bi an-Nidaa', 70
 Ism ad-Damier, 69
 Ism al-'Alam, 69
 Ism al-Ishaarah, 69
 Ism al-Mawsoel, 69
 Moedaaf ilaa Ma'rifah, 70
 zie ook: *bepaald naamwoord en Ma'rifah*
 collectief zelfstandig naamwoord, 53
 zie ook: *collectivum en Ism al-Djins al-Djam'iy*
 collectivum, 53
 zie ook: *collectief zelfstandig naamwoord en Ism al-Djins al-Djam'iy*
 compenserende Taa' Marboetah ة, 172, 208
 compleet werkwoord, 82, 203, 204
 zie ook: *Fi'l Taam en Taam*
 connector, 264
 zie ook: *binder en Raabit*
 correctie, 179
 zie ook: *al-Istidraak*

D

Damaa-ier, 25, 71, 132, 142, 227, 232, 233, 238
 Damaa-ier al-Djarr, 236, 242
 Damaa-ier an-Nasb al-Moenfasielah, 235, 236
 Damaa-ier an-Nasb al-Moettasielah, 235, 241

- Damaa-ier ar-Raf' al-Moenfasielah, 234
Damaa-ier ar-Raf' al-Moettasielah, 234
Damaa-ier van Djarr, 236
Damaa-ier van Nasb, 235, 236
Damaa-ier van Raf', 234
Moettasiel vorm, 236, 242
soorten Damaa-ier, 232, 233
verborgen Damaa-ier ar-Raf', 234
zie ook: voornaamwoorden
- Damier, 36, 41, 44, 48, 69, 77, 80, 83, 84, 85, 104, 106, 134, 182, 189, 204, 222, 223, 226, 228, 232, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 247, 264, 273, 277
Damier al-Fasl, 223
Damier al-Moettasiel, 238
Damier an-Nasb, 236, 237, 238
Damier an-Nasb al-Moettasielah, 238
Damier Moenfasiel, 232, 273
Damier Moenfasiel na **إِلَّا**, 232, 273
Damier Moestatier, 135
Damier Moettasiel, 232, 236
Damier Moettasiel niet na **إِلَّا**, 232
Damier Moettasielah, 237
Moenfasiel, 232, 233, 273
Moettasiel, 232, 233, 236,
soorten Damier, 232, 233
verborgen Damier, 106, 240
zie ook: voornaamwoord
- Dammah positie, 29, 43, 45, 84, 211, 212, 275
zie ook: Marfoe'
- defect, 172
Baab Ief'alla **أَفْعَلْ**, 200
conform het patroon **أَفْعَلْ**, 172
- derde persoon, 36, 102, 103, 234, 235, 236, 238, 279
mannelijk enkelvoud, 280
mannelijk meervoud, 280
- derde stamletter, 37, 38, 59, 61, 62, 64, 120, 125, 126, 131, 150, 161, 167, 185, 194, 200, 208, 219, 227, 281, 287, 293, 298
- Dhoel Haal, 60
zie ook: bezitter van de toestand en Saahib al-Haal
- dichter, 120, 276
al-Moetanabbi, 120
Labied bin Rabie'ah al-'Aamiri **لَبِيد**, 276
- dichtregel, 120, 149, 276
- diminutief, 119
zie ook: Ism al-Moesaggar, Ism at-Tasghier en verkleinwoord
- diptoot, 16, 41, 52, 55, 226, 287, 288, 290, 292, 297, 298
zie ook: al-Mamnoe' minas Sarf, Ghair Moensarief en Mamnoe' minas Sarf
- Djaamied, 113
Djaamied werkwoord, 113
- Djaar-Madjroer constructie, 86, 87, 88, 91, 180
- Djam' al-Djam', 148, 149, 289
zie ook: meervoud van het meervoud
- Djam' al-Moe-annath as-Saalim, 16
zie ook: ongebroken vrouwelijk meervoud
- Djam' al-Moedhakkar as-Saalim, 19
zie ook: ongebroken mannelijk meervoud
- Djarr, 155, 233
- Djarr-positie, 15, 74, 75, 76, 299
zie ook: tweede naamval
- Djarr-uitgang, 16, 17, 19, 20, 43, 101, 155, 297
Yaa **ي**, 17
- Djarr-voornaamwoorden, 25
zie ook: Damier en Damaa-ier
- Djawaab, 100, 163
bevestigende Djawaab, 187, 188
ontkennende Djawaab, 187, 188
- Djawaab al-Qasam, 147, 283, 284
benadrukking d.m.v. **لَقَدْ**, 147
zie ook: antwoord van de eed
- Djawaab ash-Shart, 107, 108, 110, 112, 113, 114, 115, 227
met Idhaa al-Foedjaa-ieyyah **إِذَا**, 227
situaties met **فَ**, 108, 113, 114, 115, 227
Talabiy, 108, 113
tijdsvorm, 112
zie ook: antwoord van de voorwaarde
- Djawaab at-Talab, 104
zie ook: Talab
- Djawaaboe Lawlaa **لَوْلَا**, 187
*zie ook: antwoord van Lawlaa **لَوْلَا***
- Djawaaziem, 105
- Djawaaziem al-Moedaari', 105
Laa an-Naahieyatoe **لَا النَّاهِيَةُ**, 105
Laam al-Amr **لَا أَمْرٍ**, 105
Lam **لَمْ**, 105
Lammaa **لَمَّا**, 105
- Djazm, 38, 115
- Djoemlah, 90, 176, 180, 263
zie ook: zin
- Djoemlah Fi'liyyah, 51, 80, 82, 90, 91, 146, 156, 169, 180, 187, 212, 215, 252, 263, 264
begin ervan met Fi'l Naaqis, 82
begin ervan met Fi'l Taam, 82
definitie, 82, 90
zie ook: verbale zin
- Djoemlah Ismiyyah, 39, 40, 58, 80, 84, 90, 108, 113, 146, 156, 181, 188, 196, 212, 227, 262, 263
begin ervan Harf die op werkwoord lijkt, 82
begin ervan Ism of Damier, 80
begin ervan Masdar Moe-awwal, 81
definitie, 80
met **أَنَّ**, 188
zie ook: nominale zin

drieletterige werkwoord, 122

zie ook: *Moedjarrad en Thoelaathie*

duiding, 163, 168, 186, 209

Baab Ienfa‘ala اِنْفَعَلَ, 186

Baab Iesta‘ala اِسْتَفْعَلَ, 209

Baab Tafa‘ala تَفَعَّلَ, 163

Baab Tafa‘ala تَفَاعَلَ, 168

twijfel of mogelijkheid, 154

van اِنَّ en اَنَّ, 178

van قَدْ, 154

van كَانَ, 179

van لَعَلَّ, 179

van لَكِنَّ, 179

van لَيْتَ, 179

zekerheid, 154

zeldzaamheid of schaarste, 154

E

eed, 39, 147, 211

Wallaahi وَاللّٰهِ, 147, 283

zie ook: *al-Qasam en Qasam*

eerste naamval, 15

zie ook: *Raf-positie*

eerste persoon, 102, 234, 235, 236, 238

eerste persoon enkelvoud, 17, 18, 22, 182, 226, 235

eerste persoon meervoud, 102, 234

eerste stamletter, 46, 47, 56, 57, 65, 123, 125, 129, 150, 172, 191, 192, 200, 207, 220, 221, 222

Waaw و in Baab Iefta‘ala اِفْتَعَلَ, 192

eigennaam, 55, 69, 85, 189, 223, 291, 292, 293, 294

conform het patroon فَعَّلَ, 293

conform het patroon فُعِّلَ, 293

de eigennaam Hamzah حَمْزَةُ, 291

de eigennaam Hassaan حَسَّانُ, 293

eindigend op extra Alief en Noen, 293

lijkend op werkwoord, 294

niet-Arabische eigennaam, 292

opgebouwd uit twee naamwoorden, 294

vrouwelijke eigennaam, 291

zie ook: *‘Alam en Ism al-‘Alam*

eigennamen, 51, 291

met اَل, 51

voorafgegaan door لا, 51

energicus, 278

energieke Noen, 278

zie ook: *Noen at-Tawkied*

enkelvoud, 53, 54, 76, 91, 116, 119, 142, 156,

157, 256, 265, 277, 280, 289

conform de patronen مَفَاعِلُ en مَفَاعِلُ, 288

de woorden كَلَا en كَلْنَا, 76

enkelvoudsvorm, 54, 76, 159, 280

extra Mien مِنْ, 42, 43

voorwaarden gebruik extra Mien, 42

zie ook: *Mien az-Zaa-iedah*

F

Faa‘iel, 15, 21, 22, 29, 43, 46, 81, 82, 106, 138, 163, 177, 186, 200, 203, 204, 240, 257, 261

zie ook: *actief deelwoord, Ism al-Faa‘iel en onderwerp*

Fathah positie, 41, 43, 45, 58, 70, 96, 178, 210, 243, 244, 245, 251, 255, 260, 271, 275

zie ook: *Mansoeb*

Fi‘l, 27, 36, 41, 80, 90, 106, 146, 156, 176, 178, 186, 252, 259, 267, 274, 276, 286

zie ook: *werkwoord*

Fi‘l at-Ta‘adjdjob, 258

conform het patroon اَفْعَلَ بِهِ, 258, 259

conform het patroon مَا اَفْعَلَهُ, 258, 259

samenvatting, 259

zie ook: *werkwoord van verbazing*

Fi‘l Laaziem, 139

zie ook: *al-Fi‘l al-Laaziem, Laaziem en intransitief*

Fi‘l Maadiy, 205, 263

zie ook: *Maadiy*

Fi‘l Moedaari‘, 36, 164, 205

zie ook: *Moedaari‘, tegenwoordige tijd en toekomstige tijd*

Fi‘l Moeta‘addiy, 139, 141

zie ook: *al-Fi‘l al-Moeta‘addiy, Moeta‘addiy en transitief*

Fi‘l Naaqis, 82, 83, 203

zie ook: *Af‘aal an-Naaqisah, incompleet werkwoord en Naaqis*

Fi‘l Taam, 82, 203, 204

zie ook: *compleet werkwoord en Taam*

G

Gabar, 29, 40, 42, 58, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 134, 135, 147, 153, 168, 169, 170, 171, 177, 180, 181, 182, 187, 196, 203, 204, 206, 215, 222, 223, 261

na het woord اَمَّا, 206

soorten Gabar, 90

vóór de Ism, 181

voorafgegaan door بِ, 58

weggelaten Gabar, 206

Gabar van Kaana كَانَ, 31

als Gabar van Kaana كَانَ een Damier is, 277

Gabar vóór Moebtada‘, 86, 87, 89

zie ook: *volgorde Moebtada‘ en Gabar*

Gabaroe Ienna اِنَّ, 180

Djoemlah, 180

Gabar van Ienna, 29, 180, 196

Moefrad, 180

Shibhoel Djoemlah, 180

wat Gabaroe Ienna kan zijn, 180

gebiedende wijs, 36, 71, 102, 104, 125, 129, 142, 150, 157, 208, 228, 281, 282

zie ook: *Amr*

gebroken meervoud, 128
 conform het patroon فَعَالٌ, 265
 conform het patroon فَعَالِلٌ, 158
 conform het patroon فُعَلٌ, 128
 conform het patroon فَعَلَّةٌ, 128
 conform het patroon فُعُولٌ, 266
 gebruik van het woord لَيْتَ, 168
 voorafgegaan door يَا, 169
 zie ook: zusters van Ienna إِنَّ
 geconnecteerde vorm, 233, 235, 236, 242
 zie ook: Damier en Moettasiel
 gedeeltelijke Badal, 174
 zie ook: Badal al-Ba'd min al-Koell
 geheugensteuntje, 47, 226
 gelijkenis, 179
 zie ook: at-Tashbieh
 genitief, 15, 33
 zie ook: Madjroer, Kasrah positie
 geslacht, 91, 92, 265
 getal, 91, 245, 255, 264
 zie ook: Tamyiez adh-Dhaat
 getallen, 27, 99, 255, 256, 257
 conform de patronen فَعَالٌ en مَفْعَلٌ, 296
 getallen 3 t/m 10, 256
 getallen 300 t/m 900, 53
 gewicht, 256, 257
 zie ook: Tamyiez adh-Dhaat
 Ghair Moedjab, 269, 271, 274
 ontkennende zin, 269
 verbiedende zin, 269
 vragende zin, 269
 Ghair Moensarief, 41, 52, 55, 226, 287
 het woord أَخْرُ, 52
 zie ook: al-Mamnoe' minas Sarf, diptoot en Mamnoe' minas Sarf

H

Haa van de stilte, 190, 226
 zie ook: Haa-oes Sakt
 Haal الْحَالُ, 32, 260, 262, 263, 264
 al-Haal al-Djoemlah, 263
 al-Haal al-Moefrad, 263
 antwoord op de vraag "Hoe" كَيْفَ, 260
 definitie, 260
 Dhoel Haal, 260
 Haal al-Djoemlah en Raabit, 264
 overeenstemming met Saahib al-Haal, 265
 soorten Haal, 263
 zie ook: toestandsaccusatief
 Haa-oes Sakt, 190, 226
 zie ook: Haa van de stilte
 Hadith, 40, 48, 68, 73, 90, 91, 113, 114, 118, 145, 189, 251, 262, 266

Hamzah, 59, 77, 78, 123, 126, 129, 131, 139, 140, 141, 151, 152, 185, 208, 287
 Hamzatoel Wasl ٱ, 77, 136, 184, 186, 191, 193, 195, 208
 Hamzatoel Qat'i ٱ, 129
 Hamzah van de verbinding, 136
 Hamzah van het snijden, 129
 vervalt in Baab Ienfa'ala اِنْفَعَلَ, 186
 vervalt in Baab Iefta'ala اِفْتَعَلَ, 195
 vervalt in het woord اَيْنَ, 136
 Hamzah al-Istifhaam, 186, 195, 225
 zie ook: vragende Hamzah
 Hamzah at-Ta'diyah, 140
 zie ook: transitieve Hamzah
 Hamzahs, 77, 78
 Harf, 82, 99, 105, 112, 147, 154, 203, 211, 216, 234, 252, 267, 276
 andere woorden Tahdied en Tandiem, 253
 Harf Alaa ٱلَا, 276
 Harf Law ٱلَو, 99
 Harf Lawlaa ٱلْوَلَا, 187
 Harf ٱلِذَنْ, 211
 Harf ٱلَا, 266
 Harf ٱلْمَا, 285
 Harf ٱلْأَنْ, 216
 Harf ٱلْبَل, 286
 Harf ٱلْقَدْ, 154
 Harf ٱلْكِي, 217
 Harf ٱلْعَل, 203
 Harf ٱلْقَدْ, 147
 Harf ٱلْنِ, 216
 Harf ٱلْهَل, 225
 Harf ٱلْهَلَا, 252
 Harf al-Ibtidaa', 286
 Harf at-Tahdied, 252
 Harf at-Tandiem, 252
 Harf Djawaab wa Djazaa' wa Nasb wa Istiqbaal, 217
 Harf Istiftaah wa Tanbieh, 276
 Harf Masdariyyah wa Nasb wa Istiqbaal, 216, 217
 Harf Nafyin wa Nasb wa Istiqbaal, 216
 zie ook: partikel
 Harf al-'Atf, 39, 237
 zie ook: voegwoord
 Harf al-Istifhaam, 225
 Hamzah al-Istifhaam ٱ, 225
 Harf ٱلْهَل, 225
 zie ook: vraagpartikel
 Harf al-Moedaari'ah, 125, 127, 129, 130, 150, 152, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 184, 185, 192, 193, 208, 218
 zie ook: 'Alaamaat al-Moedaari' en letters van de Moedaari'

- Harf an-Nidaa', 33, 70, 169
 het woord نَا, 169
zie ook: Nidaa' en vocatief partikel
- Harf Djarr, 16, 17, 21, 33, 39, 41, 81, 116, 139, 147, 155, 173, 273, 299
 Harf Djarr اِلى, 41
 Harf Djarr ب, 299
 Harf Djarr ل, 134
 Harf Djarr مِنْ, 101, 173, 257
 Harf Djarr و, 39
 vóór Masdar Moe-awwal, 173
zie ook: voorzetsel
- Harf Imtinaa'in lie Woedjoed, 187
- Harf Imtinaa'in limtinaa'in, 100
- Harf Masdariy, 210
zie ook: infinitief partikel
- het bepaalde lidwoord اَلْ, 23
- het woord *Lammaa* لَمَّا, 105
Lammaa al-Djaazimah, 164
Lammaa al-Hienieyyah, 164
Lammaa van tijd, 164
- het woord حَتَّى, 118
 betekenis "totdat", 118
 betekenis "zodat", "opdat", 118
 verborgen اُ na het woord حَتَّى, 118
- Hidjaazi Maa, 58, 205, 229
zie ook: Maa مَا
- Hoeroef, 86, 105, 178, 180, 216
zie ook: partikels
- Hoeroef al-Moedaari'ah, 47, 125
 geheugensteuntje اَتَيْنَ, 47
zie ook: 'Alaamaat al-Moedaari'
- Hoeroef die op een Fi'l lijken, 178
 gebruik met Moebtada' en Gabar, 180
 Harf اَنَّ, 178
 Harf اِنَّ, 178
 Harf كَان, 178, 179
 Harf لَعَلَّ, 178, 179
 Harf لِكِنَّ, 178, 179
 Harf لَيْتَ, 178, 179
zie ook: zusters van Ienna اِنَّ
- hoeveelheid, 116, 255, 256
 vier soorten hoeveelheden, 255, 256
 woorden die lijken op een hoeveelheid, 256
- hoop, 40, 179, 203
zie ook: at-Taradjdie
- I**
- Ibn* اِبْن, 136
 weglating van de Hamzah, 136
- I'raab, 34, 53, 97, 271, 272, 275, 297, 299
zie ook: ontleding en verbuiging
- Idghaam, 227, 228
 Fakkoel Idghaam, 228, 229
 losmaken van de Idghaam, 228
zie ook: assimilatie
- Idhaa al-Foedjaa-ieyyah اِذَا, 195, 196, 227
 Idhaa van verbazing, 195
 twee opmerkingen, 196
- Iemmaa ash-Shartiyyah اِمَّا, 285
zie ook: voorwaardelijke Iemmaa اِمَّا
- Ienna اِنَّ, 82, 146, 178, 235, 241
Ienna en haar zusters, 82, 178
Ienna wa Agawaatoehaa, 178
zie ook: zusters van Ienna اِنَّ
- Iltiqaa'-oes Saakinain, 38, 208
- in de plaats van Djarr, 81, 187
- in de plaats van Nasb, 28, 81, 97, 98, 139, 196, 247
- in de plaats van Raf', 27, 81, 91
- incompleteet, 204
zie ook: Af'aal an-Naaqisah, Fi'l Naaqis, incompleteet werkwoord en Naaqis
- incompleteet werkwoord, 82, 83, 203
 definitie, 82
zie ook: Af'aal an-Naaqisah, Fi'l Naaqis en Naaqis
- indirecte beïnvloeding, 139
- infinitief, 32, 81, 126, 130, 148, 265
zie ook: Masdar
- infinitief partikel, 210
zie ook: Harf Masdariy
- infinitieve Maa, 205
zie ook: Maa al-Masdariyyah
- infinitieve Maa van tijd, 229
zie ook: Maa al-Masdariyyah az-Zarfiyyah
- inhoudsmaat, 256, 257
zie ook: Tamyiez adh-Dhaat
- instrument van de uitzondering, 267, 276
zie ook: Adaatoel Istithnaa'
- intensieve handeling, 143, 144, 145
zie ook: al-Moebaalaghah
- intransitief, 138, 139, 140, 185, 200
 definitie, 138
 intransitief naar transitief, 139
 intransitief werkwoord, 139
zie ook: al-Fi'l al-Laaziem en Laaziem
- islamitische maanden, 55
- Ism, 15, 18, 21, 27, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 56, 57, 69, 70, 72, 76, 80, 82, 83, 84, 86, 87, 90, 96, 106, 112, 116, 121, 127, 134, 135, 145, 146, 147, 155, 156, 164, 168, 169, 170, 171, 172, 175, 176, 177, 178, 181, 182, 187, 196, 203, 204, 215, 223, 226, 246, 260, 267, 275, 286, 287, 291, 293, 297
 conform het patroon فُعْلَةٌ, 173
 het woord سَوَى, 267, 275
 het woord غَيْرَ, 267, 275
- Ism al-Masdar, 246
- Ism van Ienna اِنَّ, 31, 180, 196
- Ism van Kaana كَانَ, 29
- wanneer Ism Madjoer is, 33
- wanneer Ism Mansoeb is, 31
- wanneer Ism Marfoe' is, 29
zie ook: naamwoord

- Ism al-Aalah, 67
conform het patroon مَفْعَالٌ, 67
conform het patroon مَفْعُلٌ, 68
conform het patroon مَفْعَلَةٌ, 68
zie ook: naamwoord van het instrument
- Ism al-'Alam, 69
zie ook: 'Alam en eigennaam
- Ism al-Djins al-Djam'iy, 53, 288
enkelvoud d.m.v. ة, 54
enkelvoud d.m.v. ي, 53
zie ook: collectief zelfstandig naamwoord en collectivum
- Ism al-Faa'iel, 56, 59, 127, 130, 132, 152, 162, 167, 185, 193, 194, 198, 200, 201, 209, 219
Baab Af'ala أَفْعَلٌ, 130
Baab Fa'ala فَعَلٌ, 127
Baab Fa'lala فَعَّلَلٌ, 219
Baab Faa'ala فَاعَلٌ, 152
Baab Ief'aalla اِفْعَالٌ, 201
Baab Ief'alla اِفْعَلٌ, 200
Baab Iefta'ala اِفْتَعَلَ, 193
Baab Ienfa'ala اِنْفَعَلَ, 185
Baab Iestaf'ala اِسْتَفْعَلَ, 209
Baab Tafa'ala تَفَعَّلٌ, 162
Baab Tafaa'ala تَفَاعَلَ, 167
conform het patroon فَاعِلٌ, 56
conform het patroon فَاعِلَةٌ, 56
conform het patroon مُتَفَعَّلٌ, 162
conform het patroon مُسْتَفْعِلٌ, 209
conform het patroon مُفَاعَلٌ, 152
conform het patroon مُفْتَعَّلٌ, 193
conform het patroon مُفْعَلٌ, 201
conform het patroon مُفْعَلٌ, 127
conform het patroon مُفْعَلٌ, 200
conform het patroon مُفْعِلٌ, 130
conform het patroon مُفْعِلٌ, 219
conform het patroon مُنْفَعِلٌ, 185
intensiteit conform patroon فَعَّالٌ, 198
intensiteit conform patroon فَعِّلٌ, 198
intensiteit conform patroon فَعُولٌ, 198
intensiteit conform patroon فَعِيلٌ, 198
intensiteit conform patroon مَفْعَالٌ, 199
intensiteit Ism al-Faa'iel, 199
zie ook: actief deelwoord, Faa'iel en onderwerp
- Ism al-Ishaarah, 69, 85, 98, 189, 247
zie ook: aanwijzend voornaamwoord
- Ism al-Istifhaam, 87, 88, 89, 93
zie ook: vragend naamwoord
- Ism al-Maf'uel, 57, 60, 61, 127, 130, 131, 132, 152, 162, 163, 167, 185, 193, 194, 200, 209, 219, 250
Baab Af'ala أَفْعَلٌ, 130
Baab Fa'ala فَعَلٌ, 127
Baab Fa'lala فَعَّلَلٌ, 219
Baab Faa'ala فَاعَلٌ, 152
Baab Iefta'ala اِفْتَعَلَ, 193
Baab Ienfa'ala اِنْفَعَلَ, 185
Baab Iestaf'ala اِسْتَفْعَلَ, 209
Baab Tafa'ala تَفَعَّلٌ, 162
Baab Tafaa'ala تَفَاعَلَ, 167
conform het patroon مُتَفَعَّلٌ, 162
conform het patroon مُسْتَفْعِلٌ, 209
conform het patroon مُفَاعَلٌ, 152
conform het patroon مُفْتَعَّلٌ, 193
conform het patroon مُفْعَلٌ, 127
conform het patroon مُفْعَلٌ, 130
conform het patroon مُفْعَلٌ, 219
conform het patroon مُنْفَعِلٌ, 185
zie ook: lijdend voorwerp en passief deelwoord
- Ism al-Makaan, 64, 128, 131, 152, 162, 167, 185, 194, 209
Baab Af'ala أَفْعَلٌ, 131
Baab Fa'ala فَعَلٌ, 128
Baab Faa'ala فَاعَلٌ, 152
Baab Iefta'ala اِفْتَعَلَ, 194
Baab Ienfa'ala اِنْفَعَلَ, 185
Baab Iestaf'ala اِسْتَفْعَلَ, 209
Baab Tafa'ala تَفَعَّلٌ, 162
Baab Tafaa'ala تَفَاعَلَ, 167
conform het patroon مُتَفَاعَلَ, 167
conform het patroon مُتَفَعَّلٌ, 162
conform het patroon مُسْتَفْعِلٌ, 209
conform het patroon مُفَاعَلٌ, 152
conform het patroon مُفْتَعَّلٌ, 194
conform het patroon مَفْعُلٌ, 64, 66
conform het patroon مَفْعِلٌ, 64, 65
conform het patroon مُفْعَلٌ, 128
conform het patroon مُفْعَلٌ, 131
conform het patroon مُنْفَعِلٌ, 185
enkele uitzonderingen, 66
zie ook: naamwoord van plaats
- Ism al-Mawsoel, 69, 85
zie ook: betrekkelijk voornaamwoord
- Ism al-Moesaggar, 119
conform het patroon فُعْيِعِلٌ, 119
conform het patroon فُعْيِعِيلٌ, 120
conform het patroon فُعْيِلٌ, 119
zie ook: diminutief, Ism at-Tasghier en verkleinwoord
- Ism at-Tasghier, 119
conform het patroon فُعْيِعِلٌ, 119
conform het patroon فُعْيِعِيلٌ, 120
conform het patroon فُعْيِلٌ, 119
zie ook: diminutief, Ism al-Moesaggar en verkleinwoord
- Ism az-Zamaan, 64, 128, 131, 152, 162, 167, 185, 194, 209
Baab Af'ala أَفْعَلٌ, 131
Baab Fa'ala فَعَلٌ, 128
Baab Faa'ala فَاعَلٌ, 152

Baab Iefta‘ala **اِفْتَعَلَ**, 194
 Baab Ienfa‘ala **اِنْفَعَلَ**, 185
 Baab Iesta‘ala **اِسْتَفْعَلَ**, 209
 Baab Tafa‘‘ala **تَفَعَّلَ**, 162
 Baab Tafaa‘ala **تَفَاعَلَ**, 167
 conform het patroon **مُفْعَلٌ**, 131
 conform het patroon **مُتَفَاعَلٌ**, 167
 conform het patroon **مُسْتَفْعَلٌ**, 209
 conform het patroon **مُفَاعَلٌ**, 152
 conform het patroon **مُفْتَعَلٌ**, 194
 conform het patroon **مَفْعَلٌ**, 64, 66
 conform het patroon **مَفْعِلٌ**, 64, 65
 conform het patroon **مُفْعَلٌ**, 128
 conform het patroon **مُتَفَعَلٌ**, 185
 enkele uitzonderingen, 66
zie ook: naamwoord van tijd
 Ism Nakirah, 255
zie ook: onbepaald naamwoord
 Ism van *Kaana* **كَانَ**, 29
 Ismoe *Ienna* **إِنَّا**, 180
 Ism van *Ienna* **إِنَّا**, 31, 180
 wat Ismoe *Ienna* kan zijn, 180
 Ismoel Fi‘l, 27, 41, 106, 119
 het woord **أَفَّ**, 27, 286
 het woord **آوِ**, **آوِ**, 27, 106
 het woord **الْيَوْمِ**, 41
 het woord **أَمِينٌ**, 27, 41
 het woord **هَاء**, 119
 Isms, 34, 44, 45, 52, 69, 86, 87, 121, 148, 172, 173, 189, 233, 287, 289, 291, 294
 onregelmatige Mansoeb-vormen, 52
zie ook: Asmaa’, naamwoorden
 Istifhaam, 108, 113, 169, 282
zie ook: vraag
 Istithnaa’, 267, 268, 269
 categorieën van Istithnaa’, 268
 drie elementen, 267
 Ghair Moedjab, 269
 Moedjab, 269, 271
 Moefarragh, 269, 273
 Moenqati’, 268, 271, 274
 Moettasiel, 268, 271
 Taam, 269
 Taam Moefarragh, 274
 Taam Moenqati’, 274
 Taam Moettasiel Ghair Moedjab, 274
 Taam Moettasiel Moedjab, 274
zie ook: al-Istithnaa’ en uitzondering

K

Kam **كَمْ**, 99, 116, 117, 256
 intonatie, 117
 informatieve *Kam*, 116
Kam al-Gabariyyah, 116, 117
Kam al-Istifhaamiyyah, 116, 117
 leesteken, 117

schematisch overzicht soorten *Kam* **كَمْ**, 117
 verschillen, 116
 vragende *Kam*, 116
zie ook: Tamyiez
Kasrah positie, 33, 43, 45, 58, 245, 297
zie ook: genitief en Madjroer
 kenmerk
 kenmerk van het meervoud, 240
 kenmerk van het tweevoud, 240
 kenmerk van het vrouwelijk meervoud, 240
 kenmerken van de Moedaari’, 47, 125
 kleur, 172
 Baab Ief’aalla **اِفْعَالٌ**, 201
 Baab Ief’alla **اِفْعَلٌ**, 200
 conform het patroon **اَفْعَلٌ**, 172
 kleuren, 200, 201
Koran, 20, 33, 40, 43, 44, 48, 52, 56, 57, 58, 65, 67, 73, 74, 76, 78, 85, 96, 100, 101, 104, 105, 108, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 132, 133, 134, 141, 142, 144, 146, 147, 149, 153, 154, 155, 156, 157, 160, 164, 165, 169, 170, 176, 178, 181, 182, 183, 187, 188, 189, 190, 192, 195, 196, 197, 203, 204, 206, 210, 212, 214, 216, 217, 221, 223, 224, 225, 226, 227, 229, 237, 238, 243, 245, 246, 247, 250, 251, 253, 255, 258, 259, 262, 263, 264, 266, 268, 269, 274, 276, 282, 283, 284, 285, 286, 296, 297, 298
Koranvers, 157, 189, 204, 206, 225, 286
Koranverzen, 105, 157, 197, 225
zie ook: Ayaat

L

Laa an-Naafieyah, 210
 aaneen met het woord **لَا**, 210
zie ook: Laa an-Naafieyatoe
Laa **لَا**, 170, 212, 253
 in de zin *Laa Ilaaha Illallaah* **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**, 171
Laa al-‘Aatiefah, 253
Laa an-Naafieyatoe, 103, 170, 211, 253
Laa an-Naafieyatoe lil Djins, 170, 171, 199, 253
Laa an-Naahieyatoe, 103, 105, 170, 253
 ontkennende *Laa* voor de soort, 170, 253
Laam **ل**
Laam al-Amr, 102, 103, 105
Laam al-Ibtidaa’, 133, 134, 153
Laam al-Moezahlaqah, 153
Laam at-Ta’liel, 210
Laam Talaqqie al-Qasam, 283, 284
Laam van de gebiedende wijs, 102
Laam van het begin, 133, 153
Laam van ontvangen v.d. eed, 283
Laaziem, 138, 140, 185, 200
zie ook: al-Fi‘l al-Laaziem, Fi‘l Laaziem en intransitief

Lafief Maqroen, 62
Lammaa لَمَّا, 164
 Lammaa al-Djaaziemah, 164
 Lammaa al-Hienieyyah, 164
 Lammaa van tijd, 164
 letters van de Moedaari', 47, 125
 geheugensteuntje أَتَيْنَ, 47
zie ook: 'Alaamaat al-Moedaari' en Harf al-Moedaari'ah
 lichte Noen van de benadrukking, 278
zie ook: Noen at-Taukied al-Gafiefah
 lijdend voorwerp, 15, 31, 46, 138, 142, 163, 178, 186, 202, 214, 236
 indirecte lijdend voorwerp, 139
zie ook: al-Maf'oeel Ghairoes Sarieh, Ism al-Maf'oeel, Maf'oeel Bihi en passief deelwoord
 lijdende voorwerpen, 132, 141, 163, 196, 203, 213, 214
zie ook: Maf'oeel Bihi's
 lijdende vorm, 59
zie ook: Madjhoel vorm
 lineair maatsysteem, 256
zie ook: Tamyiez adh-Dhaat

M

Ma'doel, 293, 296
 getallen conform patronen مَفْعُلٌ en فَعَالٌ, 296
 eigennamen conform het patroon فَعْلٌ, 293
 Ma'rifah, 69, 70
zie ook: bepaald, bepaald naamwoord en categorieën van Ma'rifah
 Ma'toef, 35, 253
Maa مَا, 58, 135, 146, 205, 212, 229
 als bijvoeglijk naamwoord, 135
 extra Maa مَا aan أَتَيْنَ, 111
 Maa al-Hidjaaziyyah, 58, 205, 229
 Maa al-Istifhaamiyyah, 58, 205, 229
 Maa al-Kaaffah, 146
 Maa al-Masdariyyah, 205, 206, 229
 Maa al-Masdariyyah az-Zarfiyyah, 229
 Maa al-Mawsoelah, 58, 205, 229
 Maa an-Naafieyatoe, 58, 205, 229
 Maa an-Nakierah at-Taammatoe al-Moebhamah, 135
 preventieve Maa, 146
 vragende Maa, 58, 205, 229
 Maadiy, 36, 42, 46, 47, 59, 71, 107, 112, 113, 133, 147, 154, 163, 187, 205, 212, 218, 234, 252, 263, 278
 gevolgd door قَدْ, 212
 ontkennen d.m.v. لَا, 212
 ontkennen d.m.v. مَا, 212
 voorafgegaan door قَدْ, 154
 wens uitdrukken, 42
zie ook: verleden tijd

Mabniy, 25, 36, 70, 97, 98, 101, 106, 112, 121, 170, 286
 benoeming Mabniy naamwoord, 27
 de woorden قَبْلُ en بَعْدُ, 101
zie ook: onverbuigbaar
 Madjhoel, 46
 in de Maadiy, 46
 in de Moedaari', 47
 Madjhoel vorm, 46, 47, 48, 59, 61, 163
 terugkomst letter Waaw, 47
zie ook: passieve vorm
 Madjroer, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 27, 33, 36, 43, 45, 58, 86, 116, 139, 147, 155, 245, 256, 258, 266, 273, 275, 299
 enkelvoud Madjroer, 116, 256
 Madjroer Ism, 86
 meervoud Madjroer, 116, 256
zie ook: genitief en Kasrah positie
 Madjzoem, 36, 37, 102, 103, 104, 105, 110, 112, 113, 115, 120, 164, 228, 280, 281
 Madjzoem vorm van يَكُونُ, 120
 Mafoel Bihi, 15, 16, 17, 21, 22, 28, 31, 41, 43, 46, 48, 81, 138, 139, 141, 142, 155, 163, 164, 178, 186, 196, 202, 213, 214, 225, 236, 237, 257, 261, 272, 276, 299
 al-Maf'oeel Ghairoes Sarieh, 139
 als een Damier, 48
zie ook: al-Maf'oeel Bihi en lijdend voorwerp
 Maf'oeel Bihi's, 132, 141, 142, 196, 203, 213, 214
zie ook: lijdende voorwerpen
 Maf'oeel Fihi, 51, 96
zie ook: al-Maf'oeel Fihi en bijwoord van plaats of tijd
 Mahzoef, 171
 Mamdoedah, 287
zie ook: Alief at-Ta'nieth
 Mamnoe' minas Sarf, 16, 41, 226, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 297, 298
 'Alam, 291
 al-Djam' al-Moetanaahiey, 289
 Alief at-Ta'nieth, 287
 bijvoeglijk naamwoord conform het patroon فَعْلَانُ, 295
 bijvoeglijk naamwoord conform patroon أَفْعَلُ, 295
 conform het patroon أَفْعَلَاءُ, 41
 conform de patronen مَفْعَائِلُ en مَفْعَائِيلُ, 289
 conform het patroon مَفْعَلِي, 226
 eigennaam conform het patroon فَعْلُ, 293
 eigennaam eindigend extra Alief en Noen, 293
 eigennaam lijkend op werkwoord, 294
 eigennaam opgebouwd uit twee naamwoorden, 294
 het woord أَخَرُ, 296
 het woord رَمَضَانُ, 55, 293
 het woord شَعْبَانُ, 55, 293

- I'raab van Mamnoe' minas Sarf, 297
- Ism geen Tanwien vanwege één reden, 287
- Ism geen Tanwien vanwege twee redenen, 287, 291
- Ma'doel, 293
- Ma'doel bijvoeglijk naamwoord, 296
- met bepaald lidwoord, 297
- niet-Arabische eigennaam, 292
- situatie Moedaaf zijn, 298
- twee soorten, 287
- verbuiging van Mamnoe' minas Sarf, 297
- vrouwelijke eigennaam, 291
- Wasf, 291, 295
- zie ook: *al-Mamnoe' minas Sarf, diptoot en Ghair Moensarief*
- Man'oet, 34
- mannelijk, 92, 119, 142, 156, 157, 189, 265, 292
- mannelijk enkelvoud, 145, 223, 228
- mannelijk meervoud, 145, 155, 223, 279, 280
- mannelijke vorm, 171, 172, 189, 190, 288
- Manqoes, 22, 23, 24, 45, 298, 299
- Mansoeb, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 27, 28, 31, 36, 37, 41, 43, 45, 51, 52, 58, 70, 91, 96, 98, 99, 116, 118, 145, 146, 155, 156, 164, 169, 170, 178, 180, 210, 211, 216, 217, 233, 243, 244, 245, 251, 255, 257, 258, 260, 266, 271, 273, 275, 276, 299
- drie voorwaarden bij إِذَنْ, 211
- enkelvoud Mansoeb, 116
- zie ook: *accusatief en Fathah positie*
- Mansoeb (van Nasab), 51
- zie ook: *Yaa an-Niesbah* يَ
- Maqsoer, 21, 275
- Maqsoerah, 287
- zie ook: *Aliefat-Ta'nieth*
- Marfoe', 15, 19, 22, 27, 29, 36, 37, 43, 45, 46, 84, 103, 146, 155, 211, 212, 233, 266, 275, 279, 281, 299
- Marfoe' vorm, 233
- zie ook: *eerste naamval, Dammah positie en nominatief*
- Marssymbool (س), 25
- Masdar, 32, 81, 85, 126, 128, 130, 132, 148, 151, 158, 161, 166, 172, 184, 185, 193, 201, 202, 205, 208, 219, 220, 221, 222, 237, 239, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 251, 258, 265, 277
- Baab Af'ala أَفْعَلَ, 130
- Baab Fa'ala فَاعَلَ, 126
- Baab Fa'lala فَعَّلَلَ, 219
- Baab Faa'ala فَاعَلَ, 151
- Baab Ief'aalla اِفْعَالَ, 202
- Baab Ief'alalla اِفْعَلَّلَ, 221
- Baab Ief'alla اِفْعَلَّ, 201
- Baab Ief'anlala اِفْعَنْلَلَ, 222
- Baab Iefta'ala اِفْتَعَلَ, 193
- Baab Ienfa'ala اِنْفَعَلَ, 184
- Baab Iestaf'ala اِسْتَفْعَلَ, 208
- Baab Tafa'ala تَفَعَلَ, 161
- Baab Tafa'lala تَفَعَّلَلَ, 220
- Baab Tafaa'ala تَفَاعَلَ, 166
- conform het patroon اِسْتَفْعَالَ, 208
- conform het patroon اِفْتَعَالَ, 193
- conform het patroon اِنْفَعَالَ, 130
- conform het patroon اِفْعَلَّلَ, 221
- conform het patroon اِفْعَلَّ, 201
- conform het patroon اِفْعَنْلَلَ, 222
- conform het patroon اِفْعَلَّ, 202
- conform het patroon اِنْفَعَالَ, 184
- conform het patroon تَفَاعَلَ, 166
- conform het patroon تَفَعَّلَ, 161
- conform het patroon تَفَعَّلَ, 126
- conform het patroon تَفَعَّلَ, 220
- conform het patroon تَفَعَّلَ, 126
- conform het patroon فَعَّلَ, 148
- conform het patroon فَعَّلَ, 128, 151
- conform het patroon فَعَّلَ, 158
- conform het patroon فَعَّلَ, 265
- conform het patroon فَعَّلَ, 128, 277
- conform het patroon فَعَّلَ, 258
- conform het patroon فَعَّلَ, 248
- conform het patroon فَعَّلَ, 249
- conform het patroon فَعَّلَ, 219
- conform het patroon فَعَّلَ, 158
- conform het patroon فَعَّلَ, 239
- conform het patroon مُفَاعَلَ, 151
- conform het patroon مَفْعَلَ, 249
- conform het patroon مَفْعَلَ, 249
- conform het patroon مَفْعَلَ, 249
- conform het patroon مَفْعَلَ, 249
- Masdar al-Hai-ah, 249
- Masdar al-Marrah, 248, 249
- Masdar al-Miemie, 249, 250
- Masdar met een Waaw و, 172
- Masdar van de wijze, 249
- soorten Masdar, 248
- synoniem aan de Masdar, 248
- van Naaqis werkwoord, 126
- verwante Masdar, 246
- woorden die fungeren als vervanging van de Masdar, 244
- zonder een Waaw و, 172
- zie ook: *infinitief*
- Masdar Moe-awwal, 81, 85, 135, 171, 173, 177, 199, 204
- أَنْ + Moedaari', 177
- أَنْ + zijn Ism en Gabar, 177
- zie ook: *zinsnede*

- Mazied, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 152, 218, 220, 246, 247, 248, 249, 250
 definitie, 123
 Mazied Abwaab, 249
 Mazied Baab, 247
 Mazied werkwoord, 123, 246
 Mazied werkwoorden, 124, 126, 248, 250
 meervoud, 34, 44, 52, 54, 56, 91, 97, 116, 119, 124, 142, 148, 149, 156, 157, 159, 172, 173, 182, 202, 215, 216, 220, 226, 232, 248, 256, 265, 266, 277, 280, 288, 289, 296, 298
 al-Djam‘ al-Moetanaahiey, 289, 299
 conform het patroon فَعَّلَ, 215
 conform het patroon فَعَّلَى, 226
 conform het patroon مَفَاعِلَ, 289
 conform het patroon مَفَاعِلَ, 289
 Djam‘ al-Djam‘, 148, 149, 289
 het woord جَوَار, 298
 het woord مَعَانٍ, 298
 het woord نَوَادٍ, 298
 meervoud van het meervoud, 289
 meervoudsvorm van هَاهُوَذَا, 78
 Moentahal Djoemoe‘, 159, 289
 ultieme meervoud, 289
 van het woord خَطِيئَةٌ, 159
 van het woord دِينًا, 277
 van het woord مَيِّتٌ, 226
 van دُو, 155
 meervoud van het meervoud, 148
 meervoudspatroon, 159
 mentale handeling, 251
 Mien مِّن, 42, 43, 224
 extra Mien مِّن, 42, 43
 Mien at-Tab‘iediyah مِّن, 224
 Mien az-Zaa-iedah مِّن, 42
 partitief Mien مِّن, 224
 Mithaal, 65
 zie ook: niet-Mithaal
 modi, 36
 modus, 15, 36, 278
 energicus, 278
 modus van het werkwoord, 15
 Moe‘rab, 26, 27, 36, 287
 benoeming Moe‘rab naamwoord, 27
 situatie van het woord قَبْل, 101
 zie ook: verbuigbaar
 Moe‘akkad, 35
 Moebdal Minhoe, 175
 wat de Moebdal Minhoe mag zijn, 176
 zie ook: Badal
 Moebtada‘, 29, 42, 81, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 133, 134, 155, 180, 187, 188, 196, 203, 222, 223, 261, 286, 299
 Moebtada‘ bepaald, 85
 Moebtada‘ onbepaald, 86
 soorten Moebtada‘, 84
 Moeda‘af, 38, 194, 227
 definitie, 59, 194
 Moeda‘af werkwoord, 59, 60, 227
 Moedaaf, 17, 19, 20, 22, 23, 51, 72, 76, 170, 187, 251, 262, 298
 Moedaaf Ilaih, 15, 17, 18, 22, 33, 44, 70, 76, 77, 81, 86, 98, 101, 187, 189, 226, 244, 262, 275
 Moedaari‘, 36, 37, 40, 47, 53, 59, 64, 65, 71, 83, 102, 104, 105, 106, 107, 112, 113, 115, 118, 125, 129, 132, 133, 135, 141, 150, 154, 157, 160, 164, 165, 169, 177, 184, 192, 200, 201, 205, 207, 210, 211, 215, 216, 217, 218, 220, 221, 222, 227, 228, 234, 244, 252, 263, 278, 279, 281, 282, 283
 als gebruik voor Amr, 157
 Baab Af‘ala أَفْعَلَ, 129
 Baab Fa‘‘ala فَعَّلَ, 125
 Baab Fa‘lala فَعَّلَل, 218
 Baab Faa‘ala فَاعَلَ, 150
 Baab Ief‘aalla إِفْعَالًا, 201
 Baab Ief‘alalla إِفْعَلَّ, 221
 Baab Ief‘alla إِفْعَلَّ, 200
 Baab Ief‘anlala إِفْعَلَّلَ, 222
 Baab Iefta‘ala إِفْتَعَلَ, 192
 Baab Ienfa‘ala إِنْفَعَلَ, 184
 Baab Iestaf‘ala اسْتَفْعَلَ, 207
 Baab Tafa‘‘ala تَفْعَلَ, 160
 Baab Tafa‘lala تَفْعَلَل, 220
 Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 165
 duidingen met de Harf قَدْ, 154
 Noen at-Tawkied, 278
 zie ook: Fi‘l Moedaari‘, tegenwoordige tijd en toekomstige tijd
 Moedaari‘ Madjzoem, 102, 104, 105, 164, 281
 met Idghaam, 228
 vier vormen twee mogelijkheden, 228
 zonder Idghaam, 228
 Moedjab, 269, 271
 zie ook: Istithnaa’
 Moedjarrad, 122, 218
 Moedjarrad werkwoord, 122, 127, 246
 Moedjarrad werkwoorden, 124, 126
 zie ook: al-Fi‘l ar-Roebaa‘iey, al-Fi‘l ath-Thoelaathie, drieletterige werkwoord, Thoelaathie, Roebaa‘iey en vierletterige werkwoord
 Moefarragh, 269, 272, 273
 ontkennend, 269
 verbiedend, 269
 vragend, 269
 zie ook: Istithnaa’
 Moefrad, 90, 170, 180, 253, 263
 zie ook: Gabar
 Moenaadaa, 33, 70, 226
 vijf vormen van يَا رَبِّي, 226
 Moenaadaa gespecificeerd door Nidaa‘, 70
 zie ook: al-Moenaadaa

Moenqati', 268, 271, 274
zie ook: Istithnaa'
 Moensarief, 291, 298
zie ook: triptoot
 Moentahal Djoemoe', 159, 289
zie ook: uiterste van het meervoud
 Moestathnaa, 32, 267, 268, 271, 272, 273, 275, 276
 na بَوَىٰ en غَيْرَ, 275
 na مَا عَدَا en مَا خَلَا, 276
 verbuiging in Istithnaa' Moefarragh, 272
 verbuiging in Istithnaa' Moenqati', 271
 verbuiging in Istithnaa' Moettasiel, 271
 verbuiging na het woord Illaa' اِلَّا, 271
 Moestathnaa Minhoe, 267, 268, 269, 271
zie ook: Istithnaa'
 Moeta'addiy, 138, 139, 140, 142
 Baab Af'ala أَفْعَلْ, 140
 Baab Fa'ala فَعَّلَ, 139, 142
 definitie, 138
zie ook: al-Fi'l al-Moeta'addiy, Fi'l Moeta'addiy en transitief
 Moetaawi', 186
 van فَعَّلَ, 186
 van فَعَّلَ, 186
zie ook: al-Moetaawa'ah
 Moetaharriek Damaa-ier, 227
zie ook: Damier en voornaamwoord
 Moethannaa, 76, 77
zie ook: al-Moethannaa en tweevoud
 Moettasiel, 232, 233, 268
 Moettasiel vorm, 236, 242
zie ook: Damier, geconnecteerde vorm en verbonden

N

Na't, 34, 55, 98, 135, 189, 223, 245, 261
zie ook: Sifah
 Naa-ieb al-Faa'iel, 30, 46, 48, 261
zie ook: plaatsvervanger van de Faa'iel
 naamvalsuitgang, 125, 129, 161, 166
zie ook: uitgang
 naamwoord, 15, 18, 20, 21, 22, 27, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 41, 42, 43, 45, 51, 52, 56, 57, 69, 72, 76, 80, 84, 90, 106, 127, 145, 147, 155, 156, 176, 187, 215, 246, 267, 275, 286, 287, 291
 naamwoord met "-al" اَلْ, 69
 naamwoord van de infinitief, 246
 naamwoord van de tijd, 64, 128
 naamwoord van de plaats, 64, 128
 naamwoord van het instrument, 67
 naamwoord waarvan Moedaaf Ilaih bepaald is, 70
zie ook: Ism
 naamwoorden, 15, 16, 17, 21, 25, 34, 44, 45, 52, 69, 86, 87, 121, 172, 189, 289, 291, 294
zie ook: Asmaa' en Isms

Naaqis, 60, 61, 64, 204
 definitie, 60
 Naaqis Waawie, 60, 61
 Naaqis Yaa-ie, 60, 62
 Naaqis werkwoord, 38, 60, 126, 150, 161, 167, 185, 208, 281
 Naaqis werkwoorden, 37, 38, 151, 161, 166, 167, 208
zie ook: Af'aal an-Naaqisah, Fi'l Naaqis en incompleet werkwoord
 Nahy, 104, 108, 113, 169, 282
zie ook: verbiedend
 Nakirah, 69, 70, 255
zie ook: onbepaald
 Nasab, 51, 109
 Yaa van Nasab يَ, 53, 109
zie ook: Yaa an-Niesbah
 Nasb, 27, 38, 97, 139, 155, 196, 211, 233, 235, 247
zie ook: accusatief
 Nasb-positie, 15, 74, 75, 76, 299
zie ook: vierde naamval
 Nasb-uitgang, 16, 17, 19, 20, 43, 98, 155
 Alief, 17
zie ook: uitgang
 Nasb-voornaamwoorden, 25
zie ook: Damaa-ier
 Nawaasib al-Fi'l al-Moedaari', 216, 217
 het woord اِذْنٌ, 217
 het woord اَنْ, 216
 het woord كِي, 217
 het woord لَنْ, 216
 Nidaa', 70
zie ook: Harf an-Nidaa' en vocatief partikel
 niet-Mithaal, 65
zie ook: Mithaal
 niet-Naaqis werkwoord, 64, 65
zie ook: Naaqis
 niet-Saalim werkwoorden, 59, 60, 131
zie ook: Saalim werkwoord
 Noen, 20, 72, 159, 191, 277, 278, 279, 280, 283, 293
 de Noen van اِنَّمَا bij, 285
 van لَيْكُنْ, 156
 weglating Noen bij Moedaaf, 20, 72
 weglating Noen in al-Af'aal al-Gamsah, 37
 weglating Noen in de vijf vormen, 281
 weglating Noen in يَكُونُ, 120
 Noen al-Wiqaayah, 182, 183, 235
 gebruik Noen al-Wiqaayah, 182
 niet in combinatie met لَعَلَّ, 183
zie ook: Noen van de bescherming
 Noen an-Nieswah, 36
zie ook: Noen van de vrouwelijkheid
 Noen at-Tawkied, 36, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284
 bijna verplichte gebruik, 285
 drie voorwaarden gebruik Noen at-Tawkied, 283

gebruik Noen at-Tawkied, 282
 met een dubbele Noen نون, 278
 met één Noen نون, 278
 Noen at-Tawkied al-Gafiefah, 278
 Noen at-Tawkied ath-Thaqielah, 278
 optionele gebruik, 282
 toevoegen achter werkwoord, 279
 twee soorten Noen at-Tawkied, 278
 verplichte gebruik, 283, 284
zie ook: Noen van de benadrukking en energieke Noen
 Noen van de benadrukking, 278, 282
zie ook: Noen at-Tawkied
 Noen van de bescherming, 182, 235
zie ook: Noen al-Wiqaayah
 Noen van de Damier, 280
 Noen van de vrouwelijkheid, 36
zie ook: Noen an-Nieswah
 nominale zin, 39, 80, 84, 90, 108, 113, 181
zie ook: Djoemlah Ismiyyah
 nominatief, 15, 29
zie ook: eerste naamval en Marfoe'

O

omvangrijke Badal, 174
zie ook: Badal al-Ieshtimaal
 onbepaald, 42, 69, 70, 86, 87, 89, 93, 135, 170, 175, 180, 182, 196, 262
 onbepaald naamwoord, 69, 70, 255
 onbepaalde Ism, 69, 70, 86, 87
 onbepaalde Saahib al-Haal, 261, 262
zie ook: Nakirah
 onderwerp, 15, 29, 30, 43, 46, 82, 138, 139, 163, 177, 186, 200, 203, 204, 240, 286
zie ook: actiefdeelwoord, Faa'iel en Ism al-Faa'iel
 ongebroken mannelijk meervoud, 19, 72
zie ook: Djam' al-Moedhakkar as-Saalim
 ongebroken vrouwelijk meervoud, 16, 159
zie ook: Djam' al-Moe-annath as-Saalim
 ongelijke Badal, 174
zie ook: Al-Badal al-Moebaayien
 ontkennen, 212
 d.m.v. لا, 42, 212
 d.m.v. ما, 212
 ontkennende Laa, 103, 170, 211, 253
zie ook: Laa an-Naafieyatoe
 ontkennende Laa voor de soort, 170, 253
zie ook: Laa an-Naafieyatoe lil Djins
 ontkennende Maa, 58, 205, 229
zie ook: Maa an-Naafieyatoe
 ontkenning, 42, 43, 169, 269
 ontleding, 97
zie ook: I'raab
 onverbuigbaar, 25, 36, 70, 97, 101, 112, 121, 170, 286
 groepen onverbuigbare naamwoorden, 25
zie ook: Mabniy

overeenkomsten Moebtada' en Gabar, 91, 92
 aantal/getal, 91
 geslacht, 92

P

partikel, 42, 51, 82, 99, 100, 105, 112, 147, 154, 187, 203, 211, 216, 234, 252, 267, 276
 beantwoordend partikel, 217
 het partikel هل, 42
 het partikel لا, 51
 infinitief partikel, 210, 216, 217
 ontkennend partikel, 216
 partikel van aansporen, 252
 partikel van aanvang en attenderen, 276
 partikel van berispen, 252
 partikel van de inleiding, 286
zie ook: Harf
 partikels, 82, 86, 105, 153, 178, 180, 216
zie ook: Hoeroef
 partitief Mien مِئ, 224
zie ook: Mien at-Tab'iediiyyah
 passief deelwoord, 57, 127
zie ook: Ism al-Maf'ool
 passieve vorm, 30, 46, 47, 59, 163
zie ook: al-Fi'l al-Mabniy lil Madjhoel, Madjhoel en Madjhoel vorm
 patronen, 56, 57, 64, 66, 67, 119, 126, 128, 148, 158, 198, 199, 239, 258, 259, 265, 277, 289, 296
 patroon, 25, 41, 44, 56, 57, 64, 65, 66, 68, 126, 127, 128, 130, 131, 139, 148, 151, 152, 158, 159, 161, 162, 166, 167, 172, 173, 184, 185, 193, 194, 198, 201, 208, 209, 215, 219, 220, 221, 222, 226, 248, 249, 290, 293, 294, 294, 295, 296, 298
 plaatsvervanger van de Faa'iel, 30, 46, 48
zie ook: Naa-ieb al-Faa'iel
 primaire uitgangen, 16, 18, 19, 37
 Dammah, 18
 Fathah, 18
 Kasrah, 18
zie ook: 'Alaamaat al-Asliyyah en 'Alaamaat al-I'raab al-Asliyyah

Q

Qasam, 39, 147, 211, 283, 284
 Wallaahi وَالله, 147, 283
zie ook: al-Qasam en eed

R

Ra'aa رَأَى - رَأَى, 202
 Ra'aa al-Basariyyah, 202
 Ra'aa al-Qalbiyyah, 202, 203
 Ra'aa van de gedachte, 202
 Ra'aa van het oog, 202

Raabit, 264
 als Damier en Waaw ڤ, 264
 als een Damier, 264
 als een Waaw ڤ, 264
zie ook: binder en connector
 radicalen, 122
zie ook: stamletters
 Raf, 27, 38, 81, 91, 155, 233
 Raf-uitgang, 17, 19, 20, 155
 Waaw ڤ, 17
 Raf-voornaamwoorden, 25
 Raf-vorm, 48
zie ook: nominatief
 Raf-positie, 15, 75, 299
zie ook: eerste naamval
 Roebaa'iey, 122, 123, 218, 220, 230, 231
 Mazied, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 152, 218, 220, 246, 247, 248, 249, 250
 Moedjarrad, 67, 122, 124, 126, 127, 128, 218, 246, 248, 249
 Roebaa'iey werkwoord, 122, 123, 218
zie ook: al-Fi'l ar-Roebaa'iey en vierletterige werkwoord

S

Saahib al-Haal, 260, 261, 262, 264, 266
 overeenstemming met Haal, 265
 situatie onbepaald zijn, 261, 262
 soorten van Saahib al-Haal, 261
zie ook: bezitter van de toestand en Dhoel Haal
 Saakien, 77, 97, 184, 193, 208, 291, 292
 Saalim werkwoord, 59, 131
 Saalim werkwoorden, 59, 60
 samengestelde getallen, 27
 schematisch overzicht, 49, 63, 75, 83, 94, 115, 117, 230, 231, 240, 241, 242, 273
 corresponderende Raf-vormen, 49, 50
 Damaa-ier al-Djarr, 236, 242
 Damaa-ier an-Nasb, 241
 Damaa-ier ar-Raf, 240
 Djawaab ash-Shart met ڤ, 115
 Thoelaathie en Roebaa'iey, 230, 231
 tweevoudsvormen, 75, 280
 tweevoudsvorm van هَذَا en هَذِهِ, 75
 overzicht van de Abwaab, 230, 231
 overzicht Masdar patronen, 311, 312, 313, 314
 overzicht van Kam كَمْ, 117
 overzicht van meervoudspatronen, 315, 316, 317, 318
 overzicht volgorde Moebtada' en Gabar, 93, 94
 soorten Djoemlah, 83
 van Ism al-Faa'iel en Ism al-Maf'oeel, 63
 van Istithnaa', 273
 zusters van Ien اِنَّ, 112

Schone Namen van Allah, 199
 secundaire uitgangen, 16, 17, 19, 37
zie ook: 'Alaamaat al-Far'iyah en 'Alaamaat al-I'raab al-Far'iyah
 Shaddah, 61, 156
 het woord لَيْكُنْ zonder Shaddah: لَيْكُنْ, 156
 Shart, 107, 110, 112
 het woord اِنَّا, 107
 het woord اِنَّ, 110
 Shart-constructie, 107
 tijdsvorm, 112, 113
zie ook: voorwaarde
 Shibhoel Djoemlah, 86, 89, 90, 91, 93, 180, 181
 Djaar-Madjroer, 86, 87, 88, 91, 180, 181
 Zarf, 44, 86, 87, 91, 96, 98, 99, 107, 180, 181
 Sieyaghoe Moebaalaghah Ism al-Faa'iel, 199
zie ook: intensiteit Ism al-Faa'iel
 Sifah, 34, 189
zie ook: Na't
 Soekoen, 36, 37, 38, 77, 97, 103, 125, 173, 215
 soorten Gabar, 90, 91
 Djoemlah, 90
 Moefrad, 90
 Shibhoel Djoemlah, 91
zie ook: Gabar
 soorten Moebtada', 84, 85
 Damier, 84
 Ism, 84
 Masdar Moe-awwal, 85
zie ook: Moebtada'
 specificatie, 164
zie ook: al-Igtisaas
 spelling van اِنَّ, 136
 weglating van de Hamzah, 136
 spelling van ڤَمْ, 18
 zonder de Miem, 18, 19
 met de Miem م, 18
 stamboom van Profeet Mohammed ﷺ, 137
 stamletter, 37, 38, 46, 47, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 120, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 140, 150, 152, 161, 167, 172, 185, 191, 192, 193, 194, 200, 201, 207, 208, 209, 219, 220, 221, 222, 227, 281, 287, 288, 298
 stamletters, 56, 57, 59, 64, 67, 122, 123, 131, 202, 218, 246
 definitie, 122
 drie stamletters, 56, 57, 64, 67, 122
 vier stamletters, 122, 218
zie ook: radicalen

T

Ta'kied, 34, 154, 178
zie ook: at-Ta'kied, at-Tawkied, benadrukken, Tawkied en zekerheid
 Taa' in Baab Ifta'ala اِفْتَعَلَ, 191, 192

Taa' Marboetah, 54, 66, 109, 248, 291, 295
 compenserende Taa' Marboetah, 208
 Taam, 204, 269
zie ook: compleet werkwoord en Fi'l Taam
 Talab, 104, 169, 282
 gebruik voor Amr en Nahy, 104
zie ook: Djawaab at-Talab
 Talabiy, 108, 113
 Amr, 108, 113
 Istifhaam, 108, 113
 Nahy, 108, 113
 Tamyiez, 32, 116, 245, 255, 256, 257, 258
 enkelvoud Madjroer, 116, 256
 meervoud Madjroer, 116, 256
 na de getallen 100 en 1000, 256
 na de getallen 3 t/m 10, 256
 regel m.b.t. Tamyiez adh-Dhaat, 257
 Tamyiez adh-Dhaat, 255, 257
 getal, 255
 gewicht, 256
 inhoudsmaat, 256
 lineair maatsysteem, 256
 Tamyiez an-Niesbah, 257, 258
 twee soorten Tamyiez, 255, 257
 voorafgegaan door مِنْ, 116
zie ook: het woord كَمْ
 Tanwien, 23, 51, 72, 127, 136, 149, 226, 251, 276, 287, 290, 291, 292, 293, 295, 299
 Tasarroef Kaaf al-Gitaab, 157
zie ook: vervangen van ع
 Tawkied, 34, 35
zie ook: at-Ta'kied, at-Tawkied, benadrukken en Ta'kied
 tegenwoordige tijd, 36, 42, 47, 71, 125, 129, 283
zie ook: Fi'l Moedaari' en Moedaari'
 Thaqielah, 278
zie ook: Noen at-Tawkied
 Thoelaathie, 122, 123, 218
 Thoelaathie Moedjarrad, 67, 122, 128, 248, 249
 Thoelaathie Moedjarrad werkwoord, 126, 127
 Thoelaathie werkwoord, 122, 123
zie ook: al-Fi'l ath-Thoelaathie, drieletterige werkwoord en Moedjarrad
 toekomstige tijd, 36, 42, 47, 71, 107, 112, 125, 129, 216, 217, 283
zie ook: Fi'l Moedaari' en Moedaari'
 toekomst, 211, 212
 toestandsaccusatief, 32, 260
zie ook: Haal
 totale Badal, 174
zie ook: Badal al-Koell min al-Koell
 transitief, 138, 139, 140, 141, 142
 definitie, 138
 dubbel transitief, 141, 142
zie ook: al-Fi'l al-Moeta'addiy, Fi'l Moeta'addiy en Moeta'addiy

transitief werkwoord, 139, 141
zie ook: al-Fi'l al-Moeta'addiy, Fi'l Moeta'addiy en Moeta'addiy
 transitieve Hamzah, 140
zie ook: Hamzah at-Ta'diyah
 triptoot, 291, 298
zie ook: Moensarief
 tweede naamval, 15
zie ook: genitief en Djarr-positie
 tweede persoon, 36, 71, 102, 103, 119, 142, 228, 234, 235, 236, 238, 279, 280
 vrouwelijk enkelvoud, 71, 145, 279, 280
 vrouwelijk meervoud, 36, 71, 145, 228
 tweede stamletter, 46, 47, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 123, 124, 125, 127, 130, 131, 140, 152, 161, 162, 167, 185, 193, 194, 201, 209, 222, 227
zie ook: 'Ayn Kalimah
 tweevoud, 20, 72, 73, 75, 76, 77, 91, 234, 265
 tweevoudsvorm, 54
 van ذَلِك is: ذَاكَ, 73
 van هَهُمَاذَا is: هَهُمَاذَا, 78
 van هَذَا is: هَذَا, 73
 van هَذِهِ is: هَذَانِ, 73
 van تِلْكَ is: تِلْكَ, 73
 weglating van Noen in tweevoud ن, 72
zie ook: al-Moethannaa en Moethannaa
 twijfel, 154, 179
zie ook: az-Zann

U

ultieme meervoud, 289
zie ook: al-Djam' al-Moetanaahiey
 uiterste van het meervoud, 159
zie ook: Moentahal Djoemoe'
 uitgang, 15, 22, 25, 37, 43, 86, 104, 134, 150, 275, 297
 Djarr-uitgang, 16, 17, 155
 Nasb-uitgang, 16, 17, 20, 43, 98, 155
 Raf'-uitgang, 17, 19, 20, 155
 uitgangen, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 38, 233
 primaire uitgangen, 16, 18, 19, 37
 secundaire uitgangen, 16, 17, 19, 37
zie ook: 'Alaamaat al-I'raab al-Asliyyah en 'Alaamaat al-I'raab al-Far'iyyah
 uitgebreide handeling, 143, 145
zie ook: at-Takthier
 uitzondering, 267, 268
zie ook: al-Istithnaa' en Istithnaa'

V

Venussymbool (♀), 25
 verbale zin, 80, 82, 90, 146, 156, 180
zie ook: Djoemlah Fi'liyyah

- verbiedend, 269, 270, 271, 272
 verbiedende Amr, 104
 verbiedende Laa, 103, 170, 253
 verbiedende wijs, 104
zie ook: Nahy
- verbindingswoord, 35, 225
 het woord ۞, 35, 225
zie ook: Waaw al-‘Atf
- verbod, 42, 43
zie ook: Nahy
- verbonden, 268
zie ook: Moettasiel
- verborgen uitgangen, 21, 38
 Manqoes, 22, 23, 24, 45, 298, 299
 Maqsoer, 21, 275
 Moedaaf bezittelijk voornaamwoord van
 eerste persoon enkelvoud, 22
- verborgen voornaamwoord, 135
zie ook: Damier Moestatie
- verborgen ۞, 118
zie ook: het woord حَتَّى
- verbuigbaar, 15, 25, 26, 27, 36, 86
zie ook: Moe‘rab
- verbuiging, 15, 34, 53, 271, 272, 275, 297, 299
 het woord ۞, 155
zie ook: I‘raab
- verdubbelen, 140
zie ook: at-Tad‘ief
- verkleinwoord, 119
 conform het patroon فُعَيْعِلٌ, 119
 conform het patroon فُعَيْعِيلٌ, 120
 conform het patroon فُعَيْلٌ, 119
*zie ook: diminutief, Ism al-Moesaggar en
 Ism at-Tasghier*
- verleden tijd, 36, 42, 71, 99, 107, 133, 163, 212
zie ook: Maadiy
- verschoven Laam, 153
zie ook: Laam al-Moezahlaqah
- vervangen van ڪ, 156, 157
zie ook: Tasarroef Kaaf al-Gitaab
- vervoeging, 44
 vervoeging van لَدَى, 44
 vervoeging van تَعَالَى, 71
- verzoek, 102
zie ook: Amr
- vier vormen, 36
 de vorm يَكْنُبُ, 36
 de vorm تَكْنُبُ, 36
 de vorm أَكْنُبُ, 36
 de vorm نَكْنُبُ, 36
- vierde naamval, 15
zie ook: Nasb-positie
- vierde stamletter, 125
- vierletterige werkwoord, 122, 218
zie ook: al-Fi‘l ar-Roebaa‘iey en Roebaa‘iey
- vijf naamwoorden, 17, 19, 266
 het woord أَبٌ, 17
 het woord أُمٌّ, 17
 het woord حَمٌّ, 17
 het woord دُؤٌ, 17
 het woord فَمٌّ, 17, 266
zie ook: al-Asmaa‘ al-Gamsah
- vijf werkwoorden, 37
 de vorm يَفْعَلَانِ, 37
 de vorm تَفْعَلَانِ, 37
 de vorm يَفْعَلُونَ, 37
 de vorm تَفْعَلُونَ, 37
 de vorm تَفْعَلَيْنِ, 37
zie ook: al-Af‘aal al-Gamsah
- vocatief partikel, 33, 169
zie ook: Harf an-Nidaa‘ en Nidaa‘
- voegwoord, 39, 237, 253
zie ook: Harf al-‘Atf
- voegwoordelijke Laa, 253
zie ook: Laa al-‘Aatiefah
- volgorde Moebtada‘ en Gabar, 88
 Gabar vóór Moebtada‘, 86, 87, 89
 Moebtada‘ vóór Gabar, 87, 88
 overzicht volgorde Moebtada‘ en Gabar, 93,
 94, 95
- voorgewende handeling, 168
 Baab Tafaa‘ala تَفَاعَلَ, 168
- voornaamwoord, 25, 36, 41, 44, 48, 69, 77, 80,
 84, 85, 106, 189, 204, 222, 223, 232, 234, 235,
 236, 247, 264, 277
 geconnecteerd voornaamwoord, 232, 236,
 237, 238
 geconnecteerde vorm, 233, 235, 236, 242
 gescheiden vorm, 233
 voornaamwoord van de scheiding, 223
zie ook: Damier
- voornaamwoorden, 25, 71, 119, 132, 142, 232,
 233
 voornaamwoorden met een klinker, 227
zie ook: Damaa-ier
- voorwaarde, 107, 110, 112
zie ook: Shart
- voorwaardelijke Iemmaa ۞, 285
zie ook: Iemmaa ash-Shartiiyyah ۞
- voorwaardelijke partikel, 285
 het partikel ۞, 285
- voorzetsel, 41, 86, 139
zie ook: Harf Djarr
- vorm van het werkwoord, 36
 Amr, 36
 Maadiy, 36
 Moedaari‘, 36
- vraag, 42, 43, 116, 260, 282
zie ook: Istifhaam
- vraagpartikel, 225
zie ook: Harf al-Istifhaam

vragend naamwoord, 87, 88, 89, 93
 zie ook: *Ism al-Istifhaam*
 vragende Hamzah, 186
 zie ook: *Hamzah al-Istifhaam*
 vragende Maa, 58, 205, 229
 zie ook: *Maa al-Istifhaamiyyah*
 vragende woorden, 26
 zie ook: *Asmaa' al-Istifhaam*
 vrees, 40, 179, 203
 zie ook: *al-Ieshfaaq*
 vrouwelijk, 48, 55, 56, 92, 119, 142, 156, 157, 171, 189, 190, 265, 291, 292, 295
 vrouwelijk enkelvoud, 71, 145, 223, 279, 280
 vrouwelijk meervoud, 36, 71, 145, 223, 228, 234
 vrouwelijke vorm, 27, 75, 76, 172, 234, 295

W

waarschuwing, 145, 171
 zie ook: *at-Tahdhier*
 Waaw و
 Waaw al-'Atf, 147
 Waaw al-Haal, 39, 40, 212, 262, 263
 Waaw Saakinah, 279
 Waaw van de toestand, 39, 212
Wallaahi وَاللّٰهِ, 147, 283
 Wasf, 291, 295
 zie ook: *bijvoeglijk naamwoord*
 wederkerige handeling, 168
 Baab Tafa'ala تَفَاعَلَ, 168
 weglaten Moebtada' of Gabar, 89
 weglating Noen ن, 20, 72, 120
 in het ongebroken mannelijk meervoud, 72
 in het tweevoud, 72
 in het werkwoord يَكُونُ, 120
 optionele weglating, 120
 wens, 168, 169, 179
 Maadiy voor uitdrukken wens, 42
 onmogelijke wens, 168
 verafgelegen wens, 168
 zie ook: *at-Tamannie*
 werkwoord, 15, 27, 30, 32, 36, 38, 40, 41, 46, 48, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 67, 71, 76, 80, 82, 83, 90, 103, 106, 107, 108, 110, 113, 114, 115, 122, 123, 125, 126, 127, 129, 131, 132, 133, 134, 135, 138, 139, 140, 141, 142, 146, 147, 149, 150, 154, 156, 158, 160, 161, 163, 164, 165, 167, 169, 176, 177, 178, 184, 185, 186, 187, 191, 193, 194, 196, 200, 202, 203, 205, 208, 211, 212, 213, 215, 218, 225, 235, 236, 241, 243, 244, 246, 247, 249, 252, 263, 267, 276, 278, 279, 281, 283, 284, 286, 294
 gebruik دَخَلَ met of zonder فِي, 197
 het werkwoord أَخَصَّ, 164
 het werkwoord أَدْرَى, 149
 het werkwoord أَذْكُرُوا, 225

het werkwoord أَرَى, 141
 het werkwoord اِشْتَدَّ, 202
 het werkwoord أَصْبَحَ, 134
 het werkwoord أَغْطَى, 132
 het werkwoord أَهْنَى, 147
 het werkwoord أَوْشَكَ, 135
 het werkwoord جَعَلَ, 213, 214, 215
 het werkwoord دَرَى, 149
 het werkwoord يَرَى - رَأَى, 202
 het werkwoord ظَفِيقٌ, 83
 het werkwoord ظُنَّ, 196
 het werkwoord غَسَى, 203
 het werkwoord نَزَلَ, 140
 het woord مَا خَلَا, 276
 het woord مَا عَدَا, 276
 Laaziem, 138, 139, 140
 Mazied, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 218, 220, 246, 247, 248, 249, 250
 Moedjarrad, 67, 122, 124, 126, 127, 128, 218, 246, 248, 249
 Moeta'addiy, 138, 139, 140, 141, 142
 na het woord إِذَنْ, 211
 na het woord وَلَوْ, 133
 na Maa al-Masdariyyah, 205
 over het werkwoord تَعَالَ, 71
 vierletterige werkwoord, 122, 218
 أَهْنُ gevolgd door أَنْ of أُنْ, 196, 197
 zie ook: *Fi'l*
 werkwoord van verbazing, 258
 conform het patroon أَفْعَلَ بِهِ, 258, 259
 conform het patroon مَا أَفْعَلُهُ, 258, 259
 samenvatting, 259
 zie ook: *Fi'l at-Ta'adjdjoeb*
 werkwoorden, 36, 37, 38, 56, 57, 64, 71, 83, 110, 112, 113, 122, 138, 139, 140, 172, 186, 202, 212, 276
 werkwoorden van de intrede, 83
 het werkwoord أَخَذَ, 83
 het werkwoord جَعَلَ, 83
 het werkwoord شَرَعَ, 83
 het werkwoord ظَفِيقٌ, 83
 zie ook: *Af'aal ash-Shoeroe'*
 wijzen van het werkwoord, 15, 36
 zie ook: *modus van het werkwoord*
 woord
 conform het patroon مَفَاعَلُ, 298
 gebruik van het woord إِذَا, 195
 het woord Djawhar جَوْهَرٌ, 293
 het woord Lawlaa لَوْلَا, 187, 188
 het woord Yadd يَدٌ, 148
 het woord أَبْيَضُ, 172
 het woord أَحْمَرُ, 172
 het woord أَخْرَجُ, 296
 het woord إِذْ, 225
 het woord إِذَا, 107, 195, 196
 het woord إِذَنْ, 217

het woord اَرْمَلٌ, 295
 het woord اَعْرَجٌ, 172
 het woord اِلَّا, 232, 271, 272, 273
 het woord اَلْخَرْبُ, 55
 het woord اَلْكَفْلُ, 182
 het woord اِنْ, 110
 het woord اِنَّمَا, 146
 het woord اَوْلُو, 155
 het woord اُبْدُ, 199
 het woord اَبْرَنَامُجٌ, 159
 het woord اِبْيَضٌ, 172
 het woord اَحْتَى, 118
 het woord اُحْجَرَةٌ, 173
 het woord اِسْوَى, 275
 het woord اَصْبَاحَ مَسَاءٍ, 121
 het woord اَغْبَرُ, 275
 het woord اَفُو, 266
 het woord اِكْلَا, 76, 77
 het woord اِكْلَتَا, 76, 77
 het woord اَلِكِنْ, 156
 het woord اِلَيْ, 210
 het woord اَلَيْلَ نَهَارَ, 121
 het woord مَا, 135
 het woord مَاشٍ, 215
 het woord مُسْتَشْفَى, 159
 het woord مُشَاءٌ, 215
 het woord مُضِيٌّ, 158
 het woord نَحْنُ, 164
 het woord هَاءٌ, 119
 het woord وَ, 39
 het woord وَلَوْ, 133
 niet-Arabische woord, 293
 woorden
 conform het patroon مَفَاعِلٌ en مَفَاعِلٌ, 289
 conform het patroon مَفَاعِلَةٌ, 290
 de woorden اَلْأَمْرِ مَا, 135

Y

Yaa an-Niesbah يَ, 51
 Yaa van afkomst, 51
 Yaa van Nasab يَ, 109
 Yaa van relatie, 51
 zie ook: *Mansoeb (van Nasab)*
 Yaa Moetakalliem يَ, 215, 226
 situatie Yaa Moetakalliem met Fathah, 215

Z

Zarf, 44, 51, 86, 87, 91, 96, 97, 98, 99, 107, 180, 181
 het woord لَدَى, 44
 het woord لَمَّا, 163
 woorden die fungeren als een Zarf, 98, 99
 Zarf al-Makaan, 96, 97
 Zarf az-Zamaan, 96, 97, 163
 zie ook: *bijwoord en bijwoordelijke bepaling*

zekerheid, 154
 zie ook: *Ta'kied*
 zelfstandige naamwoorden, 159
 zonder meervoud, 159
 zeven categorieën Ma'rifah Isms, 69
 Al-Moehallaa bie "-al", 69
 An-Nakirah al-Maqsoedah bi an-Nidaa', 70
 Ism ad-Damier, 69
 Ism al-'Alam, 69
 Ism al-Ishaarah, 69
 Ism al-Mawsoel, 69
 Moedaaf ilaa Ma'rifah, 70
 zichtbare uitgang, 22
 zin, 90, 176, 180, 263
 nominale zin, 39, 80, 84, 90, 108, 113
 verbale zin, 80, 82, 90, 146, 156
 zie ook: *Djoemlah*
 zinsnede, 81, 85
 fungeert als Masdar, 81
 zie ook: *Masdar Moe-awwal*
 Zoeroef, 27, 97, 98
 zie ook: *Zarfen bijwoorden*
 zusters van Ienna اِنَّ, 29, 31, 40, 82, 235, 241
 het woord اَنَّ, 29, 82
 het woord اَنَّ, 29, 82
 het woord لَعَلَّ, 29, 40, 82
 het woord لَكِنَّ, 29, 82, 155
 het woord لَيْتَ, 29, 82, 168
 zie ook: *al-Hoeroef al-Moeshabbahatoe bil Fi'l*
 zusters van Ien اِنْ, 110, 112
 het woord اَيَّ, 112
 het woord اَيْنَ, 112
 het woord مَتَى, 112
 het woord مَن, 112
 het woord مَهْمَا, 112
 zie ook: *Adawaat ash-Shart al-Djaaziemah*
 zusters van Kaana اَنَّ, 29, 31, 82
 het woord اَضْبَحَ, 29, 82, 134
 het woord اَضْحَى, 29, 82
 het woord اُمْسَى, 29, 82, 147
 het woord بَاتَ, 29, 82
 het woord صَارَ, 29, 82
 het woord ظَلَّ, 29, 82
 het woord لَيْسَ, 29
 het woord مَا اَنْفَكَ, 29, 82
 het woord مَا يَرَحَ, 29, 82
 het woord مَا دَامَ, 29, 82
 het woord مَا زَالَ, 29, 82
 het woord مَا فَتِيَ, 29, 82
 zus van Kaana اَنَّ, 134, 135, 147, 203
 zwakke letter, 37
 zware Noen van de benadrukking, 278
 zie ook: *Noen at-Tawkied ath-Thaqielah*

﴿رَبَّنَا اقْبَلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

**{O onze Heer! Accepteer (dit) van ons.
Voorwaar, U bent de Alhorende, de Alwetende.}**

Soerah al-Baqarah, Vers 127

Het bestuderen van het klassiek Arabisch is van essentieel belang voor degenen die een goed begrip willen hebben van de Koran en de Hadith. Een goede leermethode is daarom onmisbaar om dit doel te behalen.

Het boek *Durus al-Lughat al-'Arabiyyah li Ghair an-Naatiqiiena Bihaa*, dat vertaald kan worden als “de lessen van de Arabische taal voor niet-Arabischsprekenden”, wordt gedoceerd aan de Islamitische Universiteit in Medina. Dit boek bestaat uit drie delen en wordt gedoceerd aan de studenten die het klassiek Arabisch niet machtig zijn.

In de loop der jaren is gebleken dat dit één van de beste leermethoden is om het klassiek Arabisch te leren. Hierom wordt deze leermethode wereldwijd gebruikt. Tegenwoordig staat deze leermethode beter bekend als “de Medina methode”.

Voor u ligt de Nederlandse vertaling van de grammaticale regels die in de lessen van het derde deel worden behandeld. In deze vertaling zijn er extra voorbeelden, wetenswaardigheden, schema's, voetnoten en voorbeelden uit de Koran toegevoegd, zodat u de grammaticale regels beter zult begrijpen.

Verkoop is niet toegestaan

لا يجوز بيعه